

JALASJÄRVEN EPÄVIRALLINEN PAIKANNIMISTÖ

– ERI-IKÄISTEN NIMISTÖN TARKASTELUA

Soile Vilponen
Pro gradu -tutkielma
Suomen kieli
Suomen kieli ja suomalais-
ugrilainen kielentutkimus
Kieli- ja käännöstieteiden laitos
Turun yliopisto
20.2.2015

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

VILPONEN, SOILE: Jalasjärven epävirallinen paikannimistö – Eri-ikäisten nimistön tarkastelua

Pro gradu -tutkielma, 173 s., 32 liites.

Suomen kieli

Helmikuu 2015

Tutkimuksessa tarkastellaan Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevan Jalasjärven kunnan epävirallista paikannimistöä. Tutkimuksen pääpaino on eri-ikäisten epävirallisen paikannimistön tarkastelussa. Aineisto koostuu 2122:sta epävirallisen paikannimen maininnasta, joiden joukossa on 1047 eri nimeä. Aineisto on kerätty pääosin kevään 2012 aikana. Tutkimukseen osallistui 82 entistä tai nykyistä jalasjärveläistä. Informantit on jaettu iän mukaan kolmeen vertailuryhmään. Nuorten ryhmä muodostuu 38:sta vuosina 1994–1995 syntyneestä, työikäisten ryhmä 21:stä vuosina 1952–1991 syntyneestä ja eläkeläisten ryhmä 23:sta vuosina 1926–1949 syntyneestä informantista.

Jalasjärven keskustan taajama-alue muistuttaa kaupunkimaista ympäristöä, mutta pinta-alallisesti suurin osa kunnasta on maisemaltaan maaseutua. Informantit ovat kotoisin eri puolilta Jalasjärveä, ja myös paikannimiä ilmoitettiin eri puolilla kuntaa sijaitseville tarkoitteille. Paikannimet on jaoteltu tarkoitteen lajin mukaan. Lisäksi tarkastellaan paikannimien muodostustapoja ja nimeämisperusteita.

Eri-ikäisten epävirallisessa nimistössä on aineiston perusteella varsin merkittäviä eroja. Kun nuorten nimistä 68,6 % on sekundaareja ja 31,4 % primaareja, työikäisten nimistä 57,6 % sekundaareja ja 41,9 % primaareja, eläkeläisten nimistössä sekundaarien nimien osuus on vain 41 % ja primaarien taas 57,7 %. Sekundaarien ja primaarien nimien jakauma on siis eläkeläisten nimistössä täysin päinvastainen kuin kahden muun vertailuryhmän nimistössä. Nuorten ja työikäisten nimistössä on enemmän sekundaareja nimiä, mutta eläkeläisten nimistössä primaarien nimien osuus on sekundaareja suurempi.

Eri-ikäisten nimistössä on eroja myös sekundaarien nimien muodostustavoissa ja primaarien nimien nimeämisperusteissa. Nuorilla ja työikäisillä suosituin nimenmuodostustapa on johtaminen, eläkeläiset taas suosivat synonyyminimiä ja muita nimenosan korvaamisella muodostettuja nimiä. Nuorilla yleisin primaarien nimien nimeämisperuste on paikan ominaisuus, työikäisillä ja eläkeläisillä taas paikan sijainti. Eläkeläisten ja työikäisten nimistö on nuorten nimistöä murteellisempaa. Nuorten ja työikäisten nimistössä taas on eläkeläisiä enemmän slanginimiä.

Asiasanat: nimistöntutkimus, paikannimet, epävirallinen nimistö, eri-ikäisten nimistö, kaupunkinimistö, sekundaari ja primaari paikannimi.

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	4
1.1	Tutkimuksen tausta ja tutkimustehtävä	4
1.2	Aiempi tutkimus	4
1.3	Jalasjärvi tutkimusalueena	5
2	PAIKANNIMET	7
2.1	Paikannimen määritelmä ja rakenne	7
2.2	Epävirallinen ja virallinen paikannimi	8
2.3	Erisnimi vai yleisnimi?	11
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	12
3.1	Kysely	12
3.2	Informantit	14
4	NIMETYT PAIKAT JA NIMEÄMISPERUSTEET	17
4.1	Jalasjärvi ja lähikunnat	17
4.2	Kylät ja asuinalueet	32
4.3	Tiet, kadut, polut, risteykset ja muut kulkureitit	45
4.4	Yritykset	56
4.5	Oppilaitokset	67
4.6	Virastot, kunnantalo, kirjasto ja terveyskeskus	71
4.7	Harraste- ja vapaa-ajanpaikat	72
4.8	Muut rakennukset	81
4.9	Rakennusten osat	87
4.10	Sillat, alikulkukäytävät, patsaat ja muut maamerkit	90
4.11	Vesialueet, uimapaidat, rannat ja laiturit	98
4.12	Luonnonpaikat	107
4.13	Muut paikat	119
5	EPÄVIRALLISTEN NIMIEN MUODOSTAMINEN	123

5.1	Sekundaarien ja primaarien nimien jakauma aineistossa.....	123
5.2	Sekundaarien nimien muodostaminen	124
5.2.1	Johtaminen	126
5.2.2	Lyhentäminen.....	128
5.2.3	Fossiloituneet nimet	129
5.2.4	Mukaelmat ja vieraiden kielten käyttäminen	129
5.2.5	Synonyyminimet ja nimenosan korvaaminen	131
5.2.6	Äänteelliset muunnokset	133
5.2.7	Pelkästään murteelliset nimet.....	134
5.2.8	Epeksegeettiset ja lisämääritteiset nimet.....	134
5.3	Primaarien nimien nimeämisperusteet	135
5.3.1	Pelkän paikan lajin ilmaisevat nimet.....	136
5.3.2	Paikan sijainti nimeämisperusteena	138
5.3.3	Paikalla oleva tai esiintyvä nimeämisperusteena	140
5.3.4	Paikan ominaisuus nimeämisperusteena	141
5.3.5	Paikan suhde ihmiseen nimeämisperusteena	144
6	ERI-ikäisten ilmoittamat nimet	146
6.1	Sekundaarit ja primaarit nimet	146
6.2	Nuorten epävirallinen nimistö.....	147
6.3	Työikäisten epävirallinen nimistö	150
6.4	Eläkeläisten epävirallinen nimistö	153
6.5	Erot sekundaarien ja primaarien nimien jakaumassa	156
6.5.1	Erot sekundaarien nimien muodostustavoissa	156
6.5.2	Erot primaarien nimien nimeämisperusteissa	159
6.6	Muita huomioita eri-ikäisten nimistön eroavaisuuksista.....	160
7	LOPUKSI.....	163
	AINESLÄHTEET	166

LÄHTEET 166

LIITTEET

Liite 1 Paikannimikysely

Liite 2 Jalasjärveen ja sen lähikuntiin viittaavat epäviralliset paikannimet

Liite 3 Jalasjärvellä sijaitseviin paikkoihin viittaavat epäviralliset nimet

Liite 4 Kartta Jalasjärvestä ja sen lähikunnista, joille tutkimuksessa ilmoitettiin epävirallisia nimiä

Liite 5 Kartta Jalasjärven kylistä ja kulmakunnista

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta ja tutkimustehtävä

Käsittelen tutkimuksessani Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevan kotikuntani Jalasjärven epävirallista paikannimistöä. Tarkoitukseni on selvittää, mitä epävirallisia paikannimiä eri-ikäiset entiset ja nykyiset jalasjärveläiset Jalasjärven paikoista käyttävät tai ovat kuulleet käytettävän. Tavoitteenani on myös selvittää, eroavatko eri ikäluokkien käyttämät nimet toisistaan, ja jos eroavat, niin miten. Pyrin myös saamaan mahdollisuuksien mukaan tietoa nimeämisperusteista ja nimien syntyyn ja käyttöön vaikuttavista tekijöistä. Tämän tutkimuksen painopiste on eri-ikäisten epävirallisen paikannimistön tutkimuksessa, mutta kiinnitän tarpeen mukaan huomiota myös muihin nimen käyttöön vaikuttaviin tekijöihin, joita voivat olla esimerkiksi nimenantajan kotikylä Jalasjärvellä tai sukupuoli.

Tutkimukseni kuuluu suomalaisessa nimistöntutkimuksessa tällä hetkellä voimakkaana olevaan sosio-onomastiseen tutkimussuuntaukseen. Siinä huomio kiinnitetään nimien käyttöön, variaatioon ja käyttäjiin. (Ainiala 2003: 208.)

1.2 Aiempi tutkimus

Suomalaisen nimistöntutkimuksen pääpaino oli 1900-luvun loppupuolelle asti vahvasti maaseudun paikannimistön tutkimuksessa. Kun 1900-luvun loppupuolella yhä useamman suomalaisen elinympäristönä alkoi maaseutukylän sijaan olla kaupunki tai taajama, alettiin nimistöntutkimuksessa huomata, miten vähän kaupunkien ja kaupunkimaisten ympäristöjen nimistöstä tiedettiin. (Ainiala ym. 2008: 78.)

Kaupunkien virallisia nimiä, etenkin katujennimiä, oli kyllä jonkin verran tutkittu, mutta epävirallista kaupunkinimistöä ei juuri lainkaan. Epävirallista kaupunkinimistöä alettiin tutkia laajemmin 2000-luvulla. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (nyk. Kotimaisten kielten keskus) ja useat eri yliopistot järjestivät yhteishankkeen, jonka tulokset on koottu teokseen *Kaupungin nimet: kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä* (2005). Terhi Ainiala on käsitellyt kaupunkien ja kaupunkimaisten ympäristöjen epävirallisen nimistön olemusta useissa esimerkiksi

Kaupunkinimistön tutkimuksen perusteet (2003). Heikki ja Marjatta Paunosen vuonna 2000 ilmestyneeseen Stadin slangin suursanakirjaan on otettu mukaan myös aimo joukko Helsingin epävirallisia slangiasuisia paikannimiä. Paunosilta on ilmestynyt myös Helsingin puhekieliseen paikannimistöön keskittynyt kolmiosainen Stadin mestat -kirjasarja (2010–2011).

Paitsi suurten kaupunkien epävirallista paikannimistöä, on Suomessa tutkittu 2000-luvulla myös pienempien kaupunkien ja maaseutukuntien epävirallista nimistöä. Suuri osa tutkimuksista on yliopisto-opiskelijoiden pro gradu -tutkielmia, joissa tutkimuksen kohteena on yleensä nuorison puhekielinen paikannimistö. Tällaisiin tutkimuksiin kuuluu mm. Vilppulan nuorten epävirallinen paikannimistö (Luova 2007).

Paikannimistön muuttumista on laajimmin käsitellyt Terhi Ainiala teoksessaan Muuttuva paikannimistö (1997). Myös aiemmin mainitsemissani Heikki Paunosen teoksissa on myös otettu huomioon eri-ikäisten slangiasuisten paikannimien kerrostuneisuus. Eteläpohjalaisen Kuortaneen Ylijoen kylän paikannimistön muuttumista on käsitellyt pro gradu -tutkielmassaan Leena Keski-Kuha (2008).

Jalasjärven paikannimistöä ovat pro gradu -tutkielmissaan tarkastelleet Terhi Rintala tutkielmassaan Jalasjärven ja Kurikan kylien ja kulmakuntien nimet (1993) sekä Marjo Luoma tutkielmassaan Jalasjärven pitäjän Koskuen ja Yli-Vallin kylien luontonimet (1993b). Kummassakaan tutkielmassa ei varsinaisesti keskitytä epäviralliseen paikannimistöön, mutta niissä molemmissa on mukana myös puhekielisiä paikannimiä. Tiina Kasi on pro gradu -tutkielmassaan Epäviralliset paikannimet ryhmäidentiteetin luojina (2007) tarkastellut Seinäjoen koulujen opiskelijoiden käyttämiä epävirallisia paikannimiä. Työ sisältää arvokkaan listan Etelä-Pohjanmaan alueen epävirallisista paikannimistä. Kasin listassa on myös 25 epävirallista paikannimeä Jalasjärveltä, mutta koska tutkimus on toteutettu seinäjokelaisissa oppilaitoksissa, sen pääpaino on Seinäjoen epävirallisessa paikannimistössä.

1.3 Jalasjärvi tutkimusalueena

Tutkimusalueeni on Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva Jalasjärven kunta, joka on pinta-alaltaan 819 km². Vuoden 2011 lopussa Jalasjärvellä oli 8130 asukasta.

(Tilastokeskus.) Jalasjärven keskustan taajama muistuttaa kaupunkimaista ympäristöä, mutta pinta-alallisesti suurin osa kunnasta on maisemaltaan maaseutua. Jalasjärvi sijaitsee Satakunnan rajalla ja on etelästä päin katsottuna ensimmäinen eteläpohjalainen kunta, minkä vuoksi Jalasjärveä sanotaan *Pohjanmaan portiksi* (Käkelä 1997). Jalasjärvellä puhutaan länsimurteisiin kuuluvaa Etelä-Pohjanmaan murretta (Kettunen 1930: 55; Wiik 2006:27–28). Lauri Kettusen mukaan Etelä-Pohjanmaan murre poikkeaa varsin huomattavasti ympäristöstään, minkä vuoksi se on syytä määritellä omalaatuiseksi erikoismurteekseen (Kettunen 1930: 57).

Jalasjärven kunnan verkkosivuilla Jalasjärvi on jaettu kymmeneen kylään: Ala-Valli, Hirvijärvi, Ilvesjoki, Jalasjärvi, Jokipii, Keskikylä, Koskue, Luopajärvi, Taivalmaa, ja Yli-Valli. Kylät voidaan kuitenkin jakaa ja mieltää myös eri tavalla. Edellä mainitusta kymmenen kylän jaottelusta jäävät puuttumaan seuraavat informanttien ilmoittamat kotikylät: Jalasto, Kannonkylä, Mäntykoski, Ojajärvenkylä ja Rajalankylä.

Olen kerännyt kyselylomakkeella ja haastatteluilla epävirallisia paikannimiä paikoille, jotka sijaitsevat Jalasjärven kunnan rajojen sisäpuolella. Tämän lisäksi olen kerännyt myös jalasjärveläisten käyttämiä ja tuntemia epävirallisia paikannimiä Jalasjärvelle ja sen lähikunnille, entiset kunnat mukaan lukien. Jalasjärven lähikunnissa tehdyistä kuntaliitoksista tutkimukseni kannalta merkittävimpiä ovat Peräseinäjoen ja Seinäjoen liitos (2005) ja Kurikan ja Jurvan liitos (2009) (Tilastokeskus). Vaikka edellä mainittujen liitosten myötä muodostettujen kuntien nykyiset nimet ovatkin Seinäjoki ja Kurikka, ovat Peräseinäjoki ja Jurva paikkoina edelleen olemassa. Samoin niiden nimet, jotka ovat edelleen virallisia paikannimiä: ne ovat vain muuttuneet kuntien nimistä kaupunginosien nimiksi. Käsittelen Jalasjärven ja sen lähikuntien epävirallisia nimiä tarkemmin luvussa 4.1.

Informantit ilmoittivat tutkimuksessani myös 19 eri nimeä paikoille, jotka eivät sijaitse Jalasjärvellä tai kuulu sen lähikuntiin esim. *Ikkikylä* 'Ikkelajärvi Kauhajoella' ja *Jättijuustopaikka* 'Neste-huoltoasema Ilmajoella'. Koska nämä nimet eivät kuitenkaan kuulu tutkimusalueeni nimiin, olen jättänyt ne varsinaisen tutkimusaineistoni ulkopuolelle. Näin olen tehnyt myös informanttien ilmoittamille virallisille karttanimille ja yleisnimille, sillä ne eivät täytä epävirallisen paikannimen määritelmää. Käsittelen aihetta tarkemmin seuraavassa luvussa.

2 PAIKANNIMET

2.1 Paikannimen määritelmä ja rakenne

Paikannimien tutkimus eli toponomastiikka kuuluu nimistötutkimuksen eli onomastiikan tutkimusalaan. Eero Kiviniemi on määritellyt paikannimen ilmaukseksi, joka yksilöi jonkin paikan ja erottaa sen muista, varsinkin samanlajisista, paikoista. (Kiviniemi 1990: 44.) Terhi Ainiala puolestaan määrittelee paikannimen eli toponyymin seuraavasti: ”Toponyymi on yksilöivä ilmaus, joka on muodostettu kielessä vallitsevien nimenmuodostussääntöjen mukaan ja jonka puhuja on tarkoittanut ja kuulija ymmärtänyt toponyymiksi. Toponyymien pääfunktio on yksilöinti. Sen ohella toponyymiltä voidaan toivoa kuvaavuutta, ja monesti kuvaavuudella on jopa keskeinen asema nimen käytössä” (Ainiala 1997: 21). Tässä tutkielmassa käytän paikannimen määritelmänä edellistä Terhi Ainialan määritelmää.

Suomalaisessa nimistötutkimuksessa paikannimet on yleensä jaettu kahteen pääryhmään: luontonimiin ja kulttuurinimiin. Luontonimet ovat luonnonpaikkojen nimiä, ja kulttuuripaikoiksi taas lasketaan kaikki artefaktit ja paikat, jotka ovat kokonaan tai pääosin syntyneet ihmisen työn tai toimen tuloksena. Tämä kahtiajako ei aina ole aivan itsestään selvä. Ongelmia tuottavat esimerkiksi sellaiset paikat kuin luonnonniitty, aho ja apaja. Näissä tapauksissa luokittelusta on tavattu sopia tapauskohtaisesti. (Kiviniemi 1990: 46.)

Paikannimet rakentuvat nimielementeistä: sanoista, taivutuspäätteistä, johtimista ja sanaliitoista. Nimielementit ovat toisiinsa nähden eri asemassa. Esimerkiksi nimessä *Venelahdenkari* on kolme sanaa (ja genetiivinpäätte) ja kaksi nimenosaa. Sana *kari* ilmaisee itse paikkaa eli se on paikan lajia ilmaiseva perusosa. *Venelahden* määrittää perusosaa, joten siitä käytetään termiä määriteosa. (Kiviniemi ym. 1974, Kiviniemi 1975: 17–18; Ainiala ym. 2008: 41.)

Yleisyytensä perusteella paikannimet voidaan jakaa vain hyvin suppean käyttäjäkunnan tuntemiin mikrotoponyymeihin ja laajalti tunnettuihin makrotoponyymeihin. Perinnäisessä eli spontaanisti syntyneessä paikannimistössä tyypillisiä mikrotoponyymejä on erityisesti viljelysnimissä, sillä ne ovat yleensä vain tietyn perhepiirin käytössä. Tyypillisiä makrotoponyymejä taas ovat asutusnimet ja

keskeisten luonnonpaikkojen nimet. (Kiviniemi 1990: 21–22; Ainiala ym. 2008: 88–90.)

2.2 Epävirallinen ja virallinen paikannimi

Virallisia paikannimiä ovat suunnitellut kaavanimet eli asemakaavaan merkityt paikannimet, kuten esimerkiksi teiden, katujen ja rakennusten nimet. Kaavanimet annetaan kaavan laatimisen yhteydessä. (Paikkala 2000: 12.) Virallisia nimiä ovat myös yritysten, ravintoloiden, kauppojen yms. kaupunkikuvassa näkyvät nimet. Nimet voivat näkyä esimerkiksi kylteissä, seinissä ja ikkunoissa. Edellä mainituille virallisille nimille on ominaista se, että ne ovat kielenkäyttäjän näkökulmasta ylhäältäpäin annettuja. Ne eivät siis ole spontaanisti nimien käyttäjien yhteisössä syntyneitä, kuten perinteiset kansanomaiset nimet. Myös jälkimmäisiä pidetään kuitenkin virallisina niminä silloin, kun ne esiintyvät peruskartassa. (Ainiala 2003: 209.)

Epävirallisia paikannimiä ovat sellaiset paikannimet, joita ei edellä esitetyn määritelmän mukaan voida katsoa virallisiksi nimiksi. Epävirallisilla paikannimillä voi joko olla virallinen rinnakkaisnimi tai nimi voi olla sellainen, jolla virallista vastinetta ei ole lainkaan. Rinnakkaisnimillä tarkoitetaan saman paikan eri nimiä. Jos taas kyseessä ovat saman nimen eri muodot, jotka poikkeavat toisistaan vain fonologisesti tai morfologisesti, puhutaan rinnakkaismuodoista esim. *Susitöyry* ~ *Sudentöyry*. (Ainiala 1997: 28–29, Ainiala 2003: 209.) Ainiala pitää kaikkia saman virallisen nimen pohjalta muodostettuja epävirallisia variantteja saman nimen rinnakkaismuotoina (Ainiala 2004: 38). Jos taas epäviralliset nimet ovat syntyneet selvästi kahden eri nimeämisprosessin tuloksena, eli niillä on eri nimeämisperusteet, kyse on rinnakkaisnimistä (Ainiala 1997: 28).

Epävirallinen nimistö voidaan jakaa nimien muodostustavan mukaan kahteen pääryhmään: primaareihin ja sekundaareihin nimiin. Jaottelu pohjautuu Peter McCluren alun perin epävirallisten henkilönnimien luokitteluun luomaan malliin. Kun epävirallinen nimi on muodostettu virallisen nimen pohjalta, on kyseessä sekundaarinimi. Sekundaarit nimet muodostetaan yleensä virallista nimeä lyhentämällä tai liittämällä sen tyypistymään jokin johdinaines. Erityisesti yhdysnimien lyhentäminen on tyypillistä (*Kaivopuisto* > *Kaivari*, *Kulttuuritalo* >

Kultsa). Kaksitavuisten paikannimien epäviralliset vastineet eivät sen sijaan yleensä ole virallisia nimiä lyhyempiä (*Vantaa* > *Vantsku*) ja ne voivat olla myös pitempiä (*Töölö* > *Töli(k)ka*). Epävirallisessa kaupunkinimistössä on paljon samoja piirteitä kuin slangissa. Yleisimpiä slangijohtimia paikannimistössä ovat *-is* (*Vaasis* 'Vaasankatu') ja *-Ari* (*Flemari* 'Fleminginkatu'). Sekundaareja paikannimiä on epävirallisessa kaupunkinimistössä huomattavasti primaareja enemmän. (Ainiala 2003: 211, Ainiala ym. 2008: 137–138.)

Pelkästään murteellisuutensa perusteella virallisesta nimestä poikkeavia nimiä, kuten *Ilimajoki* 'Ilmajoki', ei yleensä katsota epävirallisiksi paikannimiksi. Koska murteelliset nimet kuitenkin ilmentävät puhekielen variaatiota, olen tässä tutkimuksessa pitänyt myös informanttien ilmoittamat murteelliset nimet mukana epävirallisten paikannimien aineistossani.

On hyvin tavallista, että virallisesta nimestä muodostetaan epävirallinen vain lyhentämällä nimeä. Esimerkiksi Kurikassa ravintola *Pitkä-Jussista* on tullut *Pitkä* ja Nurmossa kioski *Tanelintuvasta Tupa* (Kasi 2007: 83, 85). Tämän tyyppistä lyhentymistä sanotaan elliptiseksi lyhentymiseksi. Myös niin sanotut lyhenne- ja kirjainnimet, kuten *Aakoo* 'Aleksis Kiven koulu' ja *Seeäm* 'Citymarket', ovat lyhennelmiä. (Ainiala 2003: 211–112, Ainiala ym. 2008: 139.)

Kielestä toiseen lainatut, joko kokonaan tai osittain toisen kielen äännejärjestelmään mukautetut nimet, ovat mukaelmia. Ne ovat tyypillisiä erityisesti kaksikielisillä alueilla. Esimerkiksi Helsingin epävirallisessa kaupunkinimistössä on runsaasti ruotsinkielisiin nimimuotoihin perustuvia slangiasuisia nimiä, kuten *Ogeli* (*Åggelby* 'Oulunkylä') ja *Rööperi* (*Rödbergen* 'Punavuori'). Epävirallisessa nimistössä on nykyisin myös runsaasti vieraskielisten, etenkin englanninkielisten, nimien suomalaistettuja muotoja. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi ravintoloiden nimet *Häppäri* 'Happy Days' ja *Mälli* 'O'Malley's'. Englannista suomeen tai suomesta englantiin kokonaan käännetyt nimet muodostavat vielä oman ryhmänsä: esim. *Naama(t)* 'Many Faces, ravintola'. (Ainiala 2003: 212.)

Kaikenlainen kielellä leikkittely ja huumori ovat erittäin tyypillisiä epävirallisen paikannimistön piirteitä. Myös ironia ja alatyyliset merkitykset ovat yleisiä. Esimerkiksi Helsingissä *Mylypurosta* on tullut *Pyllymuro* ja *Nordenskiöldinkadusta*

Nordenskikkeli. Tällaisia nimiä sanotaan äänteellisiksi muunnoksiksi. Hyvin yleistä on myös, että nimeen sisältyvä sana korvataan samamerkityksisellä tai sitä läheisesti muistuttavalla sanalla. Tällöin esimerkiksi *Makkaramäestä* voi tulla *Nakkikukkula*. (Ainiala 2003: 212, Ainiala ym. 2008: 140.)

Eräs slangille ja epäviralliselle kaupunkinimistölle tyypillinen piirre on ketjuuntuminen. Saman nimen pohjalta voidaan muodostaa lukuisia eri rinnakkaismuotoja, jotka yhdessä muodostavat nimiryppään, nimiketjun. Esimerkiksi ravintolan nimen *Roosamaria* pohjalta on muodostettu epäviralliset variantit *Roosa*, *Rosis*, *Rosku* ja *Roskis*. (Ainiala ym. 2008: 140.)

Toisin kuin sekundaarit nimet, primaarit nimet ovat paikan virallisesta nimestä riippumatta muodostettuja. Ne voidaan jakaa paikan lajin ilmaiseviin ja erityispiirrettä ilmaiseviin nimiin. Sellaisia paikan lajin ilmaisevia ilmauksia kuin esimerkiksi *Grilli* tai *Kiska* voidaan käyttää yksilöivästi silloin, kun sekä puhuja että kuulija ymmärtävät, mihin paikkaan nimillä viitataan. (Ainiala 2003: 213.) Muut primaarit nimet ilmaisevat jotakin paikan erityispiirrettä, ja ne voidaan jakaa nimeämisperusteidensa mukaan alaryhmiin. Nimeämisperusteet ovat samoja kuin perinnäisen paikannimistön luokittelussa: paikan sijainti, paikalla oleva tai esiintyvä, paikan ominaisuus ja paikan suhde ihmiseen. (Ainiala 2003: 213, Ainiala ym. 2008: 141.)

Sijainti on usein nimeämisperusteena paikoille, joilla virallista nimeä ei ole esim. *Sokkarinkulma* 'Sokoksen kulma'. Sijainnin mukaan voidaan myös esimerkiksi paikkakunnan kauppoja kutsua *Alakaupaksi* ja *Peltokaupaksi*. Paikalla olevan tai esiintyvän mukaan on nimetty monia leikkipuistoja esim. *Köysiratapuisto* ja *Ponypuisto* (puistossa on puusta veistetty hevonen) Joensuussa. Myös muille paikoille annetaan nimiä paikalla olevan tai esiintyvän mukaan. Ryhmään kuuluu myös esimerkiksi nimi *Pentutalot* 'kerrostaloryhmä Kuopiossa', joka tulee siitä, että kyseisissä taloissa on asunut hyvin paljon lapsia. (Ainiala ym. 2008: 141.)

Edellä mainittuja yleisempiä nimeämisperusteita ovat paikan ominaisuus ja paikan suhde ihmiseen. Paikan ominaisuuksia voivat olla esimerkiksi paikan koko, muoto, väri tai se, että paikka muistuttaa jotakin toista paikkaa. Paikan ominaisuuteen perustuvia nimiä ovat esimerkiksi rakennusten vertailunimet *Heinälato* ja

Sardiinipurkki, jotka on annettu koska rakennukset muistuttavat niitä. Paikan ominaisuus on nimeämisperusteena myös vertailevissa siirrynnäisissä, joita on kaupunkinimistössä varsin paljon. (Ainiala 2003: 213, Ainiala ym. 2008: 141.) Tällaisia ovat esimerkiksi Mikkelin kaupunginosien nimet *Bronx* 'Laajalampi' ja *Beverly Hills* 'Lähemäki' (Luoranen 2004: 8).

Nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen muun muassa silloin, kun nimellä viitataan paikan omistajaan tai käyttäjään (Ainiala ym. 2008: 142), kuten esimerkiksi Vilppulassa *Ysienrappuset* 'eräät Vilppulan Yhteiskoulun ulkoraput'. Nimellä ilmaistaan, että nimenomaan yhdeksäsluokkalaisilla on oikeus käyttää rappusia. (Luova 2007: 20.) Paikan suhde ihmiseen on nimeämisperusteena myös silloin, kun nimellä ilmaistaan millaisten ihmisten uskotaan asuvan tai oleilevan paikalla (Ainiala ym. 2008: 142). Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi asuinalueen nimi *Leskilaakso* Kurikassa tai murteellinen *Huaratiski* 'S-market Alavuden ikkunalauta' Alavudella (Kasi 2007). Paikan suhde ihmiseen on nimeämisperusteena myös silloin, kun nimellä viitataan paikan käyttöön esim. *Syöpämonttu* (koululaisten tupakkapaikka) tai *Kutukukkula* (*kutea* 'naida, rakastella'). Paikka voi saada nimensä myös tapahtuman seurauksena esim. *Pihkapaikka* (housuihin tarttui pihkaa, kun siellä oltiin tupakalla). (Ainiala ym. 2008: 142.)

2.3 Erisnimi vai yleisnimi?

Paikannimistön tutkimuksessa kysymys siitä, määritelläänkö jokin ilmaus erisnimeksi eli propriiksi vai yleisnimeksi eli appellatiiviksi, on tuottanut tutkijoille päänvaivaa siitä lähtien, kun paikannimistöä on alettu tutkia. On helppo tunnistaa erisnimeksi vaikkapa kaupungin nimi Turku. Mutta miten on seuraavien ilmausten laita: *Joki* ~ *joki*, *Terkkari* ~ *terkkari* tai *Matkis* ~ *matkis*? Kirjoitetussa kielessä erisnimen tunnistaa isosta alkukirjaimesta, mutta puhekielessä ilmaukset voivat joskus olla hankalasti tulkittavia. Alkukirjaimen valinta saattaa usein tuottaa ongelmia myös kirjoittajalle. (Ainiala 2003: 215, Ainiala ym. 2008: 13.)

Olenlaisin ero erisnimen ja yleisnimen välillä liittyy niiden tehtäviin. Yleisnimen ensisijainen tehtävä on luokitella ja erisnimen yksilöidä. Erisnimet ovat yksiviitteisiä eli monoreferentiaalisia. Se tarkoittaa, että niillä on ainoastaan yksi tarkoite, johon ne viittaavat. Erisnimi erottaa tarkoitteensa kaikista muista samanlaisista tarkoitteista.

(Ainiala 1997: 15–16, Ainiala ym. 2008: 13.) Paikannimien joukossa on kuitenkin aimo liuta ilmauksia, joita voidaan käyttää sekä yleisnimenä että erisnimenä. Tällaisia ilmauksia ovat muun muassa edellä mainitut *Joki* ~ *joki*, *Terkkari* ~ *terkkari* ja *Matkis* ~ *matkis*. Nämä ilmaukset voivat toimia yksilöivinä silloin, kun sekä puhuja että kuulija tulkitsevat ne sellaisiksi. *Joki* voi tarkoittaa joko jokea yleensä tai juuri jotain tiettyä jokea esimerkiksi nimen käyttäjien kodin lähellä. Samoin *terkkari* ja *matkis* voivat toimia myös erisnimenä, jos niillä tarkoitetaan jotain tiettyä terveyskeskusta tai matkahuoltoa. Kontekstilla on siis keskeinen asema paikannimien määrittelyssä. Ilman kontekstuaalista tietoa paikannimien määrittely propreiksi tai appellatiiveiksi on usein mahdotonta. (Ainiala 2003: 215.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Kysely

Olen kerännyt tutkimusaineistoni epäviralliset paikannimet laatimallani kyselylomakkeella. Vastaavanlaista keruumenetelmää on aiemmin sovellettu muissakin epävirallista paikannimistöä käsittelevissä pro gradu -tutkielmissa (esim. Kasi 2007; Luova 2007). Tätä tutkimusta varten laatimaani kyselylomakkeeseen sisältyy lyhyt taustatieto-osio, 12 kohtaan jaettu paikannimikysely ja haastatteluita koskeva osio (ks. Liite 1). Olen kerännyt aineistoni pääosin kevään ja kesän 2012 aikana. Täydensin kyselylomakkeella kerättyä aineistoani vielä syksyllä ja talvella 2012. Kyselylomakkeella kerättyjä vastauksia täydentävät haastattelut tein pääosin syksyllä 2012 ja keväällä 2013.

Ennen kyselyä pidin noin kymmenen minuutin alustuksen, jossa kerroin informanteille, mitä epävirallisilla paikannimillä tarkoitetaan, ja annoin ohjeita kyselylomakkeen täyttöön. Koska aika oli rajallinen pohjustuksen ja ohjeidenannon täytyi olla hyvin ytimekkäitä, eikä kaikkiin epäviralliseen nimistöön liittyviin asioihin voitu perinpohjaisesti paneutua. Olen kuitenkin varsin tyytyväinen saamiini vastauksiin, sillä niistä näkyy, että informantit ovat pääosin ymmärtäneet, mitä epävirallisilla paikannimillä tarkoitetaan. Informanteista ja keruutilaisuuksien käytännön järjestelyistä kerron tarkemmin seuraavassa alaluvussa.

Kyselylomakkeessa vastaajia pyydetään kirjoittamaan viivoille puhekieliset eli epäviralliset paikannimet, joita he käyttävät tai tietävät jonkun muun käyttävän Jalasjärven paikoista. Koska joillakin paikoilla on monia puhekielisiä paikannimiä, vastaajia kehoitetaan näissä tapauksissa mainitsemaan ne kaikki. Vastaajia pyydetään merkitsemään antamansa epävirallisen paikannimen perään sulkeisiin myös heidän paikan virallisena pitämänsä nimi, tai kertomaan jollakin muulla tavoin, mihin paikkaan nimellä viitataan. Heitä kehoitetaan kirjoittamaan myös sellaiset nimet, joiden tarkoittaman paikan nimi on vaihtunut ja nimet, jotka saattavat vaikuttaa liian tavallisilta edes ollakseen nimiä. Pohjustuksessani annoin myös esimerkkejä muun muassa tällaisista tapauksista (*Monttu, Kirjasto*). Kyselylomakkeessa vastaajia pyydetään myös kertomaan, jos heillä on tietoa siitä, miten jokin nimi on saanut alkunsa ja selittämään mahdollisuuksien mukaan nimen taustaa. Lomakkeen taustatieto-osiossa, kysytään vastaajan sukupuolta, syntymävuotta ja -paikkaa, nykyistä asuinpaikkaa, kotikylää Jalasjärvellä, Jalasjärvellä asuttua aikaa ja äidinkieltä. Kyselylomakkeen lopussa tiedustellaan lisäksi halukkuutta osallistua myöhemmin aihetta koskevaan haastatteluun.

Kyselyssä paikat, joille epävirallisia nimiä tiedustellaan, on jaettu niiden lajin mukaan 12 kohtaan: 1. Jalasjärvi ja lähikunnat, myös entiset, 2. Kylät ja asuinalueet, 3. Tiet, kadut, polut, risteykset ja muut kulkureitit, 4. Yritykset, 5. Oppilaitokset, virastot, kunnantalo, kirjasto ja terveyskeskus, 6. Harrastepaikat, vapaa-ajanpaikat ja urheilupaikat, 7. Muut rakennukset, 8. Rakennusten osat, 9. Sillat, alikulkukäytävät, patsaat ja muut maamerkit, 10. Vesialueet, rannat, uimapaidat ja laiturit, 11. Luonnonpaikat ja 12. Muut mieleesi tulevat paikat. Olen myös tarpeen mukaan tarkentanut, minkä lajisia paikkoja mihinkin kohtaan voi kuulua esim. 11. Luonnonpaikat: mäet, metsät, pellot, saaret jne. ja antanut joitakin esimerkkejä epävirallisista nimistä esim. 2. Kylät ja asuinalueet (esim. Hirviöjärvi = Hirvijärvi, Leipäjärvi = Luopajärvi.) Olen myös kehottanut informantteja alleviivaamaan ne esimerkkien nimet, jotka ovat heille tuttuja. Kyselylomakkeen täyttöä ohjeistaessani tähdensin, että lukuun ottamatta ensimmäistä kohtaa, jossa tiedustellaan nimiä Jalasjärvelle ja lähikunnille, kaikkien paikkojen tulee sijaita Jalasjärvellä. Informantit ovat pääsääntöisesti noudattaneet hyvin tätä sääntöä. Kyselyn viimeisen kohdan: 12. Muut mieleesi tulevat paikat, jotkut vastaajista ovat tulkinneet tarkoittavan

paikkoja Jalasjärven ulkopuolella, vaikka kohdassa tarkoitetaan paikkoja, jotka mahdollisesti eivät lajinsa puolesta sovi muihin annettuihin kategorioihin.

3.2 Informantit

Tutkimukseeni osallistui 82 informantia, joista 40 on naisia ja 42 miehiä. Kaikki tutkimukseeni osallistuneet informantit ovat joko nykyisiä tai entisiä jalasjärveläisiä. He siis asuvat tai ovat joskus asuneet Jalasjärvellä. Nuorimmat 10 informantia ovat syntyneet vuonna 1995. Vanhin tutkimukseen osallistunut on vuonna 1926 syntynyt nainen. Informanttien ikähaarukka on siis n. 16–86 vuotta. Olen jakanut informantit kolmeen pääryhmään, joista ensimmäisen eli Ryhmän A muodostavat vuosina 1994–1995 syntyneet lukioikäiset nuoret. Käytän tästä ryhmästä tutkimuksessani myös nimitystä nuoret. Ryhmä A on vertailuryhmistä kaikkein suurin, sillä siihen kuuluu 38 informantia. Heistä 17 on naisia ja 21 miehiä. Nuorten vastaukset kerättiin Jalasjärven lukiolla kevätlukukaudella 2012.

Vertailuryhmistä kaikkein heterogeenisin on Ryhmä B, sillä sen informantit jakautuvat kaikkein suurimmalle ikähaitarille. Siihen kuuluu 21 informantia, joista 20 on syntynyt vuosina 1952–1988 ja yksi vuonna 1991. Ryhmään B kuuluu 13 naista ja 8 miestä. Tästä ryhmästä käytän tutkimuksessani myös nimitystä työikäiset. Ryhmään C kuuluu 23 informantia, jotka ovat syntyneet vuosina 1926–1949. Heistä 10 on naisia ja 13 miehiä. Tästä ryhmästä käytän tutkimuksessani myös nimitystä eläkeläiset. Työikäisten ja eläkeläisten vastauksia keräsin Jalasjärvellä kevään 2012 aikana järjestetyissä nimi-illoissa, joista ensimmäinen järjestettiin yhteistyössä Jalasjärvi-Seuran ja toinen yhteistyössä Jalasjärven Kansalliset Seniorit ry:n kanssa. Nimi-illoissa paikannimikyselyyn vastasi yhdeksän työikäistä ja 21 eläkeläistä. Heidän lisäksi tutkimukseen osallistui vuoden 2012 aikana vielä 12 muuta työikäistä ja kaksi eläkeläistä.

On huomattava, että kaikki eläkeläisten ryhmään kuuluvat vastaajat eivät välttämättä todellisuudessa ole vielä eläkkeellä, mutta koska he ovat eläkeiässä, olen laskenut heidät eläkeläisten ryhmään kuuluviksi. Vastaavasti kaikki työikäisten ryhmään kuuluvat eivät välttämättä ole tällä hetkellä työelämässä. Olen tehnyt jaon ryhmien välillä yhtä poikkeusta lukuun ottamatta siten, että olen laskenut kaikki samalla vuosikymmenellä syntyneet kuuluviksi samaan ryhmään. Ryhmään A kuuluvat siis

kaikki 1990-luvulla syntyneet lukiolaiset. Yksi vuonna 1991 syntynyt nainen kuuluu poikkeuksellisesti työikäisten ryhmään, sillä hän ei ole enää lukiolainen. Hän on myös muutaman vuoden lukioikäisiä vastaajia vanhempi. Kaikki muut Ryhmään B kuuluvat informantit ovat syntyneet 1950–1980-luvuilla. Ryhmän C informantit ovat puolestaan syntyneet 1920–1940-luvuilla.

Käytän tässä tutkimuksessa informanteista koodeja, joiden ensimmäinen merkki osoittaa, mihin ryhmään he kuuluvat. Käytän koodeissa ryhmien merkkeinä pieniä kirjaimia a, b ja c. Toinen merkki on informantin tunnus, joka erottaa hänet muista ryhmänsä vastaajista. Tunnuksina käytän numerointia, joka alkaa tunnuksien lyhentämiseksi jokaisen ryhmän kohdalla aina numerosta yksi. Esimerkiksi Ryhmässä B informanttien tunnuksukset ovat numerot 1–21. Kolmas merkki ilmoittaa informantin sukupuolen: m = mies ja n = nainen. Viimeisenä koodissa näkyy informantin syntymävuosi esim. 52 = 1952. Näin ollen esimerkiksi Ryhmään B kuuluvan vuonna 1952 syntyneen miehen koodi on b17m52. Koska informanteja on kaikkiaan 82, en esittele heitä kaikkia erikseen, mutta käytän heistä koodeja aina tarpeen mukaan.

Kaikista tutkimukseeni osallistuneista informanteista koko ikänsä Jalasjärvellä on asunut 47. Loput informanteista ovat asuneet Jalasjärvellä vaihtelevan pitkiä aikoja: 1,5–57 vuotta. Ryhmän A informanteista 31 on asunut koko ikänsä Jalasjärvellä, ja vain 7 on ehtinyt asua jossain muuallakin. Nuorten ryhmässä on muihin ryhmiin nähden prosentuaalisesti kaikkein eniten, eli 81,6 %, aina Jalasjärvellä asuneita. Tämä on oletettavaakin, sillä 16–18-vuotiaat lukioikäiset nuoret eivät ole vielä ehtineet muuttaa paikkakunnalta muualle opintojen tai työn perässä. Suurin osa nuorista on siis asunut koko lapsuutensa ja nuoruutensa Jalasjärvellä. Ne nuoret, jotka eivät ole asuneet koko ikänsä Jalasjärvellä, ovat asuneet siellä 5–14 vuotta. Muualla kuin Jalasjärvellä on syntynyt kuusi nuorta. Heidän syntymäpaikkansa ovat Seinäjoki (a31n94), Nurmo (a10n95), Jurva (a33m94), Kalajoki (a32n94), Vantaa (a11m95) ja Viro (a4n95).

Ryhmässä B on muihin ryhmiin nähden kaikkein vähiten, eli vain neljä, koko ikänsä Jalasjärvellä asunutta informanttia. Työikäisistä informanteista 16 (80 %) on asunut myös jossain muualla kuin Jalasjärvellä. Yksi työikäinen ei ilmoittanut miten pitkään hän on asunut Jalasjärvellä. Ryhmän B informanteista viisi on syntynyt jossakin

muualla kuin Jalasjärvellä. Heidän syntymäpaikkansa ovat Nurmo (b1n84), Parkano (b8n58), Pirkkala (b11n53), Helsinki (b9m58) ja Savonlinna (b3m75).

Ryhmän C informanteista peräti 12 (54,5 %) on asunut aina Jalasjärvellä. Heistä kymmenen asuu tai on asunut joskus jossakin muualla kuin Jalasjärvellä. Yhdeltä eläkeläiseltä kyseinen tieto puuttuu. Ryhmän C informanttien Jalasjärvellä asuma aika vaihtelee hyvin suurella aikavälillä: 1,5–57 vuotta. Eläkeläisistä viisi on syntynyt jossain muualla kuin Jalasjärvellä. Heidän syntymäpaikkansa ovat Ilmajoki (c20m34), Kauhajoki (c15n36), Alastaro (c16n36), Tuusula (c5m44) ja Viipuri (c13m39).

Kaikista informanteista 68 (82,9 %) asui vastausten keruuhetkellä Jalasjärvellä. Siellä asui tuolloin 38 nuorta, 11 työkäistä ja 19 eläkeikäistä informanttia. Työkäisistä kymmenen ja eläkeläisistä kaksi asuu jossain muualla kuin Jalasjärvellä. Työkäisistä kaksi asuu muualla Etelä-Pohjanmaalla: Ilmajoella ja Ähtärissä. Kahdeksan asuu Etelä-Suomen suurissa kaupungeissa, jotka ovat Turku (1), Helsinki (5) ja Vantaa (2). Molemmat muualla kuin Jalasjärvellä asuvat eläkeläiset asuvat Jalasjärven naapurikunnassa Seinäjoella. Kahdelta Ryhmän C informanteista tieto tämänhetkisestä asuinkunnasta puuttuu.

Informantit ovat yhtä 1995 syntynyttä naista lukuun ottamatta suomenkielisiä. Informantin a4n95 äidinkieli on viro, ja hän on myös syntynyt Virossa. Tämä nuori nainen on asunut Jalasjärvellä viisi vuotta. On varsin odotuksenmukaistakin, että informanttien joukossa on ainoastaan yksi jotain muuta kuin suomea äidinkielenään puhuva vastaaja, sillä Jalasjärven asukkaista vain 0,8 % on ulkomaisten kansalaisia ja ruotsinkielisten osuus väestöstä on ainoastaan 0,2 % (Tilastokeskus).

Tutkimukseen vastanneet ilmoittivat kotikyläkseen yhteensä 14 eri kylää. Se, miten monta informanttia ilmoitti kunkin kylän kotikyläkseen, on tässä kappaleessa merkitty sulkeisiin kylän nimen jälkeen. Kirkonkylän lukuun olen laskenut mukaan myös ne vastaajat, jotka ilmoittivat kotikyläkseen keskustan (2) tai Jalasjärven (2). Kaksi Kirkonkylän kotikyläkseen ilmoittanutta informanttia (a25n94 ja b21n91) mainitsi lisäksi asuvansa tai asuneensa Puskanmäen asuinalueella. Kolme vastaajaa ilmoitti enemmän kuin yhden kotikylän: b10n58 Ala-Vallin, Hirvijärven ja Kirkonkylän, c5m44 Kirkonkylän ja Yli-Vallin sekä c23n26 Luopajärven ja

Kirkonkylän. Nämä informantit ovat asuneet useammassa kuin yhdessä kylässä. Esimerkiksi c23n26 on viettänyt lapsuutensa ja nuoruutensa Luopajärvellä, mutta muuttanut myöhemmin Kirkonkylään ja asunut siellä suurimman osan Jalasjärvellä asumastaan ajasta. Koska kolme vastaajaa ilmoitti useamman kuin yhden kotikylän, ilmoitettujen kotikylien määrä (86) on hieman suurempi kuin vastaajien (82). Ilmoitettujen kotikylien määrät yleisyysjärjestyksessä ovat: Kirkonkylä (37), Luopajärvi (11), Koskue (8), Ilvesjoki (7), Jokipii (5), Yli-Valli (3), Ala-Valli (2), Hirvijärvi (2), Jalasto (2), Keskikylä (2), Mäntykoski (2), Kannonkylä (1), Ojajärvenkylä (1) ja Rajalankylä (1).

Kirkonkyläläisten vastaajien osuus on ylivoimaisesti suurin eli n. 45 %. Vaikka vain kolme informanttia ilmoitti enemmän kuin yhden kotikylän, se ei tarkoita sitä, ettei vastaajien joukossa voisi olla muitakin useammassa kuin yhdessä Jalasjärven kylässä asuneita. On todennäköistä, että suurin osa vastaajista ilmoitti kotikyläkseen nimenomaan sen kylän, jossa nyt asuu tai kylän, jossa on syntynyt. On myös mahdollista, että kotikyläksi mielletään se kylä, jossa on asuttu pisimpään.

4 NIMETYT PAIKAT JA NIMEÄMISPERUSTEET

4.1 Jalasjärvi ja lähikunnat

Kyselyssä pyydettiin ilmoittamaan epävirallisia paikannimiä Jalasjärvelle ja sen lähikunnille entiset mukaan lukien. Halusin pitää entistenkin lähikuntien alueet mukana tutkimuksessa, sillä vaikka esimerkiksi Peräseinäjoki kuuluu nykyään Seinäjokeen, on kyseinen paikka nimineen edelleen olemassa, ja siitä on siis myös tarve edelleen puhua. Nimi *Peräseinäjoki* on edelleen virallinen karttanimi, ainoastaan sen tarkoitteen laji on muuttunut kunnasta kaupunginosaksi. Näin ollen Peräseinäjokeen viittaavat epäviralliset nimetkin ovat siis yhä elinvoimaisina käytössä. Toisaalta kuntauudistuksen myötä on syntynyt myös uusia epävirallisia paikannimiä, joista lisää myöhemmin tässä luvussa.

Kun tässä tutkimuksessa ilmoitettu epävirallinen nimi esiintyy tekstissä ensimmäisen kerran, ilmoitan nimen jälkeen sulkeissa, miten moni informantti mainitsi nimen. Jos nimi esiintyy aineistossani vain kerran, sen jälkeen ei ole mainintaa lukumäärästä. Olen koonnut kaikki aineistoni epäviralliset nimet myös kahdeksi nimilistaksi:

Jalasjärvelle ja sen lähikunnille ilmoitetut nimet (Liite 2) ja Jalasjärven paikoille ilmoitetut nimet (Liite 3). Myös nimimainintojen määrät löytyvät kyseisistä listoista.

Toteuttamassani tutkimuksessa informantit ilmoittivat kymmenelle kunnalle yhteensä 113 eri nimeä. Eniten nimiä ilmoitettiin Seinäjoelle (20), Jalasjärvelle (19) ja Peräseinäjoella (19). Kauhajoelle ilmoitettiin 17 ja Ilmajoelle 14 nimeä. Myös Kurikalle ja ¹Jurva–Kurikalle ilmoitettiin yhteensä 14 nimeä, joista Kurikalle 11 ja Jurva–Kurikalle kolme. Karvialle ilmoitettiin kuusi, Kihniölle kaksi sekä Teuvalle ja Virroille kummallekin yksi nimi. Jalasjärven naapurikunnista täysin ilman epävirallisia nimiä jäi vain Parkano. (Ks. Liite 4. Kartta 1. Jalasjärvi ja lähikunnat, joille tutkimuksessa ilmoitettiin epävirallisia nimiä.)

Omalle kotikunnalleen Jalasjärvelle vastaajat ilmoittivat yhteensä 14 sekundaaria ja viisi primaaria nimeä. Jalasjärveä tarkoittavista epävirallisista paikannimistä oli lomakkeessa yksi esimerkinimi, *Anturajärvi*, jonka ilmoitti tuntevansa 47 vastaajaa. Kyselylomakkeessa vastaajia kehoitettiin alleviivaamaan esimerkkeinä olevat nimet, jos he tuntevat ne. Se, että *Anturajärvi* oli kyselylomakkeen esimerkinimenä, vaikutti varmasti mainintojen runsauteen. Se, että nimen mainitsi tuntevansa lähes 50 informanttia, kertoo kuitenkin, että nimi on yleisesti tunnettu. Sitä näkee käytettävän myös esimerkiksi kotiseutujulkaisuissa, kuten teoksen nimessä: ”Anturajärveltä. Jalasjärvi 140 vuotta” (Käkelä 2006). Seuraavaksi useimmin eli kymmenen kertaa mainittiin nimeä *Jiijärvi* (2) ~ *J-järvi* (8). *Jallujärven* mainitsi kuusi, *Muumilaakson* neljä ja *Jalakajärven* kolme vastaajaa.

Kaikki aineistossani esiintyvät Jalasjärveä tarkoittavat sekundaarit paikannimet ovat: *Antura*, *Anturajärvi* (47), *Jalahjärvi* (2), *Jiijärvi* ~ *J-järvi* (10), *Jvi*, *Jallu* ¹ (2), *Jallujärvi* (6), *Jalas*, *Jalis*, *Jalakajärvi* (3), *Jalkameri*, *Jalasjoki*, *Silsalakecity* ja *Jalasjärvi City*. Kahden informantin ilmoittama *Jalahjärvi* on paikallismurteellinen muoto Jalasjärvestä. Nimi *Jalis* taas on muodostettu käyttämällä yleisimpiin slangijohtimiin kuuluvaa *-is*-johdinta. Nimissä *Anturajärvi*, *Jalasjoki*, *Jalakajärvi* ja *Jalkameri* nimeen kuuluva sana tai sanat on korvattu niitä läheisesti muistuttavilla

¹ Käytän tässä kohden ilmausta Jurva–Kurikka, vaikka Jurvan ja Kurikan muodostaman kunnan virallinen nimi onkin Kurikka, koska aineistooni sisältyy nimiä, joiden viittauskohteeksi vastaajat ilmoittivat nimenomaan Jurvan ja Kurikan liitoksen esim. *Jurikka*.

² Numero epävirallisen nimen perässä kertoo, että samanasuinen nimi viittaa aineistossani useampaan eri tarkoitteeseen, esim. *Jallu* 1 ’Jalasjärvi’ ja *Jallu* 2 ’Jalasjärven lukio’.

sanoilla. Nimissä *Anturajärvi* ja *Jalakajärvi* nimen määriteosa *jalas*, on korvattu sanoilla *antura* tai *jalaka*. Kaikki kolme nimen *Jalakajärvi* maininnutta informanttia mainitsi sen nimenomaan kyseisessä murteellisessa muodossa. Nimessä *Jalasjoki* paikan lajia ilmaiseva *järvi* on korvattu toisella vesielementtiin liittyvällä sanalla *joki*. *Jalkameri*-nimessä taas sekä määriteosa että paikan lajia ilmaiseva nimenosa on korvattu niitä jotenkin muistuttavilla sanoilla *jalas* > *jalka* ja *järvi* > *meri*.

Nimen *Jallujärvi* määriteosassa sanan *jalas* tyypistymään on liitetty johdinaines *-lu*. Niin ikään Jalasjärveen viittaava nimi *Jallu* 1 on todennäköisesti lyhentynyt elliptisesti nimestä *Jallujärvi*. *Jallu* tunnetaan myös yleisesti miehen (Hjalmar, Jalmari, Jarl, Jari, Jarkko) lempinimenä ja *Jaloviinan* puhekielisenä nimenä (Paunonen 2000). Lisäksi *Jallu* on myös lehden nimi. Sekundaarien nimien joukossa ovat myös nimien *Jalasjärvi* ja *Anturajärvi* elliptisesti lyhentyneet muodot *Jalas* ja *Antura*. Jalasjärveä tarkoittavia lyhenne- tai kirjainnimiä ovat *Jiijärvi* ~ *J-järvi* ja Jalasjärvestä melko yleisesti käytetty lyhenne *Jvi* (Jiiveei).

Ironissävyyteisessä nimessä *Jalasjärvi City* *Jalasjärvi*-nimen perään on lisätty englannin kielen kaupunkia tarkoittava sana *city*. Nimi on ironinen, sillä Jalasjärvi ei suinkaan ole suuri metropoli, vaan pieni kunta maaseudulla. Jalasjärveen viittaavien nimien joukossa on myös toinen *city*-loppuinen nimi: *Silsalakecity*. Kyseessä on humoristinen nimimukaelma, jossa sana *jalas* on korvattu sanalla *silsa*, joka tarkoittaa *silsasienen* aiheuttamia ihosairauksia, esim. *jalkasilsa*. Myös nimessä *Silsalakecity* sanalla *city* korostetaan ironisesti Jalasjärven epäkaupunkimaisuutta. Virallisen nimen paikan lajia ilmaiseva nimenosa *järvi* on nimessä *Silsalakecity* käännetty englannin *järveä* tarkoittavalla sanalla *lake*. Nimi muistuttaa Yhdysvalloissa sijaitsevan kaupungin englanninkielistä nimeä *Salt Lake City*, ja saattaakin olla sen pohjalta muodostettu. Koska sienisairauksia tarkoittavaan sanaan *silsa* liittyy negatiivisia mielikuvia, nimen voi tulkita pilkalliseksi.

Jalasjärveä tarkoittavat primaarit paikannimet aineistossani ovat *Charleston*, *Muumilaakso* (4), *Peräseinäjokisten Amerikka*, *Pohjanmaan Kreikka* (2) ja *Suomen Kreikka*. Informantti b2n83 kertoi haastattelussa, että nimi *Muumilaakso* oli hänen nuoruudessaan 1990-luvun loppupuoliskolla nuorison keskuudessa varsin yleisesti tunnettu. Hän arvelee, että nimen olisivat alun perin keksineet pilkkanimitarkoituksessa jonkun naapurikunnan nuoret, sillä nimeä käyttivät

enemmän muiden kuntien kuin Jalasjärven nuoret. Vastaaja muistaa etenkin kauhajokelaisten käyttäneen nimeä eräänlaisena köllinimenä. Informantin mukaan jalasjärveläiset eivät kuitenkaan pitäneet nimeä kovin pahana, ja jotkut ovat hyväksyneet sen myös omaan käyttöönsä.

Entisenä jalasjärveläisenä kuulun myös itse nimenkäyttäjyhteisöön ja olen vuonna 1983 syntyneen haastateltavani kanssa hyvin samaa ikäluokkaa eli 1982-syntynyt. Onkin hyvin mielenkiintoista, että myös oma käsitykseni nimen käytöstä ja synnystä on hyvin samankaltainen haastattelemanin kanssa. Itse olen kuullut nimen ensi kertaa 1990-luvun loppupuoliskolla, jolloin nimenomaan kauhajokelaiset pojat kiusoittelivat nimellä meitä jalasjärveläisiä tyttöjä. Nimeä käytettiin köllinimenä siis leikkimielisessä kiusoittelussa. Nimen syntyhistorian ajoittumista 1990-luvulle tukee myös se, että tuolloin Tove Janssonin Muumi-kirjojen pohjalta tehty japanilainen piirretty TV-sarja oli suosittu.

Tiedustelin haastatteluissa myös kahdelta 1950-luvulla syntyneeltä työikäiseltä (b10n58 ja b12m57), tuntevatko he nimeä. Heille kummallekin nimi oli vieras, ja he ilmoittivat, että eivät missään nimessä voisi käyttää sitä Jalasjärvestä. Tulkitsen siis nimen *Muumilaakso* alun perin köllinimeksi eli pilkkanimeksi syntyneeksi, myöhemmin myös joidenkin jalasjärveläisten omaan käyttöönsä hyväksymäksi nimeksi. Koska *Muumilaakso* on kirjallisuudesta peräisin oleva vertaileva siirrynnäinen, nimeämisperusteena on paikan ominaisuus. Köllinimellä *Muumilaakso* paikan asukkaita pilkataan vertaamalla heitä *Muumilaakson* turvallisessa ympäristössä eläviin asukkaisiin. Koska nimi on alun perin syntynyt nuorison keskuudessa, sen pilkkaava merkitys on helppo ymmärtää. Kukapa murrosikäinen, juuri lapsuuden rajan ylittänyt, haluaisi itseään verrattavan lastenohjelman hahmoihin?

Työikäisen naisen ilmoittama nimi *Peräseinäjokisten Amerikka* on myös luonteeltaan vertaileva, sillä siinä Jalasjärveä verrataan *Amerikkaan*. Jalasjärvi ei kuitenkaan ole *Amerikka* kelle tahansa, vaan nimenomaan *peräseinäjokelaisille* eli murteellisesti *peräseinäjokisille*. Jalasjärven ja Peräseinäjoen suhdetta voisi leikin laskun suhteen kuvata Suomi–Ruotsi-suhdetta vastaavaksi: Peräseinäjoki on Jalasjärven naapuri ja rakas vihollinen, jolle mielellään nauretaan. *Peräseinäjokisten Amerikka* on humoristinen, Peräseinäjokea pilkkaava nimi, jossa korostetaan Peräseinäjoen

mitättömyyttä kuvaamalla naapurikunta heille suureksi ja mahtavaksi *Amerikaksi*. Vastaavanlaisia nimiä, joiden mukaan jokin paikka on toisen paikan asukkaille *Amerikka*, on aineistossani muitakin: *Jalasjärvesten Amerikka* ~ *Jalasjärvesten Ameriikka* 'Kurikka, kunta', *Kurikkalaasten Amerikka* ja *Ylivallilaisten Amerikka* 'Koskue, kylä'.

Aineistoni nuorinta nimikerrostumaa edustavat Jalasjärveen viittaavat ironiset nimet *Pohjanmaan Kreikka* (2) ja *Suomen Kreikka*. Nimet viittaavat Jalasjärven aikuiskoulutuskeskuksessa JAKKissa aineiston keruuhetkellä meneillään olleisiin selvityksiin, joissa tutkittiin, onko JAKKissa tapahtunut oppisopimustukirahojen väärinkäyttöä. Opetushallitus esitti opetusministeriölle JAKKilta takaisin perittäväksi jopa 47 miljoonaa euroa. Koska JAKK ja Jalasjärven kunta ovat yhtä, velat kaatuivat Jalasjärven kunnan maksettaviksi (Yleisradion uutiset). Koska samanaikaisesti myös *Kreikka* paini velkaongelmien ja talouskriisin kanssa (Talouselämä), nimissä verrataan Jalasjärveä Kreikkaan. JAKKin tilanteeseen liittyviä nimiä on aineistossani muitakin: *Kreikka* ja *Velkalaitos* 'JAKK' sekä *Velkakurvi* 'JAKKin kohdalla oleva mutka'. Kaikki JAKKin ongelmiin liittyvät nimet ovat vuosina 1969–1995 syntyneiden miesten ilmoittamia. Koska nimillä *Pohjanmaan Kreikka* ja *Suomen Kreikka* verrataan Jalasjärveä Kreikkaan, olen tulkinnut ne vertaileviksi siirrynnäisiksi.

Charleston on mikrotoponyymi, jonka nimen ilmoittanut informantti b9m58 kertoo keksineensä itse 70-luvulla. Se oli ensin käytössä vastaajan orkesteriporukassa ja myöhemmin perhepiirissä. Nimi perustuu vastaajan mukaan intuitioon ja paikan luomaan mielikuvaan. Myös tämän nimen olen tulkinnut vertaileva siirrynnäiseksi, sillä Yhdysvalloissa on kaupunki nimeltä *Charleston*.

Jalasjärven rajanaapurille Seinäjoelle ilmoitettiin yhteensä 17 sekundaaria ja kolme primaaria epävirallista nimeä. Sekundaareja ovat nimet: *Äsjoki* (3) ~ *S-joki* (59), *Ääsjoki* (8) ~ *Ääs-joki*, *Ass-joki* (2) ~ *Assjoki*, *Persejoki*, *Paskajoki*, *Wallriver*, *Seinis* (4), *Seinä*, *Seinälä*, *Seinävesi*, *Seinäjärvi* (2), *Seinämeri* (7), *Seinämäki*, *Östermyra* (3), *Östermyrä*, *Östermyyra* (3) ja *Östermyyrä* (2). Seinäjoelle ilmoitetuista sekundaareista nimistä eniten mainintoja keräsi kyselyn esimerkinimenä ollut *Äsjoki* ~ *S-joki*, josta on kummatkin kirjoitusasut huomioiden peräti 62 mainintaa. Kyseessä on lyhenn nimi, jonka pohjalta on edelleen muodostettu seuraavat nimet:

Ääsjoki ~ *Ääs-joki* > *Ass-joki* ~ *Assjoki* > *Persejoki*. Nimistä muodostuu mielenkiintoinen ketju, jossa suomenkielisen, sävyltään täysin neutraalin, lyhennenimen alussa oleva vokaali *ä* on ensin pidentynyt muotoon *ääs*. Koska *ääs* muistuttaa ääntämykseltään englannin kielen sanaa *ass* (alat. am.) ’perse, persereikä’, on edelleen muodostettu nimi *Ass-joki* ~ *Assjoki*. Viimeisessä vaiheessa englanninkielinen sana *ass* on taas käännetty suomeksi, jolloin on syntynyt nimi *Persejoki*.

Seinäjokeen viittaavien nimien joukossa on kaksi johtimen avulla lyhennettyä nimeä: *Seinis* ja *Seinäjä*. Nimi *Seinis* on muodostettu *-is*-slangijohtimella ja *Seinäjä* *-la*-johtimella, joka on varsin yleinen perinnäisessä paikannimistössäkkin (Kiviniemi 1990). Seinäjoelle ilmoitettiin myös yksi elliptisesti lyhentynyt nimi: *Seinä*.

Seinäjokeen viittaavien nimien joukossa on viisi nimeä, joissa jokin virallisessa nimessä esiintyvä sana on korvattu toisella: *Paskajoki*, *Seinävesi*, *Seinämeri*, *Seinäjärvi* ja *Seinämäki*. *Paskajoki* on köllinimi, jossa virallisen nimen määriteosa *seinä* on korvattu siihen mitenkään liittymättömällä sanalla *paska*. Nimi on tulkittavissa pilkkanimeksi, koska sanalla *paska* on tässä kontekstissa halventava merkitys. Nimissä *Seinävesi*, *Seinämeri*, *Seinäjärvi* ja *Seinämäki* paikan lajia ilmaiseva nimenosa *joki* on korvattu jollakin muulla sanalla. Nimissä *Seinämeri* ja *Seinäjärvi* alkuperäinen *joki*-sana on korvattu jollakin toisella vesielementtiin liittyvällä sanalla. Nimessä *Seinämäki* taas esiintyy vesielementtiin liittymätön sana *mäki*, joka ei tässä kontekstissa myöskään tarkoita kohoumaa. Olen havainnut, että paikan lajia ilmaiseva nimenosa *mäki* toimii jalasjärveläisten epävirallisessa nimistöissä usein eräänlaisena paikkaa tarkoittavana yleiskäsitteenä. Näin on myös esimerkiksi nimessä *Pappilanmäki* ’Jalasjärven partiotilat Kaunismaässä (ent.)’, sillä myöskään tässä tapauksessa paikan kohdalla ei ole varsinaista kohoumaa eli *mäkeä*. (Ks. *Pappilanmäki* s. 78.)

Kolme informanttia piti Seinäjoen puhekielisenä nimenä sen vanhaa ruotsinkielistä nimeä *Östermyra*. Kyseessä on Seinäjoen historiallinen ruotsinkielinen nimi, mutta virallista ruotsinkielistä nimeä Seinäjoella ei ole. Nimestä esiintyvät aineistossani myös siitä foneettisesti, tai kirjoitusasultaan, poikkeavat muodot: *Östermyrä*, *Östermyyra* ja *Östermyyrä*. Niistä viimeinen, eli *Östermyyrä*, saattaa sisältää myös sanaleikin, sillä nimeen sisältyy sana *myyrä*.

Seinäjoelle ilmoitetut primaarit nimet ovat: *Kurakauppala* (4), *Taajaväkinen* ja *Isoo kirkko*. Kaikki neljä nimen *Kurakauppala* ilmoittanutta ovat vuosina 1941–1960 syntyneitä miehiä. Kyseessä on Seinäjoen pilkkanimi, jonka nimeämisperusteena on paikan ominaisuus. Nimi kuvasi aikoinaan varsin osuvasti Seinäjoen keskustan päällystämättömien katujen kuraisuutta. Seinäjoen keskustan kadut saivat päällysteen 1960-luvulla (Ilkka 21.9.2011), joten *Kurakauppala*-nimi ei siitä syystä ole enää niin osuva eikä selvästi myöskään nuorempien informanttien käytössä. Nimi *Taajaväkinen* perustuu Seinäjoen väkilukuun, joka on Jalasjärven ja muiden sen lähikuntien väkilukuun verrattuna huomattavasti suurempi. Kun vuoden 2011 lopussa Jalasjärvellä oli 8130 asukasta, Seinäjoen väkiluku oli 58 703 (Tilastokeskus). Nimessä *Isoo kirkko* huomion arvoista on, että nimenantaja ilmoitti sen muodossa *Isoolle kirkolle* 'Seinäjoelle'. Koska myös Jalasjärven keskustalle nimen *Kirkko* ilmoittaneet vastaajat ilmoittivat sen muodossa *Kirkolle* 'Jalasjärven keskustaan', näyttää siltä, että tämäntyyppiset *kirkko*-nimet esiintyvät lähinnä ulkopaikallissijoissa: *Isolla kirkolla: Isolta kirkolta: Isolle kirkolle*. (Ks. myös *Kirkko* 'Jalasjärven keskusta' s. 37.)

Jalasjärven rajanaapurille, kuntaliitoksella Seinäjokeen vuonna 2005 liitetyle Peräseinäjoelle (Tilastokeskus), ilmoitettiin yhteensä 14 sekundaaria ja viisi primaaria nimeä. Nimistä *Peejoki* (12) ~ *P-joki* (40), *Peris*, *Popjoki* (9) ~ *Pop-joki*, *Poppijoki*, *Poppajoki*, *Peräjoki* (4), *Persjoki* (2), *Persejoki* (3), *Peppujoki*, *Peräreikäjoki* (9), *Anaalhoulrivö*, *Assholewallriver*, *Ahteröstermyra* ja *Ahteröstermyrä* ovat sekundaareja. Ylivoimaisesti eniten, yhteensä peräti 52 kertaa, mainittiin kirjainlyhennenneimeä *Peejoki* ~ *P-joki*. Slangijohtimella *-is* lyhennetyin *Peris*-nimen mainitsi vain yksi työikäinen nainen.

Peejoki ~ *P-joki* -nimen jälkeen seuraavaksi yleisimmät Peräseinäjoesta käytetyt epäviralliset nimet ovat aineistoni perusteella yhteensä 10 informantin mainitsema *Popjoki* ~ *Pop-joki* ja yhdeksän informantin mainitsema *Peräreikäjoki*. Nimestä *Popjoki* ~ *Pop-joki* esiintyy aineistossani myös variantti *Poppijoki*. Myös nimi *Poppajoki* on todennäköisesti muodostunut nimen *Popjoki* ~ *Pop-joki* pohjalta. Nimien *Popjoki* ~ *Pop-joki* ja *Peräreikäjoki* käyttö näyttää riippuvan informanttien iästä, sillä nimen *Popjoki* ~ *Pop-joki* ilmoittaneiden vastaajien joukossa on ainoastaan työikäisiä ja eläkeläisiä, kun taas nimeä *Peräreikäjoki* ilmoittivat nuoret ja

työikäiset. Nimessä *Popjoki* ~ *Pop-joki* virallisen nimen alkuosa on korvattu sanalla *pop*. Eräs nimen ilmoittanut työikäinen (b9m58) kertoi haastattelussa, että sitä käytettiin jo hänen nuoruudessaan. Hän mukaansa nimen synty perustuu siihen, että Peräseinäjoki oli syrjäinen paikka, johon maailman muotivirtaukset saapuivat aina viimeiseksi. Nimi on luonteeltaan ironinen, sillä ilmausta *olla pop* käytettiin varsinkin vastaajan nuoruudessa yleisesti merkityksessä 'olla suosittu t. trendikäs, olla pinnalla'. Nimellä viestitetäänkin siis Peräseinäjoen olevan kaikkea muuta kuin *pop*.

Äänteellinen muunnos *Peräreikäjoki*, on niin ikään köllinimi, mutta iältään se on *Popjokea* nuorempi. Toisin kuin *Popjoki*, se on myös nuorten käytössä. Nimen *Peräreikäjoki* ilmoittaneet vastaajat ovat kahta miestä (b9m58 ja b13m60) lukuun ottamatta syntyneet 1980–1990-luvulla. Nimestä esiintyy aineistossani myös kaksi englanniksi käännettyä nimimukaelmaa: nuoren miehen ilmoittama *Assholewallriver* ja työikäisen miehen ilmoittama, kirjoitusasultaan suomen kieleen mukautettu, *Anaalhoulrivö*. Nimien *Peräreikäjoki*, *Anaalhoulrivö* ja *Assholewallriver* lisäksi aineistossani esiintyy myös muita Peräseinäjokeen viittaavia nimiä, joiden määriteosassa esiintyy jokin takapuolta tarkoittava sana: *Persjoki*, *Persejoki 2*, *Peppujoki*, *Ahteröstermyra* ja *Ahteröstermyrä*. Nimiä *Persjoki*, *Persejoki 2* ja *Peppujoki* ilmoittivat nuoret ja työikäiset, kun taas nimet *Ahteröstermyra* ja *Ahteröstermyrä* ovat eläkeläisen ja työikäisen vastaajan ilmoittamia. Humoristisissa nimissä *Ahteröstermyra* ja *Ahteröstermyrä* virallisen nimen *perä* on korvattu sen synonyymillä *ahteri* > *ahter-* ja *Seinäjoki* puolestaan sen vanhalla ruotsinkielisellä nimellä *Östermyra*, tai sen suomen vokaalisointua vastaavalla muodolla *Östermyrä*. Myös elliptisesti lyhentyneen nimen *Peräjoki* määriteosa on mahdollista tulkita takapuolta, eli peräpäätä, tarkoittavaksi. Tässä tapauksessa tulkinta ei kuitenkaan ole yksiselitteinen, sillä kyseessä saattaa vain yksinkertaisesti olla reduktio.

Peräseinäjoelle ilmoitetut viisi primaaria nimeä ovat: *Linttakylä*, *Puukylä 1 (2)*, *S-joen sivukylä*, *Yläseinäjoki* ja *Ojasen kotikylä*. Työikäisen miehen ilmoittama *Yläseinäjoki* on Peräseinäjoesta käytetty vanha nimi, joka perustuu Peräseinäjoen maantieteelliseen sijaintiin suhteessa Seinäjokeen, josta puolestaan käytettiin ennen nimeä *Alaseinäjoki*. Nimi *Yläseinäjoki* jäi kuitenkin varsin vähälle käytölle, sillä sen sijaan alettiin suosia puhekielessä syntynyttä nimeä *Peräseinäjoki*. *Alaseinäjoki* taas

lyheni muotoon *Seinäjoki*. (Kangasniemi 1972: 22.) Nimen *Yläseinäjoki* tavoin myös nimi *S-joen sivukylä* perustuu paikan sijaintiin. *S-joen sivukylä* on kuitenkin *Yläseinäjokea* huomattavasti nuorempi nimi, sillä se viittaa Peräseinäjoen vuoden 2005 kuntaliitoksen myötä muuttuneeseen asemaan. Nimi on sävyltään pejoratiivinen, sillä se korostaa Peräseinäjoen syrjäistä sijaintia ja sitä, että Peräseinäjoki ei ole enää itsenäinen kunta, vaan kuuluu Seinäjoen alaisuuteen.

Ojasen kotikylä on mikrotoponyymi, jonka arvelen viittaavan erääseen Peräseinäjoen Toiveen pesäpalloilijaan, jonka sukunimi on *Ojanen*. Sekä kyseinen pesäpalloilija että nimen ilmoittanut miespuolinen vastaaja (a33m94) ovat syntyneet vuonna 1994. Ojanen on pelannut pesäpalloa myös Jalasjärven Jalaksessa (Peräseinäjoen Toiveen verkkosivut), joten on hyvin mahdollista, että vastaaja tuntee hänet henkilökohtaisesti, ja on siksi nimennyt Peräseinäjoen hänen mukaansa.

Yksi eläkeläinen ja yksi työkäinen ilmoittivat Peräseinäjoelle nimen *Puukylä* 1. Koska tutkimusta varten haastatteleman jalasjärveläiset informantit eivät osanneet selittää nimen alkuperää, tiedustelin sitä eräältä peräseinäjokelaiselta mieheltä. Hänen mukaansa Peräseinäjoen kirkonkylän alueesta käytetään epävirallista nimeä *Puukirkko* ja *Puukylä*. Kun esim. jalasjärveläiset sanovat Jalasjärven keskustaan mennessään menevänsä *kirkolle* ~ *Kirkolle*, saattavat peräseinäjokelaiset sanoa menevänsä *puukirkolle* ~ *Puukirkolle*. Ilmaus oli käytössä etenkin 1800-luvulla, mutta nykyään sitä käyttävät lähinnä vanhat ihmiset. Nimi *Puukylä* on peräseinäjokelaismiehen mukaan Peräseinäjoella *Puukirkkoa* harvinaisempi.³

Vaikka nimi *Puukylä* tarkoittaakin Peräseinäjoella siis Peräseinäjoen kirkonkylää, ilmoitti kaksi informanttia tässä tutkimuksessa sen viittaavan Peräseinäjokeen. Nimi on siis ainakin joidenkin naapurikunnasta Jalasjärveltä kotoisin olevien ihmisten suussa siirtynyt tarkoittamaan koko Peräseinäjokea. On tosin mahdollista, että nimen ilmoittaneet vastaajatkin käyttävät sitä lähinnä Peräseinäjoen keskustasta.

Yksi eläkeläismies ilmoitti Peräseinäjoelle köllinimen *Linttakylä*. Myös varsinaiseen tutkimusaineistooni kuulumattomissa, muualla kuin Jalasjärvellä sijaitseviin paikkoihin viittaavissa nimissä, on variantti tästä nimestä: *Flinttakylä* 'Kihniänkylä Peräseinäjoella'. Haastatteleman peräseinäjokelaismiehen mukaan *Flinttakyläksi* tai

³ Suullinen tieto: peräseinäjokelainen mies, synt. 1963.

Linttakyläksi sanotaan Peräseinäjoella Timanttimaan ja Juupakylän välissä sijaitsevaa aluetta. Hänen mukaansa pilkkanimi tulee ilmauksesta *flintata turpiin*: ”Kylän asukkaita on *flintattu turpiin*”.⁴ Paikallismurteessa verbillä *flintata* on tässä kontekstissa merkitys ’lyödä, läimäyttää’ (Henell 2005). Peräseinäjokelaismiehen mainitsema alue sijaitsee nimen *Flinttakylä* viittauskohteeksi ilmoitetun Kihniänkylän tuntumassa. Otaksun, että myös varsinaiseen tutkimusaineistooni kuuluva nimi *Linttakylä* ’Peräseinäjoki’, pohjautuu edellä mainittuihin nimiin. On myös mahdollista, että informantti tarkoittaa nimellä kyseistä Peräseinäjoella sijaitsevaa aluetta, ei koko Peräseinäjokea.

Kauhajoelle, joka myös on Jalasjärven rajanaapuri, ilmoitettiin yhteensä 17 nimeä. Kauhajoelle ilmoitetuista nimistä 16 on sekundaareja ja yksi primaari. Sekundaareja ovat nimet: *Koojoki* ~ *K-joki* (6), *Koomajoki* (2), *Isoonlusikanpitäjä* ~ *Isoon lusikanpitäjä* (6), *Isoonlusikankylä* (6), *Isoonkauhankylä*, *Isoonlusikanjoki*, *Puulusikankylä*, *Lusikkajoki*, *Lusikkapuro*, *Lusikkajärvi*, *Kauhajärvi* (2), *Kauhameri*, *Kauhis* (3), *Köyhäjoki*, *Kauhujoki* (3) ja *Spoonriver*. *Koojoki* ~ *K-joki* on lyhenn nimi, jonka pohjalta on edelleen muodostettu humoristinen äänteellinen muunnos *Koomajoki*. Slangijohtimella *-is* muodostetun nimen *Kauhis* mainitsi kolme nuorta vastaajaa. Samoin kuin useissa Jalasjärveä ja Seinäjokea tarkoittavissa nimissä, esim. *Jalkameri* ja *Seinäjärvi*, virallisessa nimessä esiintyvä veteen liittyvä sana on korvattu toisella veteen liittyvällä sanalla myös nimissä *Kauhajärvi* ja *Kauhameri*. Niissä paikan lajia ilmaiseva nimenosa *joki* on korvattu sanalla *järvi* tai *meri*. Mielenkiintoista on se, että *Kauhajärvi*-niminen paikka on jo olemassa, joten toisin kuin esimerkiksi nimi *Kauhameri*, se saattaa siis puheessa sekoittua jo olemassa olevaan paikkaan. *Kauhajärvi* on sekä kylän, että kyseisessä kylässä olevan järven nimi Kauhajoella.

Yhden nuoren naisen mainitseman äänteellisen muunnoksen, *Köyhäjoen*, tulkitsen köllinimeksi. Myös kolmen vastaajan ilmoittama äänteellinen muunnos *Kauhujoki* on sävyltään pejoratiivinen. Vuonna 2008 Kauhajoki oli mediassa paljon esillä siellä tapahtuneiden koulusurmien vuoksi, ja joku saattaisi ehkä ajatella nimen synnyn liittyvän koulusurmien *kauheisiin* tapahtumiin eli *kauhuihin*. Näin ei kuitenkaan ole, sillä olen kuullut nimeä käytettävän jo ennen kouluampumisia. Koulusurmat ovat kuitenkin lukuisten verkosta löytyvien esimerkkien perusteella lisänneet nimen

⁴ Suullinen tieto: peräseinäjokelainen mies, synt. 1963.

käyttöä. Sitä on käytetty muun muassa useissa Kauhajoen koulusurmia käsittelevissä keskusteluissa internetin keskustelupalstoilla (esim. Vauva-lehti 2008) sekä aihetta käsittelevissä blogikirjoituksissa (esim. Kortteinen 2008).

Kauhajoelle ilmoitetut yhdeksän nimeä *Isoonlusikanpitäjä* ~ *Isoon lusikan pitäjä*, *Isoonlusikankylä*, *Isoonkauhankylä*, *Isoonlusikanjoki*, *Puulusikankylä*, *Lusikkajoki*, *Lusikkapuro*, *Lusikkajärvi* ja *Spoonriver* muodostavat nimiketjun. Nimille on yhteistä se, että niissä kaikissa virallisen nimen määriteosa *kauha* on korvattu jollakin sitä läheisesti muistuttavalla sanalla tai sanaliitolla. Poikkeuksena on nimi *Isoonkauhankylä*, jossa sanan *kauha* eteen on lisätty murteellinen adjektiivi *isoo*. Virallisen nimen perusosa *joki* on myös suurimmassa osassa nimistä korvattu jollakin toisella sanalla. Nimet *Isoonlusikanpitäjä* ~ *Isoon lusikan pitäjä* ja *Isoonlusikankylä* mainittiin molemmat kuusi kertaa, kun taas muut edellä mainitut nimet ovat yksittäisiä mainintoja. Nimet *Isoonlusikanpitäjä* ~ *Isoon lusikan pitäjä* ja *Isoonlusikankylä* näyttäisivät siis olevan nimivarianteista kaikkein yleisimpiä. Ne on muodostettu korvaamalla leikkisästi virallisen nimen sana *kauha* sitä läheisesti muistuttavalla ilmauksella *isoo lusikka* ja sana *joki* sanalla *pitäjä* tai *kylä*. Kerran mainitussa nimessä *Isoonlusikanjoki*, sanaa *joki* ei ole korvattu.

Nimivariantti *Isoonkauhankylä* on mielenkiintoinen, sillä näyttää siltä, että se on muodostunut vahingossa, kun epävirallinen ja virallinen nimi ovat sekoittuneet toisiinsa. Ilmaus *isoo lusikka* voi nimittäin korvata synonyyminomaisesti sanan *kauha*, mutta ilmaus *isoo kauha* ei. Mielenkiintoista *isoo*-alkuisissa nimissä, joita mainittiin yhteensä 14 kertaa, on myös se, että jokainen maininta on murteellinen. Yhtään yleiskielisen adjektiivin *iso* sisältävää mainintaa ei siis aineistossani esiinny. Kaikki Kauhajokeen viittaavat murteellisen adjektiivin *isoo* sisältävät nimet ovat eläkeläisten ja työikäisten ilmoittamia.

Nimiä, joissa sana *kauha* on korvattu sitä muistuttavalla ilmauksella *puulusikka* tai *lusikka*, ovat lisäksi *Puulusikankylä*, *Lusikkajoki*, *Lusikkapuro* ja *Lusikkajärvi*. Nimessä *Puulusikankylä* sana *joki* on korvattu sanalla *kylä*, nimissä *Lusikkapuro* ja *Lusikkajärvi* taas toisella veteen liittyvällä sanalla *puro* tai *järvi*. Aineistossani esiintyy vielä englanninkielinen nimi *Spoonriver* (suom. *Lusikkajoki*), joka on saatettu muodostaa joko edelleen nimen *Lusikkajoki* pohjalta kääntämällä se englanniksi, tai siitä riippumatta nimen *Kauhajoki* pohjalta. Tällöin vähemmän

tunnettu englannin sana *ladle* olisi korvattu sen tarkoitetta läheisesti muistuttavalla tutummalla englannin kielen sanalla *spoon* (suom. lusikka). On myös mahdollista, että nimi on sen ilmoittaneelle työikäiselle naiselle (b11n53) tuttu kirjallisuudesta. Se esiintyy yhdysvaltalaisen Edgar Lee Mastersin (1869–1950) kuuluisassa runoteoksessa *Spoon River Anthology* (1915). Teos ilmestyi Arvo Turtiaisen suomentamana nimellä *Spoon River antologia* vuonna 1947. Kokoelman runot ovat epitafin tapaisia yksinpuheluja, joissa kuvitteellisen *Spoon River* -pikkukaupungin vainajat kertovat menneestä elämästään varsin ironisesti ja kaunistelemattomasti. (Turtiainen 1959: 5–7.) Jos Kauhajokeen viittaava epävirallinen nimi *Spoonriver* on lainattu kyseisestä teoksesta, on kyseessä eräänlainen vertaileva siirrynnäinen.

Ainoasta Kauhajoelle ilmoitetusta primaarista nimestä, *Paistopernankylä* (2) ~ *Paistoperunankylä*, esiintyy aineistossani sekä murteellinen ja että yleiskielinen muoto. Kaikki kolme nimen *Paistopernankylä* ~ *Paistoperunankylä* mainintua ovat nuoria. Valitettavasti minulla ei ole tietoa nimen alkuperästä, tai nimeämisperusteista, mutta arvelen nimen olevan varsin nuori, todennäköisesti 2000-luvulla syntynyt.

Ilmajoelle ilmoitettiin 14 eri nimeä, joista 10 on sekundaareja ja neljä primaareja. Sekundaareja ovat nimet: *Ilimajoki* (5) ~ *Ilamajoki* ~ *Ilimatjoki*, *I-joki*, *Ilmola* (3), *Ilmo*, *Imo*, *Ilmava*, *Tuulenkylä*, *Happikylä*, *Maailmanjoki* ja *Ilmavaivajoki*. Sekundaareista nimistä murteellisia ovat nimivariantit *Ilimajoki*, *Ilamajoki* ja *Ilimatjoki*. *Ilimajoki* on primaarin *Emäpitäjän* ohella Ilmajokea tarkoittavista nimistä eniten mainittu, sillä molemmat mainittiin viisi kertaa. Seuraavaksi eniten, eli kolme kertaa, mainittiin Ilmajoen ruotsinkielistä nimeä *Ilmola*. Ruotsinkielistä nimeä tuntematon saattaa tosin helposti käsittää nimen suomen *-la*-johtimella muodostetuksi. Nimi *Ilmo* on todennäköisesti lyhennetty nimestä *Ilmola*. Vielä lyhyempi rinnakkaismuoto *Imo*, on saatettu edelleen lyhentää nimestä *Ilmo*.

Ilmajokeen viittaavien nimien joukossa on yksi johtamalla muodostettu nimi: *Ilmava*. Siinä esiintyy adjektiivissa yleinen *-va*-johdin. Kirjainlyhenn nimi *I-joki* mainittiin vain kerran, mikä on sikäli mielenkiintoista, että muiden rakenteeltaan yhdyssanoja olevien lähikuntien samantyyppiset kirjainlyhenn nimet ovat paljon yleisempiä. Esimerkiksi *Peejoki* ~ *P-joki* mainittiin peräti 52 kertaa ja *Jiijärvi* ~ *J-järvi* kymmenen kertaa. Selitys on kuitenkin yksinkertainen, sillä nimi *I-joki* ääntyy

samoin kuin jo olemassa oleva paikannimi *Iijoki*. Jos Ilmajoesta siis käytettäisiin nimeä *Iijoki* ~ *I-joki*, nimen yksilöivä tehtävä ei enää toteutuisi kunnolla, vaan nimi saattaisi sekoittua jo olemassa olevaan paikannimeen *Iijoki*.

Ilmajoelle ilmoitettiin kaksi synonyyminimeä: *Happikylä* ja *Tuulenkylä*, joissa virallisen nimen sana *ilma* on korvattu siihen liittyvillä sanoilla *happi* ja *tuuli* (gen. *tuulen*). Äänteellinen muunnos *Maailmanjoki* on saatu liittämällä virallisen nimen eteen sana *maa*. Nimen alkuosa on aineistossani esiintyvässä nimessä genetiivissä, mutta nimestä esiintyy myös nominatiivialkuinen muoto *Maailmajoki*. Humoristinen äänteellinen muunnos *Ilmavaivajoki* on saatu lisäämällä nimenosien keskelle sana *vaiva*. Tämä työikäisen miehen ilmoittama nimi on selvä köllinimi.

Ilmajoelle ilmoitetut neljä primaaria nimeä ovat *Emäkirkko* (2), *Emäpitäjä* (5) ~ *Emäpitäjes*, *Emäseurakunta* ja *Paskavasarakylä*. Nimistä kolme on *emä*-alkuisia: *Emäkirkko*, *Emäseurakunta* ja *Emäpitäjä* ~ *Emäpitäjes*. Näiden nimien selitys löytyy historiasta, sillä myöhemmät Ilmajoen, Jalasjärven, Kurikan, Kauhajoen, Seinäjoen, Peräseinäjoen ja Alavuden kunnat kuuluivat aina Ruotsin vallan loppukymmenille asti kappeleina Suur-Ilmajoen kirkkopitäjään (Vuorela 1958: 209). Nimet *emäpitäjä* ja *emäseurakunta* ovat siis olleet aiemmin yleisesti käytössä myös appellatiiveina. Jalasjärven kunnallinen itsehallinto alkoi vuonna 1867 (Nurminen 1958: 384), joten nimet ovat peräisin sitä edeltävältä ajalta. Niitä ilmoittivat eläkeläiset ja työikäiset.

Ilmajokeen viittaavan nimen *Paskavasarakylä* ilmoitti työikäinen nainen (b7n65), joka kertoi kuulleensa nimen työpaikallaan Jalasjärvellä, mutta ei osannut kertoa sen alkuperästä tarkemmin. Kyseessä on alun perin Kurikkaan viittaava pilkkanimi (Mäkinen 2009), joka on aineistossani esiintyvien nimien *Paitapiiska* ja *Paitapiiskankylä* tavoin myös eräänlainen synonyyminimi, sillä *kurikka* tarkoittaa pyykinpesijän käyttämää pientä puunuijaa (Henell 2005). Kurikasta on käytetty myös pilkkanimeä *Paitanuija*, ja sen asukkaista nimityksiä *pyykkivasaran* tai *paskavasaran kirkkooset* (Mäkinen 2009). Mielenkiintoista onkin, että kukaan ei tutkimuksessani ilmoittanut nimen *Paskavasarakylä* viittaavan Kurikkaan, mutta yksi 1960-luvulla syntynyt ilmoitti sen sijaan sen viittaavan Ilmajokeen. Tämä kertoo siitä, että nimeä ei nykyisin enää juuri käytetä, ja koska sen syntyperä on vastaajalle tuntematon, on tapahtunut sekaannus, jonka seurauksena nimi onkin siirtynyt tarkoittamaan tässä tapauksessa Ilmajokea.

Kurikalle ja Jurva–Kurikalle ilmoitettiin yhteensä 14 nimeä, joista Kurikalle ilmoitettiin 11 ja Jurva–Kurikalle kolme. Kurikan ja Jurvan kuntaliitos astui voimaan vuoden 2009 alussa, ja kunnan viralliseksi nimeksi tuli Kurikka (Tilastokeskus). Uudesta kunnasta näkee kuitenkin usein käytettävän nimeä Jurva–Kurikka, ja koska kolme tutkimuksessani ilmoitettua nimeä on selvästi muodostettu sen pohjalta, käytän selvyuden vuoksi sitä kyseisten nimien yhteydessä. Kurikalle ilmoitetuista nimistä kahdeksan on sekundaareja ja kolme primaareja. Jurva–Kurikalle ilmoitetut kolme nimeä ovat sekundaareja. Kurikkaan viittaavat seuraavat sekundaarit nimet: *Karikka*, *Kurkka*, *Kuikka*, *Kurkila*, *Qurigga*, *Zuricca*, *Paitapiiska* ja *Paitapiiskankylä*. Ne kaikki mainittiin vain kertaalleen. Jurva–Kurikkaa tarkoittavat puolestaan seuraavat sekundaarit nimet: *Kurva ja Jurikka*, *Jurikka (2)* ja *Jurrikka*.

Kurikkaa tarkoittavista sekundaareista paikannimistä *Kurkka* ja, tiettyä vesilintuakin tarkoittava, *Kuikka* ovat virallista nimeä lyhyempiä, siis lyhenteitä, mutta samalla myös äänteellisiä muunnoksia. Nimi *Kurkila* taas on muodostettu käyttäen yleistä paikannimijohdinta *-la*. *Karikka* on äänteellinen muunnos, jossa nimen *Kurikka* ensimmäinen vokaali *u* on korvattu vokaalilla *a*. Sanalla *karikka* on Jalasjärven murteessa merkitys 'kalikka, kepakko' (Henell 2005). Nimet *Qurigga* ja *Zuricca* ovat mielenkiintoisia, sillä ne ovat lähikunnille ilmoitetuista nimistä *Garvian* lisäksi ainoita, joissa epävirallinen paikannimi on muodostettu korvaamalla virallisen nimen konsonantteja vierasperäisillä.

Kahdessa Kurikkaan viittaavassa nimessä, *Paitapiiska* ja *Paitapiiskankylä*, sana *kurikka* on korvattu sen synonyymilla *paitapiiska*. Sekä *kurikka* että *paitapiiska* tarkoittavat Jalasjärven murteessa pyykinpesijän työkalunaan käyttämää pientä puunuijaa (Henell 2005).

Jurva–Kurikalle ilmoitetut nimet *Kurva ja Jurikka*, *Jurikka* ja *Jurrikka* ovat kaikki sekundaareja äänteellisiä muunnoksia. Nimi *Kurva ja Jurikka* on saatu vaihtamalla *Jurvan* ja *Kurikan* ensimmäiset kirjaimet *j* ja *k* keskenään. Nimi *Jurikka* on puolestaan muodostettu yhdistämällä nimet *Jurva* ja *Kurikka* ottamalla nimestä *Jurva* tavu *ju-* tai kirjain *j* ja nimestä *Kurikka* sen loppuosa *-(u)rikka*. Koska nimessä *Jurikka* on yhdistetty nimet *Jurva* ja *Kurikka* niitä lyhentämällä, nimen voi tulkita myös kirjain- ja lyhenneniimiin kuuluvaksi. Nimestä *Jurikka* on leikittelemällä

muodostettu edelleen nimi *Jurrikka*, johon sisältyy myös kovaa humalaa tarkoittava sana *jurri*. Kaikki Jurva–Kurikalle nimiä ilmoittaneet neljä informanttia ovat nuoria.

Kurikalle ilmoitetut kolme primaaria nimeä ovat *Jalasjärvisten Amerikka* ~ *Jalasjärvisten Ameriikka* (2), *Kropsupitäjä* ja *Kusikivi*. Nimi *Jalasjärvisten Amerikka* ~ *Jalasjärvisten Ameriikka* perustuu sananparteen ”*Kurikka on jalasjärveläisten Amerikka*” (Henell 2005). Nimessä genetiivimuoto *jalasjärveläisten* on Jalasjärven aluepuhekielessä käytetyssä muodossa *jalasjärvisten*. Kuten muillakin aineistoni *Amerikka* ~ *Ameriikka* -nimillä, myös tällä nimellä korostetaan toisen paikan suuruutta ja mahtavuutta toisen paikan asukkaille. (Ks. myös *Peräseinäjokisten Amerikka* ’Jalasjärvi, kunta’ s. 20.)

Kurikkaan viittaavien nimien joukossa on toinenkin sananparteen perustuva nimi, *Kropsupitäjä*, jonka ilmoitti eläkeläismies. Tiedustelin kolmelta muulta eläkeläiseltä ja viideltä työikäiseltä tuntevatko he nimeä tai tietävätkö he, mihin paikkaan nimellä viitataan. Kaikki eläkeläiset sanoivat nimen tarkoittavan Kurikkaa, samoin neljä 1950–1960-luvuilla syntynyttä työikäistä. Ainoastaan vuonna 1983 syntynyt työikäinen ei tiennyt, mihin paikkaan nimellä viitataan. Kaikki nimen Kurikkaa tarkoittavaksi tunnistaneet kertoivat nimen liittyvän eteläpohjalaiseen sanontaan: ”*Kurikasta kotoosin ja kropsua eväsnä.*” Informantti c15n36 mainitsi vielä, että sanonnan pitempi versio kuuluu: ”*Kurikasta kotoosin, kropsua eväsnä, ja akkaan verhasta takin foori.*” *Kropsu* tarkoittaa Jalasjärven murteessa pannukakkua ja *verha* naisten vyötäröhametta tai vaatetta (Henell 2005).

Yksi eläkeläismies ilmoitti Kurikalle myös nimen *Kusikivi*, jossa nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. *Kusikivi* on Kurikassa sijaitseva luonnonkivi, jonka taakse Turusta Kurikan kautta Vaasaan matkalla olleet Ruotsin kuninkaalliset Adolf Fredrik ja Loviisa Ulrika poikkisivat tarpeilleen vuonna 18.7.1752 (Kusikiveen kiinnitetty laatta).

Karvialle ilmoitettiin yhteensä kuusi epävirallista nimeä, jotka ovat kaikki sekundaareja: *Karavia*, *Karvala* (2), *Karviala*, *Karviankylä*, *Garvia* ja *Karviainen*. *Karavia* on murteellinen muoto *Karviasta*. *Karviankylä* on epeksegeettinen nimi, jossa paikan viralliseen nimeen on lisätty sen lajia tarkentava perusosa *kylä*. Nimet *Karviala* ja *Karvala* ovat *-la*-johtimella muodostettuja. *Karvala* on lisäksi leikillinen

äänteellinen muunnos, sillä siinä sana *Karvia* on muunnettu sanaksi *karva*. Myös *-inen*-johtimella muodostettu, erästä marjapensasta tai sen marjaa tarkoittava, *Karviainen* on paitsi johdos, myös leikillinen äänteellinen muunnos. Nimessä *Garvia* sanan *Karvia* alkukirjain *k* on korvattu sen soinnillisella vastineella *g*, jolloin on saatu vierasperäisen konsonantin sisältävä äänteellinen muunnos *Garvia*. (Ks. myös *Qurigga* ja *Zuricca* 'Kurikka, kunta' s. 30.)

Kihniölle ilmoitettiin kaksi nimeä, joista *Köhniö* on sekundaari äänteellinen muunnos ja *Pontikkapitäjä* primaari nimi, jossa nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Nimen iästä tai synnystä minulla ei ole tarkkaa tietoa, mutta Kihniön mainetta *pontikkapitäjänä* vahvistivat Kihniöstä kotoisin olleen Kalevi Keihäsen (1924–1995) järjestämät Keihäsmatkat, joilla tarjottiin kuuluisaa pontikkaa eli Kihniön kipakkaa. Keihäsmatkat oli suosittu matkatoimisto, joka lennätti suomalaisia aurinkolomakohteisiin 1960–70-luvuilla. Heti lentokoneen poistuttua Suomen ilmatilasta oli lennoilla mahdollista nauttia Kihniön kipakkaa. (Iltalehti 2006.)

Teuvalle ja Virroille ilmoitettiin kummallekin vain yksi nimi. Teuvaa tarkoittava *Räkäleuva* on sekundaari äänteellinen muunnos. Kyseinen nuoren miehen ilmoittama, sanaa *räkäleuka* äänteellisesti muistuttava, nimi on kiistatta kölli. Virtoihin viittaava sekundaari *Virtai*, äänteellinen muunnos sekin, on sävyltään puolestaan neutraalimpi, korkeintaan hieman leikkisä. Tämä eläkeläismiehen ilmoittama nimi on todennäköisesti syntynyt virallisen nimen genetiivimuodon *Virtain* pohjalta.

4.2 Kylät ja asuinalueet

Jalasjärven kylille ilmoitettiin yhteensä 67 eri nimeä. Kylistä eniten nimiä ilmoitettiin Ilvesjoelle (11) ja lähes yhtä paljon Luopajärvelle (10) sekä Koskuelle (10). Muille kylille ilmoitettiin nimiä seuraavasti: Jokipii (8), Jalasjärvi I. Kirkonkylä (7), Hirvijärvi (7), Ala-Valli (5), Yli-Valli (5), Keskikylä (3) ja Taivalmaa (1). Mielenkiintoista on, että Jalasjärven kylän kulmakuntiin kuuluvalla Sikakylällä ilmoitettiin yhteensä 12 nimeä, ja se on enemmän kuin yhdellekään Jalasjärven virallisista kylistä ilmoitettiin.

Ilvesjoelle ilmoitetuista 11 nimestä kuusi on sekundaareja ja viisi primaareja. Sekundaarit ovat nimet: *Ilveskylä* (7) ~ *Ilveskylä*, *Ilvesjärvi*, *Ilvelä*, *Ilmiölä*, *Petokylä*

(13) ja *Isoonkissankylä*. Ilvesjokeen viittaavat primaarit nimet aineistossani ovat *Periferia* (2), *Peräkylä*, *Perämettä* 1 (2), *Vellivarpusten kylä* ja *Susikylä*. Kaikki Ilvesjoelle ilmoitetut primaarit nimet voi tulkita kölleiksi. Nimet *Periferia*, *Peräkylä*, *Perämettä* 1 ja *Susikylä* viittaavat siihen, että kylän sijaintia pidetään syrjäisenä. Eläkeläismiehen ilmoittamalla nimellä *Vellivarpusten kylä* naljaillaan kylän asukkaille, joista nimessä käytetään pilkallista ilmausta *vellivarpunen*.

Kaikki kymmenen aineistoni Luopajärveen viittaavaa epävirallista nimeä ovat sekundaareja: *Luopis* 1 (5), *Luoppis* 1 (5), *Luppis*, *Luoppajärvi*, *Lappisjärvi*, *Luopameri*, *Leipäjärvi* (20), *Leimujärvi*, *Luopajärvi city* ~ *Luopajärvi siti* ja *Luopiojärvi*. Lisäksi ilmoitettiin yksi Luopajärven keskustaan viittaava nimi: *Luopajärven citi*. Useimmin mainittiin kyselyn esimerkinimenä ollut *Leipäjärvi*, jonka ilmoitti tuntevansa 20 vastaajaa. Kyseessä on äänteellinen muunnos, jossa virallisen nimen määriteosa *luopa* on muunnettu vokaaleja vaihtamalla muotoon *leipä*. Tutkimukseni vanhin informantti (c23n26) kertoi haastattelussa kuullensa nimen ensi kertaa käydessään oppikoulua Seinäjoella. Hänen mukaansa koulun rehtori oli käyttänyt nimeä leikkillisesti huomattessaan, että c23n26 oli kotoisin Jalasjärven Luopajärveltä. Informantti c23n26 kertoi myös, että nimi juontaa juurensa siitä, että kylässä sijainnut *Luopajärvi*-niminen järvi kuivattiin aikoinaan viljelysmaaksi, ja viljasta tehdään *leipää*. Järvi oli kuivattu jo ennen vastaajan syntymää.

Nimen *Leipäjärvi* lisäksi Luopajärvelle ilmoitettujen nimien joukossa on neljä muutakin äänteellistä muunnosta: *Luoppajärvi*, *Lappisjärvi*, *Leimujärvi* ja *Luopiojärvi*. Niistä kirkonkyläläisen miehen (b20m88) ilmoittama *Luopiojärvi* on ainut Luopajärvelle ilmoitettu selvästi pilkallinen nimi. Luopajärveen viittaavien nimien joukossa on myös peräti neljä slangijohtimen *-is* sisältävää nimeä: *Luopis* 1, *Luoppis* 1, *Luppis* ja *Lappisjärvi*. Ne ovat vuosina 1975–1995 syntyneiden vastaajien ilmoittamia.

Nimi *Luopajärvi city* ~ *Luopajärvi siti* on ironinen, sillä siinä kylän nimeen on lisätty englannin kielen kaupunkia tarkoittava sana *city* tai sen suomalaistettu muoto *siti*. Myös Luopajärven keskustaa tarkoittava nimi *Luopajärven citi* on sävyltään samantyyppinen, mutta tässä tapauksessa sana *citi* tarkoittaa keskustaa, ja on siis

käännetty englannin kielen sanaa *city* mukailleen. (Ks. myös esim. *Jalasjärvi City* 'Jalasjärvi, kunta' s. 19.)

Koskuelle ilmoitettiin viisi sekundaaria ja viisi primaaria nimeä. Koskuetta tarkoittavat sekundaarit nimet: *Koskut*, *Koskue-City*, *Koskela*, *Kossula*, ja *Koskuelle*. Eläkeläismiehen (c9m41) ilmoittama nimi *Koskut* tarkoittaa Jalasjärven murteessa kuusen kuorilevyä (Henell 2005). Sana esiintyy Koskuella sijaitsevan järven virallisen nimen *Koskutjärvi* määriteosassa. Muut Koskuelle ilmoitetut sekundaarit nimet ovat kaikki nuorten ilmoittamia. Nimet *Koskela* ja *Kossula* on muodostettu *-la-*johtimella. Nimessä *Kossula* esiintyy myös viinan nimestä *Koskenkorva* yleisesti käytetty slangimuoto *Kossu*, jota ei tosin enää tänä päivänä usein mielletä slangiasuiseksi erisnimeksi (Paunonen 2000). Nuoren miehen ilmoittama nimi *Koskuelle* on muodostettu liittämällä viralliseen nimeen päätte *-elle*, joka antaa nimelle ranskalaisen sävöyksen. Se on tuttu muun muassa naisnimitystä esim. *Emmanuelle* ja *Gabrielle*.

Koskueseen viittaavat viisi primaaria nimeä ovat *Maisemakylä*, *Kurikkalaasten Amerikka*, *Ylivallilaisten Amerikka*, *Perämettä 2* ja *Ulkomaat*. Näiden nimien joukossa on niin positiivisia kuin pejoratiivisiakin nimiä. Sävyltään positiivisia ovat nimet *Maisemakylä*, *Kurikkalaasten Amerikka*, ja *Ylivallilaisten Amerikka*, pejoratiivisia taas *Perämettä 2* ja *Ulkomaat*. Kirkonkyläläisen nuoren (a26n94) ilmoittama nimi *Maisemakylä* on sävyltään positiivinen, sillä se viittaa kylän kauniiseen maalaismaisemaan. Kummatkin nimenosan *Amerikka* sisältävät nimet ovat koskuelaisten vastaajien ilmoittamia. Nimi *Kurikkalaasten Amerikka* on koskuelaisten vastaisku vanhalle sananparrelle: ”*Kurikka on jalasjärveläisten Amerikka*” (Henell 2005: 10). Aineistossani esiintyy myös kyseiseen sananparteen pohjautuva Kurikkaan viittaava nimi *Jalajärvisten Amerikka* ~ *Jalasjärviden Amerikka*. Nimellä *Ylivallilaisten Amerikka* ivailaan puolestaan toisen Jalasjärvellä sijaitsevan kylän, Yli-Vallin, asukkaille. Koskueseen viittaavat pejoratiiviset nimet *Perämettä 2* ja *Ulkomaat* ovat kummatkin muilta kyliltä kotoisin olevien informanttien ilmoittamia ja viittaavat siihen, että vastaajat pitävät kylän sijaintia syrjäisenä tai kaukaisena.

Jokipiille ilmoitettiin seitsemän sekundaaria ja yksi primaari nimi. Sekundaareja ovat nimet: *Jokipii-City*, *Joksa*, *Piijoki*, *Piikkikylä* (2), *Piikkikaupunki* (3), *Jokapiikinkylä*

ja *Hikipii*. Kuten useammalle muullekin paikalle aineistossani, myös Jokipiille ilmoitettiin ironinen englannin kielen kaupunkia tarkoittavan sanan *city* sisältävä nimi: *Jokipii-City*. Työkäisen naisen (b1n84) ilmoittama nimi *Joksa* on muodostettu *-(k)sa*-johtimella. Ilmaus *Joksa* esiintyy aineistossani myös saman informantin Jokipiintielle ilmoittamassa nimessä *Joksantie* (ks. s. 47).

Piijoki on äänteellinen muunnos, jossa virallisen nimen osien paikkoja on vaihdettu. Myös kaikki kolme sanan *piikki* sisältävää nimeä, *Jokapiikinkylä*, *Piikkikaupunki* ja *Piikkikylä*, ovat äänteellisiä muunnoksia. Nimiä *Jokapiikinkylä* ja *Piikkikaupunki* ilmoittaneet ovat kaikki eläkeläisiä, ja nimen *Piikkikylä* ilmoittaneet 1950-luvulla syntyneitä työkäisiä. Sanan *piikki* sisältävien nimien ketjuun kuuluvat Jokipiihin viittaavat nimet näyttävät siis olevan vanhempaa perua, eivätkä ne ole siirtyneet nuorten käyttöön.

Äänteellinen muunnos *Hikipii* on Jokipiille ilmoitetuista nimistä ainut selvästi pilkkanimeksi tulkittava. Sen ilmoitti 1980-luvulla syntynyt työkäinen nainen. Siinä nimen ensitavu *jo-* on korvattu tavulla *hi-*, jolloin nimen määriteosaksi on saatu negatiivisia mielikuvia synnyttävä sana *hiki*. Nimen voi tulkita joko humoristiseksi ja pejoratiiviseksi. Nimeä *Hikipii* on käytetty Jalasjärvellä koululaiskielessä myös sukunimen *Jokipii* äänteellisenä muunnoksena, jolloin se saa lisämerkityksiä, koska muistuttaa läheisesti ahkerasta oppilaasta (halv.) käytettyä sanaa *hikipinko* (KS). Arvelenkin, että nimi *Hikipii* on alun perin syntynyt koululaiskielessä sukunimen *Jokipii* äänteelliseksi muunnokseksi, ja siirtynyt sitä kautta myös kylän epäviralliseksi nimeksi.

Ainut Jokipiille ilmoitettu primaari nimi *Rumbold* on työkäisen miehen ilmoittama. Informantti b9m58 kertoi haastattelussa keksineensä joskus nuorempana kavereineen nimiä Jalasjärven kylille. Vastajaan mukaan hän oli keksinyt kylille varsin surrealistisia nimiä paikan luoman mielikuvan ja intuition perusteella. Kaverusten aktiiviseen käyttöön jääneen Jokipiihin viittaavan nimen *Rumbold* on kuitenkin keksinyt vastajaan ystävä. Informantti b9m58 kertoi, että luuli alun perin myös *Rumboldin* olevan puhtaasti mielikuvituksellinen nimi, mutta myöhemmin paljastuikin, että paikalla on jokin todellinen esikuva karttanimistössä. Hän muistelee, että nimi olisi poimittu Saksan kartalta. Ainakaan aivan tässä muodossa sitä ei sieltä löydy. On tietenkin mahdollista, että nimen esikuvana on esimerkiksi

Rumboldia äänteellisesti muistuttava saksalainen paikannimi *Rumberg*. Sanan *Rumbold* sisältäviä paikkoja on kuitenkin ainakin Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Esimerkiksi Lontoossa sijaitsee katu nimeltä *Rumbold Road*. (Google Maps.) Nimeä *Rumbold* voidaan joka tapauksessa pitää eräänlaisena viittauskohteen luoman äänteellisen mielikuvan perusteella annettuna vertailevana siirrynnäisenä, jonka nimeämisperusteena on siis paikan ominaisuus.

Kaikki seitsemän tutkimuksessa ilmoitettua Hirvijärveä tarkoittavaa epävirallista nimeä ovat sekundaareja: *Hirvikylä* (5), *Hirveäjärvi* (2), *Hirvilänjärvi*, *Hirvis*, *Hörvijärvi*, *Hirviöjärvi* (11) ja *Peurajärvi*. Hirvijärveen viittaavista nimistä useimmin mainittiin kyselyn esimerkinimenä ollut äänteellinen muunnos *Hirviöjärvi*, jonka ilmoitti tuntevansa 11 informanttia. Myös kahden informantin mainitsema *Hirveäjärvi* ja yhden nuoren mainitsema *Hörvijärvi* ovat äänteellisiä muunnoksia. Jalasjärven murteessa verbillä *hörvehtiä* on merkitys 'yritellä jotakin työtä' esim. *Ei ne faarit sielä* (tietyömaalla) *päivän mittahan palijo hörvehri*. (Henell 2005). Toiseksi eniten mainintoja on nimestä *Hirvikylä*, jossa nimenosa *järvi*, on korvattu sanalla *kylä*. Yksi nuori mies ilmoitti Hirvijärvelle *-is*-slangijohtimella muodostetun nimen *Hirvis* ja yksi nuori nainen nimen *Peurajärvi*, jossa sana *hirvi* on korvattu toisen hirvieläimen nimellä *peura*. Hirvijärven epävirallisista nimistä pejoratiivinen merkitys voi olla nimillä *Hirveäjärvi*, *Hirviöjärvi* ja *Hörvijärvi*. Yksikään aineistoni Hirvijärveen viittaavista nimistä ei ole Hirvijärven kotikyläkseen ilmoittaneen vastaajan mainitsema.

Jalasjärven keskustalle ja sitä ympäröivälle alueelle, jonka virallisena nimenä vastaajat pitivät *Kirkonkylää*, ilmoitettiin nimet *Kirkko* 1 (2), *Kookoo ~ KK 1 ~ Kk*, *Kylä* (2) ja *Kirkkis*. Vaikka jalasjärveläiset yleensä pitävätkin *Kirkonkylää* virallisena nimenä, sitä ei kuitenkaan löydy peruskartasta, eli se ei täytä virallisen nimen määritelmää. Nimien luokittelussa olen tässä tutkimuksessa yleensä pitänyt sekundaareina vain virallisen nimen pohjalta muodostettuja nimiä. Koska jalasjärveläiset kuitenkin erittäin yleisesti pitävät *Kirkonkylää* virallisena nimenä, se on ilmoitettu kaikkien edellä mainittujen nimien viittauskohteeksi, ja nimet voidaan katsoa sen pohjalta muodostetuiksi, olen tulkinnut ne tässä tapauksessa sekundaareiksi. Nimi *Kookoo ~ KK 1 ~ Kk* on nimessä *Kirkonkylä* esiintyvien sanojen alkukirjaimista muodostettu kirjainnimi. Aineistossani esiintyy myös nimi

KK 2, jonka viittauskohde on Kiuaskallion urheilukeskus. Nuoren naisen ilmoittama nimi *Kirkkis* on puolestaan muodostettu *-is*-johtimen avulla. Jos myös nimien *Kirkko 1* ja *Kylä* katsotaan lyhentyneen nimestä *Kirkonkylä*, kyseessä on kummassakin tapauksessa elliptinen lyhentyminen.

Kolme informanttia ilmoitti lisäksi nimen paikalle, jonka viittauskohteeksi he määrittivät Jalasjärven keskustan. Heidän ilmoittamansa nimet ovat *Kirkko 2 (2)* ja *Kirkonkylä*. Tässä tapauksessa tulkitseen kummatkin nimet primaareiksi nimiksi, joissa nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. Se, että vain yksi informantti piti *Kirkonkylää* epävirallisena nimenä, tukee edellä esitettyä väitettä siitä, että *Kirkonkylää* pidetään hyvin yleisesti virallisena nimenä. Kyseessä on nimittäin niin yleisesti käytetty nimi, että sen tuntevat todennäköisesti kaikki tutkimukseeni osallistuneet informantit. Kumpikin Jalasjärven keskustalle nimen *Kirkko 2* maininnutta vastaajaa ilmoitti sen muodossa *Kirkolle* 'Jalasjärven keskustaan', joten myös tämä nimi vaikuttaa esiintyvän lähinnä ulkopaikallissijoissa. (Ks. myös *Isoo kirkko* 'Seinäjoki' s. 23.)

Koska Ala- ja Yli-Vallille ilmoitetuissa nimissä on yhtymäkohtia, käsittelen näiden vierekkäisten kylien nimet yhdessä. Ala-Vallille ilmoitettiin viisi epävirallista nimeä, joista kaksi eli *Vallinkylä 1 (2)* ja *Pareet Valli* ovat sekundaareja ja kolme nimeä eli *Salonmäki Siti*, *Jalasjärven Siperia* ja *Käpykylä* primaareja. Tutkimuksessani ilmoitetut viisi Yli-Vallia tarkoittavaa epävirallista paikannimeä ovat kaikki sekundaareja: *Vallinkylä 2 (2)*, ja *Vallinperä*, *Viluvalli (2)*, *Övervalli* ja *Parempi Valli*. Ala-Vallin ja Yli-Vallin yhdessä muodostamalle alueelle ilmoitettiin nimi *Vallinkylä 3 (2)*.

Sekundaarilla paikan lajia *kylä* korostavalla nimellä *Vallinkylä* voidaan viitata niin Ala- kuin Yli-Valliin tai niiden yhdessä muodostamaan alueeseen. Nimi *Vallinkylä* ilmoitettiin tutkimuksessani yhteensä kuusi kertaa. Vastaajista kaksi ilmoitti nimen viittauskohteeksi Ala-Vallin, kaksi Yli-Vallin ja kaksi ne molemmat yhdessä. Kirkonkyläläinen eläkeläinen ilmoitti Ala-Vallille murteellisen nimen *Pareet Valli*, kun taas ylivallilainen työikäinen ilmoitti nimen yleiskielisen muodon *Parempi Valli* viittaavan Yli-Valliin. Myös nimi *Parempi Valli* ~ *Pareet Valli* voi siis vastaajasta riippuen viitata joko Ala- tai Yli-Valliin.

Ala-Vallille ilmoitetuista primaareista nimistä *Jalasjärven Siperia* ja *Käpykylä* ovat muilta kyliltä kotoisin olevien informanttien ilmoittamia köllejä. Kumpikin nimi viittaa kylän syrjäiseen sijaintiin. Kirkonkyläläisen eläkeläisen ilmoittamassa nimessä *Salonmäki Siti* esiintyy englannin kielen sanan *city* suomen kieleen mukautettu muoto *siti*. Jalasjärvellä ei ole paikkaa, jonka virallinen nimi olisi *Salonmäki*, joten nimen *Salonmäki Siti* määriteosa on todennäköisesti variantti Ala-Vallissa sijaitsevaan kohoumaan viittaavasta virallisesta karttanimestä *Saloistenmäki*. Nimiarkiston kokoelmissa kerrotaan Saloistenmäen olevan hyvin metsäinen mäki, jonka nimeämisperusteista ei ole tietoa (Luoma 1993). Nimen voi tulkita humoristiseksi tai ironiseksi, sillä siinä pienen kylän perukoilla olevan metsäisen paikan sekundaari epävirallinen nimi *Salonmäki* yhdistyy suomenkieleen mukautettuun suurkaupunkia tarkoittavaan sanaan *siti*.

Kaikki kolme aineistossani esiintyvää Keskikylää tarkoittavaa nimeä ovat sekundaareja: *Keskis*, *Keksikylä* ja *Seksikylä* (2). Ne ovat 1980–1990-luvuilla syntyneiden vastaajien ilmoittamia. Nimi *Keskis* on slangijohtimella *-is* muodostettu johdos, nimet *Keksikylä* ja *Seksikylä* taas ovat humoristisia äänteellisiä muunnoksia.

Jalasjärven kylistä vähiten nimiä ilmoitettiin Taivalmaalle. Tätä selittää varmasti osaltaan se, että tutkimukseen osallistui ainoastaan yksi Taivalmaasta (Ojajärvenkylästä) kotoisin oleva informantti. Ainoa Taivalmaalle ilmoitettu nimi on sekundaari äänteellinen muunnos *Taiwan*. Koska nimi muistuttaa maan nimeä *Taiwan*, sen voi tulkita myös eräänlaiseksi vertailevaksi siirrynnäiseksi. Nimi perustunee tosin enemmän siihen, että se muistuttaa virallista nimeä äänteellisesti kuin siihen, että paikat muuten muistuttaisivat toisiaan.

Kylien lisäksi kyselyn kohdassa 2 ilmoitettiin nimiä myös kulmakunnille ja asuinalueille. Jalasjärven kulmakunnista ylivoimaisesti eniten, eli 12 nimeä, ilmoitettiin Sikakylälle. Tämä selittyy varmasti sillä, että kylän virallinen nimi on varsin tunteita herättävä. Sikakylälle ilmoitetuista nimistä 10 on sekundaareja: *Possukylä* (5), *Siikakylä*, *Kinkkuävenjyy*, *Röh röh -kylä* (2), *Röh-kylä*, *Nöf-landia*, *Nöfnöfkylä*, *Nöf-kylä*, *Nöffökylä*, *Nöfjork* ~ *Nöfjoork*. Sikakylälle ilmoitetuista nimistä useimmin mainittiin *Possukylä*, jossa sana *sika* on korvattu sitä läheisesti muistuttavalla sanalla *possu*. Nimen *Possukylä* ilmoittaneiden joukossa on informantteja kaikista ikäryhmistä. Työikäisen miehen ilmoittamassa nimessä

Kinkkuävenjyy sana *sika* taas on korvattu sanalla *kinkku*. Äänteellisessä muunnoksessa *Siikakylä* sanasta *sika* on saatu vokaalin kesto pidentämällä sana *siika*. Loput Sikakylään viittaavat sekundaarit nimet sisältävät kaikki sanan *sika* asemesta jonkin kyseisen eläimen ääntelyä jäljittelevän ilmauksen. Ne ovat yhtä nuoren ilmoittamaa nimeä, *Nöf-kylä*, lukuun ottamatta kaikki työikäisten ilmoittamia. Nimissä *Röh röh -kylä* ja *Röh-kylä* sana *sika* on korvattu suomen kielessä sian ääntelyä perinteisesti kuvaavilla ilmauksilla *röh röh* tai *röh*, kun taas nimissä *Nöf-landia*, *Nöfnöfkylä*, *Nöf-kylä*, *Nöffökylä* ja *Nöffork ~ Nöffoork* ääntelyä kuvataan ilmauksilla *nöf* tai *nöf nöf*. Humoristinen äänteellinen muunnos *Nöffork ~ Nöffoork* on lisäksi eräänlainen vertaileva siirrynnäinen, sillä sen pohjalla on amerikkalaisen suurkaupungin nimi *New York*.

Sikakylälle ilmoitetut kaksi primaaria nimeä ovat *Kellosaari* (2) ja *Saarenkylä* (2). Kumpikin nimistä on kahden saman eläkeläisinformantin (c23n26 ja c12m39) mainitsemia. Informantti c23n26 kertoi, että sekä *Kellosaari* että *Saarenkylä* ovat 1900-luvun puolivälissä Sikakylälle ehdotettuja kauniimpia nimiä, jotka eivät kuitenkaan vakiintuneet. – Juuri näin asia näyttää olevankin, sillä ainoastaan kaksi vanhemman polven informanttia on maininnut nimet. Informantti c23n26 kertoi lisäksi, että nimet tulevat sikakyläläisistä talonnimistä *Saari* ja *Kellosaari*.

Jalasjärven Kirkonkylän taajaman alueella oleville asuinalueille ilmoitettiin yhteensä 13 nimeä. Kiuaskallion asuinalueelle ilmoitettiin kaksi nimeä, joista *Kiukku* 1 on sekundaari ja *Sikakylän porstua* primaari. Humoristisessa nimessä *Sikakylän porstua* nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä Kiuaskallio sijaitsee Kirkonkylästä katsottuna ennen Sikakylää. Se on siis kuvainnollisesti Sikakylän eteinen eli Jalasjärven murteella *porstua*. Yhteislaitumelle ilmoitettiin kaksi primaaria nimeä: *Vesitornin vaaliliitto* ja *Kusiaispesä*. Nimen *Vesitornin vaaliliitto* nimeämisperusteena on paikalla oleva, sillä alueella sijaitsee vesitorni. Nimi *Kusiaispesä* taas juontaa todennäköisesti juurensa siitä, että alue on Jalasjärven mittapuulla tiheään asuttua. Nimen voi tulkita myös kölliksi. Puskanmäelle ilmoitettiin yksi sekundaari lyhennelmä: *P-mäki*. Puskanmäen perimmäiseen osaan voidaan puolestaan viitata primaarilla nimellä *Peräpuskanmäki*, jonka nimeämisperusteena on paikan sijainti.

Tupakkitien ja Talantien seudulla olevasta alueesta käytetään primaareja nimiä *Myrkky* ja *Myrkynkylä* (2). Nimet ovat kahden kirkonkyläläisen naisen ilmoittamia. Heistä toinen on eläkeläinen (c15n36) ja toinen työikäinen (b2n83). Kumpikin ilmoitti nimen *Myrkynkylä* ja b2n83 lisäksi nimen *Myrkky*. Kumpikaan vastaajista ei osannut haastatteluissa kertoa, mistä nimet tulevat, mutta vastaus löytyy Nimiarkiston kokoelmista. Tuula Kosken mukaan *Myrkky* oli Jalasjärven kylässä sijainneen Aittoniemen mäkituvan nimi. Mäkituvan paikalle rakennettiin myöhemmin uusi tila. Asumusryhmää *Myrkyn* mökin ympärillä kutsuttiin puolestaan ennen halventavasti nimillä *Myrkynkylä* tai *Myrkynperä*. (Koski 1967.) Vaikka *Myrkyn* mäkitupa onkin siis jo ajat sitten hävinnyt, ovat nimet *Myrkky* ja *Myrkynkylä* jääneet elämään Kirkonkylään kuuluvan kulmakunnan niminä.

Kirkonkyläläinen eläkeläisnainen (c15n36) ilmoitti Kirkonkylään kuuluvalla alueella primaarin nimen *Lammin numero*. Vastaajan mukaan nimi tarkoittaa aluetta ”Lammin rekisterinumeron alueella Kirkonkylässä.” Kirkonkylässä sijaitsee muun muassa järvi, jonka virallinen nimi on *Lamminjärvi* ja useita taloja, joista käytetyissä nimissä esiintyy sana *lammi* esim. *Koski-Lammi*.

Kirkonkylässä olevasta rintamamiestalojen alueesta käytetään nimeä *Leningrad* (2) ~ *Leninkraati*. Yleiskielisen muodon *Leningrad* ilmoitti kaksi työikäistä, murteellisen muodon *Leninkraati* taas yksi eläkeläinen. Koska *Leningrad* on Venäjällä sijaitsevan Pietarin kaupungin entinen nimi, on kyseessä vertaileva siirrynnäinen. Vastaajien antamien tietojen mukaan asuinalue on rakennettu 1940-luvulla Karjalan evakoille. Koska evakot tulivat idästä Neuvostoliitolle luovutetulta alueelta, se sai Neuvostoliittoon viittaavan epävirallisen nimen *Leningrad* ~ *Leninkraati*. Nimeämisperusteena nimessä on paikan ominaisuus.

Eläkeläisnaisen (c10n41) ilmoittamat primaarit asuinalueiden nimet *Ullanlinnanmäki* ja *Rikkaiden rinne* viittaavat hänen mukaansa suunnilleen samaan omakotitaloalueeseen Jalastien varrella. Vastaajan mukaan aluetta sanottiin ensin *Ullanlinnanmäeksi*, koska siellä asui *Ulla*-niminen rouva. Asuinalueen laajentuessa se sai komeiden omakotitalojensa innoittamana nimen *Rikkaiden rinne*. Sekä nimessä *Ullanlinnanmäki* että nimessä *Rikkaiden rinne* nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Nimi *Ullanlinnanmäki* on toisaalta myös vertaileva siirrynnäinen, jonka esikuvana on mm. vappujuhlistaan paikka Helsingissä.

Kirkonkylässä Jalasjoen rannalla sijaitseville rivitaloille ilmoitettiin primaari nimi *Tulvarivitalot*. Nimen ilmoitti työikäinen nainen, joka ei itse ole asunut kyseisissä taloissa. Muita Etelä-Pohjanmaalla yleisiin tulviin liittyviä nimiä aineistossani ovat vesialueissa käsittelemäni nimet *Tulvajärvi*, *Tulvaniitty*, *Riisipelto* ja *Kyröönnevan paisunnat* (ks. s. 107).

Varsinaisten kylien ja Kirkonkylän taajaman asuinalueiden lisäksi vastaajat ilmoittivat nimiä kylien osille eli kulmakunnille. Niiden joukossa on runsaasti erilaisia *-kylä*, *-perä* ja *-mäki*-loppuisia paikannimiä. Kannonkylälle ilmoitettiin sekundaari nimi *Kannonpuoli*, jossa paikan lajia ilmaiseva nimenosa *kylä* on korvattu sanalla *puoli*. Kivistönkylän ja Luopajärven välillä Seinäjoentien varressa sijaitsee alue, jota kutsutaan primaarilla nimellä *Puutteenperä* ~ *Puutteenperä*. Nimen ilmoitti kaksi kirkonkyläläistä eläkeläismiestä (c21m32 ja c20m34). Samaa nimeä voidaan käyttää myös toisesta Jalasjärvellä sijaitsevasta kulmakunnasta. Nimiarkiston kokoelmien mukaan nimi nimittäin viittaa Lintuperän osaan, joka käsittää tien varren tilat Mastosta Filppulaan eli Kuokkaan. (Karhumäki 1993.) Kummassakin tapauksessa kyseessä on pilkkanimi.

Mäntykoskelle ilmoitettiin sekundaarit nimet *Mäntykylä* (3) ja *Puukylä* 2. Terhi Rintalan mainitsee Mäntykoskelle rinnakkaisnimen *Pihkapuukylä*, josta nimi *Puukylä* 2 saattaa olla lyhennetty (Rintala 1993). Omassa aineistossani esiintyy myös nimi *Puukylä* 1, joka puolestaan viittaa Peräseinäjokeen. Mäntykoskella Hirvijärventien ja Löyhingintien välissä olevasta alueesta käytetään primaareja nimiä *Mörköperä* (3) ja *Mettäperä*, jotka viittaavat alueen syrjäiseen sijaintiin. Komsille ilmoitettiin sekundaari äänteellinen muunnos *Kompsi*. Hirvijärven perän alueelle ilmoitettiin primaari nimi *Rapalahti*. Nimestä on useita mainintoja myös Nimiarkiston kokoelmissa. Niiden mukaan nimellä voidaan viitata *lahteen* Hirvijärven koillisosassa tai Ala-Kasarin peltoon lähellä *lahtea*. Hirvijoen tulvat ovat kuljettaneet rapaa järveen ja sen rannoille, minkä vuoksi alue on siis varsin rapaista. (Suominen 1980, Hirvi 1991). Nimeä *Rapalahti* voidaan siis käyttää Hirvijärven lahdesta, sen lähellä olevasta pellostä ja asuinalueesta. Tutkimuksessani kyseiselle Hirvijärven lahdelle ilmoitettiin nimi *Rapala* (ks. s. 100).

Sikakylän seudulla sijaitseviin alueisiin viittaavia nimiä aineistossani ovat *Kukkooperä*, *Heittolanmäki*, *Paidannevakylä* ja *Paidannevankylä* (2). Olen tulkinut

ne kaikki primaareiksi nimiksi, joiden nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. Alueella, jota sanotaan *Paidannevakyläksi* tai *Paidannevankyläksi* sijaitsee pelto, jonka virallinen nimi on *Paidanneva*. *Heittolanmäellä* sijaitsee *Heittola*-niminen metsäalue, ja *Kukkooperän* nimi tulee *Kukkola*-nimisestä tilasta.

Jokipiin kulmakuntiin viittaavia sekundaareja nimiä ovat epeksegeettinen *Petäyskylä* 'Petäys' ja äänteellinen muunnos *Ruukinkylä* 'Pruukinkylä'. Harrin ja Ahon seudulla sijaitsee alue, johon viittaa primaari nimi *Viljanmaanloukko*. Alueella sijaitsevat talot, joiden viralliset nimet ovat *Yli-Viljanmaa* ja *Viljama*. *Viljama* on kantatalo, josta käytetään nimeä *Viljanmaa* (Koski 1963). Nimeämisperusteena nimessä *Viljanmaanloukko* on siis paikalla oleva tai esiintyvä.

Jalaston seudulle ilmoitettiin nimet *Liekari* ja *Liekarinmäki*. Ne ovat alueen virallista nimeä, alun perin postipysäkin nimeksi seipitettyä Jalastoa vanhempia. Nimet *Liekari* ja *Liekarinmäki* juontavat juurensa siitä, että alueella on ollut paljon pieniä asumuksia, joissa on ollut vain yksi lehmä *lieassa* eli *liekanarussa*. Nimeä on pidetty pilkkanimenomaisena. (Pitkänen 1979, Rintala 1993: 46.) Jalastossa sijaitsevalle Prottomille ilmoitettiin sekundaarit nimet *Brottomi*, *Prottominkorpi* ja *Prottominloukko*. *Brottomi* on äänteellinen muunnos, *Prottominkorpi* sekä *Prottominloukko* taas ovat epeksegeettisiä. Ahonkylälle ilmoitettiin primaarit nimet *Kalavehenloukko 1*, *Larva 1* ja *Larvakylä*. Luopajärveläinen eläkeläismies (c1m49) ilmoitti nimen *Kalavehenloukko 2* viittaavan Luopajärven Hakkolan puoleiseen osaan ja ilmauksen *kalavehenloukkoiset* sen asukkaisiin. Myös Ahonkylä sijaitsee Luopajärveltä katsottuna Hakkolan puolella, joten nimien *Kalavehenloukko 1* ja *Kalavehenloukko 2* viittauskohteet ovat hyvin samalla suunnalla. Sanalla *kalaves* on Jalasjärven murteessa merkitys 'varjo, katve'. Ilmaus *kalavehenloukkoiset* taas tarkoittaa syrjäkyläläisiä. Myös sanalla *larva* on Jalasjärven murteessa merkitys 'syrjäkylä'. (Henell 2005.) Näin ollen sekä nimet *Kalavehenloukko 1* ja *Kalavehenloukko 2* että nimet *Larva 1* ja *Larvakylä* kertovat viittauskohteen syrjäisestä sijainnista. Nimeämisperusteena niissä on siis paikan sijainti.

Jokipiin ja Luopajärven seudulla ilmoitettiin sijaitsevaksi alue nimeltä *Kettukylä*, jolle ei ilmoitettu virallista nimeä. Luopajärvellä sijaitsevalle Metsäperälle ilmoitettiin epävirallinen nimi *Kontoperä*. *Konto* tarkoittaa Jalasjärven murteessa suon pintakerroksesta saatua turvetta (Henell 2005). Nimen ilmoittanut

luopajärveläinen mies (b17m52) ilmoitti nimen *Kuvernöörin valtakunta* Kiikkusaarentien varrella olevalle alueelle. Lapionevan pohjoispuolella Valkaman ja Järvelän seudulla olevalle alueelle ilmoitettiin primaari nimi *Pitkämäenkylä*. Nimiarkiston kokoelmissa mainitaan Luopajärven kulmakuntiin kuuluva *Pitkämäki*, joka ”Valakamaan kylähän kuuluu.” Kulmakuntaan luetaan kuuluviksi ainakin seuraavat talot: Hakala, Hakola, Larvala, Ojala, Raja ja Viikeri. (Rekunen 1979.) Edellä luetellut talonnimet ovat kaikki virallisia. Myös nimen *Pitkämäenkylä* ilmoittaneen informantin (c14m37) mainitsema talonnimi Valkama on virallinen, ja sen viittauskohde sijaitsee lueteltujen talojen välittömässä läheisyydessä. Taloa, jonka virallinen nimi olisi Järvelä, ei lähistöltä sen sijaan löydy. Asiaa selittää se, että vastaajan mukaan kyseessä on nykyisten asukkaiden sukunimi eli talolla saattaa olla jokin muu virallinen nimi. Nimien *Pitkämäenkylä* ja *Pitkämäki* taustasta minulla ei ole tarkempaa tietoa.

Taivalmaassa sijaitsevalle Lintuperälle ilmoitettiin sekundaari murteellinen nimi *Linnuusperä* ja Leppimaalle sekundaarit nimet *Leppikylä* sekä *Leppimaanloukko*. Ojajärvenkyläläinen nainen ilmoitti murteellisen nimen *Ojaasenperä* alueelle, joka viittaa hänen mukaansa Ojasen talojen alueeseen Syrjälän ja Koiviston välillä metsässä.

Kosken keskustalle ilmoitettiin primaari nimi *Kaupanmäki*. Nimi tulee siitä, että keskustassa on kauppa, joten nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. Kosken kulmakuntiin kuuluvalla Seilonmäelle ilmoitettiin murteellinen nimi *Seiloonmäki*. Yli-Koskuelle ilmoitettiin sekundaari epävirallinen nimi *Ylikylä* (2) ja Mustalammille sekundaarit nimet *Mustakylä* ja *Mustis*. Väärälänperään viittaa sekundaari nimi *Vääkkäperä*. Madesjärvien alueelle ilmoitettiin primaari nimi *Matehenmaa* (2), jossa nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä.

Ala-Vallin kulmakuntiin kuuluvalla Harjunpäänperälle ilmoitettiin sekundaari nimi *Hariperä* ja Ratikylälle sekundaari nimi *Ratiperä*. Ala-Vallista kotoisin oleva eläkeläismies ilmoitti Tokerotien, Kinttupolun ja Soukkarämäkän seudulla olevalle alueelle primaarin nimen *Kantolanmaa*. Ala-Vallissa sijaitsee talo, jonka virallinen nimi on *Kantola*. Onkin todennäköistä, että nimessä *Kantolanmaa* esiintyy joko kyseinen talonnimi tai sukunimi *Kantola*. Keski-Vallissa sijaitseviksi ilmoitettiin paikat nimeltä *Kaappiloukko* ja *Nevalanmaa*. *Kaappiloukko* on nimetty Keski-

Vallissa sijaitsevan *Kaappila*-nimisen talon mukaan. Nimiarkiston kokoelmissa ei ole nimeä *Kaappiloukko*, mutta jotakuinkin samaan alueeseen viittaavasta epävirallisesta kulmakunnan nimestä *Kaappiperä* on kaksi mainintaa (Laulaja 1972, Norvanne 1979). Alueella sijaitsee myös nykyään suota oleva Vähä-Sanasjärvi, jonka epävirallinen nimi on *Kaappijärvi* (ks. s. 99). Nimen *Nevalanmaa* nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa. Jalasjärvellä on viisi taloa, joiden virallinen nimi on *Nevala*, joten on hyvin todennäköistä, että nimi pohjautuu joko talonnimeen tai sukunimeen *Nevala*.

Yli-Vallissa sijaitsevalle Samppalalle ilmoitettiin sekundaari epeksegeettinen nimi *Samppalanperä* (2). Niin ikään Yli-Vallissa ilmoitettiin sijaitsevaksi alue nimeltä *Antilanperä*. Yli-Vallissa sijaitsee *Antila*-niminen talo, jonka läheisyydessä olevaan alueeseen nimi todennäköisesti viittaa.

Ilvesjoella sijaitsee alue, jolle ilmoitettiin primaarit nimet *Tuomistonmäki* ja *Haarunmäki*. Nimet ilmoittaneen eläkeläisen mukaan nimi *Tuomistonmäki* perustuu siihen, että alueella on Tuomiston talo, joten nimeämisperusteena on siis paikalla oleva tai esiintyvä. Nimen *Haarunmäki* taustaa hän ei sen sijaan osannut valottaa. Nimiarkiston kokoelmista löytyy kuitenkin samaan paikkaan viittaava nimi *Haaranmäki* ~ *Haarammäki*, joka on samakantainen nimen *Haarunmäki* kanssa. Terhi Käkelän (1991) mukaan paikka on saanut nimensä siitä, että se on lähellä *tienhaaraa*, joten nimeämisperusteena on siis paikan sijainti.

Holkonperälle ilmoitettiin sekundaari elliptisesti lyhentyneet murteelliset nimet *Holokko*. Terhi Rintala (1993, ks. myös Käkelä) mainitsee Holkonperälle myös rinnakkaismuodot *Holkkooperä* ja *Holkkookylä*. Holkontien seutuun Ilvesjoella viittaa primaari epävirallinen nimi *Kaksoisvirranmaa*. Nimi on vertaileva siirrynnäinen, jonka voi tulkita raamatulliseksi. Kaksoisvirranmaa eli Mesopotamia on suuri alue Etu-Aasiassa Eufraatin ja Tigriin ympärillä (Otavan suuri ensyklopedia). Ilmaus *Kaksoisvirran maat* ~ *kaksoisvirran maat* viittaa muinaiseen Assyriaan ja Babyloniaan. (KS, GS.) Mielenkiintoista on, että Ilvesjoelta löytyy myös toinen paikka, jonka epävirallinen nimi on raamatullinen. Eräs metsäpolku Ilvesjoella on nimittäin nimetty *Siinaintieksi* (ks. s.48).

4.3 Tiet, kadut, polut, risteykset ja muut kulkureitit

Jalasjärven teille, kaduille, pelto- tai metsäteille, poluille ja pyöräteille ilmoitettiin yhteensä 48 epävirallista nimeä. Useammin kuin kerran mainittiin seuraavat nimet: *Iloimentie* (15), *Kiskotoon rautatie* (3), *Urho Perkiön tie* (2), *Mörköperäntie* (2) ja *Kirkkotie* (2). Jalasjärven teistä eniten eri nimiä ilmoitettiin Lepolantielle, jolle sama nuori mies (a18m94) ilmoitti kolme sekundaaria nimeä: *Lepotie*, *Lepsutie* ja *Nukkumistie*.

Valtatie 3:lle ilmoitettiin kaksi sekundaaria nimeä: *Kolmostie* ja *Kolmonen*. Sille entiselle Valtatie 3:n osalle, joka kulki entisen Koskuen Esson ohi, työikäinen mies (a20m88) ilmoitti nimet *Koskuen vanha tie* ja *Vanha tie*. Myös Tokerotielle ilmoitettiin kaksi nimeä, joista *Tökerötie* on sekundaari ja *Mutkatie* primaari. Kauppilantielle ilmoitettiin sekundaari nimi *Kauppatie* ja primaari nimi *Koulutie*. Nuoren miehen (a18m94) Kauppilantielle ilmoittama nimi *Koulutie* tulee siitä, että Jalasjärven lukio ja yläkoulu sijaitsevat sen varrella.

Koskitielle tai sen K-supermarket Jalasjärveltä Keskustiehen asti ulottuvalle osalle ilmoitettiin kaksi primaaria nimeä: *Urho Perkiön tie* (2) ja *Matti Perkiön tie*. Nimi *Urho Perkiön tie* on kahden kirkonkyläläisen eläkeläisen ilmoittama, kun taas nimen *Matti Perkiön tie* ilmoitti työikäinen nainen (b2n83). Informantti c15n36 kertoi tien saaneen nimen *Urho Perkiön tie* sen varrella asuneen persoonan, Urho Perkiön, mukaan. Nimen voi tulkita olevan eräänlainen vertaileva siirrynnäinen, sillä informantti kertoi myös, että kun Tampereella on *Urho Kekkonen tie* 'Kekkosentie', niin Jalasjärvellä on *Urho Perkiön tie*. Nimi *Matti Perkiön tie* viittaa suurin piirtein samaan tieosuuteen, mutta henkilö jonka mukaan tie on nimetty, on vaihtunut. Arvelen, että koska vuonna 1983 syntynyt vastaaja ei muista jo aikaa sitten kuollutta Urho Perkiötä, hän käyttää tiestä nimeä, jossa esiintyy toinen jalasjärveläinen persoona, Matti Perkiö, jonka vastaaja muistaa. Matti Perkiön kuoli vasta 2000-luvun puolivälin paikkeilla.

Kirkonkylässä on myös toinen henkilön mukaan epävirallisen nimensä saanut tie: *Eeliksenkatu* 'Koulutie'. Tämä työikäisen miehen ilmoittama primaari nimi on annettu kyseiselle tielle sen varrella asuneen *Eelis*-nimisen miehen mukaan.

Kyselylomakkeen esimerkkinimenä olleen Iloniementiehen viittaavan sekundaarin nimen *Iloliamentie* ilmoitti tuntevansa 15 informanttia, joiden joukossa on vastaajia kaikista ikäryhmistä. *Iloliamentie* on Jalasjärven teiden epävirallisista nimistä useimmin mainittu. Kyseessä on humoristinen äänteellinen muunnos, jossa nimen määriteosassa esiintyvä paikannimi *Iloniemi* on muunnettu väkijuomaa tarkoittavaksi sanaksi *iloliemi*.

Kivistönkyläntielle ilmoitettiin primaari nimi *Kirkkotie* (2). Molemmat ilmoittajat ovat kirkonkyläläisiä eläkeläisiä (c21m32 ja c12m39). He mainitsivat tien lähtevän entisestä kikkoherran pappilasta. Sen paikalla sijaitsee nykyään Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus. Kivistönkyläntie, Virnalantie ja Penttikyläntie muodostavat puolestaan yhdessä tien, jolle nuori mies (a35m94) ilmoitti nimen *Vanha Seinäjokitie*.

Kirkonkylässä sijaitsevalle Lempilaaksontielle ilmoitettiin primaari nimi *Ronttovihalaasentie*. Nimen ilmoittanut työikäinen mies (b9m58) kertoi sen taustasta seuraavasti: ”Eräs Jalasjärven kirkkoherra sai aikanaan seurakunnalta ilmaiseksi tontin Lempilaaksontien Kirkonkylän päästä. Lahjuksesta nousi haloo, minkä vuoksi hän ei voinutkaan siihen rakentaa omakotitaloa. Tympääntyneenä mies lausui, ettei tahtoisikaan asua mettässä muurahaisten ja muitten *ronttovihalaisten* keskellä.” Kyseisen tapahtumasarjan seurauksena Lempilaaksontietä alettiin sanoa *Ronttovihalaasentiksi*. Kyseessä on murteellinen haukkumanimi, jonka nimenantoperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. *Ronttovihalaanen* on Jalasjärven murretta ja tarkoittaa isokokoista muurahaista tai hevosmuurahaista (Henell 2005).

Jalastielle ilmoitettiin primaari nimi *Isotie*, jonka nimeämisperusteena on paikan ominaisuus. Keskustiehen viittaa primaari murteellinen nimi *Raitti*. Sanalla *raitti* on Jalasjärven murteessa merkitykset ’1. kylän halki kulkeva tie’ ja ’2. kärrynura tiessä, rata’ (Henell 2005). Kirkonkylässä Ala-Lammin ja Keski-Lammin välissä kulkevalle hiekkatielle ilmoitettiin primaari nimi *Takatie*, jonka nimeämisperusteena on paikan sijainti. Nuori nainen (a31n94) ilmoitti Tiilitielle slangijohtimellisen sekundaarin nimen *Tiilis*.

Eräälle tielle Sikakylässä ilmoitettiin nimi *Paidannevantie*. Tie on nimetty *Paidanneva*-nimisen pellon tai niityn mukaan. Aineistossani esiintyvät myös

kulmakunnan nimet *Paidannevakylä* ja *Paidannevankylä*. Sijaintinsa mukaan on nimetty myös Salmenmaassa sijaitseva *Hirttomontuntie*, sillä sen lähellä on *Hirttomontuksi* nimetty louhos (ks. s.105).

Jalastien tavoin myös Luopajärven kylätielle ilmoitettiin nimi *Isoo tie*. Tässä tapauksessa nimi esiintyy murteellisessa muodossa, ja sen nimeämisperusteena on paikan ominaisuus. Muita teitä Luopajärven suunnalla nimettiin seuraavasti: *Kytötie* 'Kiikkusaarentie', *Järvitie* 'Kuusiston ja Kuusniemen ulkorakennusten välistä kuivatulle Luopajärvelle johtava tie', *Anttilankyläntie* 'Luopajärventie', *Köykänkujaja* 'Ojajärven paikallistie', *Lautamäentie* 'Luopajärventien osa', *Luopajärven kisa-EK* 'tie Luopajärvellä' ja *Kullinperäntie* 'Tullinperäntie'. Luopajärvellä sijaitsevasta *Köykänkujasta* on myös Nimiarkistossa kaksi mainintaa. Tie on saanut nimensä Köykän tilasta, jonka ohi se kulkee. (Nikkari 1958, Karhumäki 1993.) Eräs Luopajärventien osa on puolestaan saanut nimen *Lautamäentie* lähellä sijaitsevan kyläkaupan, Matti Lautamäki Oy:n, mukaan. Jokipiiläisen nuoren miehen (a33m94) ilmoittamassa primaarissa nimessä *Luopajärven kisa-EK* on selvä viittaus ralliin. Siinä esiintyvää lyhennettä *EK ~ ek* käytetään rallin yhteydessä yleisesti sanasta *erikoiskoe* (esim. Keskisuomalaisen verkkosivut), jolla on merkitys 'pikataival tm. nopeuskilpailujakso ralliajossa' (KS). Nimenosa *kisa-EK* kertoo siis, että kyseessä on edellä mainittuun tiettyyn tarkoitukseen käytetty tie. Luopajärvellä on ajettu ainakin Pohjanmaa-rallia.

Viitalantielle Taivalmaassa ilmoitettiin nimi *Kestariikantie*, jonka nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa. Työikäinen nainen (a1n84) ilmoitti Jokipiintielle sekundaarin nimen *Joksantie*. Nimen määriteosassa esiintyy *-sa-*johtimella muodostettu johdos *Joksa*, jonka sama työikäinen ilmoitti Jokipiin kylän epäviralliseksi nimeksi. Eräälle Ponsikyläntien osalle, ilmoitettiin primaari nimi *Yrttikujaja*. Nimestä on merkintä myös Nimiarkiston kokoelmissa virallisen talonnimen Yrttimaan yhteydessä. Kyseessä on: "kylätien osa Yrttimaan talojen kohdalla". *Yrttikujalle* mainitaan myös rinnakkaismuoto *Yrttitie*. (Koski 1967.) Koska tie on nimetty sen lähellä olevan talon mukaan, nimeämisperusteena on paikan sijainti.

Ilvesjoen teille ilmoitettiin kaksi nimeä: sekundaari murteellinen *Holokkookatu* 'Holkontie' ja primaari murteellinen *Köyhääntie* 'Peltoniementie'. Toukolantielle

Keskikylässä ilmoitettiin primaari nimi *Pitkä kuja*, jonka nimeämisperusteena on paikan ominaisuus. Ojatiehen Koskuella viittaa primaari nimi *Vesinevantie*. Ojatie johtaa pellolle, jonka virallinen nimi on *Vesineva*, eli *Vesinevantie* on siis saanut nimensä sijaintinsa mukaan.

Hirvijärvellä sijaitsevalle Rautatie-nimiselle tielle ilmoitettiin sekundaari murteellinen nimi *Kiskotoon rautatie* (2) ~ *Kiskotoon Rautatie*. Kyseessä on nimi, jossa virallisen nimen *Rautatie* eteen on leikkisästi lisätty määrite *kiskotoon*. Niin ikään Hirvijärvellä sijaitsevalle Paulaojantielle tai sen takimmaiselle haaralle ilmoitettiin nimi *Mörköperäntie* (2). Koska tie johtaa paikkaan, josta käytetään epävirallista nimeä *Mörköperä*, on nimeämisperusteena paikan sijainti. Hirvijärveltä Yli-Valliin päin johtavalle Löyhingintielle ilmoitettiin sekundaari lyhenne *Löyhinki*.

Eläkeläismies (c9m41) ilmoitti Ala-Vallista Kalakoskelle johtavalle tielle primaarin nimen *Kalakoskentie*. Ala-Vallissa sijaitsee myös *Jupakkakujaksi* nimetty tien pätkä. Harjunpääntielle ilmoitettiin primaari nimi *Haamupaikka*. Nimessä esiintyvä sana *haamu* kertoo siitä, että paikka koetaan jotenkin pelottavaksi, joten nimeämisperusteena on siis paikan suhde ihmiseen. Sanasluomantiehen Yli-Vallissa viittaa primaari nimi *Ränttykatu*. *Räntyt* (vrt. ruots. *räntä*) tarkoittavat Jalasjärven murteessa teurastetun eläimen sisäelimiä (Henell 2005).

Peltoteiksi ilmoitettuja teitä on aineistossani kaksi: *Korpiluhta* 'Koskenmäentiestä pohjoiseen erkaneva peltotie Keskikylässä' ja *Penttikylän poliittinen polku* 'peltotie Luopajärven Penttikylässä'. Nimen *Penttikylän poliittinen polku* ilmoittaneen työikäisen miehen mukaan nimi tulee siitä, että kyseisen peltotien varrella asuu vierekkäin useamman eri puolueen kannattajia. *Penttikylän poliittisen polun* lisäksi aineistossani on vielä yksi *polku*-loppuinen epävirallinen paikannimi, *Kakkosmuorin polku*, joka erkanee Mäkisentiestä Kirkonkylässä.

Eräs metsäpolku Ilvesjoella on saanut ylevän kuulaisen primaarin nimen *Siinaintie*. Nimen määriteosassa esiintyvä *Siinai* on Välimeren sekä Suezin- ja Akabanlahden välissä sijaitsevan pääosin aavikkoa ja aavikkoaroa olevan niemimaan nimi (Factum). Nimi *Siinai* on suomalaisille tuttu Raamatusta. *Siinaintie* on siis raamatullinen vertaileva siirrynnäinen, jonka nimeämisperusteena on paikan ominaisuus.

Aineistossani esiintyy yksi pyörätiehen viittaava epävirallinen nimi: *Kummituskuja* 'eräs pyörätie, jolla ei ole katuvaloja'. Kyseinen primaari nimi kertoo siitä, että valaisematonta pyörätietä pidetään pelottavana paikkana. Muita paikan pelottavuudesta viestiviä nimiä aineistossani ovat esimerkiksi nimet *Kummitustalo*, *Haamupaikka* ja *Pelottava metsä*.

Suoriin tieosuuksiin viittaavia nimiä ilmoitettiin tutkimuksessani yhteensä 14. Niistä yhdeksässä paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *suora* ja viidessä *oikoonen*. *Oikoonen* on Jalasjärven murretta ja tarkoittaa tässä kontekstissa siis suoraa tieosuutta (Henell 2005). Koska suorat ovat yleensä teiden osia, ei niille muiden teiden osien tavoin ole yleensä olemassa virallisia nimiä. Jos paikalla ei ole virallista nimeä, olen tulkinnut kaikki siitä käytetyt nimet primaareiksi epävirallisiksi paikannimiksi.

Suorista useamman kuin yhden informantin mainitsemia ovat vain *Apsin suora* (2) 'suora ABC Jalasjärven vieressä' ja *Luopajärven suora* (2) 'suora Seinäjoentiellä'. Nimestä *Apsin suora* esiintyy aineistossani myös samaan paikkaan viittaava nimivariantti *Absin suora*. Muut aineistoni suorien tieosuuksien nimet, joissa paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *suora*, ovat *Etapin suora* 'suora Tiemestarintiellä', *Kivistön suora* 'suora Vuohiluoman ja Metsola koulun välissä', *Mantilan suora* 'suora Mantilassa', *Ojaniemen suora* 'suora Ala-Vallintiellä', *M-kosken kisasuora* 'suora Löyhingintiellä' ja *Leukasuora* 'suora Mäntykoskentiellä'. Perusosan *-suora* sisältävistä nimistä kuusi on saanut nimensä sijaintinsa mukaan. ABC Jalasjärven lähellä sijaitsevan suoran nimissä *Apsin suora* ja *Absin suora* esiintyy paikan epävirallinen nimi *Apsi* tai *Absi*. (Ks. yritykset s. 57.) Yrityksen mukaan on nimetty myös suora tieosuus Tiemestarintiellä, sillä *Etapin suora* sijaitsee lähellä Lakeuden Etappi Oy:n Jalasjärven jäteasemaa. Seinäjoentiellä oleva suora tieosuus on nimetty *Luopajärven suoraksi*, koska se sijaitsee Luopajärven kylässä kuivatun Luopajärven kohdalla. Vuohiluoman ja Metsolan koulun välillä oleva suora taas on nimetty *Kivistön suoraksi*, koska se sijaitsee Kivistön kulmakunnassa. Kulmakunnan mukaan on nimetty myös Mantilassa sijaitseva *Mantilan suora*. *Ojaniemen suora* Ala-Vallintiellä on puolestaan saanut nimensä sen kohdalla olevan *Ojaniemi*-nimisen talon mukaan.

Kaikki viisi *-oikoonen*-loppuista epävirallista paikannimeä ovat yksittäisiä mainintoja: *Pappilanoikoonen* 'suora Kivistönkyläntiellä', *Ritolan oikoonen* 'suora

Aittomäen tuulimylyyn ja Mantilan välillä’, *Iisakin oikoonen* ’suora Holkontiellä lähellä Kauhajoen rajaa’, *Risuoikoonen* ’suora Ilvesjoentiellä lähellä Karvian rajaa’ ja *Rustarinoikoonen* ’suora Rustarintiellä’. Nimien *Pappilanoikoonen*, *Ritolan oikoonen* ja *Rustarinoikoonen* nimeämisperusteena on paikan sijainti. *Pappilanoikoonen* sijaitsee lähellä vanhaa kirkkoherran pappilaa (ks. myös *Kirkkotie* s. 46), *Ritolan oikoosen* varrella sijaitsee *Ritola*-niminen talo, ja *Rustarinoikoonen* sijaitsee tiellä, joka johtaa paikkaan nimeltä *Rustari*.

Mielenkiintoista on, että *-suora*-loppuisista nimistä ainoastaan *Kivistön suora* ja *Ojaniemen suora* ovat eläkeläisten ilmoittamia. Kaikki muut kuusi nimenosan *suora* sisältävää nimeä ovat nuorten ilmoittamia. Sen sijaan *-oikoonen*-loppuisista nimistä vain *Risuoikoonen* on nuoren ilmoittama ja loput neljä eläkeläisten ilmoittamia. Eläkeläiset näyttävät siis olevan enemmän murteellisen *oikoosen* ja nuoret yleiskielisen *suoran* kannalla. Työikäiset eivät jostain syystä ilmoittaneet yhtään *suoran* tieosuuden nimeä, vaikka varmasti niitä käyttävätkin.

Teiden ja muiden kulkureittien mutkia ja kurveja nimettiin kaikkiaan 11. Nimistä seitsemän on *-kurvi*-loppuisia ja neljä *-mutka* tai *-mukka*-loppuisia. Muiden teiden osiin viittaavien nimien tavoin nämä nimet ovat kaikki primaareja, koska teiden mutkille ei ole olemassa virallisia nimiä. Mutkien ja kurvien nimistä useimmin mainittiin Ala-Vallintiellä olevaan mutkaan viittaava nimi *Penttilänkurvi* (2) ~ *Penttilän kurvi* (2). Nimen mainitsi kaksi nuorta ja kaksi 1980-luvulla syntynyttä työikäistä. Koska kurvi on saanut nimensä sen kohdalla sijaitsevan *Penttilä*-nimisen talon mukaan, on nimeämisperusteena paikan sijainti.

Kirkonkylässä Rantatiellä olevaan mutkaan viittaavan nimen *Lääkärinkurvi* (3) maininneet ovat kaikki kolme vuosina 1957–1960 syntyneitä työikäisiä miehiä. Eräs heistä (b12m57) kertoi haastattelussa, että kurvi on saanut nimensä siitä, että sen lähellä sijaitsi lääkärin talo. Sama mies ilmoitti kyseiselle talolle nimen *Jörölä* (ks. s.85). Haastattelussa oli paikalla myös tutkimuksen vanhin informantti c23n26, joka kertoi nimen *Lääkärinkurvi* olevan tuttu myös hänelle. Hän arveli itse kuulleensa sen ensi kertaa 1930-luvulla. Informantti b12m57 ilmoitti kyseiselle mutkalle myös nimen *Lurunmutka*, jota käsittelen jäljempänä.

Lääkärinkurvin tavoin myös *Kollinkurvi* (3) 'mutka Yli-Vallintien ja Löyhingintien risteyksessä' mainittiin kolme kertaa. Tässä tapauksessa mainitsijoita on jokaisesta ikäryhmästä, mutta heitä yhdistää yhteinen kotikylä Yli-Valli. *Kollinkurvin* lähellä sijaitsee kulmakunta, jonka virallinen nimi on *Kollinmäki*, joten tulkitsen nimeämisperusteeksi paikan sijainnin. Kaksi 1980-luvulla syntynyttä työikäistä ilmoitti nimen *Kuoleman kurvi* (2) Kannonkylässä Lehtovaaran kohdassa olevalle mutkalle. Toinen vastaajista mainitsi kurvin olevan hyvin jyrkkä, joten nimi juontaa mitä todennäköisimmin juurensa sen vaarallisuudesta.

Muut ilmoitetut *-kurvi*-loppuiset nimet ovat *Mustalaiskurvi* 'mutkat Viirintiellä Ala-Vallissa', *Velkakurvi* 'mutka Jalasjärven aikuiskoulutuskeskuksen (JAKK) kohdalla' ja *Haikolan kurvi* 'mutka hiihtoladulla Jalasjärvellä'. Nimi *Velkakurvi* perustuu nimien *Pohjanmaan Kreikka* ja *Suomen Kreikka* 'Jalasjärvi, kunta' sekä *Kreikka* ja *Velkalaitos* 'JAKK' tavoin JAKKin velkaongelmiin. (Ks. myös s. 21 ja 68.)

Kaikki *-mutka* ~ *-mukka*-loppuiset nimet ovat yksittäisiä mainintoja: *Lurunmutka* 'mutka Rantatiellä', *Koivistonmutka* 'mutka ennen Leväntien, Koskenmäentien ja Koskimäentien risteystä', *Rahamutka* 'mutka Luopajarventiellä' ja *Kusimukka* 'mutka Vuorenmaanmäellä'. Työikäisen miehen (b12m57) ilmoittamalla nimellä *Lurunmutka* on sama viittauskohde kuin jo aiemmin mainitulla nimellä *Lääkärinkurvi*. Informantti b12m57 kertoi haastattelussa, että nimen pohjalla on lähellä mutkaa asuneen miehen lempinimi *Lurkku*. Vastaajan mukaan häntä itseään muutaman vuoden vanhempi mm. *Lurkuksi* ja *Limariksi* kutsuttu mies kuoli kyseisessä mutkassa tapahtuneessa liikenneonnettomuudessa. Nimi oli vastaajan mukaan kuitenkin olemassa jo ennen sitä. Nimen synnyn hän ajoittaisi 1970-luvulle.

Erilaisille risteyksille ja tienhaaroille ilmoitettiin 14 eri nimeä. Muiden kulkureittien osiin viittaavien nimien tavoin nekin ovat kaikki primaareja, sillä myöskään risteyksille ei ole olemassa virallisia nimiä. Suurimmassa osassa nimistä paikan lajia ilmaisevana nimenosana on yleiskielinen *risteys* (yhdeksän nimeä) tai murteellinen *risti* (kolme nimeä). Kahdesta useimmin mainittuihin risteyksien nimiin kuuluvasta nimestä ilmoitettiin sekä *-risteys* että *-risti*-loppuinen muoto: *Kirkon risteys* (3) ~ *Kirkonristi* (3) ~ *Kirkon risti* ~ *Kirkorristi* 'risteys lähellä Jalasjärven kirkkoa' ja *Kulman risteys* (2) ~ *Kuluman risti* 'Seinäjoentien ja Tokerotien risteys'.

Kirkon risteys ~ *Kirkonristi* ~ *Kirkon risti* ~ *Kirkorristi* on sekä murteelliset, että yleiskieliset maininnat yhteen laskien ylivoimaisesti useimmin ilmoitettu risteyskseen nimi. Se mainittiin kahdeksan kertaa. Seuraavaksi eniten ilmoitetut nimet *Kulman risteys* (2) ~ *Kuluman risti* ja *Viidentienristeys* ~ *Viiden tien risteys* ~ *Viirentienristeys* 'risteys Viinamäentiellä Hirvijärvellä' ilmoitettiin murteelliset ja yleiskieliset muodot yhteen laskettuina kolme kertaa. Nimi *Seinäjoen risteys* (2) 'Valtatie 3:n ja Seinäjoentien risteys' mainittiin kaksi kertaa.

Edellä mainittuja nimiä lukuun ottamatta risteyskseen nimet ovat yksittäisiä mainintoja. Muut *-risteys* tai *-risti*-loppuiset risteyskseen nimet aineistossani ovat: *Apsin risteys* 'ABC Jalasjärven viereinen risteys, jossa on liikenneympyrä', *Elemon risteys* 'neljäsuuntainen risteys Elmo-kioskin lähellä', *Kameraristeys* ja *Umskan risteys* 'Valtatie 3:n ja Seinäjoentien risteys', *Kihniöntien risteys* 'Yli-Vallintien ja Kihniöntien risteys' ja *Jokipiin risti* 'nelisuuntainen risteys Jokipiin keskustassa'. Nimet *Kameraristeys* ja *Umskan risteys* viittaavat samaan paikkaan kuin aiemmin mainittu *Seinäjoen risteys*. Kyseinen risteys on risteysksestä ainut, jolle ilmoitettiin useampi kuin yksi nimi. Muut ilmoitetut risteyskseen viittaavat nimet ovat *Nyrhisää* 'Tokerotien ja Sikakyläntien risteys', *Kujanpää* 'Koivulehdontien, Ratsukujan ja Satulasepänkujan risteys', *Ilvestienhaara* 'Valtatie 3:n ja Ilvesjoentien risteys', sekä *Toijala* 'Ilveksentien ja Ratikyläntien risteys'.

Suurimmassa osassa risteyskseen nimistä nimeämisperusteena on paikan sijainti. Nimen *Kirkon risteys* ~ *Kirkonristi* ~ *Kirkon risti* ~ *Kirkorristi* saaneen risteyskseen kohdalla on Jalasjärven kirkko. *Kulman risteys* ~ *Kuluman risti* -nimen saaneen risteyskseen kohdalla sijaitsee puolestaan *Kulma*-niminen talo. *Nyrhisääksi* nimetyssä risteysksestä sijaitsee talo, jonka virallinen nimi on *Nyrhinen*. Alue, jossa talo ja risteys sijaitsevat, on puolestaan viralliselta nimeltään *Nyrhisperä*. Myös neljäsuuntainen risteys Elmo-kioskin lähellä on nimetty sijaintinsa perusteella *Elemon risteyskseksi*. Tässä epävirallisessa nimessä kioskin nimi *Elmo* on murteellisessa muodossa *Elemo*. *Apsin risteys* taas sijaitsee ABC Jalasjärven vieressä. Risteyskseen nimessä esiintyy ABC Jalasjärvestä käytetty epävirallinen nimi *Apsi* (ks. s. 57).

Viidentienristeys ~ *Viiden tien risteys* ~ *Viirentienristeys* on paikassa, jossa viisi tietä risteää toisiinsa, joten nimeämisperusteena on tässäkin tapauksessa paikan sijainti.

Myös nimi *Seinäjoen risteys* on annettu sijainnin perusteella, sillä risteyksestä käännytään Seinäjoelle johtavalle Seinäjoentielle. Kyseiselle paikalle ilmoitettiin myös kaksi muuta nimeä: *Umskan risteys* ja *Kameraristeys*. Nimi *Umskan risteys* on annettu paikalla sijainneen Union-huoltoaseman mukaan, joten nimeämisperusteena on siinäkin paikan sijainti. Union-huoltoasema tunnettiin yleisesti epävirallisella nimellä *Unska* (ks. s. 57). *Umska* on joko *Unskan* rinnakkaismuoto tai kirjoitusvirhe, en ole nimittäin törmännyt muotoon *Umska* aiemmin. Valtatie 3:n ja Seinäjoentien risteyksessä on valvontakamera, joten edellisistä nimistä poiketen nimen *Kameraristeys* nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä.

Risteyksien nimistä kaksi on annettu sen mukaan, millä tiellä risteykset ovat. Paikan sijainti on nimeämisperusteena näissäkin tapauksissa. *Kihniöntien risteys* tarkoittaa Yli-Vallintien ja Kihniöntien risteystä, *Ilvestienhaara* taas Valtatie 3:n ja Ilvesjoentien risteystä. Murteellisessa nimessä *Ilvestienhaara* virallinen tien nimi Ilvesjoentie on lyhentynyt muotoon *Ilvestie*. Nimi on risteyksien nimistä ainut, jossa paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *haara*. Murteellinen nimi *Jokipiin risti* on annettu kylän nimen mukaan, sillä nimen tarkoite sijaitsee *Jokipii*-nimisen kylän keskustassa.

Teillä oleviin mäkiin viittaavia nimiä ilmoitettiin kaikkiaan 15. Niistä 11 on *-ahde ~ ahare ~ aharet ~ ahares*-loppuisia ja neljä *-mäki*-loppuisia. Ahteista kolme mainittiin useammin kuin kerran: *Kasakka-ahde ~ Kasakka-ahare* (2) 'ahde Luopajärventiellä Jalastossa', *Hauta-ahare* (2) 'ahde Luopajärventiellä' ja *Jyränojanaharet ~ Jyränojanahares* 'ahde Ilvesjoentiellä'. Muut aineistoni ahteiden nimet ovat: *Majakankaan ahde* 'ahde Luopajärvellä', *Hangan ahde* 'ahde Luopajärvellä', *Järviniemenahde* 'ahde Luopajärvellä', *Heininevan ahde* 'ahde Kivistönkylässä JAKKista Luopajärven suuntaan katsottuna', *Kannonaharet* 'ahde Kannonmäeltä itään päin', *Kirkkoaharet* 'ahde Rajalansillan ja Jalasjärven kirkon välissä', *Jyrkkäahde* 'ahde Kirkonkylästä Sikakylään johtavalla tiellä' ja *Pitkäahde* 'ahde Kirkonkylästä Sikakylään johtavalla tiellä'.

Ahteista kahdeksan on nimetty sijaintinsa perustella. *Jyränojanaharet ~ Jyränojanahares* on saanut nimensä sen lähellä sijaitsevan ojan mukaan, joka tunnetaan epävirallisella nimellä *Jyräoja* (Laulaja 1972). Luopajärvellä syntyneen eläkeläisnaisen (c23n26) ilmoittamat neljä ahdetta, *Hangan ahde*, *Heininevan ahde*, *Järviniemen ahde* ja *Majakankaan ahde*, ovat hänen mukaansa kaikki saaneet

nimensä niiden lähellä sijaitsevien talojen mukaan. Samalla perusteella on todennäköisesti nimetty myös työikäisen naisen (b11n53) ilmoittama *Kannonaharet*. *Kirkkoaharet* on puolestaan nimetty sen lähellä sijaitsevan Jalasjärven kirkon mukaan. Luopajärventiellä sijaitseva *Hauta-ahare* on saanut nimensä siitä, että tien vieressä oli tervahauta (Karhumäki 1988).

Ahteista kaksi, eli *Pitkähde* ja *Jyrkkähde*, on nimetty ominaisuutensa perusteella. Kummatkin nimet ovat saman Jalasjärven kylästä kotoisin olevan eläkeläismiehen (c22m31) ilmoittamia. Sekä *Pitkähde* että *Jyrkkähde* sijaitsevat Kirkonkylästä Sikakylään johtavalla tiellä. Ahteista useimmin eli yhteensä kolme kertaa mainittu *Kasakka-ahde* ~ *Kasakka-ahare* on saanut nimensä tapahtuman seurauksena, sillä sen lähellä on joskus tapettu kasakka. Nimeämisperusteena on siis paikan suhde ihmiseen. (Ks. myös *Kasakkakivi* s. 117.)

Aineistoni *-mäki*-loppuiset teillä oleviin mäkiin viittaavat nimet ovat kaikki yksittäisiä mainintoja: *Konimäki* 'pieni nyppylä Viinämäentiellä vanhan koulun jälkeen', *Piirtoonmäki* 'mäki Koskuen keskustassa', *Ponsimäki* 'mäki Kauhajoelle johtavalla tieosuudella Jokipiin jälkeen' ja *Rautareenmäki* 'paikka eräällä metsätiellä'. Nimien *Konimäki*, *Piirtoonmäki* ja *Ponsimäki* nimeämisperusteena on paikan sijainti. Nimiarkiston kokoelmien mukaan *Konimäki* on saanut nimensä sen lähellä sijainneesta Latva-Kasarin torpasta, jonka nimi oli *Konimäki* (Tepponen 1980). Aineistossani esiintyy myös mäen lähellä toimineeseen Hirvijärven koulun rakennukseen viittaava nimi *Konimäen koulu* (ks. s. 71). *Ponsimäki* sijaitsee kulmakunnassa, jonka virallinen nimi on *Ponsikylä*. Lähellä *Ponsimäkeä* sijaitsevat myös paikat, joiden viralliset nimet ovat *Ponsimaa*, *Ponsijärvi* ja *Ponsineva*. *Piirtoonmäki* on puolestaan nimetty *Piirron* kaupan mukaan. Eräällä metsätiellä oleva paikka on puolestaan nimetty *Rautareenmäeksi* paikalla olevan tai esiintyvän mukaan, sillä nimen ilmoittaneen nuoren miehen (a21m94) mukaan paikalla on joskus ollut reki.

Kyselyn kohtaan 3 ilmoitettiin 2 notkelmaan viittaavaa nimeä: *Nyrhisnotko* 'syvä notkelma Peräseinäjoelle johtavalla tiellä ennen Sikakylään johtavaa tietä' ja *Ilvesksen notko* 'notko Ilvesjoella Koskimäen talosta Karvian suuntaan'. Notkot ovat todennäköisesti saaneet nimensä sijaintinsa mukaan. Sikakylässä sijaitsee alue, jonka virallinen nimi on *Nyrhisperä*. Siellä sijaitsee *Nyrhinen*-niminen talo. Aineistossani

on myös toinen määriteosan *nyrhis-* sisältävä nimi: *Nyrhispää* 'Tokerotien ja Sikakyläntien risteys'. *Iliveksen notko* puolestaan sijaitsee *Ilvesjoki*-nimisessä kylässä.

Erilaisille reiteille, erityisesti lenkkireiteille, ilmoitettiin yhteensä 22 eri nimeä. Koska lenkkireitit ja muut kulkureitit ovat yleensä usean tien tai polkujen osista muodostuvia kokonaisuuksia, niille ei ole olemassa virallisia nimiä. Aineistoni kulkureittien nimet ovat siis näin ollen kaikki primaareja. Lenkkireittien nimistä eniten ilmoitettiin nimeä *Jaloviinalenkki* (5), joka viittaa Jalasjärven Kirkonkylän läpi ja Valtatie 3:n viertä kulkevaan soikionmuotoiseen lenkkireittiin. Samalle reitille ilmoitettiin myös nimet *Jaloviina* ja *Viinamäenlenkki*, jotka on muodostettu nimen *Jaloviinalenkki* pohjalta. Myös nimi *Pöytäviinalenkki* on muodostettu nimen *Jaloviinalenkki* pohjalta, mutta sillä on eri viittauskohde.

Pöytäviinalenkki-nimen ilmoittanut työikäinen mies (b13m60) kertoi haastattelussa, että *Pöytäviinalenkki* on *Jaloviinalenkin* puolikas, jossa oikaistaan Keskustien ja Koskitien risteyksessä. Sama mies on myös yksi nimen *Jaloviinalenkki* maininneista. Hänen mukaansa lenkkireitti on saanut nimensä 1970-luvulla lyödyn vedon seurauksena. Eräälle miehelle oli luvattu Jaloviina-pullo jokaisesta minuutista, jolla hän alittaa 20 minuutin ajan lenkkiä juostessaan. Mies oli onnistunutkin alittamaan määrätyn ajan kolmella minuutilla, ja voittanut siis vedossa kolme pulloa Jaloviinaa. Haasteet eivät kuitenkaan loppuneet vielä siihen, sillä voittopullot oli hitsattu metalliputken sisään, niin ettei niitä suinkaan aivan oitis päässyt nauttimaan.

Viiden informantin ilmoittamaa *Jaloviinalenkkiä* lukuun ottamatta kaikki muut aineistoni lenkkireittien nimet ovat yksittäisiä mainintoja. Jotakuinkin samaan reittiin kuin *Jaloviinalenkki*, *Jaloviina* ja *Viinamäenlenkki* viittaavat myös nimet *Kolmosenlenkki* ja *Vinttikoiranlenkki*. Muut aineistoni lenkkireittien nimet ovat: *Hautausmaanlenkki* 'lenkkireitti Kirkonkylässä', *Peltolenkki* 'lenkkireitti Kirkonkylässä', *Heittolanlenkki* 'reitti Heittolan lähellä', *Luopajärven lenkki* 'lenkkireitti Luopajärvellä', *Muuntajallenkki* 'lenkkireitti Luopajärvellä', *Perkiönlenkki* 'lenkkireitti: Luopajärventie–Sahatie–Perkiöntie', *Valkaman lenkki* 'lenkkireitti Luopajärvellä', *Jokilenkki* 'Jalastossa Ahonkyläntietä ja Jokipiintietä pitkin kulkeva lenkkireitti', *Perälänlenkki* 'viiden kilometrin lenkin loppupää Kiuaskalliolla', *Riippusillan lenkki* 'lenkkireitti Jokipiissä', *Antilan lenkki*

'juoksureitti Ilvesjoella', *Veikon lenkki* 'juoksureitti Ilvesjoella' ja *Järven kierto* 'reitti Koskutjärven ympäri'. Paikan sijainti on yleisin nimeämisperuste aineistoni lenkkireittien nimissä. Sijainnin mukaan ovat saaneet nimensä esimerkiksi *Hautausmaanlenkki*, *Heittolanlenkki*, *Muuntajallenkki* ja *Peltolenkki*. *Hautausmaanlenkki* kulkee Jalasjärven hautausmaan ja *Muuntajallenkki* Sahatien vanhan muuntajan ohi. *Heittolanlenkki* puolestaan sijaitsee lähellä *Heittola*-nimistä paikkaa, ja *Peltolenkki* kiertää pienen pellon lähellä nimenantajan kotia.

Jalan kuljettavien reittien lisäksi ilmoitettiin kolme nimeä, jotka viittaavat kaikki samaan Jalasjärven Kirkonkylän keskustassa sijaitsevaan autolla (tai muulla kulkuneuvolla) kierrettävään tiettyjen teiden muodostamaan reittiin: *Kylärinki* (7), *Rinki* ja *Pillurinki*. Vastaavanlaisia reittejä on muuallakin Etelä-Pohjanmaalla, esim. Seinäjoella, Alavudella ja Kurikassa (Kasi 2007: 14). Tiina Kasi mainitsee *Ringin* rinnakkaisnimiksi *Amisringin*, *Paskaringin* ja *Pilluringin*. Kasin mainitsemista nimistä *Rinki* ja *Pillurinki* esiintyvät myös omassa aineistossani. Jalasjärvellä yleisimmin käytettyä nimeä *Kylärinki* ei sen sijaan mainita ollenkaan Kasin aineistossa, joten se vaikuttaisi olevan tyypillinen erityisesti Jalasjärvellä. Se, että nimeä *Kylärinki* ei sisälly lainkaan Kasin aineistoon, saattaa johtua siitä, että hänen aineistonsa nimet on kerätty Seinäjoen oppilaitosten opiskelijoilta, joten valtaosa nimistä viittaa paikkoihin Seinäjoella, joka on kaupunki toisin kuin Jalasjärvi.

Kaikki edellä mainittuun reittiin viittaavia nimiä tutkimuksessani ilmoittaneet ovat yhtä vuonna 1983 syntynyttä työikäistä lukuun ottamatta nuoria. Nimiä mainitsi kaksi naista ja viisi miestä. Kumpikin nainen mainitsi kaksi eri nimeä, informantti a24n94 *Kyläringin* ja *Pilluringin* ja informantti b2n83 *Kyläringin* ja *Ringin*, kun taas viisi miesinformanttia mainitsi vain nimen *Kylärinki*.

4.4 Yritykset

Kyselyn kohdassa 4 tiedusteltiin nimiä jalasjärvellä sijaitseville yrityksille: liikkeille, kaupoille, kioskeille, huoltoasemille, baareille, grilleille jne. Tähän kyselyn kohtaan ilmoitettiin yhteensä 177 epävirallista nimeä. Eniten eli yhdeksän eri nimeä ilmoitettiin huoltoasema ABC Jalasjärvelle. Lähes yhtä paljon eli kahdeksan eri nimeä ilmoitettiin myös kaupoille K-supermarket Jalasjärvi, S-market Jalasjärvi ja Jalasjärven Halpa-Halli. Kaikki eniten eri nimiä saaneet yritykset ovat sellaisia,

joiden palveluita käyttää suuri osa jalasjärveläisistä. Eniten eri nimiä saaneiden yritysten nimistä löytyvät myös useimmin mainitut nimet. Nimi *Roope* 'S-market Jalasjärvi' ilmoitettiin 30 kertaa, *Apsi* 'ABC Jalasjärvi' 25 kertaa ja *Halppis* 'Jalasjärven Halpa-Halli' 20 kertaa.

Jalasjärven huoltoasemista eniten eli yhdeksän nimeä ilmoitettiin ABC Jalasjärvelle. Nimistä kahdeksan on sekundaareja ja yksi on primaari. Sekundaareja ovat nimet *ABC*, *Abci* (2), *Absi* (6), *Apsi* (25), *Aa-pee-äs*, *Aakkospaari*, *Peukkubaari*, *Wisiitti* (8) ja *Visiitti* (2). Nimet *Wisiitti* ja *Visiitti* tulevat ABC Jalasjärven vanhasta nimestä *ABC Wisiitti*. Primaari nimi *Peukkubaari* perustuu ABC huoltamoiden logoon, jossa on peukaloa eli puhekielellä peukkua näyttävä käsi.

Autohuolto E. ja M. Mäkelä Ky:lle ilmoitettiin viisi eri nimeä. E. ja M. Mäkelä Ky:n nimistä yksi eli *Mäkelän Neste* on sekundaari ja muut neljä eli *Neste*, *Kirkonkylän Neste*, *Kesoil* ja *Kesoili* primaareja. Nimet *Kesoil* ja *Kesoili* ovat peräisin ajalta, jolloin kyseinen huoltoasema kuului Kesoil-ketjuun. Nimet voi siis tulkita käyttöön jääneiksi vanhoiksi nimiksi. Vanhan nimen jäämistä käyttöön selittää se, että Jalasjärvellä on kaksi Neste-huoltoasemaa, minkä vuoksi nimen *Neste* käyttö saattaa siis aiheuttaa sekaannusta. Vanhoja nimiä *Kesoil* ja *Kesoili* käytettäessä sekaannuksen vaaraa ei sen sijaan ole, jos nimi on käyttäjilleen entuudestaan tuttu. Nimissä *Mäkelän Neste* ja *Kirkonkylän Neste* viittauskohde erotetaan toisesta Jalasjärvellä sijaitsevasta Neste-huoltamosta määriteosilla *Mäkelän* ja *Kirkonkylän*.

Toiselle Jalasjärven Neste-huoltoasemalle, Neste Jalastuulelle, ilmoitettiin yhteensä seitsemän nimeä. Niistä viisi on sekundaareja: *J-tuuli* (2), *Jallutuuli* (2), *Tuuli*, *Vastatuuli* ja *Marttilan Neste*. Primaareja ovat nimet *Unioni* (2) ja *Unska* (2), jotka ovat peräisin ajalta, jolloin Neste Jalastuulen läheisyydessä ollut huoltoasema vielä kuului Union-ketjuun. Myös näiden vanhojen nimien käyttöä voidaan selittää sillä, että nimi *Neste* ei yksilöisi kohdetta riittävän hyvin, sillä Jalasjärvellä on kaksi Neste-huoltoasemaa, kun taas nimet *Unioni* ja *Unska* yksilöivät, mikäli ne vain ovat käyttäjilleen tuttuja.

Juustoportti Oy:lle ilmoitettiin kolme sekundaaria nimeä: *JP*, *Juustis* (8) ja *Cheesegate*. Kirjainnimen *JP* (*Jiipee*) ilmoitti nuori nainen. Myös slangijohtimella *-is* muodostetun nimen *Juustis* ilmoittaneet informantit ovat yhtä työikäistä (b7n65)

lukuun ottamatta nuoria. Nimimukaelma *Cheesegate*, jossa *Juustoportti* on sanasta sanaan käännetty englanniksi, on niin ikään nuoren informantin (a21m94) ilmoittama.

Jalasjärven nykyisten huoltoasemien lisäksi nimiä ilmoitettiin myös kolmelle entiselle huoltoasemalle. Valtatie 3:n varrella sijainneelle Huoltoasema Lauri Lemponen Ky:lle ilmoitettiin primaarit nimet *Rimashelli* ~ *Rima-Shell* ja *Rimaselli* (4) ~ *Rima-Selli*. Nimet ovat eläke- ja työikäisten miesten ilmoittamia. Informantti c22m31 kertoi haastattelussa, että Jalastossa sirkkelisahaa pitäneet veljekset ostivat aikoinaan kyseisen huoltoaseman tontin. Koska kansa ajatteli veljesten hankkineen rahat tontin ostamiseen sirkkelisahallaan, huoltoasema sai nimet *Rimashelli* ~ *Rima-Shell* ja *Rimaselli* ~ *Rima-Selli*. Sanalla *rima* tarkoitetaan pitkähköä, kapeaa ja ohutta sahatavaraa, esim. *rimat* ym. sahausjätteet, vajaasärmäinen *rima* (KS.) Informantti c22m31 kertoi nimen synnyn ajoittuvan 1940–50-lukujen taitteen tienoille. Koska nimi on näinkin vanha, ja kyseistä huoltoasemaa ei enää kymmeniin vuosiin ole ollut olemassa, on luonnollista, että nimen ilmoittaneiden vastaajien joukossa ei ole lainkaan nuoria informanteja.

Kivistössä sijainneelle Union-huoltoasemalle ilmoitettiin nimet *Unioni*, *Unska* (5) ja *Unskanbaari*. Kuten edellä todettiin, nimiä *Union* ja *Unska* voidaan edelleen käyttää entisen Union-huoltamon läheisyydessä sijaitsevasta Neste Jalastuulesta. Eräälle entiselle huoltoasemalle ilmoitettiin primaari nimi *Nenäshell*. Nimen ilmoittaneen työikäisen miehen mukaan nimi tulee siitä, että paikan omistajalla oli huomattavan suuri *nenä*.

Kuten edellä todettiin, ovat kaupat K-supermarket Jalasjärvi, S-market Jalasjärvi ja Jalasjärven Halpa-Halli eniten eri nimiä saaneiden yritysten joukossa. K-supermarket Jalasjärvelle ilmoitettiin kuusi sekundaaria ja kaksi primaaria nimeä. Sekundaareja ovat nimet *Koo* ~ *K* (2), *K-kauppa* (5), *K-market*, *Ksuperi*, *Superi* ja *Gaymarket*. Nuoren naisen (a10n95) ilmoittama *Gaymarket* on humoristinen äänteellinen muunnos, jossa virallisen nimen *K* on korvattu englannin kielen homoa tarkoittavalla sanalla *gay*. Nimen alatyylisyys on tyypillistä epäviralliselle nimistölle. Primaareja ovat nimet *Uusi kauppa* ~ *Uusikauppa* ~ *Uus kauppa* (2) ja *Iso kauppa*, joiden nimeämisperusteena on paikan ominaisuus.

S-market Jalasjärvelle ilmoitetuista kahdeksasta nimestä seitsemän on sekundaareja ja yksi primaari. Sekundaareja ovat nimet *Smarket* (3), *S-kauppa* (2), *Ässä* (9), *Ass-market*, ja *Roope* (30). Nimet *Omppukauppa*, *Osula* (2) ja *Osuuskauppa* (2) ovat primaareja. Myös S-market Jalasjärvelle ilmoitettujen nimien joukossa on yksi alatyylinen äänteellinen muunnos, *Ass-market*, jossa virallisen nimen *S* on korvattu sitä ääntämykseltään (*äs*) muistuttavalla englannin kielen persettä tarkoittavalla sanalla *ass*. Myös tämä nimi on nuoren informantin (a23m94) ilmoittama. Mielenkiintoista on, että peräti 30 vastaajaa ilmoitti käyttävänsä nimeä *Roope*, joka on peräisin kaupan entisestä nimestä *S-market Roope*. Syynä on todennäköisesti se, että *Roope* koetaan yksilöivämmäksi nimeksi kuin S-market Jalasjärvi.

Jalasjärven Halpa-Hallille ilmoitetuista kahdeksasta nimestä seitsemän on sekundaareja ja yksi primaari. Sekundaareja ovat *Halappis ~ Halppis* (20), *Halpis* (8), *Halpola*, *Hoohoo ~ HH* (2), *Hablahalli*, *Halpapalli ~ Halpa-Palli* ja *Hälpähälli*. Nimi *Jeesus-kauppa* on primaari. Se juontaa juurensa Halpa-Halli-ketjun kristillisistä periaatteista, jotka näkyvät ketjun toiminnassa muun muassa siten, että myymälät ovat sunnuntaisin suljettuja, eikä niissä myydä tupakka- ja alkoholituotteita. Halpa-Halli-ketju korostaa kristillisiä arvoja, sillä sen perustaja Esko Ylinen tuli uskoon Kokkolassa vuonna 1977 vallinneen vahvan hengellisen herätyksen seurauksena. Hän on siitä lähtien ollut aktiivinen baptistiseurakuntalainen. (Biografiakeskus.)

Luopajärven kyläkauppa Matti Lautamäki Oy:lle ilmoitettiin kaksi nimeä, joista *Lautsu* (10) on sekundaari ja *Suomen toiseksi suurin kyläkauppa* primaari. Lisäksi Matti Lautamäki Oy:n ja ympäröivien rakennusten alueelle ilmoitettiin nimet *Lautsunmäki* ja *Kaupammäki*. Kosken kyläkaupalle Tmi Pentti Varttilalle ilmoitettiin kaksi sekundaaria nimeä: *Varttila* (3) ja *Farttila*. Äänteellisessä muunnoksessa *Farttila* sukunimen *Varttila* alkukonsonantti *v* on korvattu konsonantilla *f*. Koska nimen ilmoitti nuori informantti (a21m94), pidän todennäköisenä, että nimessä esiintyy englannin kielen pierua tai pieraisemista tarkoittava sana *fart*, joka on yhdistetty suomen *-la*-johtimeen. Tuloksena on humoristinen ja alatyylinen nimi. Toinen vaihtoehto olisi tulkita nimessä esiintyvä *fart* ruotsin kielestä lainatuksi. Sanalla *fart* on ruotsissa merkitys 'vauhti'. Jalasjärven murteessa esiintyy myös niin ikään vauhtia tarkoittava sana *faartti*, joka on ruotsista lainattu (Henell 2005). Koska nuorten ilmoittamissa nimissä esiintyy enemmän

englannin kuin ruotsin kieltä, pidän kuitenkin ensimmäiseksi esittämäni tulkintaa todennäköisempänä vaihtoehtona.

Nykyisten päivittäistavarakauppojen lisäksi tutkimuksessani ilmoitettiin nimiä myös useille entisille eli lakkautetuille kaupoille. Entiselle Spar Ruokaportille ilmoitettiin viisi nimeä, joista sekundaareja ovat: *Einesveräjä*, *Eväsveräjä* ja *Sapuskaveräjä*. Primaareja ovat puolestaan nimet: *Paulin kauppa* (2) ja *Meidän kauppa*. Nimet *Einesveräjä*, *Eväsveräjä* ja *Sapuskaveräjä* ovat kaikki synonyyminimiä, joissa sana *portti* on korvattu sitä läheisesti muistuttavalla sanalla *veräjä* ja sana *ruoka* sen synonyymeillä *eines*, *eväs* tai *sapuska*. Primaarin nimen *Paulin kauppa* nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen, sillä kauppaa piti *Pauli*-niminen mies. Myös nimen *Meidän kauppa* nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen.

Niin ikään lakkautettuun Valintatalo Jalasjärvelle viittaa sekundaari äänteellinen muunnos *Valintalato* (3), jossa sanan *talo* konsonanttien paikkoja vaihtamalla on saatu sana *lato*. V. Siltala Oy:lle ilmoitettiin yksi sekundaari *-(t)su*-johtimella muodostettu nimi *Siltsu* (2). Ilvesjoen entiselle kyläkaupalle T:mi Aila Länsikalliolle ilmoitettiin sekundaari *-(s)ka*-johtimella muodostettu nimi *Länskä* (3). Niin ikään ilvesjoella sijainneelle Olavi Siirtolan sekatarvakaupalle ilmoitettiin sekundaari nimi *Oskun kauppa* (2) ja kaksi primaaria nimeä: *Peke* ja *Elintarvikemuseo*. Nimi *Peke* tulee kaupassa työskennelleen miehen nimestä *Pekka*, joten nimeämisperusteena on siis paikan suhde ihmiseen. Nimen *Elintarvikemuseo* 'Olavi Siirtolan sekatarvakauppa' lisäksi aineistooni sisältyvät myös entisten kauppojen epäviralliset nimet *Jokipiin elintarvikemuseo* 'Ala-ahon elintarvikekauppa', *Ruokamuseo 1* 'Mäkysen kyläkauppa' ja *Ruokamuseo 2* 'kyläkauppa Ala-Vallissa'. Näille kaupoille on yhteistä se, että ne olivat pieniä kyläkauppoja. Nimillä arvostellaan leikkisästi kyläkauppojen hitaasti vaihtuvaa valikoimaa ja mahdollisia vanhentuneita tuotteita.

Muita entisten päivittäistavarakauppojen nimiä aineistossani ovat *Manta* 'Amanda Mäntykosken kauppa', *Risla* ja *Rislanmäki* (2) 'B. Rislakeus', *Osula* (4) 'Jalasjärven Osuuskauppa', *Knuutu* 'Edv. Knuuttila', *Kataja-Jaska* 'Jaakko Katajamäen kauppa Luopajärvellä', *Alpon kauppa* 'Alpo Korpikokon sekatarvakauppa', *Färikara* 'kauppa Koskuella', *Kallen kauppa* 'kauppa Koskuella', *Aliinan porvari* 'kauppa Keski-Vallissa' ja *Salu porvari* 'Salomon Hongiston kauppa Ilvesjoella'. Sekundaari

nimi *Risla* 'B. Rislakeus' on lyhennetty kaupan virallisessa nimessä esiintyvistä sukunimestä *Rislakeus*. Lyhenne *Risla* esiintyy myös sekundaarin nimen *Rislanmäki* 'B. Rislakeus' määriteosassa. Nimenosa *mäki* ilmaisee, että kauppa sijaitsi *mäen* kohdalla. Myös sekundaari nimi *Knuutu* 'Edv. Knuuttila' on muodostettu kaupan virallisessa nimessä esiintyvää sukunimeä *Knuuttila* lyhentämällä. Nimessä *Kataja-Jaska* esiintyy kauppias *Jaakko Katajamäen* kutsumanimi, joka on muodostettu sekä etunimen että sukunimen pohjalta. Kauppiaan etunimi tai siitä muodostettu kutsumanimi esiintyy nimissä *Kallen kauppa* 'kauppa Koskuella', *Alpon kauppa* 'Alpo Korpikokon sekatarakauppa', *Aliinan porvari* 'kauppa Keski-Vallissa', *Salu porvari* 'Salomon Hongiston kauppa Ilvesjoella' ja *Manta* 'Amanda Mäntykosken kauppa'. Kahdessa nimessä, *Aliinan porvari* ja *Salu porvari*, paikan lajia ilmaisevana nimenosana on murteellinen *porvari*, joka tarkoittaa tässä kontekstissa kauppa. Ruotsin sanaan *borgare* pohjautuvalla sanalla *porvari* on Jalasjärven murteessa myös merkitys 'kauppias'. (Henell 2005.)

Kahviloista eniten nimiä ilmoitettiin Kahvila Nonparellille, jolle ilmoitettiin yhteensä 10 eri nimeä. Kahvila Nonparelliin viittaavista nimistä kahdeksan on sekundaareja ja kaksi primaareja. Sekundaareja ovat nimet *Nonpis* (2), *Nonppis*, *Nompis*, *Nomppis* (14), *Nompela*, *Nomppi*, *Nompparelli* ja *Norpanelli* ja primaareja taas nimet *Elisenvaara* ja *Mustan baari*. Mielenkiintoista on, että kaikki sekundaarit nimet ovat nuorten ilmoittamia, kun taas molemmat primaarit nimet ovat saman eläkeläisen (c12m39) ilmoittamia. Kahvila Nonparellille ilmoitetuista nimistä kaikkein suosituin on *-is*-slangijohtimella muodostettu nimi *Nomppis*, jonka mainitsi peräti 14 vastaajaa. Nimien joukossa on myös kolme muuta *-is*-johtimellista nimivarianttia: *Nompis*, *Nonpis* ja *Nonppis*. Joukossa on myös yksi *-la*-johtimella muodostettu nimi: *Nompela*.

Eläkeläismiehen ilmoittamissa nimissä *Elisenvaara* ja *Mustan baari* nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Nimi *Elisenvaara* on annettu kahvilaa pitävän *Elise*-nimisen naisen mukaan. Nimi ilmaisee leikkimielisesti, että kahvilassa on *Elisen vaara* eli siellä on *vaarassa* kohdata *Elisen*. Nimen *Elisenvaara* voi tulkita myös vertailevaksi siirrynnäiseksi, sillä se on myös kunnan nimi menetetyssä Karjalassa. *Elisenvaaran asema* oli sodan aikana merkittävä risteysasema, jonka kautta kulki niin sotilaskuljetuksia kuin henkilöliikennettäkin

(Jegorow 2011). Nimi *Mustan baari* taas viittaa kahvilan pitäjän ulkonäköön, mustaan tukkaan ja ruskeaan ihoon.

Saarijärven rannalla sijaitsevalle Kahvila–Ravintola Karhunpesälle ilmoitettiin primaari nimi *Laiturikahvila*. Nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä kahvila sijaitsee Saarijärven rannalla pitkän laiturin lähellä. Entiselle Lounasruokala Aulin Ateriat Oy:lle ilmoitettiin sekundaari nimi *Auli 1*, joka on muodostettu virallista nimeä lyhentämällä. Nimeä *Auli 2* voidaan käyttää myös tämän entisen lounasruokalan parkkipaikasta, jota nuoret käyttävät kohtauspaikkanaan (ks. s. 80).

Tutkimuksessani ilmoitettiin nimiä myös entisille kahviloille. Kalle Mäen kahvilalle Jokipiissä ilmoitettiin sekundaari nimi *Mäen kuppila*, Lehtovaaran kahvilaliikkeelle Mantilassa primaari nimi *Pätkän räkälä*, Vuorisen Kahvilalle Koskuella primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva murteellinen nimi *Kaffila* ja Väinön kuppilalle Jokipiissä nimi *Katajamäen kahvila*. Primaarit nimet *Alabaari (2)*, *Alapaari (2)* ja *Alakahvila* viittaavat entiseen Marjomäen baariin Kirkonkylässä ja primaarit nimet *Yläbaari (2)* ja *Yläpaari (2)* ja *Rinnen Maija* puolestaan entiseen Maija Rinteen matkustajakotiin sekä sen kahvilaan Kirkonkylässä. Entiselle Jalasjärven Osuuskaupan baarille ilmoitettiin sekundaari nimi *Osulan kuppila*, jonka määriteosassa esiintyy kyseisen kaupan epävirallinen nimi *Osula*. Entiselle Jalasjärven Kotileipomolle ilmoitettiin sekundaari nimi *Kotipomo*, joka on leikillinen äänteellinen muunnos.

Baareista, pubeista, yökerhoista ja ravintoloista eniten eri nimiä ilmoitettiin Pub Peltokertoimelle, jolle ilmoitettiin neljä sekundaaria nimeä: *Pelto-pub*, *Pelto-baari (2)*, *Pelto (13)* ja *Pelko*. Nimimaininnat ovat yhtä lukuun ottamatta kaikki nuorten vastaajien. Ainut muiden kuin nuorten Pub Peltokertoimelle mainitsema epävirallinen nimi on työikäisen naisen (b4n70) ilmoittama *Pelto*. Elliptisesti lyhentynyt nimi *Pelto* on myös ylivoimaisesti suosituin nuorten keskuudessa Pub Peltokertoimesta käytetty epävirallinen nimi.

Ganes Pubille ilmoitettiin kolme samaan nimiketjuun kuuluvaa primaaria nimivarianttia: *Pipopäisten pubi (3)*, *Pipopubi*, ja *Pipobaari (2)*. Nimiä käytettiin jo samassa paikassa aiemmin sijainneesta baarista Klubi 15, ja ne ovat työikäisten ja eläkeläisten ilmoittamia. Nimen *Pipopubi* ilmoittanut työikäinen kuvailee nimen

syntyä seuraavasti: ”Kun ihmiset istuivat sisällä baarissa, jonka ikkunat olivat alaostaan peitossa, heistä näkyivät ulos kadulle ainoastaan heidän piponsa. Tämän vuoksi paikkaa alettiin sanoa *Pipopubiksi*.”

Bar Cinemalle ilmoitettiin kolme sekundaaria nimeä: *Kolmonen ~ Kolomonen*, *Silimäbaari* ja *Silimä*. *Kolmonen ~ Kolomonen* on vanha aiemmin samalla paikalla sijainneesta Hotelli–ravintola Valtatie 3:sta käytetty nimi, joka ilmoitettiin myös entiselle Hotelli–ravintola Valtatie 3:lle. Nimet *Silimäbaari* ja *Silimä* taas ovat nimen *Bar Cinema* pohjalta muodostettuja leikillisiä nimimukaelmia, joissa esiintyy sanan *silmä* murteellinen muoto *silimä*.

Työkäinen mies ilmoitti kahdelle entiselle ravintolalle humoristisen äänteellisen muunnoksen, joista *Änkyrä* viittaa Anturaan ja *Haarakiila* Harlekiiniin. Työkäinen nainen ilmoitti entiselle Ravintola Casablancalle sen vanhan nimen *Antura*. Kahvila–pub Kuivakurkulle ilmoitettiin sekundaari lyhennetty nimi *Kuivakurkku*. Työkäinen mies ilmoitti Vanhalle Matkahuollon baarille primaarin nimen *Pivobaari*. Nimenantajan mukaan baari sai epävirallisen nimensä poliittisista syistä. Nimessä esiintyy venäjän kielen olutta tarkoittava sana *pivo*. Muita poliittisista syistä Venäjään tai entiseen Neuvostoliittoon viittaavia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi työväentalo Jalasrannan epäviralliset nimet *Sirppiliiveri* ja *Moskova*.

Grilleistä, kebab–pitserioista ja pikaruokapaikoista eniten eri nimiä ilmoitettiin Kolmosen Ykkösgrillille, jolle ilmoitettiin yhteensä viisi sekundaaria ja kolme primaaria nimeä. Sekundaareja ovat nimet *Kolmosen rilli*, *Ykkös*, *Ykkönen* (6), *Ykönen* (2), *Ygönen* (6), primaareja puolestaan nimet *Grillnamar*, *Grilli* ja *Rilli*. Primaareista nimistä *Grilli* ja *Rilli* ovat pelkän paikan lajin ilmaisevia nimiä. Erikoisen *Grillnamar*-nimen taustasta minulla ei valitettavasti ole tietoa.

Jalasjärven grillille ilmoitettiin kolme eri nimeä, joista *J-Rilli* on sekundaari ja *Hottila* sekä *Muonitus* primaareja. Neste Jalastuudessa sijaitsevalle Hesburger Jalasjärvelle ilmoitettiin kaksi sekundaaria johtamalla muodostettua nimeä: *Hese* (8) ja *Hessula*. Entisille grilleille ilmoitettiin kaksi sekundaaria epävirallista nimeä: elliptisesti lyhentynyt *Pirkko* ’Tmi Pirkon Grilli’ ja *-is*-johtimella muodostettu *Pystis* ’Pystygrilli’.

Nar Kebab & Pizzerialle ilmoitettiin kuusi nimeä, joista kaksi on sekundaareja ja neljä primaareja. Sekundaareja ovat nimet *Naari* (9) ja *Narnia*. Nimi *Naari* on muodostettu suomalaistamalla virallisen nimen määriteosaa *Nar* muuntamalla lyhyt vokaali pitkäksi ja lisäämällä loppuun vokaali *i*. Nimi *Narnia* on muodostettu lisäämällä virallisen nimen määriteosaan päätte *-nia*, jolloin on saatu C. S. Lewisin kirjoista tutun fiktiivisen paikan nimi *Narnia*. Nar Kebab & Pizzerialle Ilmoitetut primaarit nimet ovat *Ates*, *Krapulakebaba*, *Karvakäsi* ja *Ählämi*. Nimi *Ates* tulee nimestä *Ates kebab-pizzeria*, joka oli Jalasjärvellä aiemmin sijainneen kebab-pizzerian nimi. Nimen *Krapulakebaba* nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen, sillä se kertoo paikan käyttötarkoituksesta eli siitä, että nimen käyttäjä käy siellä *kebabilla* ollessaan krapulassa. Nimet *Karvakäsi* ja *Ählämi* viittaavat puolestaan paikan ulkomaalaisiin omistajiin.

Entiselle Ravintola Alemille ilmoitettiin yksi sekundaari nimi *Mela*, joka on äänteellinen muunnos. Ates kebab-pizzerialle ilmoitettiin yksi primaari nimi *Etsebälä*. Nimi *Etsebälä* perustuu Jalasjärvellä aiemmin sijainneen pizzerian viralliseen nimeen *Kebab & Pizzeria Essebälä*. Gala kebabille ilmoitettiin yksi sekundaari nimi *Kala* ja kaksi primaaria nimeä *Konkurssipesä* sekä *Paska paikka*. Molemmat primaarit nimet ovat sävyiltään pejoratiivisia. Nimi *Konkurssipesä* kertoo siitä, että nimen käyttäjät uskovat paikan olevan taloudellisissa vaikeuksissa. Nimi *Paska paikka* taas viestii siitä, että nimen käyttäjillä on negatiivisia kokemuksia paikasta.

Elmo-kioskille ja R-kioski Jalasjärvelle ilmoitettiin kummallekin kolme eri nimeä. Elmo-kioskille ilmoitettiin sekundaari nimi *ELMO ~ Elmo ~ Elemo* ja primaarit nimet *Veke-paikka* ja *Vegepaikka*. Nimet *Veke-paikka* ja *Vegepaikka* perustuvat todennäköisesti siihen, että kyseisessä kioskissa on Veikkauksen toimipiste. Määriteosat *Veke* ja *Vege* ovat siis lyhennettyjä puhekielisiä muotoja sanasta *Veikkaus ~ veikkaus*. Koska nimet kertovat siitä, että sen käyttäjät käyvät paikassa veikkaamassa, on nimenantoperusteena paikan suhde ihmiseen. R-kioski Jalasjärvelle ilmoitettiin sekundaarit nimet *Ärrä* (16) ja *Ärrälä* sekä primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi *Kiska*.

Muille jalasjärveläisille yrityksille esim. erikoisliikkeille, erilaisille huoltoliikkeille, tehtaille, sahoille ja apteekille ilmoitettiin yhteensä 19 nimeä. Kyselyn

esimerkkinimenä olleen *Matkiksen*, jonka viittauskohde on Matkahuollon Jalasjärven toimipiste, eli Jalasjärven Mh-palvelu Tmi, ilmoitti tuntevansa 23 vastaajaa. Nimien on käyttäjien iästä riippumatta varsin yleisesti jalasjärveläisten puhekielisessä käytössä. Kyseisen *-is*-slangijohtimella muodostetun johdoksen lisäksi yksi nuori nainen ilmoitti samalle paikalle lyhennetyn nimen *Mh*.

HNT-Kaluste Oy:lle ilmoitettiin sekundaari nimi *Hinttikaluste*, joka on äänteellinen muunnos. Jalasjärven Kodintekniikka Oy:lle ilmoitettu sekundaari nimi *Kodinerotiikka* (2), on niin ikään äänteellinen muunnos. Lisäksi samalle paikalle ilmoitettiin primaari nimi *Eeron Kauppa*, jossa esiintyy kauppiaan nimi *Eero*. Urheilu- ja Koneliike Mauno Vilponen Ky:lle ilmoitettiin neljä sekundaaria nimeä: *Vilipoonen* (4) ~ *Vilpoonen* ~ *Vilponen*, *Vilpoinen*, *Vilpola* ja *Vilkusen Koneliike*. Liikkeestä yleisimmin käytetty elliptisesti lyhentynyt nimi *Vilipoonen* ~ *Vilpoonen* ~ *Vilponen* esiintyy aineistossani sekä murteellisissa muodoissa *Vilipoonen* ~ *Vilpoonen* että yleiskielisessä muodossa *Vilponen*. Nimi *Vilpoinen* on sen sijaan äänteellinen muunnos.

Jalastarvikkeelle ilmoitettiin sekundaari elliptisesti lyhentynyt nimi *Tarvike*. Auto-Luhtala Ky:lle ilmoitettiin sekundaari nimi *Kallisluhtala*, jossa sana *auto* on korvattu adjektiivilla *kallis*. Kauppilan Autohajottamo Oy:lle ilmoitettiin sekundaari elliptisesti lyhentynyt nimi *Kauppila*. Entiselle TVH-varikolle ilmoitettiin primaari nimi *Lepola*. Nimen syntyyn on vaikuttanut kaksi seikkaa. Ensinnäkin paikan sijainti Lepolantiellä ja toiseksi se, työmiesten sanottiin siellä vain lepäilevän varikolla. Huolto- ja korjaamoliike H. Mäkelälle ilmoitettiin sekundaari nimi *Mopo-Hessu* (3), jota käytetään myös liikettä pitävän *Heikki*-nimisen miehen lempinimenä. Jalasjärven pienkonehuollolle (tai rakennukselle, jossa se sijaitsee) ilmoitettiin nimi *Kino* (2). Koska rakennuksessa ei aineiston keruuhetkellä vuonna 2012 toiminut elokuvateatteria, olen tulkinnut nimen perustuvan paikalla aiemmin toimineen elokuvateatterin nimeen *Kino*. Nykyään kyseisessä rakennuksessa toimii kuitenkin jälleen vuonna 2013 perustettu elokuvateatteri Kino Jalasjärvi (JP-kunnallissanomat 29.1.2015).

Lenol Oy:n tehtaanmyymälälle ilmoitettiin sekundaari nimi *Lenol* ja Sikakylän koululla sijainneelle entiselle Lennolin kangaspalakaupalle primaari nimi *Sikakylän Hepsi*. Nimi *Sikakylän Hepsi* on eläkeläismiehen (c3m46) ilmoittama. Haastattelin

toista eläkeläismiestä (c21m32), joka ei ollut kuullut kyseistä nimeä, mutta yhdisti sen heti Anttila-tavaratalojen edeltäjiin, Heps-ketjun tavarataloihin. Informantti c21m32 kertoi myös, että jalasjärveläiset käyttivät kaatopaikastaan aiemmin humoristista nimeä *Korvajärven Hepsi*. Nimen *Korvajärven Hepsi* tunnustivat haastatteluissa myös useat muut informantit, ja se lieneekin siis jalasjärveläisille *Sikakylän Hepsiiä* tutumpi nimi. Kuopiolainen Saastamoinen Yhtymä Oy perusti Heps-tavarataloketjun vuonna 1970. Heps-tavaratalot muuttuivat Anttiloiksi vuonna 1978, kun Anttila-tavarataloketju osti ne. (Pörssitieto-verkkosivut.) Koska Heps-tavaratalot toimivat 1970-luvulla, voidaan myös nimien *Sikakylän Hepsi* ja *Korvajärven Hepsi* synty ajoittaa kyseiselle vuosikymmenelle.

Jalasjärven Lämpö Oy:lle ilmoitettiin sekundaari leikkimielinen nimi *Hukkalämpö*, jossa määriteosa *Jalasjärven* on korvattu ilmauksella *hukka-*. Jokipiissä sijaitsevan Ejendals Suomi Oy:n lämmityslaitokselle ilmoitettiin primaari nimi *Jokipiin morsian*. Nimen määriteosa kertoo, että lämmityslaitos sijaitsee *Jokipii*-nimisessä kylässä, ja perusosalla *morsian* ilmaistaan leikkimielisesti, että Jokipii on ikään kuin naimisissa laitoksen tai sen omistavan yrityksen kanssa. Entiselle Urho Viljanmaa Oy:lle ilmoitettiin sekundaari nimi *Näljänmaa ~ Näliänmaa*. Nimen *Näljänmaa* ilmoitettiin tarkoittavan myös yritystä Ejendals Suomi Oy, joka nykyisin toimii entisen Urho Viljanmaa Oy:n paikalla. Talouselämä-lehti uutisoi ruotsalaisen Ejendals AB:n tytäryhtiöiden Urho Viljanmaa Oy:n ja Famon Oy:n fuusioitumisesta 29.12.2011. Nimi Urho Viljanmaa Oy poistui käytöstä fuusioitumisen yhteydessä. (Talouselämä.)

Jokipiin Pellava Oy:lle ilmoitettiin kaksi sekundaaria nimeä: *Pellava* ja *Pellis*. Nimi *Pellava* on muodostettu virallista nimeä elliptisesti lyhentämällä ja nimi *Pellis -is-* johtimella. Luopajärven Saha Oy:lle ilmoitettiin primaari epävirallinen nimi *Kinnaskoski* (3), jonka yksi nimen ilmoittaneista vastaajista kertoi perustuvan siihen, että kaikki tehtiin siellä ennen käsin. Nimen *Kinnaskoski* ilmoitti kaksi työikäistä ja yksi eläkeläinen. Eläkeläismies ilmoitti entiselle Jalaskumi Oy:lle sekundaarin nimen *Kumminmäki*.

Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Jalasjärven konttorille ilmoitettiin kaksi sekundaaria kirjainlyhennettä *OP* ja *Epoppi* sekä primaari nimi *Pehkupanikki*, jonka

nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa. Oma Säästöpankki Oy:n Jalasjärven konttorille ilmoitettiin primaari nimi *Kunnanpankki*.

Eläkeläismies ilmoitti entiseen Jalasjärven apteekkiin viittaavan primaarin epävirallisen nimen *Kryteeni*. Nimen ilmoittaneen informantin (c3m46) mukaan nimellä tarkoitettiin Jalasjärven entistä apteekkia noin 100 vuotta sitten. Nimeä *Kryteeni* käytettiin yleisemmin silloisen apteekkarin, Oskar Dahlinin, liikanimenä. Nimi esiintyy myös hänen kehittämänsä lääkkeen nimessä *Kryteenin tipat* (Henell 2005).

4.5 Oppilaitokset

Jalasjärven oppilaitoksista eniten nimiä ilmoitettiin Jalasjärven aikuiskoulutuskeskukselle (JAKK), jolle ilmoitettiin kuusi eri nimeä. Lähes yhtä paljon eli viisi eri nimeä ilmoitettiin Jalasjärven lukiolle. JAKKille ilmoitetuista nimistä kaksi eli *Jakki* (10) ja *Jakkis* ovat selvästi sekundaareja. Nimi *Jannula* voidaan tulkita joko sekundaariksi tai primaariksi, sillä alkunsa *ja-* perusteella se on saatettu muodostaa virallisen nimen pohjalta: *JAKK > Jannula*, mutta on myös mahdollista, että nimi on muodostettu virallisesta nimestä riippumatta. Stadin slangin suursanakirjan (Paunonen 2000) mukaan *jannu* tarkoittaa poikaa, (nuorta) miestä tai kaveria. Tulkitsenkin nimen viittaavan JAKK:n opiskelijakuntaan, sillä suurin osa opiskelijoista on nuoria miehiä. Nimenantoperusteena on tällöin paikan suhde ihmiseen.

JAKKille ilmoitettiin myös kolme selvästi primaaria nimeä: *Vuohiluoman yliopisto* (4), *Kreikka* ja *Velkalaitos*. Nimen *Vuohiluoman yliopisto* nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä JAKK sijaitsee *Vuohiluoma*-nimisen luoman lähellä. Nimi on leikillinen, sillä kyseessä on aikuiskoulutuskeskus eikä yliopisto. Nimen *Vuohiluoman yliopisto* ilmoitti kaksi eläkeläistä ja kaksi työikäistä. Nimi kuuluu niihin harvoihin epävirallisiin paikannimiin, jotka on otettu mukaan myös Jalasjärven murresanakirjaan (Henell 2005). *Vuohiluoman yliopiston* rinnakkaismuotoa *Vuohiluoman akatemiaa* ei esiinny aineistossani, mutta sitä on käytetty mm. JAKK:n historiasta kertovassa teoksessa *JAKK 1959–2009. Tarinoita Vuohiluoman akatemiasta* (Käkelä 2009).

JAKKiin viittaava primaari nimi *Kreikka* on vertaileva siirrynnäinen. Jalasjärven kuntaan viittaavien nimien *Pohjanmaan Kreikka* ja *Suomen Kreikka* tavoin nimi *Kreikka* viittaa JAKKin talous- ja velkaongelmiin, jollaisten kanssa myös *Kreikka* samanaikaisesti painii (ks. myös s. 21). Myös primaari nimi *Velkalaitos* viestii JAKKin velkaongelmista. Aineistossani on myös toinen *velka*-alkuinen nimi, *Velkakurvi*, joka viittaa JAKKin kohdalla olevaan tien mutkaan.

Jalasjärven lukiolle ilmoitetuista viidestä nimestä kaksi on sekundaareja ja kolme primaareja. Sekundaareja ovat nimet *Jallu 2* (13) ~ *JalLu* (4) ja *Jallun lukio*, primaareja puolestaan nimet *Lukio* (2), *Lukion hinttibunkkeri* ja *Hinttibunkkeri*. Jalasjärven lukion lisäksi epävirallisella nimellä *Jallu 1* voidaan viitata myös Jalasjärven kuntaan. Nimi *Jallu 2* ~ *JalLu* on luonteeltaan ennen kaikkea lyhenn nimi, joka on muodostettu virallisen nimen määriteosan ja perusosan ensimmäisistä kirjaimista. Nimeen kytkeytyy kuitenkin myös sanaleikkejä, sillä sanalla *jallu* on puhekielessä useita merkityksiä (ks. *Jallujärvi* ja *Jallu 1* s. 19).

Jalasjärven yläasteelle ilmoitettiin kolme nimeä, jotka ovat kaikki sekundaareja: *Ylinaste*, *Y-aste* ja *Ylkkäri*. Nimessä *Ylinaste* virallisen nimen *ylä-* on korvattu sen superlatiivimuodolla *ylin*. Nimessä *Y-aste* *ylä-* on korvattu kirjainlyhenteellä *Y* (ään. *Yyaste*). Nimi *Ylkkäri* on puolestaan muodostettu slangijohtimella *-Ari*. Kaikkia ilmoitettuja nimiä on myös lyhennetty jättämällä pois virallisen nimen määriteosa *Jalasjärven*. Jalasjärven yläasteelle ilmoittivat nimiä vain nuoret vastaajat.

Jalasjärvellä toimii tällä hetkellä kuusi alakoulua: Kirkonkylän koulu, Hirvijärven koulu, Keskikylän koulu, Koskuen koulu, Luopajärven koulu ja Metsolan koulu. Rakennuksille, joissa ne toimivat ilmoitettiin yhteensä seitsemän eri nimeä. Koskuen koulu ja Keskikylän koulu jäivät tässä tutkimuksessa kokonaan vaille epävirallisia nimiä. Kirkonkylän koululle ilmoitettiin yksi primaari nimi *Uusi koulu*. Nimeämisperusteena on paikan ominaisuus, sillä Kirkonkylän koulu on Jalasjärven koulurakennuksista uusin. Jalasjärven lukion, yläkoulun ja alakoulun muodostamalle kokonaisuudelle ilmoitettiin paikan lajia ilmaisevat primaarit nimet *Koulu* ja *Koulukeskus*.

Kyläkouluista eniten eli neljä nimeä ilmoitettiin Luopajärven koululle. Nimistä sekundaareja ovat *Luoppis 2 (2)*, *Luopis 2⁵* ja *Luoppiksen ala-aste*. Leikillinen nimi *Sonnikosken seminaari (8)* on puolestaan primaari. Mielenkiintoista on, että kaikissa Luopajärven koululle ilmoitetuissa sekundaareissa nimissä esiintyy *-is*-johdin. Sekundaareja *-is*-johtimella muodostettuja nimiä ilmoitti kolme nuorta ja yksi työikäinen. Humoristisen nimen *Sonnikosken seminaari* taas ilmoitti yksi nuori, neljä työikäistä ja kolme eläkeläistä. Heistä suurin osa on luopajärveläisiä. Kaksi nimen ilmoittanutta työikäistä (b14n82 ja b17m52) kertoi, että Luopajärven koulun lähellä virtaa metsäluoma, jossa on paikka nimeltä *Sonnikoski*. Luopajärven koulu on siis saanut nimen sijaintinsa mukaan. *Sonnikosken seminaarin* tavoin myös nimi *Sonnikoski* on epävirallinen, sillä sitäkään ei ole kartassa.

Nimeä *Sonnikosken seminaari* voi kuvailla luonteeltaan leikilliseksi ja ironiseksi. Ironisen nimestä tekee se, että alakoulutasoisen oppilaitoksen nimessä esiintyy sana *seminaari*, joka on aikaisemmin tarkoittanut (kansakoulun)opettajien valmistuslaitosta (KS). Koska nimen ilmoittaneet vastaajat ovat yhtä lukuun ottamatta eläkeläisiä ja työikäisiä, otaksun että nimenosalla *seminaari* on ainakin alun perin ollut edellä mainittu merkitys. Nykyisin sanaa käytetään yleisemmin merkityksissä 'korkeakoulujen tieteellisiin tutkimusmenetelmiin perehdyttävä harjoituskurssi' tai 'määräaihetta käsittelevä esitelmä- ja keskusteluseria'(KS).

Metsolan koululle ja Hirvijärven koululle ilmoitettiin kummallekin yksi nimi. Metsolan koululle ilmoitettiin sekundaari murteellinen nimi *Mettola*. Nimeä on lyhennetty jättämällä pois paikan lajia ilmaiseva nimenosa *koulu*. Hirvijärven koululle ilmoitettiin nimi *Komsin koulu*, joka on koulun vanha nimi.

Tutkimuksessani ilmoitettiin myös yhteensä 24 eri nimeä entisille eli lakkautetuille kouluille tai rakennuksille, joissa on ennen toiminut koulu. Eniten nimiä ilmoitettiin entiselle Kirkonkylän ala-asteelle (tai rakennukselle, jossa se sijaitsi) ja rakennukselle, joka oli ennen Ahonkylän koulu. Entiselle Kirkonkylän ala-asteelle ilmoitetut neljä nimeä ovat kaikki primaareja: *Possukoulu (46)*, *Järkilataamo (2)*, *Vanha koulu* ja *Tykkitalli*. Kyselylomakkeen esimerkinimenä olleen *Possukoulun*

⁵ Nimet *Luopis* ja *Luoppis* voivat viitata kahteen eri tarkoitteeseen: *Luopis 1* ja *Luoppis 1* 'Luopajärvi, kylä' ja *Luopis 2* ja *Luoppis 2* 'Luopajärven koulu'.

ilmoitti tuntevansa 46 vastaajaa. Nimi juontaa juurensa koulun vaaleanpunaisesta eli possunpunaisesta väristä, joten nimeämisperusteena on siis paikan ominaisuus.

Humoristisen nimen *Järkilataamo* ilmoitti kaksi 1940-luvulla syntynyttä eläkeläistä. Nimen *Tykkitalli* taas ilmoitti 1950-luvulla syntynyt työikäinen. Koulua sanottiin *Tykkitalliksi* aikana, jolloin se oli yhteiskoulu. Tutkimuksessani ilmoitettiin myös nimi *Pommisuoja*, joka viittaa entisen yhteiskoulun kellariin tai tiettyyn luokkatilaan ko. koululla. (Ks. rakennusten osat s. 88.) Myös nimen *Pommisuoja* ilmoittaneet vastaajat ovat työikäisiä. Sekä nimi *Tykkitalli* että nimi *Pommisuoja* liittyvät sodankäyntiin. Kyseessä on erittäin jyrävä ja askeettinen kivirakennus, joten se on todennäköisesti saanut nimen *Tykkitalli*, koska se muistuttaa sellaista ulkonäöltään.

Entiselle Ahonkylän koululle tai rakennukselle, jossa se aiemmin toimi, ilmoitettiin myös neljä nimeä, jotka ovat kaikki primaareja: *Villa-Autio*, *Willa Autio*, *Aution kartano* ja *Alppimaja*. Nimissä *Villa-Autio*, *Willa Autio* ja *Aution kartano* esiintyy paikan nykyisen omistajan sukunimi *Autio*. Nimenosat *villa*, *willa* ja *kartano* korostavat rakennuksen kokoa ja komeaa ulkomuotoa. Vertailunimi *Alppimaja* taas perustuu siihen, että rakennus muistuttaa ulkonäöltään alppimajaa.

Entiselle Sikakylän koululle ilmoitettiin kolme nimeä: *Possukylän koulu*, *Saaren koulu* ja *Kellosaaren koulu*. Kaikissa kolmessa nimessä kulmakunnan nimi *Sikakylä* on korvattu jollakin sitä tarkoittavalla epävirallisella paikannimellä. Nimet *Possukylä*, *Kellosaari* ja *Saari* esiintyvät kaikki aineistossani Sikakylän epävirallisina niminä, joita käsitellään luvussa 4.2 (s. 38).

Entiselle Harrin koululle ilmoitettiin sekundaari lyhennetty nimi *Harri* ja primaari nimi *Metsävaaran koulu*. Nimi *Metsävaaran koulu* tulee Harrin kouluun kuuluneen tilan nimestä *Metsävaara* (Jalasjärven kunnan pöytäkirja 25.10.2010). Metsolan kansakoululle ilmoitettiin leikillinen sekundaari nimi *Metsolan yliopisto*, jossa *kansakoulu* on ironisesti korvattu ylemmän asteen oppilaitoksen nimellä *yliopisto*.

Lakkautetulle Ilvesjoen koululle ilmoitettiin primaarit nimet *Aarnen koulu* ja *Santerin koulu*. Kumpikin nimi on annettu koululla opettajana olleen henkilön mukaan, joten nimeämisperusteena näissä nimissä on siis paikan suhde ihmiseen. Niin ikään Ilvesjoella sijainneelle Kulmalan ala-asteelle ilmoitettiin primaari nimi *Peräkylän koulu* ja Holkon kansakoululle sekundaari murteellinen nimi

Holokkookoulu. Kuten toisessakin aineistossani esiintyvässä määriteosan *Holkon* sisältävässä nimessä *Holokkookatu* 'Holkontie' (ks. s. 47.), myös nimessä *Holokkookoulu* genetiivimuotoinen määriteosa *Holkon* on muunnettu murteelliseen nominatiivimuotoon *Holokkoo*.

Liikaluoman koululle ilmoitettiin sekundaari nimi *Liikalan koulu*. Luopajärven ensimmäiseen kouluun viittaa nimi *Haapalan koulu*. Nimen *Haapalan koulu* tarkoite on kadonnut, sillä koulurakennus on purettu. Hakkolan koululle ilmoitettiin primaari nimi *Varismännyn koulu*. Nimen ilmoittanut eläkeläismies (c1m49) ei maininnut vastauksessaan nimenantoperusteita. Entiselle Ala-Vallin koululle ilmoitettiin primaari nimi *Harakkaviita* (2). Sama nimi ilmoitettiin myös paikalla nykyisin toimivalle kylätalolle. Nimen alkuperä on epäselvä (Luoma 1993a).

Entiselle Hirvijärven koululle ilmoitettiin primaari nimi *Konimäen koulu* (6). Työikäinen nainen (b18n84) ilmoitti epävirallisen nimen *Konimäki* Viinamäentiellä tämän vanhan koulun jälkeen olevalle mäelle. Nimeämisperusteena nimessä *Konimäen koulu* onkin siis paikan sijainti. Kaikki kuusi nimen *Konimäen koulu* maininnutta ovat eläkeläisiä. (Ks. myös *Konimäki* 'maantiemäki' s. 54.) Eläkeläismies (c12m39) ilmoitti entiselle Mäntykosken koululle primaarin nimen *Pilvilinna*. Hänen mukaansa koulu sai nimen, koska eräs koululla käynyt tarkastaja oli sanonut koulua pilvilinnaksi. Ilmauksella *pilvilinna* on suomen kielessä kuvainnolliset merkitykset 'haaveellinen ajatusrakennelma, haave, tuulentupa' (KS).

4.6 Virastot, kunnantalo, kirjasto ja terveyskeskus

Jalasjärven terveyskeskukselle ilmoitettiin kuusi eri nimeä, jotka ovat kaikki sekundaareja. Yleisimmät Jalasjärven terveyskeskuksesta käytetyt epäviralliset paikannimet ovat äänteellinen muunnos *Arvauskeskus* (33), kirjainnimi *Teekoo* (10) ~ *TeeKoo* ~ *TK* (12) ~ *Tk* (2) ja slangijohdos *Terkkari* (9). Edellä mainittujen nimien lisäksi Jalasjärven terveyskeskukseen viittaavia nimiä aineistossani ovat slangijohdot *Terikka* ja *Tervari* sekä synonyyminimi *Paikkaajatalo*. Ne kaikki mainittiin vain kertaalleen.

Entiselle Jalasjärven kunnansairaалalle ilmoitettiin primaari nimi *Toivakan Matin kuivaamo*. Tässä tapauksessa paikka on saanut nimensä entisen kunnanlääkärin, Matti Toivakan, mukaan. Nimenosa *kuivaamo* viitanee sairaalan *kuivaan* ilmaan.

Nimi on sikäli monitulkintainen, että sen voi tulkita joko tarkoittavan paikkaa, jossa *Matti kuivaa* potilaita tai toisaalta myös paikkaan, jossa *kuivataan Mattia*. Sävyltään nimi on leikillinen.

Jalasjärven entiselle Avopalvelukeskukselle ilmoitettiin sekundaari nimi *Aapeekoo*. Nykyisin Avopalvelukeskus on nimeltään Palveluportti, mutta vanhan nimen pohjalta muodostettua epävirallista kirjainnimeä *Aapeekoo* voidaan edelleen käyttää. Entiselle Jalasjärven kunnalliskodille ilmoitettiin yleisnimimäinen nimi *Kunnalliskoti* sekä entisajan kunnallisesta vanhainkodista käytetty nimi *Vaivaastaloo* (4), joka esiintyy aineistossani vain murteellisessa muodossa. Tässä tapauksessa tulkitsemme kyseessä olevan paikan vanhan nimen. Nimen *Vaivaastaloo* ilmoitti kolme eläkeläistä ja yksi työikäinen. Entiselle Jalasjärven kunnalliskodin mielisairaalaosastolle ilmoitettiin sekundaari synonyyminimi *Hourula*.

Toimintakeskukselle ilmoitettiin sekundaari lyhenn nimi *Toke*. Jalasjärven työvoimatoimistolle ilmoitettiin sekundaari *-Ari*-johtimella muodostettu nimi *Työkkäri* ja Jalasjärven sosiaalitoimistolle sekundaari *-(s)su*-johtimella muodostettu nimi *Sossu* (2). Tenavatien päiväkotiin viittaavat nimet *Päiväkoti* ja *Päivis*. Nimet voi tulkita primaareiksi pelkän paikan lajin ilmaiseviksi nimiksi, joista *Päiväkoti* on yleiskielinen ja *Päivis* slangiasuinen nimi.

Jalasjärven kunnankirjastolle ilmoitettiin kaksi eri nimeä: *Kirjasto* (8) ~ *Kiriasto* (2) ja *Kirjatalo*. Primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi *Kirjasto* ilmoitettiin myös murteellisessa muodossa *Kiriasto*. Nuoren miehen (a19m94) ilmoittamassa nimessä *Kirjatalo* *-sto*-päätte on korvattu sanalla *talo*. Entiselle Poliisivirastolle ilmoitettiin appellatiivimainen nimi *Virastotalo*. Jalasjärven kunnantalolle ei ilmoitettu yhtäkään epävirallista nimeä. Yleensä tästäkin paikasta käytetään Jalasjärvellä primaaria pelkän paikan lajin ilmaisevaa nimeä *Kunnantalo*, jonka kaltaisia nimiä tutkimukseen osallistuneet informantit eivät selvästikään usein mieltäneet epävirallisiksi paikannimiksi.

4.7 Harraste- ja vapaa-ajanpaikat

Kyselyn kohdassa 6 tiedusteltiin nimiä harraste- ja vapaa-ajanpaikoille sekä urheilupaikoille. Edellä mainitut kategoriat ovat vahvasti päällekkäisiä, sillä harrastepaikka voi luonnollisesti olla myös urheilupaikka tai vapaa-ajanpaikka.

Kohtaan 6 ilmoitetuista nimistä ylivoimaisesti useimmin mainittiin nimet *Kupla* (33) 'Jalasjärven kuplahalli' ja *Kiukku 2* (26) 'Kiuaskallio, urheilukeskus'. Molemmat ovat suosittuja urheilu- ja vapaa-ajanpaikkoja. Kiuaskalliolla on kesäisin pururata ja talvisin hiihtoladut. Siellä on myös esimerkiksi urheilukenttä, kuplahalli ja laskettelurinne. Nimellä *Kiuaskallio* voidaankin viitata useisiin eri tarkoitteisiin: se voi tarkoittaa niin asuinalueetta, urheilukenttää kuin laskettelurinnettäkin. Myös monilla Kiuaskallion epävirallisilla nimillä, esim. *Kiukku*, voidaan viitata joko kaikki Kiuaskallion urheilupaikat kattavaan alueeseen, urheilukenttään, Kiuaskallion laskettelurinteeseen tai Kiuaskallion asuinalueeseen.

Kiuaskalliolle ilmoitettiin harraste- ja vapaa-ajanpaikoista myös eniten eli kahdeksan eri nimeä. Kaikki kahdeksan yleisesti koko Kiuaskallion urheilukeskukseen viittaavaa nimeä ovat sekundaareja: *Kiukku 2* (26), *Kiuku* (3), *Kiukkari* (2), *Kiukkuri*, *Kiuis*, *Kallio*, *KK 2* ja *Kauaskillio*. Kiuaskalliosta ylivoimaisesti eniten käytetty epävirallinen nimi on *Kiukku*. Sitä käyttäviin kuuluu informanteja kaikista ikäryhmistä. Kyseessä on *-kku*-johtimella muodostettu lyhenne sanasta *Kiuaskallio*. Vaikka yleisnimi *kiukku* tarkoittaakin suuttumusta, vihanpuuskaa tai kiihtymystä (KS), nimen käyttäjät tuskin ajattelevat kyseisiä merkityksiä nimeä käyttäessään. Nimi kuuluu monen jalasjärveläisen päivittäiseen sanavarastoon, joten sen luonne on puhtaasti puhekielisen johdoksen omainen, ja syy nimen syntyyn on taloudellisuus.

Kaksi nuorta ja yksi 1980-luvulla syntynyt työikäinen ilmoittivat Kiuaskalliolle nimen *Kiuku*. Kaikki nimen *Kiuku* ilmoittaneet ovat naisia. Nimi on mielenkiintoinen, sillä se eroaa Kiuaskalliosta yleisimmin käytetystä epävirallisesta nimestä *Kiukku* siten, että siinä on geminaatan *kk* sijaan yksöiskonsonantti *k*. Jos nimi olisi aineistossani vain yksittäinen esiintymä, sitä voisi helposti pitää vain kirjoitusvirheenä. Koska nimen on kuitenkin ilmoittanut peräti kolme vastaajaa, on selvää, että nimen *Kiukku* rinnalla esiintyy myös harvinaisempi nimivariantti *Kiuku*. Kyse saattaa olla tosin myös siitä, että kolme vastaajaa ei ole osannut muodostaa nominatiivimuotoa nimestä *Kiukku*, sillä se esiintyy puheessa lähinnä ulkopaikallissijoissa eli *Kiukulla*: *Kiukulta*: *Kiukulle*. Sen sijaan, että vastaajat olisivat muodostaneet astevaihtelusääntöjen mukaisen nominatiivimuodon *Kiukku*,

he siis olisivatkin muodostaneet nominatiivin *Kiuku*, joka puolestaan taipuu ulkopaikallissijoissa *Kiu'ulla*: *Kiu'ulta*: *Kiu'ulle*.

Yhden työikäisen (b6n67) ja yhden nuoren (a22m94) ilmoittama nimi *Kiukkari* on muodostettu *-Ari*-johtimella. Työikäisen miehen (b9m58) ilmoittamassa nimessä *Kiukkuri* on puolestaan käytetty *-uri*-johdinta, ja nuoren miehen (a19m94) ilmoittama nimi *Kiuis* on muodostettu *-is*-slangijohtimella. Elliptisesti lyhentynyt nimi *Kallio* on nuoren miehen (a18m94) ilmoittama. Nuoren naisen (a16n94) ilmoittama *KK 2* (*Kookoo*) on kirjainnimi. Aineistossani esiintyy myös nimi *Kookoo* ~ *KK 1* ~ *Kk*, jonka viittauskohde on Kirkonkylä. Nuoren miehen (a8m95) ilmoittama nimi *Kauaskillio* on kielellä leikittelevä äänteellinen muunnos, jossa nimenosien ensimmäisten vokaalien paikkoja on vaihdettu keskenään.

Kiuaskallion laskettelurinteelle ilmoitettiin seitsemän nimeä, joista kaksi, *Kiukku 3* ja *Kiukkurinne*, on sekundaareja ja viisi eli *Rinne (4)*, *Laskettelurinne*, *Mäki*, *Jätämäki* ja *Korkola* primaareja. Kiuaskallion laskettelurinteelle nimiä ilmoittaneet ovat yhtä työikäistä lukuun ottamatta nuoria. Kuten aiemmin todettiin, johdos *Kiukku* voi Kiuaskallion laskettelurinteen lisäksi viitata myös Kiuaskallioon asuinalueena, koko Kiuaskallion urheilukeskukseen tai Jalasjärven urheilukenttään, joka sijaitsee Kiuaskalliolla. Johdos *Kiukku* esiintyy myös määriteosana nimessä *Kiukkurinne*, jossa sana *laskettelurinne* on lyhennetty muotoon *rinne*. Pelkän paikan lajin ilmaiseva primaari nimi *Rinne* on Kiuaskallion laskettelurinteelle ilmoitetuista nimistä useimmin mainittu. Jalasjärven laskettelurinteelle ilmoitettiin myös kaksi muuta pelkän paikan lajin ilmaisevaa nimeä *Mäki* ja *Laskettelurinne*. Nimi *Korkola* perustuu paikan ominaisuuteen eli siihen, että Kiuaskallion laskettelurinne on sitä ympäröivää maastoa korkeampi. Ainut työikäisen Kiuaskallion laskettelurinteelle ilmoittama nimi *Jätämäki*, tulee nimenantajan mukaan siitä, että rinteen korottamiseen on käytetty jätemaata.

Erilaisille muille laskettelupaikoille ilmoitettiin kuusi eri nimeä. Nimet ovat kaikki primaareja. Ala-Vallissa sijaitsee *Korkiakallionmaaksi* nimetty laskettelupaikka. Jalasjärven Yli-Vallissa on ainakin kolme *Korkiakallio*-nimistä paikkaa (Haikola 2000: 57), ja koko Jalasjärvellä yhteensä kuusi kohoumaa, joiden virallinen nimi on *Korkiakallio*, joten nimen murteellisen määriteosan voi siis sanoa olevan Jalasjärvellä varsin yleinen. Eläkeläismies (c12m39) ilmoitti Hyövältin lähellä

sijaitsevalle laskettelumäelle nimet *Tiinmäki* ja *Stiginmäki*. Vastaja piti *Tiinmäkeä* epävirallisena ja *Stiginmäkeä* virallisena nimenä, mutta koska myöskään *Stiginmäkeä* ei löydy kartasta, olen tulkinnut senkin epäviralliseksi. Tapaus osoittaa, miten vaikeaa on usein tietää, onko jokin nimi todellisuudessa virallinen vai epävirallinen. Nimiarkiston kokoelmissa samalle paikalle, jonka kerrotaan olevan osa *Korkiaamäkeä*, mainitaan nimet *Tiimmäki*, *Tiinvuori* ja *Tiinkallio*. Kallion lähellä on sijainnut *Tii*-niminen asumus, joka on joskus kuulunut sotamiehelle, jonka nimen oletetaan olleen *Stig*. (Koski 1967.) Nimeä *Stiginmäki* ei mainita Nimiarkistossa, mutta se että c12m39 ilmoitti sen paikan viralliseksi nimeksi, tukee mielestäni oletusta siitä, että *Tii*-nimien pohjalla olisi miehen nimi *Stig*.

Eläkeläismies (c14m37) ilmoitti nimen *Senttulanmäki* Jalastossa Senttulan ja Laitasten talojen lähellä sijaitsevalle laskettelupaikalle. Nimiarkiston kokoelmissa samalle paikalle mainitaan nimet *Senttulammäki*, *Senttulankallio*, *Kossilankallio* ja *Sulkavankallio* (Rekunen 1979). Luopajärvellä Rajamäen lähellä metsän rinteessä sijaitsevalle laskettelupaikalle ilmoitettiin murteellinen nimi *Rajamäen nakkoos*. Nimen perusosa *nakkoos* on Jalasjärven murretta ja tarkoittaa pientä hyppyriä (Henell 2005). Nimen ilmoittanut eläkeläisnainen c23n26 kertoo, että kyseiseen kohtaan pojat rakensivat talvella hyppyrin. Informantti c23n26 ilmoitti myös toisen laskettelupaikannimen: *Viitalanmäki* 'Luopajärvellä sijaitsevan Anttilanvuoren jyrkin kohta'. Ilvesjokelainen eläkeläinen (c6n44) ilmoitti Liikaluoman koulun lähellä olevalle laskettelupaikalle nimen *Ellunmäki*. Hänen mukaansa paikka on saanut nimen *Ellunmäki*, koska mäen lähellä asui *Elias*-niminen isäntä, josta käytettiin kutsumanimeä *Ellu*.

Myös eläkeläismiehen (c2m48) ilmoittama nimi *Hyppykallio* 'Navettavuori, Yli-Vallissa' saattaa perustua siihen, että paikkaa on käytetty laskettelupaikkana. Paikalla on nimittäin ollut talvisin hyppyreitä, joista on hypitty. Toinen selitys nimen synnylle voisi olla se, että paikkaa olisi käytetty tanssipaikkana, sillä *hyppyt* tarkoittavat Jalasjärven murteessa tansseja (Henell 2005). Tiedossani ei kuitenkaan ole, onko Navettavuorella järjestetty tansseja, joten pidän ensimmäistä selitystä todennäköisempänä.

Kiuaskallion ulkoilureitin varrella oleville kuntoilutelineille ilmoitettiin primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi *Telineet*. Kiuaskalliolla sijaitsevalle Jalasjärven

kuplahallille ilmoitettiin kolme sekundaaria nimeä: *Kupla* (33), *Kuplis* ja *Haplakulli*. 33 vastaajan mainitsema *Kupla* on yksi aineistoni useimmin ilmoitetuista nimistä, ja sitä käytetään iästä riippumatta. Slangijohtimella *-is* muodostetun nimen *Kuplis* ilmoitti nuori nainen (a27n94). Kielellä leikittelevä äänteellinen muunnos *Haplakulli* on niin ikään nuoren naisen (a1n95) ilmoittama nimi. Hassu kaksimielinen nimi on muodostettu vaihtamalla keskenään yhdyssanan *kuplahalli* osien kahden ensimmäisen kirjaimen paikkoja.

Niin ikään Kiuaskalliolla sijaitsevalle Jalasjärven urheilukentälle ilmoitettiin kolme epävirallista nimeä: *Kiukku* 4, *Kenttä* ja *Urkkis*. Kuten jo edellä todettiin, myös Jalasjärven urheilukentästä voidaan käyttää nimeä *Kiukku*, sillä se sijaitsee Kiuaskalliolla. Nimi *Kenttä* on primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi. *Urkkis* on muodostettu slangijohtimella *-is*. Jalasjärven yläasteen vieressä olevalle jalkapallokentälle ilmoitettiin nimi *Koulunkenttä*. Nimen määriteosa *koulun* kertoo, että kenttä sijaitsee koulun eli Jalasjärven yläasteen lähellä, joten nimeämisperusteena tässä nimessä on siis paikan sijainti.

Lamminjärven rannalla sijaitsevalle vanhalle urheilukentälle, jota käytetään nykyisin lähinnä pesäpallokenttänä, ilmoitettiin primaarit nimet: *Pesiskenttä*, *Pukkis*, *Pukkiska* ja *Vanha urheilukenttä*. Nimen *Pesiskenttä* määriteosana on sanan *pesäpallo* slangiasuinen muoto *pesis*. Paikan ominaisuuteen perustuva nimi *Vanha urheilukenttä* kertoo, että kyseinen kenttä on Jalasjärven urheilukentistä vanhempi. Pesäpallokentästä käytetään yleisesti myös nimeä *Pukkioniemen kenttä*, josta on slangijohtimilla *-is* ja *-iska* muodostettu nimet *Pukkis* ja *Pukkiska*.

Jalasjärven rullalautailupuistolle ilmoitettiin nimet *Parkki* (4) ja *Ramppi* 1 (7) ~ *Rampit*. Paikasta käytetään yleisesti nimeä *Skeittiparkki*, josta on elliptisesti lyhentämällä muodostettu nimi *Parkki*. *Ramppi* 1 (7) ~ *Rampit* perustuu siihen, että paikassa on ramppi tai rampeja. Sana *ramppi* merkityksessä 'rullalautailua ja -luistelua varten pystytetty rakennelma, jossa on jyrkät reunat' ajoittuu Stadin slangin suursanakirjan (Paunonen 2000) mukaan syntyhistorialtaan 1980-luvulle. Jalasjärven rullalautailupuisto on rakennettu sitä myöhemmin.

Kuntosaleihin viittaavia nimiä ilmoitettiin yhteensä viisi, mutta niistä vain kaksi on selvästi yksilöiviä: *Koskueen sali* 'Kuntoportti ry:n kuntosali' ja *Puntti* 'kuntosali

Jalasjärven kuplahallilla'. Nimen *Koskueen sali* nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä se sijaitsee *Koskue*-nimisessä kylässä. Nimi *Puntti* on lyhennetty arkikielessä kunto- tai painonnostosalia tarkoittavasta sanasta *punttisali*. Tutkimuksessani ilmoitettiin myös ilmaukset *punttis*, *puntsa* ja *bench* (suom. penkki), joiden viittauskohteeksi on määritelty pelkkä 'kuntosali'. Koska vastaajat eivät näissä tapauksissa ole yksilöineet viittauskohdetta, olen tulkinnut ilmaukset yleisnimiksi.

Eteläpään monitoimikeskukselle ilmoitettiin primaarit pelkän paikan lajin ilmaisevat nimet *Urheiluhalli* ja *Liikuntasali*. Nuorisoseurantalo Pohjolassa ilmoitettiin sijaitsevan paikan nimeltä *Painikämpä*. Määriteosa *paini* kertoo paikan käyttötarkoituksesta eli nimeämisperusteena tässä nimessä on paikan suhde ihmiseen.

Jalasjärven uimahallille ilmoitettiin nimi *Uimala*. Jalasjärven ampujien harrastepaikalle terveyskeskuksen alakerrassa ilmoitettiin nimet *Ampula* ja *Ratila*. Nimet *Uimala*, *Ampula* ja *Ratila* on kaikki muodostettu *-la*-johtimella. Jalasjärven murteessa sanalla *rati* on merkitykset '1. rakennus, joka käsittää useita huoneita tai muita tiloja' ja '2. rivi (kuupanoita, kuhilaita, nappeja tms.) vrt. ruotsin *rad* = rivi' (Henell 2005). Jalasjärven ampujien harrastepaikka on saatettu nimetä *Ratilaksi*, koska ammuntaradat ovat *rivissä* eli Jalasjärven murteella *raris*. Nimi *Ampula* kertoo puolestaan paikan käyttötarkoituksesta eli siitä, että siellä ammutaan.

Eläkeläismies (c9m41) ilmoitti kaksi primaaria nimeä, *Maneeri* ja *Reteli*, jotka viittaavat hirvimetsäalueisiin. Sanalla *maneeri* on suomen kielessä merkitykset 'piintynyt, kangistunut, kaavamainen esitys- tai toimintatapa; us. vars. taiteilijalle tyypillinen, samanlaisena toistuva esitystavan yksityiskohta tai tyyli' (KS). Nimi *Reteli* on murteellinen, sillä sana *reteli* tarkoittaa Jalasjärven murteessa aluetta, seutua tai tienoota. Sitä käytetään myös merkityksessä 'paikkeilla', esim. *Ne tuloo seittemän retelis*. (Rekunen 1979; Hurttu 1980; Henell 2005.) Metsästyksen liittyy myös nuoren miehen (a21m94) ilmoittama passipaikan nimi *Liikennemerkki*, joka viittaa Luoman metsätiellä olevan liikennemerkkin luona sijaitsevaan passipaikkaan. Tässä tapauksessa nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä.

Jalasjärven seurakunnan leirikeskukseksi Kesärannalle ilmoitettiin sekundaari nimi *Kesis*. Johtimella *-is* muodostettu nimi on työikäisen miehen (20m88) ilmoittama.

Jalasjärven Lakeuden vartijat ry:n entisille partiotiloille ilmoitettiin nimi *Pappilanmäki* ja partiomaja Umpimähkälle nimi *Mähkä* (2). Sekundaari nimi *Mähkä* on muodostettu nimeä *Umpimähkä* elliptisesti lyhentämällä. Nimi *Pappilanmäki* perustuu puolestaan siihen, että partiotilat sijaitsivat aikaisemmin Jalasjärven entisen pappilan eli Kaunismäen pappilan tiloissa. Entisten partiotilojen sijaintipaikalla ei ole kohoumaa, eikä nimen *Pappilanmäki* perusosa *mäki* tässä kontekstissa tarkoitaakaan kohoumaa, vaan se on eräänlainen paikasta käytetty yleiskäsite. Tällainen sanan *mäki* käyttö on varsin yleistä jalasjärveläisten puhekielessä. (Ks. myös *Seinämäki* 'Seinäjäki, kunta' s. 22.)

Jalasjärven kansalaisopiston käytössä olevalle rakennukselle ilmoitettiin nimet *Iloniemi*, *Iliemi* ja *Ilotalo*. Vain yhden informantin ilmoittama nimi *Iloniemi* on lähes kaikkien jalasjärveläisten tuntema, ja sitä pidetään yleisesti rakennuksen virallisena nimenä. Nimi *Iliemi* on sen pohjalta muodostettu äänteellinen muunnos, jossa, *n*-kirjain on korvattu *l*-kirjaimella, jolloin rakennukselle on saatu leikillinen väkijuomaa tarkoittava nimi. Nuoren naisen (a10n95) ilmoittamassa nimessä *Ilotalo* nimenosa *niemi* taas on korvattu sanalla *talo*, jolloin on muodostunut kaksimielinen nimi *Ilotalo*. Yleisnimellä *ilotalo* on suomen kielessä merkitys 'bordelli' (KS).

Agility-radalle ilmoitettiin appellatiivimainen nimi *Rata*. Koska paikalla ei ole virallista nimeä, tulkitsen nimen primaariksi. Nimi *Rata* on kuitenkin todennäköisesti muodostettu lyhentämällä elliptisesti ilmausta *agility-rata*. Frisbeegolf-radan umpeen kasvaneelle osalle ilmoitettiin primaari nimi *Pajupuska*. Nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä, sillä paikalla kasvaa pajuja, jotka muodostavat pensaikon eli arkisesti puskan. Paikalle, jonka tarkoite on määritelty Airsoft-pelialueeksi, tupakkapaikaksi tai entisen eläintarhan alueeksi ilmoitettiin primaari nimi *Rikius* (4). Jalasjärvi Airsoft Ry:n verkkosivujen mukaan nimi juontaa juurensa kyseisellä pelipaikalla 90-luvulla toimineesta *Eläinpuisto Rikiuksesta*. Vanha nimi on siis säilytetty, vaikka paikan käyttötarkoitus on muuttunut.

Kyselyn kohtaan 6 ilmoitettiin kaksi tanssipaikan nimeä, jotka ovat molemmat eläkeläismiesten ilmoittamia. Sikakylän kesämajalle ilmoitettiin sekundaari nimi *Sikamaja*. Nimen viittauskohdetta ei ole enää olemassa. Jalastossa sijaitsevalle sileälle kalliolle ilmoitettiin primaari nimi *Tanssikallio*. Koska paikka on nimetty käyttötarkoituksensa mukaan, on sen nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen.

Nimiarkistosta ei löydy samatarkoitteista nimeä *Tanssikallio*, mutta siellä mainitaan toinen Jalasjärvellä oleva *Tanssikallioksi* nimetty paikka, joka sijaitsee Hirvijärvellä (Norvanne 1979). (Ks. myös *Hyppykallio* 'Navettavuori' s. 75.)

Informantit ilmoittivat kaksi epävirallista nimeä kodille, joissa voi esimerkiksi hiihtoretellä pysähtyä paistamaan makkaraa. Kärjenmäen kodalle ilmoitettiin nimi *Mutterikota* ja *Haarukkapuuksi* nimetyn männyn lähellä olevalle kodalle nimi *Haarukkapuun kota*. (Ks. myös *Haarukkapuu* s. 122.) Vuonna 1982 syntynyt työikäinen (b14n82) ilmoitti primaarin nimen *Parakkimäki* paikalle, jossa poltetaan pääsiäiskokkoja. Kyseessä on raivattu kallio Luopajärven Saha Oy:n lähellä.

Vapaa-ajanpaikoiksi ilmoitettiin myös kolme paikkaa, joiden nimen paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *töyrä*: *Hebromintöyrä* (2) tai *Hepronin töyrä*, *Piruntöyrä* ja *Vieruntöyrä*. *Hebromintöyrä* tai *Hepronintöyrä* ja *Piruntöyrä* sijaitsevat kumpikin Koskuella, mutta *Vieruntöyrän* tarkempaa sijaintia ei ole ilmoitettu. Kaikki nimenosan *töyrä* sisältäviä nimiä maininneet informantit ovat kotoisin Koskuelta. Aineistossani esiintyvien rinnakkaismuotojen *Hebromintöyrä* ja *Hepronin töyrä* lisäksi nimestä esiintyy myös muoto *Hepromintöyrä*, jonka Jalasjärven Koskuen ja Yli-Vallin luontonimiä pro gradu -tutkielmassaan tutkinut Marjo Haikola (ks. myös Luoma) mainitsee artikkelissaan Hepromintöyrältä Kärmesrämmäkkähän – Koskuen ja Yli-Vallin luontonimien tarkastelua (2000: 56–57). Haikolan mukaan nimi on raamatullinen, mutta sen tarkemmin nimen alkuperää eivät hänen nimioppaansa osanneet selittää. Nimi kuuluu niiden lukuisien nimien joukkoon, joiden alkuperää on vaikea tai jopa mahdoton selvittää. (Haikola 2000: 57.) Nimivarianttien määriteosan pohjalla oleva *Hepron* on paitsi raamatullinen paikannimi, myös yhä edelleen olemassa oleva kaupunki palestiinalaisalueella, joten nimen voi tulkita eräänlaiseksi vertailevaksi siirrynnäiseksi.

Hebromintöyräksi, *Hepromintöyräksi* tai *Hepronin töyräksi* kutsuttu jyrkkä töyrä Koskut-järven rannassa ilmoitettiin tutkimuksessani kohtaan vapaa-ajanpaikat siksi, että paikalla sijaitsee nykyisin Koskuen leirintäalue, jossa voi viettää vapaa-aikaa. Koskuelaisen eläkeläisen (c19m34) harraste- tai vapaa-ajanpaikoiksi ilmoittamien nimien *Piruntöyrä* ja *Vieruntöyrä* käyttötarkoitusta ei ole selitetty tarkemmin. Nimiarkiston kokoelmissa mainitaan Koskuella sijaitseva pelto nimeltä *Vieruntöyrä*,

jonka nimen alkuperästä ei ole tietoa (Luoma 1992). On todennäköistä, että nimi viittaa samaan paikkaan, kuin omassa aineistossani esiintyvä *Vieruntöyrä*.

Nuori ylivalilainen mies (a6m95) ilmoitti Pirunpesälle sekundaarin slangijohtimella *-Ari* muodostetun nimen *Pirari*. Pirunpesä on Yli-Vallin Isovuorella sijaitseva rapaumaonkalo, joka on merkittävä nähtävyys Jalasjärvellä. Hiidenkirnua muistuttava onkalo on geologien mukaan syntynyt hyvin pitkän ajan kuluessa. Tutkijat ovat päätelleet sen tapahtuneen jo yli kaksi miljoonaa vuotta sitten. (Korpi—Pellikka 2000: 20–21.) Paikalla on nykyisin myös mm. kesäkahvila, ja Pirunpesällä järjestetään myös tapahtumia, joten varsinkin ylivalilaiselle Pirunpesä voi olla harraste- tai vapaa-ajanpaikka. Eräs informantti ilmoitti Pirunpesään viittaavat nimet kohtaan maamerkit, joten hänen ilmoittamansa kolme nimeä käsittelen luvussa 4.10. Koska kyseessä on luonnon muovaama onkalo, Pirunpesän voisi tulkita myös luonnonpaikaksi.

Jokipiissä sijainneelle puukeinulle ilmoitettiin primaari nimi *Iso keinu*. Keinulla ei ole virallista nimeä, mutta siitä käytetään myös nimeä *Jokipiin keinu*, jonka vastaaja ilmoitti paikan viittauskohteen määritelmäksi. Määriteosa *Iso* kertoo *keinun* koosta eli nimenantoperusteena on paikan ominaisuus.

Vapaa-ajanpaikkana käytetylle Lamminjärven ympäristölle ilmoitettiin sekundaarit nimet *Lamppari 1 (3)* ja *Lamppa 1*. Nimet ovat nuorten vastaajien ilmoittamia ja voivat viitata myös Lamminjärven uimarantaan tai Lamminjärveen järvenä. Ilvesjoella nuorten kokoontumispaikkana toimii linja-autopysäkki, jolle ilmoitettiin primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi *Pysäkki*. Entisen lounasruokala Aulin Ateriat Oy:n läheisyydessä Kirkonkylässä sijaitsevalle parkkipaikalle ilmoitettiin primaari nimi *Auli 2 (2)*. Myös se on nuorten kokoontumispaikka. Epävirallinen nimi *Auli 1* voi viitata myös edellä mainittuun lounasruokalaan. (Ks. myös *Auli 1* s. 63.)

Kotikylikseen Yli-Vallin ja Kirkonkylän ilmoittanut eläkeläismies (c5m44) ilmoitti entiseksi vapaa-ajanpaikaksi erään miehen vapaa-ajanasunnon Taipalusperällä Yli-Vallissa. Paikalle on annettu vapaa-ajan viettoa osuvasti kuvaava leikillinen nimi *Hopun loppu*, joka myös sointuu mukavasti, sillä sanat *hoppu* ja *loppu* muodostavat riimiparin.

4.8 Muut rakennukset

Erilaisten yhdistysten ja seurojen taloille, kuten kylätaloille, nuorisoseurantaloille, työväentalolle ja Jalasjärven museolle ilmoitettiin tutkimuksessani yhteensä 24 eri nimeä. Eniten eri nimiä ilmoitettiin Jalasjärven Sos.-dem. Työväenyhdistys ry:n työväentalo Jalasrannalle, jolle ilmoitettiin yhteensä viisi eri nimeä: *Bingoranta*, *Työvis*, *Sirppiliiteri* (4) ~ *Sirppiliiveri* (2), *Sirppitaloo* ja *Moskova* (2). Nuoren miehen (a8m95) ilmoittamassa primaarissa nimessä *Bingoranta* sana *jalas* on korvattu sanalla *bingo*, joka perustuu paikan käyttötarkoitukseen eli siihen, että siellä pelataan bingoa (Jalasrannan verkkosivut). Sanasta *työväentalo -is*-johtimella muodostettu *Työvis* kuuluu aineistoni harvoihin eläkeläisten ilmoittamiin slangijohtimellisiin nimiin. Nimen ilmoitti informanteistani kaikkein lyhimmän ajan (1,5 vuotta) Jalasjärvellä asunut mies c2m48, joka on syntynyt Jalasjärvellä, mutta asuu nykyisin Seinäjoella.

Yleisin Jalasjärven Sos.-dem. Työväenyhdistys ry:n työväentalo Jalasrannasta käytetty epävirallinen nimi *Sirppiliiteri* ~ *Sirppiliiveri* mainittiin yhteensä kuusi kertaa. Tämä sekä humoristisia että pejoratiivisia piirteitä sisältävä nimi viittaa työväenliikkeen syntysijoihin, entiseen Neuvostoliittoon, jonka tunnuksia sirppi ja vasara olivat. Tässä nimessä sana *talo* on korvattu vajaa tarkoittavalla sanalla *liiteri* ~ *liiveri*. Lisäksi yksi työikäinen mies ilmoitti samaan nimiketjuun kuuluvan nimen *Sirppitaloo*, jossa taas epävirallisen nimen perusosana on *talo*-sanon paikallismurteellinen muoto *taloo*.

Nimien *Sirppiliiteri* ~ *Sirppiliiveri* ja *Sirppitaloo* tavoin myös kahden miehen ilmoittama nimi *Moskova* (2) viittaa entiseen Neuvostoliittoon tai Venäjään. Se on vertaileva siirrynnäinen, jossa työväentalo Jalasranta vertautuu Venäjällä sijaitsevaan Moskovan kaupunkiin. Nimiä *Sirppiliiteri* ~ *Sirppiliiveri*, *Sirppitaloo* ja *Moskova* ilmoittaneet yhdeksän informanttia ovat yhtä lukuun ottamatta miehiä. Näitä nimiä ilmoittivat työikäiset ja eläkeläiset, mutta eivät lainkaan nuoret.

Kaksi 1930-luvulla syntynyttä miestä ilmoitti Jalasjärven museon takana sijaitsevalle SKDL:n (Suomen Kansan Demokraattinen Liitto r.p.) vanhalle talolle yleisnimimäisen nimen *Kansantalo* (2). SKDL:n poliittinen toiminta ajoittuu vuosille 1944–1990. Vuonna 1990 sen seuraajaksi perustettiin uusi puolue: Vasemmistoliitto

r.p. (Mickelsson 2007: 12–13, 262–264, 395.) Ilmausta *kansantalo* käytetään *työväentalon* tapaan yleisesti appellatiivina, ja kansantaloja on ympäri Suomea. (Vasemmistoliiton verkkosivut.)

Jalasjärven keskustassa sijaitsevalle nuorisotalo Wilholalle ilmoitettiin neljä sekundaaria nimeä: *Vilihola*, *Wilhu*, *Velhola* ja *St. Wilhelms Halle*. Nimi *Wilhu* on muodostettu *-u*-johtimella. Murteellisessa nimessä *Vilihola* ja äänteellisessä muunnoksessa *Velhola* vierasperäinen *w*-kirjain on korvattu omaperäisellä *v*:llä. Nimi *Velhola* on kielellä leikittelevä, sillä siinä nimessä Wilhola esiintyvistä miehen nimestä *Wilho* on alkukonsonantti ja ensimmäisen tavun vokaali vaihtamalla saatu sana *velho*, jolla voi olla useita merkityksiä. Gummeruksen suuri suomen kielen sanakirja antaa sanalle kaksi merkitystä: ”1 *subst.* noita tms. *Lapin velho*. 2 *adj. ark.* veikeä, lystikäs, erikoinen, kummallinen *Aika velho mieheksi. Vesikulkuneuvoksi velhon näköinen rakennelma.*” Kielitoimiston sanakirja selittää sanan seuraavasti: ”(pahansuopa) noita, taikuri, tietäjä. kuv. *Hän on oikea velho selvittämään hankalia asioita.*” Jalasjärven murren sanakirjan mukaan sanalla *veleho* on seuraavat merkitykset: ”(asiasta) huvittava, (ihmisestä) vekkuli, vitsailija. *Se puhuu niin velehoja.*”

Työikäisen miehen (b9m58) ilmoittama nimi *St. Wilhelms Halle* on sikäli poikkeuksellinen, että se on aineistoni ainut saksankielinen nimi. Sanalla *Halle* on saksassa merkitykset ’halli, sali’ ja ’(eteis)aula.’ Juhlallisen nimen *St. Wilhelms Halle* voisikin siis suomentaa *Pyhän Wilhelmin saliksi*. Nimen ilmoittanut b9m58 kertoi haastattelussa, että hänen miespuoleisen ystävänsä on antanut nimen 1980-luvulla. Kielen valintaan b9m58 ei kuitenkaan osannut antaa selitystä.

Hirvijärven Raittiustalo Jukolalle, jonka toiminnasta vastaa Hirvijärven Raittiusseura Säde XIV ry, ilmoitettiin neljä nimeä: *Raittiustalo*, *Raittis*, *Raittiska* ja *Kohomeloseurantalo*. Yleisnimimäinen *Raittiustalo* ja slangijohdokset *Raittis* ja *Raittiska* ovat nuorten ilmoittamia, kun taas murteellinen nimi *Kohomeloseurantalo* on eläkeläisen (c3m46) ilmoittama. Humoristisessa nimessä *Kohomeloseurantalo* sana *raittius* on korvattu krapulaa tarkoittavan sanan *kohmelo* (KS) murteellisella muodolla *kohomelo*.

Luopajärven nuorisoseurantalo Pohjolalle ilmoitettiin kaksi sekundaaria nimeä: *Pohjola* (2) ~ *Pohojola* (4) ja *Pohjis*. Slangijohtimellinen nimi *Pohjis* on nuoren naisen (a27n94) ilmoittama. Yleiskielisen nimivariantin *Pohjola* ilmoittaneet ovat myös nuoria, kun taas murteellisen muodon *Pohojola* maininneet ovat työikäisiä. Luopajärven nuorisoseurantalo Pohjolalle nimiä ilmoittaneet ovat yhtä jokipiiläistä nuorta lukuun ottamatta luopajärveläisiä.

Nuorisoseurantalo Harjulalle, tai Keskikylän NS Harjulalle, kuten talon seinässä isoin kirjaimin lukee, ilmoitettiin sekundaari nimi *Harjula* (3). Jokipiin nuorisoseurantalo Alaselle ilmoitettiin sekundaari nimi *Alanen* ~ *Alaanen* ja Nuorisoseuran–Maamiesseurantalo Seuralalle Yli-Vallissa sekundaari nimi *Seurala*. Erilaisista seurantaloista ja kylätaloista käytetäänkin siis Jalasjärvellä useimmiten puhekielessä muotoja, joissa virallisesta nimestä on lyhennetty pois paikan lajia ilmaiseva nimenosa sekä sijaintia määrittävä osa esim. Jokipiin nuorisoseurantalo Alanen > *Alanen* ~ *Alaanen*. Samoin on muodostettu myös nimet *Harjula*, *Seurala* ja *Pohjola* ~ *Pohojola*.

Alavallin kylätalolle ilmoitettiin primaari nimi *Harakkaviita*. Sama nimi ilmoitettiin myös entiselle Ala-Vallin koululle, jona sama rakennus aiemmin toimi (ks. s. 71). Nimen alkuperästä ei ole tarkkaa tietoa (Luoma 1993a). Koskuen kylätalolle ilmoitettiin nimi *Nuija* (20), joka perustuu paikan vanhaan nimeen, sillä Koskuen kylätalo oli ennen nimeltään *Tanssitalo Nuija*. Koska peräti 20 informanttia ilmoitti nimen *Nuija*, näyttää vanha nimi tässä tapauksessa jääneen yleisesti ihmisten puhekieliseen käyttöön. Nimen ilmoitti 15 nuorta, kolme työikäistä ja kaksi eläkeläistä. Syy siihen, miksi vanhaa nimeä käytetään yhä, on varmasti se, että *Nuija* koetaan Koskuen kylätaloa yksilöivämmäksi ja iskevämmäksi nimeksi.

Jalasjärven museolle ilmoitettiin nimet: *Museo* (3), *Musiina* ja *Museonmäki* (4). Vaikka appellatiivisen nimen *Museo* mainitsi vain kaksi nuorta, sitä käyttävät todennäköisesti kaikki jalasjärveläiset. Kuten yleisnimimäisten nimien kohdalla yleensäkin, myös tässä tapauksessa informantit eivät miellä *Museota* paikan epäviralliseksi nimeksi. Myös Jalasjärven museon alueeseen ja mäkeen, jolla museo sijaitsee, viittaava nimi *Museonmäki* on erittäin yleisesti käytetty. Nimen mainitsi kaksi 1980-luvulla syntynyttä työikäistä ja kaksi nuorta. Eläkeläisinformantin (c2m48) ilmoittama nimi *Musiina* on puolestaan mikrotoponyymi.

Kirkoille, rukoushuoneille, seurakuntatalolle ja seurakunnan kerhotiloille ilmoitettiin yhteensä kahdeksan eri nimeä. Jalasjärven kirkolle ilmoitettiin kolme nimeä: *Jumalan huone*, *Synagoga* ja *Syrkka*. Äidinkielenään viroa puhuvan nuoren naisen ilmoittama nimeä *Jumalan huone* käytetään varsin yleisesti myös mihin tahansa kirkkoon viittaavana ilmauksena. Jalastolaisen nuoren miehen (a22m94) ilmoittamassa nimessä *Synagoga* sana *kirkko* taas on korvattu sitä läheisesti muistuttavalla sanalla *synagoga*, joka tarkoittaa juutalaisten rukous- ja kokoushuonetta (KS). Työikäisen naisen (b16n55) ilmoittama nimi *Syrkka* on ruotsin kielen kirkkoa tarkoittavaan sanaan *kyrka* pohjautuva suomen kieleen mukautettu nimi. Etelä-Pohjanmaan murteessa sanojen lainaaminen ruotsista on erittäin tyypillistä. Ainakaan Jalasjärven murre-sanakirjasta ei kuitenkaan löydy kirkkoa tarkoittavaa murre-sanaa **syrkka*.

Koskuen kirkolle ilmoitettiin primaari nimi *Piruntorjuntapatteri*. Samantapainen yleisnimi *piruntorjuntabunkkeri* löytyy Stadin slangin suursanakirjasta merkityksessä 'kirkko tai seurakunta'. Teoksen mukaan ilmauksen synty ajoittuu 1960–1970-luvulle. Urbaani sanakirja verkossa sen sijaan sisältää sekä ilmauksen *piruntorjuntabunkkeri* että *piruntorjuntapatteri* merkityksessä 'kirkko'. Ilmausta *piruntorjuntapatteri* ~ *Piruntorjuntapatteri* voidaan siis käyttää joko leikillisenä kirkkoa tai seurakuntaa tarkoittavana yleisnimenä tai jotakin tiettyä kirkkoa tarkoittavana erisnimenä, kuten Koskuen kirkon tapauksessa.

Eläkeläisinformantti (c14m37) ilmoitti Jokipiissä sijaitsevalle Jalasjärven vapaakirkolle nimen *Petäyskirkko*. Petäys on Jokipiin kulmakunta, jossa kirkko sijaitsee, joten nimeämisperusteena on siis paikan sijainti. Jalasjärven seurakuntatalolle ilmoitettiin yksi sekundaari *-is*-slangijohtimella muodostettu nimi *Seuris* (2). Nimen ilmoitti kaksi naista, joista toinen on nuori (a32n94) ja toinen työikäinen (b14n82). Jalasjärven seurakunnan Luopajärven kylässä sijaitseville kerhotiloille ilmoitettiin kaksi nimeä: *Kerho* ja *Kerhonmäki*.

Muille rakennuksille, kuten yksityisille asuinrakennuksille, tiloille, asuntoloille ja ulkorakennuksille ilmoitettiin 28 eri nimeä. Asuintaloille ja tiloille ilmoitettiin yhteensä 20 nimeä. Niistä seitsemän on sekundaareja: *Isoomöykky* 'Isomäki, tila Ilvesjoella', *Lahti-Valkama* 'Valkama, tila Luopajärvellä', *Luhtaas-Köykkä* 'Luhtas-köykkä, tila Luopajärvellä', *Mettoola* 'Mettoomäki, tila Ojajärvenkylässä',

Pihlajanmäki 'Pihlajamäki, tila Jalastossa', *Seksikallio* 'Keskikallio, tila' ja *Tönterö-Mantila* 'Mantila, tila'. Primaareja ovat nimet: *Haveri* 'Koski-Lammin iso hirsitalo Ganes pubia vastapäätä', *Kruunukallio* ja *Kruunumäki* 'Seppälän tila', *Särkyneen Zetorin karjatila* ja *Haiseparallaa* 'tila Ilvesjoella', *Mörtti* 'talo Ilvesjoella', *Kukkura-Hakala* 'talo vesitornin alueella', *Villa River* 'talo Iloniementie 1 Kirkonkylässä', *Jörölä* 'talo tien vasemmalla puolella keskustasta Kiuaskalliolle mentäessä', *Mummulan talo* 'Laulajan talo' ja *Lepakkoluola* 'vastaajan äidin kaverin talo'.

Ilvesjokelaisen eläkeläisen (c3m46) ilmoittamat nimet *Särkyneen Zetorin karjatila* ja *Haiseparallaa* ovat kumpikin samaan ilvesjokelaiseen tilaan viittaavia primaareja nimiä. Nimet arvostelevat leikkimielisesti tilan pihamaan siisteyttä. Nimi *Särkyneen Zetorin karjatila* kuvaa humoristisesti sitä, että talon pihamaalle on koottu vanha rikkinäinen traktori poikineen. Nimi *Haiseparallaa* on vastaajan mukaan peräisin televisio-ohjelmasta. Nimi juontaa juurensa tunnetusta lännensarjasta *The High Chaparral* suom. *Karjatila High Chaparral*. Sarjan tuotantovuosi on 1967 (Leffatykki Media Oy:n verkkosivut), joten nimen ilmoittanut vuonna 1946 syntynyt mies on hyvinkin voinut katsoa sarjaa. Nimen *Haiseparallaa* lisäksi TV-sarjasta käytetään myös puhekielistä nimeä *Haitsaparallaa* (Vuodatus.net). Ilmausta *haitsaparallaa* käytetään jonkin verran myös puhekielessä, kun kuvataan huoletonta ja vastuuntunnotonta tilaa tai elämää:

”*Haitsaparallaa*, otetaas poiijaat huikka, sano Kalle-Santeri” (Kuraperse Racing-kotisivut).

”Ei auta muuta kuin sanoa, että jos sinne penkin päähän ei saada uskottavuutta, niin tämä kärsimysten tie ei tule päättymään, vaan samaa taattua hulabaloo *haitsaparallaa* -meininkii tulee jatkumaan” (Jatkoaika ry:n verkkosivut).

Ilvesjokelaiseen tilaan viittaavaan nimeen *Haiseparallaa* saattaa hyvinkin kytkeytyä samoja merkityksiä kuin ilmauksella *haitsaparallaa* on puhekielessä. Koska nimi *Haiseparallaa* on peräisin TV-sarjasta, on kyseessä vertaileva siirrynnäinen, jossa kyseistä tilaa verrataan *High Chaparralin* karjatilaan.

Iloniementie 1:ssä sijaitsevalle 1920-luvulla rakennetulle puutalolle ilmoitettiin primaari nimi *Villa River*. Nimen antoi talossa aikanaan asunut nuori tyttö, jonka

mielestä rakennus hyvin hoidettuine puutarhoineen oli niin erityislaatuinen, että kyseessä oli pikemminkin *villa* 'vanh. huvila' kuin mikään tavallinen talo. Ilmaus *villa* esiintyy nykyisin vain erisnimien yhteydessä, esim. *Ruoholahden villat*, *Villa Ensi*, joiden mallin mukaan nimi on muodostettu. (KS.) Nimeämisperusteena nimessä *Villa River* on paikan sijainti, sillä englannin kielen *jokea* tarkoittava sana *river* kertoo, että talo sijaitsee joen rannalla.

Yksi nuori (a11m95) ja yksi työkäinen (b20m88) ilmoittivat nimen *Parakit* (2) Tiemestarintiellä sijaitseville parakkimaisille asunnoille. Kyseessä on primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi. Informantti a11m95 ilmoitti paikalle myös toisen nimen: *Pummimaja*. Hän määrittelee paikan seuraavasti:” maja jossa Jalasjärven vanhat kyläjuopot ryyppää.” Informantti b20m88 taas kuvailee paikan näin:” lähellä kaatopaikkaa sijaitseva vähäosaisten parakkikommuuni.” Kummankin informantin kuvauksesta käy ilmi, millaisia ihmisiä vastaajat uskovat paikan asukkaiden tai käyttäjien olevan. Myös erityispiirrettä ilmaisevassa primaarissa nimessä *Pummimaja*, on viittaus paikan käyttäjiin eli pummeihin. Nimeämisperusteena nimessä *Pummimaja* onkin siis paikan suhde ihmiseen.

Nuori jalastolainen nainen (a10n95) ilmoitti nimen *Rokkipirtti* kaverinsa ulkorakennukselle. Informantti a10n95 ei kertonut vastauksessaan paikan nimeämisperusteita. Rakennusta saatetaan käyttää rock-yhtyeen harjoittelupaikkana tai kenties siellä on tapana pitää juhlia, joissa soi rock eli rokki. Nimeämisperusteena olisi kummassakin tapauksessa paikan suhde ihmiseen. Se on nimeämisperusteena myös eläkeläisnaisen (c15n36) ilmoittamassa nimessä *Nahkuri* 'tiilirakennus Rantasen tontilla', koska rakennusta on aiemmin käytetty nahkojen ammattimaiseen valmistukseen. Aineistoni ainut ladon nimi on eläkeläisnaisen (c18n35) ilmoittama *Kettusaaren lato* 'lato Syrjälän maalla'. Paikkoja, joiden virallinen nimi olisi *Kettusaari*, ei Jalasjärvellä ole, eivätkä nimeämisperusteet käy ilmi vastauksesta.

Kirkonkyläläinen nuori mies (a7m94) ilmoitti eräälle isolle vanhalle autiotalolle primäärin nimen *Kummitustalo*. Ilmausta käytetään varsin yleisesti vanhoista autiotaloista, jotka koetaan pelottaviksi. Muita paikan pelottavuudesta viestiviä nimiä aineistossani ovat esimerkiksi *Haamupaikka*, *Kummituskuja* ja *Pelottava metsä*.

Kohtaan muut rakennukset ilmoitettiin kaksi rakennusta, joissa on aiemmin toiminut jokin yritys: *Keskusgrilli* 'rakennus Kirkonkylässä' ja *Pätkänkuppila* 'rakennus Jokipiissä'. Molemmissa tapauksissa paikasta käytetään sen vanhaa nimeä. *Keskusgrilli* oli aiemmin paikan virallinen, *Pätkänkuppila* taas epävirallinen nimi.

4.9 Rakennusten osat

Kyselyn kohtaan 8. Rakennusten osat: huoneet, käytävät, portaat, siivet, kerrokset jne. ilmoitettiin ylivoimaisesti eniten selvästi yleisnimiksi luokiteltavia ilmauksia. Suurin osa yleisnimiksi tulkitsemistani ilmauksista on yleiskielisten sanojen murteellisia tai puhekielisiä vastineita sekä synonyymejä. Vastaajat tarjosivat kohtaan 8 esimerkiksi seuraavia yleisnimiksi tulkittavia ilmauksia: *porstua* 'eteinen', *makkari* 'makuuhuone' ja *yläkerta* '2. kerros'. On mielenkiintoista, että vaikka informantit osasivatkin kyselyyn vastatessaan pääsääntöisesti erottaa erisnimet yleisnimistä, se oli monille epäselvää rakennusten osien kohdalla. Otaksun, että monille vastaajille ajatus siitä, että rakennusten osilla voisi olla nimiä, on sinällään outo, ja sen vuoksi he ilmoittivat rakennusten osista käyttämiään puhekielisiä yleisnimiä tai synonyymejä. Rakennusten osille annettujen erisnimien harvinaisuudesta kertoo se, että niille ilmoitettiin tähän kyselyn kohtaan yhteensä vain 18 erisnimiksi tulkittavaa ilmausta. Määrä on varsin vähäinen, kun sitä vertaa kyselyn muihin kohtiin ilmoitettujen nimien määriin.

Epävirallisista rakennusten osien nimistä yli puolet (11 nimeä) viittaa paikkoihin Jalasjärven lukiolla tai koulukeskuksessa. Nimet ovat lukiolaisten tai lukiolla työskentelevien käyttämiä. Useimmin mainittiin lukiolaisten käyttämien liikuntasalien nimet *Uusi sali* (2) ~ *Uusisali* ~ *Uus sali* (2) ja *Vanha sali* (3) ~ *Vanhasali* (2). Nimellä *Uusi sali* ~ *Uusisali* ~ *Uus sali* viitataan Kirkonkylän koulun liikuntasaliin ja nimellä *Vanha sali* ~ *Vanhasali* Jalasjärven yläasteen liikuntasaliin. Nimet ovat läpinäkyviä, sillä *Vanha sali* ~ *Vanhasali* viittaa saleista vanhempaan eli Jalasjärven yläasteen liikuntasaliin ja nimi *Uusi sali* ~ *Uusisali* ~ *Uus sali* vuonna 2005 käyttöön otetun uuden alakoulun liikuntasaliin. Molemmat salit sijaitsevat Kirkonkylän koulukeskuksessa ja ovat lukiolaistenkin käytössä, sillä lukiorakennuksessa ei ole omaa liikuntasalia. Koska saleja on kaksi, ne on ollut tarpeen nimetä erityispiirrettä ilmaisevilla nimillä. Sen sijaan pelkän paikan lajin ilmaisevat nimet *Aula* 'Jalasjärven lukion opintoaula' ja *Ruokala* 'koulukeskuksen

ruokala' riittävät yksilöimään tarkoitteensa, koska Jalasjärven lukiolla on vain yksi opintoaula ja lukiolaiset käyttävät vain yhtä ruokalaa.

Jalasjärven lukion oppilaskunnan huoneelle ilmoitettiin primaari paikan ominaisuuteen perustuva nimi Luola. Biologian ja maantiedon luokan yhteydessä olevalle pienelle työhuoneelle ilmoitettiin primaarit nimet *Katin kömmeli* ja *Kömmeli*. Nimissä esiintyvä paikan lajia ilmaiseva nimenosa *kömmeli* on Jalasjärven murretta, ja sillä on mm. merkitykset 'komero' ja 'pieni rakennus' (Henell 2005). Nimi *Kömmeli* on pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi, *Katin kömmeli* taas erityispiirrettä ilmaiseva. Koska nimen määriteosa *Katin* kertoo, että kömmeliä käyttää pääasiassa *Kati*-niminen opettaja, on nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen. Luokalle L2 ilmoitettiin primaarit nimet *Äikän luokka* ja *Marjon luokka*. Molemmissa nimissä nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Nimi *Äikän luokka* ilmaisee, että luokassa opetetaan äidinkieltä eli puhekielellä *äikkää*. Nimi *Marjon luokka* taas viittaa luokkaa aktiivisesti käyttävään äidinkielenopettajaan, jonka nimi on *Marjo*. Nimet ilmoittaneen informantin (a30n94) mukaan myös muut lukion luokat on nimetty samoilla periaatteilla, joko oppiaineen tai opettajan mukaan.

Työikäinen informantti ilmoitti lukion käytäville primaarit nimet *Humanistisiipi* ja *Luonnontiedesiipi*. Nimeämisperusteina näissä nimissä on paikan suhde ihmiseen. *Humanistisiipi* viittaa lukion käytävään, jonka varrella sijaitsevat esimerkiksi kielten luokat. Paikkaa käyttävät siis pääasiassa humanististen aineiden opettajat eli humanistit. *Luonnontiedesiipi* taas viittaa käytävään, jonka varrella sijaitsevat luonnontieteellisten aineiden, kuten biologian ja matematiikan, luokat.

Nykyisellä Jalasjärven lukiolla tai koulukeskuksessa sijaitsevien paikkojen lisäksi ilmoitettiin yksi rakennuksen osan nimi paikalle, joka sijaitsee entisellä yhteiskoululla. Vuonna 1960 syntynyt mies (b13m60) ja vuonna 1958 syntynyt nainen (b10n58) ilmoittivat nimen *Pommisuoja* (2), joka voi viitata joko entisen yhteiskoulun kellariin tai tiettyyn luokkatilaan kyseisellä koululla. Informantti b10n58:n mukaan nimi *Pommisuoja* viittaa nimenomaan tiettyyn luokkatilaan entisellä yhteiskoululla. Hänen mukaansa luokka oli syrjässä muista luokista: sinne kuljettiin hyvin pimeää käytävää pitkin ja laskeuduttiin vielä muutama porras alaspäin. Myös itse luokkatila oli pimeä. Vastaja arvelee edellä mainittujen seikkojen vaikuttaneen nimen *Pommisuoja* syntyyn. Kyseessä olisi tässä tapauksessa

paikan ominaisuuteen perustuva vertailunimi. (Ks. myös *Tykkitali* 'Jalasjärven yhteiskoulu (ent.)' s. 69.)

Edellä käsiteltyjen oppilaitoksissa sijaitsevien rakennusten osien lisäksi tutkimuksessani ilmoitettiin vielä kaksi julkisilla paikoilla sijaitsevien rakennusten osien nimeä: *Kirjaston yläkerta* 'kokoustilat Jalasjärven kunnankirjaston yläkerrassa' ja *Kunnan kutoset* 'Jalasjärven kunnantalon portaat'. Nimi viittaa todennäköisesti kunnantalon oikealla puolella oleviin sivuportaisiin, koska niissä on kuusi askelmaa.

Vastaajat ilmoittivat viisi nimeä rakennusten osille, jotka sijaitsevat heidän entisessä tai nykyisessä kotitalossaan tai sen pihapiirissä. Nuori nainen (a4n95) ilmoitti primaarin nimen *Kesähuoneet* 'autotallin yläkerran huoneet'. Paikannimen määräiteosa *kesä* kertoo, että huoneet ovat käytössä vain *kesällä*. Eläkeläisnainen (c23n26) ilmoitti primaarin nimen *Erustuvanpää* lapsuudenkotinsa Kuusiston vanhan päärakennuksen päädyssä olevalle huoneelle. Kyseessä on appellatiivimainen murteellinen nimi. *Erustupa* tarkoittaa joissakin taloissa ollutta toista tupaa, jota käytettiin esimerkiksi nikkarointiin tai majoitukseen (Henell 2005). Nimen ilmoittanut informantti c23n26 mainitsikin vastauksessaan, että *Erustuvanpää*ä käytettiin lähinnä varastona.

Kolme samaan perheeseen kuuluvaa työikäistä naista ilmoitti yhteensä kolme rakennuksen osan nimeä: *Kauppapuori* (2), *Simula* (2) ja *Kuopan halssi*. *Puori* tarkoittaa Jalasjärven murteessa aittaa (Henell 2005), ja nimi *Kauppapuori* viittaa Haapaniemen aitan osaan, jossa on ennen ollut kauppa. Nimeämisperusteena tässä nimessä on paikan suhde ihmiseen. Vastaajien kodin sivukamariin viittaava nimi *Simula* on sikäli mielenkiintoinen, että se on aineistoni ainoa puhekielinen nimi, jonka tiedän varmasti pohjautuvan lapsenkieleen. Lapsen suussa kodin sivukamarista on siis tullut *Simula*, ja ilmaus on jäänyt perhepiirissä käyttöön mikrotoponyyminä. Yleisnimimäinen murteellinen nimi *Kuopan halssi* viittaa vastaajan kodin pihassa olevan maakellarin käytävään. Jalasjärven murresanakirjan mukaan *halssi* tarkoittaa *perunakuopan* välikaton ja vesikaton välistä tilaa tai tervahaudan rännin päällä olevaa katosta (Henell 2005).

4.10 Sillat, alikulkukäytävät, patsaat ja muut maamerkit

Kyselyn kohdassa 9 tiedusteltiin nimiä silloille, alikulkukäytävälle, patsaille ja muille maamerkeille. Jalasjärven siltojen nimiä ei ole merkitty peruskarttaan, eikä niitä liioin ole merkitty katukuvaan kylteillääkään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY-keskus ylläpitää siltarekisteriä yleisten teiden eli valtion ylläpitämien teiden silloista. Tähän rekisteriin on merkitty 53:n Jalasjärvellä olevan sillan nimi ja sijainti. Tutkimuksessani pidän virallisina näitä ELY-keskuksen siltarekisterin siltojen nimiä.

Aineistossani esiintyy yhteensä 37 sillan ja alikulkukäytävän epävirallista nimeä. Määrä jäi vähäiseksi, sillä ihmiset näyttävät tuntevan huonosti siltojen viralliset nimet ja pitävät näin ollen usein käyttämiään siltojen nimiä virallisina, vaikka ne todellisuudessa saattavatkin olla epävirallisia. Haastatteluissa kävi ilmi, että ihmisillä oli hyvin vaihtelevia käsityksiä siitä, mitkä nimet saattaisivat olla siltojen virallisia nimiä. Kyselyn vastauksissa informantit muutamaa poikkeustapausta lukuun ottamatta kuvailivat sillan sijainnin sen sijaan, että olisivat ilmoittaneet sillalle jonkin virallisena pitämänsä nimen. Näin on sekä primaareiksi että sekundaareiksi tulkitsemieni nimien kohdalla. Myös esimerkiksi sanomalehdissä käytetään silloista usein eri nimiä kuin ELY-keskuksen rekisterissä.

Useimmin eli 14 kertaa mainittiin nimi *Vinttikoinra*, joka viittaa Valtatie 3:n ylittävään Jalasjärven risteyssilltaan. Jalasjärven risteyssillalle ilmoitettiin myös eniten eri nimiä. Ne kaikki kuusi ovat primaareja: *Vinttikoinra* (14), *Vinttikoinran silta* (2), *Vinttikoinrasilta*, *Jonninoutava*, *Pitsingin kosto* ja *Ramppi 2*. Nimet *Vinttikoinra*, *Vinttikoinran silta* ja *Vinttikoinrasilta* kuuluvat samaan nimiketjuun. Yksi nimen *Vinttikoinra* ilmoittanut informantti ilmoitti nimen *Vinttikoinran silta* sillan viralliseksi nimeksi. Haastattelussa toinen informantti (b9m58) kertoi, että ei ilmoittanut nimeä *Vinttikoinra* epäviralliseksi, koska epäilee, että se on sillan arkkitehdin antama virallinen nimi. Ainakaan ELY-keskuksen siltarekisteristä nimiä *Vinttikoinra*, *Vinttikoinran silta* tai *Vinttikoinrasilta* ei kuitenkaan löydy. Nämä nimet ovat paikan ominaisuuteen perustuvia vertailunimiä: iso harmaa betoninen silta muistuttaa ulkonäöltään vinttikoiraa. Nimiä *Vinttikoinra*, *Vinttikoinran silta* ja *Vinttikoinrasilta* ilmoitti kahdeksan työikäistä, kahdeksan nuorta ja yksi eläkeläinen.

Jalasjärven risteyssillalle primaarin pelkän paikan lajin ilmaisevan nimen *Ramppi 2* ilmoitti nuori nainen. Työikäisen naisen (b18n84) ilmoittama primaari epävirallinen nimi *Jonninoutava* on mitä todennäköisimmin hyvin pienen piirin käytössä oleva nimi. Se perustuu sanaleikkiin, jonka pohjalla on joutavaa, turhaa tai tyhjänpäiväistä tarkoittava ilmaus *jonninjoutava*. Korvaamalla sanan *joutava* *j* konsonantilla *n* ja pudottamalla pois sanan *jonnin* loppukonsonantti *n*, on saatu sillalle nimeksi *Jonninoutava*, joka tarkoittaakin tässä turhan ja tyhjänpäiväisen sijaan *johonkin* eli *jonni* noutavaa. Koska silta siis *noutaa* tiellä liikkuvan *johonkin*, nimeämisperusteena voi pitää paikan suhdetta ihmiseen.

Eläkeläisnaisen (c10n41) Jalasjärven risteyssillalle ilmoittama nimi *Pitsingin kosto*, on hänen mukaansa annettu entisen kunnaninsinööri Pitsingin mukaan. Vastaajan mukaan kunnaninsinööri lähti pian sillan rakentamisen jälkeen pois Jalasjärveltä, joten tämän vuoksi sillan nimen perusosana on leikkisästi sana *kosto*. Koska sillan nimeämisperusteeseen liittyy sekä henkilö että tapahtuma, on nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen. Kaksi muuta kyselyyn vastannutta informanttia, b12m57 ja b10n58, suhtautuivat haastatteluissa tähän nimeen kriittisesti, sillä heidän mukaansa nimi ei voi viitata Jalasjärven risteys sillaan, vaan sen on täytynyt alun perin viitata *johonkin* muuhun Jalasjärven silloista. Heidän mukaansa kunnaninsinööri Pitsingillä ei ole voinut olla osuutta kyseisen sillan rakentamisessa, koska hän lähti Jalasjärveltä jo paljon ennen sen rakentamista. Informantti b12m57 piti nimen mahdollisena selityksenä myös sitä, että kunnaninsinööri Pitsingin kontolle on saatettu yrittää laittaa sellaistaakin, mihin hänellä todellisuudessa ei ole ollut osuutta.

Kirkonkylässä Rajalan siltakadulla sijaitsevalle Rajalan sillalle ilmoitettiin kaksi primaaria nimeä: *Kirkkosilta* ja *Wisiitin silta*. Nimen *Wisiitin silta* ilmoitti työikäinen nainen (b2n83). Nimi perustuu sillan lähellä sijaitsevan nykyisen ABC Jalasjärven entiseen nimeen *ABC Wisiitti*, joten nimeämisperusteena on siis paikan sijainti. Paikan sijainti on nimeämisperusteena myös eläkeläismiehen (c3m46) ilmoittamassa nimessä *Kirkkosilta*, sillä sillan jälkeen olevan mäen päällä sijaitsee Jalasjärven kirkko. Haastattelin kahta nykyisin Kirkonkylässä asuvaa eläkeläistä (c15n36 ja c21m32) ja kahta työikäistä (b9m58 ja b6n67), jotka pitivät kaikki Rajalan siltaa kyseisen sillan virallisena nimenä, eivätkä maininneet sillalle muita nimiä. Tämän

sillan tapauksessa ELY-keskuksen siltarekisterissä oleva nimi Rajalan silta vaikuttaakin olevan myös kunnan asukkaiden mielestä sillan virallinen nimi.

Koskitiellä sijaitsevalle Jalasjoen kevyen liikenteen sillalle ilmoitettiin kolme primaaria nimeä: *Sairaalan silta ~ Sairaalansilta* (2), *Vanha silta 1* ja *Iloniemen silta*. Kaikki kolme nimen *Sairaalan silta ~ Sairaalansilta* maininnutta informanttia ovat työikäisiä. Nimet *Vanha silta 1* ja *Iloniemen silta* taas ovat nuorten ilmoittamia. Nimi *Sairaalan silta ~ Sairaalansilta* perustuu paikan sijaintiin. Jalasjärven ensimmäinen kunnansairaala valmistui Koskitielle lähelle kyseistä siltaa syksyllä 1915. Uutta kunnansairaalaa alettiin rakentaa vanhan sairaalan välittömään läheisyyteen 1950-luvun lopulla. (Nurminen 1958: 362–363.) Koska uusi sairaala sijaitsi vanhan sairaalan lähellä, sinne myös kuljettiin edelleen Keskustieltä päin tultaessa samaa siltaa pitkin.

Ensimmäinen 1915 rakennettu puinen sairaalarakennus on edelleen olemassa, ja siinä on toiminut mm. koulu ja kierrätyskeskus. 1950-luvulla rakennetun sairaalan paikalla taas toimii nykyinen Jalasjärven terveyskeskus. Nimen *Sairaalan silta ~ Sairaalansilta* synty voidaan ajoittaa aikaisintaan aikaan, jolloin ensimmäistä sairaalaa alettiin rakentaa Koskitielle. Nimi on todennäköisesti syntynyt jo 1900-luvun ensi vuosikymmeninä. Se on jäänyt elämään, vaikka sillan lähellä ei ole ollut varsinaista sairaalaa enää vuosikymmeniin. Nimen säilymiseen on osaltaan saattanut vaikuttaa se, että nykyiseen Jalasjärven terveyskeskukseen kuljetaan edelleen samaa siltaa pitkin, ja terveyskeskus on toiminnaltaan varsin lähellä sairaalaa.

Vuonna 1994 syntynyt mies (a38m94) ilmoitti nimen *Vanha silta 1*, jolle hän ilmoitti viralliseksi nimeksi Lamminkosken sillan. Nimen *Vanha silta 1* nimeämisperusteena on paikan ominaisuus, sillä kyseinen silta on moniin muihin Kirkonkylän siltoihin verrattuna vanha. Nimellä *Vanha silta* voidaan viitata myös Jokipiin siltaan. (Ks. *Vanha silta 2* 'Jokipiin silta' s. 94).

Informantti a32n94:n ilmoittama nimi *Iloniemen silta* perustuu paikan sijaintiin, sillä kyseistä siltaa pitkin pääsee Keskustieltä päin tultaessa paikkaan, joka tunnetaan jalasjärveläisten keskuudessa hyvin yleisesti nimellä *Iloniemi*. Jalasjärven kunta osti vuonna 1874 *Iloniemi*-nimisen osuuden Rajalan talosta. Sen paikalle rakennettiin vuonna 1875 Jalasjärven ensimmäinen kansakoulu. (Nurminen 1958: 356.) Vanha

koulurakennus on yhä olemassa, ja siinä on vuosien varrella järjestetty hyvin paljon erilaista harrastustoimintaa. Nykyisin rakennuksessa on Jalasjärven kansalaisopiston tiloja. Lähellä *Iloniemen siltaa* on myös tie, jonka virallinen nimi on *Iloniementie*.

Lähellä Jalasjärven yläastetta sijaitsevalle Koskitien alikulkukäytävälle ilmoitettiin neljä eri nimeä: *Alikulkutunneli*, *Alikulku*, *Tunneli (3)* ja *Murhatunneli*. Tulkitsen niiden kaikkien olevan primaareja. Nimet *Alikulkutunneli* ja siitä lyhennetyt nimet *Tunneli* ja *Alikulku* ilmaisevat pelkän paikan lajin. Näitä nimiä ilmoitti kolme nuorta ja kaksi työikäistä. Työikäisen miehen (b13m60) ilmoittama nimi *Murhatunneli* on sen sijaan erityispiirrettä ilmaiseva. Määriteosa *murha* kertoo siitä, että nimenkäyttäjät pitävät kyseistä alikulkukäytävää vaarallisena. Sanavalinnan *murha* perusteella nimen voi tulkita myös humoristiseksi, sillä *murha* on alikulkukäytävän vaarallisuuteen viitattaessa liioittelevan voimakas sana.

Nuori mies (a15m94) ilmoitti Kaunismäen risteys sillalle primaarin epävirallisen nimen *3-tien silta*. Valtatie 3 ja Rantatie risteävät sillan kohdalla, joten nimeämisperusteena on siis paikan sijainti. Eläkeläisinformantti (c21m32) taas ilmoitti nimen *Kolmostien silta* Jalasjoen sillalle, jonka kohdalla Valtatie 3 kulkee Jalasjoen yli. Myös tässä tapauksessa nimeämisperusteena on paikan sijainti. Nimet *3-tien silta* ja *Kolmostien silta* poikkeavat toisistaan ainoastaan kirjoitusasultaan, mutta viittaavat siis eri tarkoitteisiin. Haastattelussa työikäinen informantti b9m58 ilmoitti käyttävänsä Jalasjoen sillasta nimeä *Lukkarinkosken silta*. Myös tässä tapauksessa nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä sillan lähellä on koski, josta käytetään epävirallista nimeä *Lukkarinkoski*. (Ks. myös *Lukkarinkoski* s. 102.)

Kuhan sillalle ilmoitettiin yksi primaari nimi: *Kannonsilta*. Nimen ilmoittanut informantti a5m95 on tosin ilmaissut vastauksessaan, että on epävarma nimen epävirallisuudesta. Hän ei myöskään mainitse nimeä Kuhan silta sillan viralliseksi nimeksi, vaan kuvailee sillan sijainnin: ”silta Kannonkylään vievällä tiellä”. Haastatteluissa informantit b9m58 ja c21m32 kertoivat käyttävänsä sillasta nimeä Kuhan silta. Eläkeläismies c21m32 mainitsi myös nimen *Kannonsilta*, eikä ollut varma siitä, kumpi nimistä on sillan virallinen nimi. Tämä ei sinänsä ole mikään ihme, sillä esimerkiksi sanomalehdissä näkee usein käytettävän kyseisestä sillasta nimeä *Kannonsilta*. Sitä käytettiin esimerkiksi Ilkka-lehdessä 20.4.2013 kyseistä siltaa uhanneesta kovasta kevättulvasta uutisoitaessa. Kuhan sillasta käytetään siis

erittäin yleisesti myös nimeä *Kannonsilta*, mutta koska monet nimen käyttäjät pitävät sitä sillan virallisena nimenä, sen on maininnut ainoastaan yksi (häinkin asiasta epävarma) informantti. Nimen *Kannonsilta* nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä silta vie Kannonkylään, jossa sijaitsee *Kanto*-niminen talo.

Jokipiin sillalle ilmoitettiin kaksi primaaria nimeä: *Puusilta* ja *Vanha silta 2* (2). Sillasta käytetään myös sekundaaria epävirallista nimeä *Jokipiin puusilta*. Se esiintyy esimerkiksi jalasjärveläisen Rehupiikles-yhtyeen ironisessa kappaleessa Jalasrakkautta: ”Rakkautemma kestävä on kuin *Jokipiin puusilta*” (Tammelin 1996). Nuori mies (a20m94) ja eläkeläismies (c21m32) ilmoittivat Jokipiin sillalle nimen *Vanha silta 2*. Sama nuori ilmoitti myös nimen *Uusi silta* ’silta Kauhajoentiellä’. Koska Jokipiin suunnalla olevat sillat on yksilöity tässä tapauksessa määriteosien *vanha* ja *uusi* avulla, on nimeämisperusteena kummassakin tapauksessa paikan ominaisuus.

Jokipiissä sijaitsee myös lähinnä jalankulkijoiden käytössä oleva riippusilta, jolla ei ole virallista nimeä. Sille ilmoitettiin primaari nimi *Riippis*. Nuoren jalastolaisen naisen (a10n95) ilmoittama slangijohtimellinen nimi *Riippis* on muodostettu ilmauksen *riippusilta* ~ *Riippusilta* pohjalta. Sillasta käytetään yleensä nimiä *Jokipiin riippusilta* ja *Riippusilta* (Saarinen 2013), mutta niitä ei ilmoitettu tutkimuksessani. Tämän arvelen johtuvan siitä, että ihmiset eivät miellä kumpaakaan nimeä epäviralliseksi nimeksi.

Nuori luopajärveläinen nainen (a27n94) ilmoitti Luopajärven risteysillalle primaarin pelkän paikan lajin ilmaisevan nimen *Ramppi 3*. Yleisnimimäinen nimi *Ramppi* voi viitata aineistossani kolmeen eri tarkoitteeseen: *Ramppi 1* ~ *Rampit* ’Jalasjärven rullalautailupuisto’, *Ramppi 2* ’Jalasjärven risteysilta’ ja *Ramppi 3* ’Luopajärven risteysilta’.

Linnusluoman sillalle Luopajärvellä ilmoitettiin sekundaari nimi *Linnussilta*. Niin ikään Luopajärvellä sijaitsevalle Kyrönuoman sillalle ilmoitettiin kaksi sekundaaria nimeä: *Kyröönluoman silta* ~ *Kyrölluoman silta* ja *Kyröönnevan silta*. Nimi *Kyröönluoman silta* ~ *Kyrölluoman silta* on murteellinen muoto *Kyrönuoman sillasta*. Myös nimi *Kyröönnevan silta* on murteellinen, mutta siinä virallisen nimen

luoma on korvattu sanalla *neva*. *Kyrönneva* on Luopajärvellä sijaitsevan suoalueen virallinen karttanimi, sen sijaan nimeä *Kyrönluoma* ei ole kartassa.

Työikäinen luopajärveläinen mies (b17m52) ilmoitti nimen *Sikaniemen silta* sillalle joka kulkee Matoluoman yli Luopajärven Sikaniemellä. Kyseisellä sillalla ei ole virallista nimeä, joten kyseessä on primaari epävirallinen nimi. Koska silta sijaitsee *Sikaniemi*-nimisen metsäsaarekkeen lähellä, on nimeämisperusteena paikan sijainti. Nuori luopajärveläinen nainen ilmoitti primaarin nimen *Paskaojan lauteet* kotinsa pihapiirissä olevalle sillalle. Nimen paikan lajia ilmaisevan nimenosan *lauteet* perusteella voi päätellä, että kyseessä on pieni laudoista rakennettu silta. Määriteosa *Paskaojan* taas kertoo, että silta ylittää ojan, jonka vesi on kansanomaisesti ilmaistuna *paskaista*. Nimen *Paskaojan lauteet* ilmoittanut nuori ilmoitti myös luvussa 4.11 käsiteltävän primaarin nimen *Paskaoja*, joka viittaa Luopajärvellä virtaavaan luomaan eli leveään ojaan. (Ks. *Paskaoja* s. 101.)

Kaksi työikäistä informanttia (b6n67 ja b9m58) ilmoitti Hirvijärvellä sijaitsevalle Pihlajan sillalle primaarin nimen *Tapposilta* (2). Informantti b9m58 myös selitti nimen taustaa vastauksessaan. Hänen mukaansa silta on saanut nimensä siitä, että sillä on tapettu piika toisen maailmansodan aikana. Eläkeläisinformantti c23n26 ei maininnut nimeä *Tapposilta*, mutta myös hän kertoi haastattelussa kuulleensa sillalla tapetusta piikasta. Hänen mukaansa tapon on kuitenkin täytynyt tapahtua ennen toista maailmansotaa, sillä hän muistaa jo lapsena kuulleensa piikojen laulaneen karmaisevaa laulua, joka oli omistettu sillalla surmansa saaneen naisen muistolle. Koska *Tapposilta* on saanut nimensä tapahtuman seurauksena, on sen nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen.

Nuori mäntykoskelainen informantti (a9m95) ja työikäinen mies (b12m57) ilmoittivat Pihlajan sillalle nimen *Salmen silta* (2). Vastauksessaan a9m95 on kuitenkin ilmaissut epävarmuutensa nimen *Salmen silta* epävirallisuudesta. Hän epäilee, että kyseessä saattaa olla myös sillan virallinen nimi. Haastattelussa b12m57 kommentoi nimeä *Salmen silta* seuraavasti: ”Kaikki puhuu *Salmen sillasta*.” Mielenkiintoista on, että kukaan Pihlajan sillalle nimiä ilmoittaneista viidestä informantista ei maininnut sillan viralliseksi nimeksi Pihlajan siltaa, vaan kuvaili sillan muulla tavalla. Epäilen, että nimen *Salmen silta* ilmoitti vain kaksi vastaajaa, koska sitä pidetään hyvin yleisesti sillan virallisena nimenä. Nimi *Salmen silta* ~

Salamen silta esiintyy myös Nimiarkiston kokoelmissa. Se kulkee Hirvijärvestä Lamminperään ulottuvan salmen yli, jolle mainitaan nimi *Salmi ~ Salami*. *Salmi* on myös kyseisen salmen lähellä sijaitsevan Kotimäen tilan vanha kansanomaisempi nimi, joka perustuu ensimmäisen asukkaan sukunimeen. (Aalste 1980.)

Nuori ylivallilainen mies (a6m95) ilmoitti nimen *Jokisilta* 'silta Yli-Vallissa'. Kyseessä on primaari epävirallinen nimi, sillä ELY-keskuksen siltarekisteristä ei löydy *Jokisilta*-nimistä siltaa. Sama ylivallilainen nuori mies ilmoitti myös primaarin nimen *Ratasilta* toiselle Yli-Vallissa sijaitsevalle sillalle. Sillat on nimetty sijainnin mukaan: *Jokisilta* kulkee joen yli, *Ratasilta* taas junaradan yli. Alavallilainen eläkeläinen (c9m41) ilmoitti Alavallin ylikulkusillalle nimen *Alavallin korkein kohta*. Kyseessä on paikan ominaisuuden mukaan annettu primaari nimi, jonka voi tulkita ironiseksi, sillä kyseessä on rautatieylikulkusilta, joka ei todellakaan ole järin korkea.

Ala-Vallissa sijaitsevalle Lahon sillalle ilmoitettiin sekundaari murteellinen nimi *Lahoonsilta*. Myös Ilvesjoella sijaitsevalle Meijerin sillalle ilmoitettiin sekundaari murteellinen nimi *Meijärin silta*. Niin ikään Ilvesjoella sijaitsevalle Ilvesjoen sillalle ilmoitettiin sekundaari nimi *Ilvessilta*. Virallista nimeä on lyhennetty keskeltä jättämällä pois sana *joki* samaan tapaan kuin nimessä *Ilvestienhaara* 'Valtatie 3:n ja Ilvesjoentien risteys' (ks. s.53). Kummassakin nimessä sana *ilves* esiintyy paikallismurteellisessa muodossaan *ilves*.

Patsaille ilmoitettiin tutkimuksessani yksi nimi. Työikäinen mies (b9m58) ilmoitti nimen *Hyttisen rouva papiljoteissa* pronssivalutyölle, joka toimi hänen mukaansa suihkukaivoina Jalasjärven keskustassa 1970-luvulla. Kyseessä on kuvanveistäjä Maija Nuotion Näkki-patsas, joka pystytettiin 1960-luvulla Jalasjärven Osuuspankin läheisyyteen. Teos oli välillä myös varastossa, mutta asetettiin jälleen esille syyskuussa 2013. Nykyään se on Pohjanmaan Portti -risteysalueen kiertoliittymässä. (Käkelä 2013: 109.) Vastaaja arvelee, että patsaan saama humoristinen irvaileva nimi saattaa johtua siitä, että teos olisi ollut aikanaan liian moderni jalasjärveläiseen makuun. Vastaajan mukaan, se että nimessä esiintyy nimenomaan *Hyttisen rouva*, johtuu puolestaan siitä, että Hyttisillä oli yritys Jalasjärven keskustassa lähellä patsasta.

Nuori nainen (a10n95) ilmoitti kyselyn kohtaan 9 nimen *Koivujuhlametsä*, joka viittaa Jalasjärven keskustaan Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuoden kunniaksi istutettuun 75 puun koivikkoon. Koska juhlametsä on muistomerkkien ja patsaiden tapaan istutettu kunnian osoituksena jollekin, eli tässä tapauksessa 75-vuotiaalle Suomelle, on informantti ilmoittanut nimen *Koivujuhlametsä* tähän kyselyn kohtaan. Paikan voisi toki katsoa kuuluvan myös metsiin, mutta koska koivikko sijaitsee keskellä kaupunkimaista ympäristöä Jalasjärven keskustassa ja se on eräänlainen muistomerkki, se poikkeaa perinteisistä metsistä. Koska paikalla ei ole virallista nimeä, tulkitsen nimen *Koivujuhlametsä* primaariksi nimeksi. Nimenosa *juhlametsä* ilmaisee paikan lajin, ja määriteosa *koivu* kertoo, että juhlametsässä kasvaa nimenomaan koivuja.

Kyselyssä tiedusteltiin nimiä myös muille maamerkeille. Sellainen on Jalasjärvellä esimerkiksi ABC Jalasjärven korkea mainostorni. Sille ilmoitettiin kaksi primaaria nimeä: *Wisitiin torni* ja *Minareetti*. Kummatkin nimet ovat työikäisten ilmoittamia. Työikäisen naisen (b2n83) ilmoittaman nimen *Wisitiin torni* määriteosa perustuu ABC Jalasjärven vanhaan nimen *ABC Wisitiin*. Aineistooni sisältyy neljä muutakin nimeä, joissa vanha nimi *Wisitiin* ~ *Visitiin* esiintyy. Nimeämisperusteena nimessä *Wisitiin torni* on paikan sijainti: torni on ABC Jalasjärven eli entisen ABC Wisitiin osa. Työikäisen naisen (b7n65) ilmoittama nimi *Minareetti* on puolestaan paikan ominaisuuden mukaan annettu humoristinen vertailunimi. ABC Jalasjärven tornin katsotaan muistuttavan moskeijan tornia eli *minareettia*.

Eläkeläisinformantti c3m46 ilmoitti primaarin nimen *Tien viisari* tienviitalle, jonka viittauskohteen hän määritteli seuraavasti: ”tienviitta Kirkonkylän risteyksessä, kun 3-tie kulki Kirkonkylän kautta”. Koska määritelmässä esiintyy imperfektimuoto, tulkitsen nimen tarkoitteen kadonneeksi. Jalasjärven murteessa *viisata* tarkoittaa ’näyttää’ tai ’osoittaa’ (ruots. *visa*). Metsässä rajapyykkien välisillä pitkillä rajalinjoilla olevista merkkikivistä puolestaan käytetään nimeä *Viisarikivi*. (Henell 2005.) Nimi *Tien viisari* on siis murteellinen ja tarkoittaa tien näyttäjää tai osoittajaa. Toinen vaihtoehto olisi tulkita nimi siten, että paikan lajia ilmaiseva *viitta* on nimessä korvattu yleiskielen sanalla *viisari*, joka tarkoittaa ’kellon, ilmapuntarin ym. osoitinta’ (Itkonen–Maamies 2007). Pidän kuitenkin ensimmäistä tulkintaa todennäköisempänä vaihtoehtona.

Nuori mies (a18m94) ilmoitti kolme sekundaaria nimeä Yli-Vallissa sijaitsevalle rapaumaonkalolle, jonka virallinen nimi on Pirunpesä: *Pirunkätkö*, *Hornan kattila*, ja *Hangonpätsi*. Nimessä *Pirunkätkö* nimenosa *pesä* on korvattu sanalla *kätkö*, eli nimen voi siis tulkita tarkoittavan paikkaa, johon *piru* on *kätkeytynä*. Ilmausta *hornankattila* käytetään suomen kielessä 'myllertävästä kaaoksesta tai huutavasta yleisömassasta tms.' Sana *horna* puolestaan tarkoittaa 'helvettä'. (KS.) Myös nimi *Hangonpätsi* viittaa virallisen nimen tavoin paholaiseen eli piruun, sillä *hanko* on paholaisen symboli, ja paholaisen asuinpaikka helvetti kuvataan usein tuliseksi *pätsiksi*. Olen tulkinnut kaikki nämä Pirunpesään viittaavat nimet synonyymiminimiksi.

4.11 Vesialueet, uimapaikat, rannat ja laiturit

Jalasjärven vesialueista eniten eri nimiä ilmoitettiin Kirkonkylässä sijaitsevalle Lamminjärvelle, jolle ilmoitettiin kuusi eri nimeä. Niistä viisi on sekundaareja ja yksi primaari. Kaikki sekundaarit nimet, *Lamppari 2 (7)*, *Lamppis (2)*, *Lammis (2)*, *Lamppa 2* ja *Lampela*, on muodostettu johtamalla. Primaari nimi *Kolmosjärvi* perustuu todennäköisesti siihen, että järvi sijaitsee Valtatie 3:n varrella. Tällöin nimeämisperusteena on paikan sijainti. Kaikki Lamminjärvelle nimiä ilmoittaneet ovat 90-luvulla syntyneitä. Tämä johtuu varmasti siitä, että nuoret ja nuoret työikäiset viettävät vastaajista eniten aikaa Lamminjärven läheisyydessä.

Vesialueista toisiksi eniten eli neljä eri nimeä ilmoitettiin Korvajärvelle. Nimistä kaksi on sekundaareja ja kaksi primaareja. Sekundaareja ovat nimet *Korvisjärvi* ja *Kompulajärvi*, primaareja nimet *Monttu* ja *Mutalammikko*. Sekundaarit nimet *Korvisjärvi* ja *Kompulajärvi* on kummatkin muodostettu johtamalla. Molemmissa nimissä johdinaines on liitetty nimen määriteosan *korva* tyypistymään. Nimen *Korvisjärvi* muodostamisessa on käytetty *-is*-johdinta, ja nimi *Kompulajärvi* on puolestaan muodostettu *-mpula*-johtimen avulla. Primaareista nimistä *Monttu* on pelkän paikan lajin ilmaiseva ja *Mutalammikko* taas erityispiirrettä ilmaiseva nimi. Nimi *Mutalammikko* ilmaisee järven ominaisuutta, mutaisuutta. Korvajärven lähellä sijaitsevalle pienelle lammelle ilmoitettiin niin ikään paikan ominaisuuteen perustuva primaari nimi *Pikkukorvajärvi*. Nimi kertoo lammen olevan kooltaan lähellä sijaitsevaa Korvajärveä pienempi. Kaikki Korvajärvelle ja sen lähellä sijaitsevalle pienelle lammelle ilmoitetut nimet ovat nuorten mainitsemia.

*Madesjärvelle ilmoitettiin kolme nimeä, jotka ovat kaikki sekundaareja: *Maresjärvi*, *Madelajärvi* ja *Matehe*. Olen merkinnyt kaikkien informanttien viittauskohteeksi ilmoittaman *Madesjärven asteriskilla, sillä todellisuudessa Jalasjärvellä on kaksi järveä, joihin sisältyy sana *Madesjärvi*, Iso Madesjärvi ja Vähä Madesjärvi, mutta ei yhtään järveä, jonka virallinen nimi olisi *Madesjärvi. Puheessa nimiä Iso Madesjärvi ja Vähä Madesjärvi käytetään ani harvoin, joten kaikki vastaajat ilmeisesti olettavat Madesjärven olevan virallinen nimi. Ilmoitetuilla epävirallisilla nimillä viitataan siis joko Isoon Madesjärveen, Vähään Madesjärveen tai niihin molempiin. Murteellinen *Maresjärvi* ja *-la*-johtimella muodostettu *Madelajärvi* ovat saman nuoren miehen (a18m94) ilmoittamia nimiä. Nuoren naisen (a12n94) ilmoittama nimi *Matehe* on sikäli mielenkiintoinen, että se näyttää muodostuneen sanan *mades* ~ *mares* paikallissijoissa esiintyvän murteellisen vartalon *matehe*-pohjalta. Koska vastaaja on todennäköisesti kuullut puheessa käytettävän nimestä lähinnä ulkopaikallissijaisia muotoja *Matehella*: *Matehelta*: *Matehelle*, hän ei ehkä ole osannut muodostaa nimestä nominatiivimuotoa *Mades* ~ *Mares*. Jos vastaaja on tarkoittanut nimeä *Mades* ~ *Mares*, on kyseessä aivan tavallinen elliptisesti lyhentynyt epävirallinen nimi.

Yli-Vallissa sijaitsevalle Liikapuron tekojärvelle ilmoitettiin primaari nimi *Ankkalampi* ja tekojärvelle ympäristöineen primaari nimi *Altahanmaa*. Liikapuron tekojärvestä käytetään puheessa yleisesti myös nimeä *Liikajärven allas* tai *Liikapuron allas*, ja sanan *allas* murteellinen genetiivimuoto esiintyy myös nimessä *Altahanmaa*. Nimeämisperusteena kyseisessä nimessä on paikalla oleva tai esiintyvä. Se on nimeämisperusteena myös Liikapuron tekojärveen viittaavassa nimessä *Ankkalampi*, jonka määriteosa *ankka* viittaa tekojärvellä esiintyviin sinisorsiin. Sanaa *ankka* käytetään yleensä lähinnä kotieläimenä pidetyistä sinisorsista (KS). Kolhonjärvelle ilmoitettiin sekundaari nimi *Kolho*, joka on muodostettu jättämällä pois paikan lajia ilmaiseva nimenosa *järvi*, joten kyseessä on perusosan ellipsi.

Nykyisin suoaluetta olevalle Vähä Sanasjärvelle ilmoitettiin primaari nimi *Kaappijärvi*. Nimi *Kaappijärvi* on peräisin ajalta, jolloin paikka oli vielä lajiltaan järvi. Nimi löytyy myös Nimiarkistosta Fabian Rannan keräämästä aineistosta. Rannan mukaan eräs varsin omalaatuinen mies oli 1850-luvulla asettunut kevättulvan aikaan makaamaan lotjaansa. Sinne, minne vene ajelehtisi, hän oli päättänyt rakentaa

talonsa. Koska tupa, jonka mies rakensi, muistutti ulkonäöltään kaappia, sai järvi nimen *Kaappijärvi*. (Ranta 1912.) Vähä-Sanasjärven lähellä sijaitsee talo, jonka virallinen nimi on *Kaappila*.

Kokonaisten järvien, lampien ja tekojärvien lisäksi vastaajat ilmoittivat nimiä myös valkavesien osille. Tällaisia nimiä ovat *Järvenpää* 'Koskutjärven eteläpää', *Kuhankallio* 'Jalasjärven pohjoisosa' ja *Rapala* 'Hirvijärven Mäntykosken puoleinen pää'. Nimeä *Kuhankallio* kuulee tavallisemmin käytettävän Jalasjärven rannalla sijaitsevasta kalliosta. Hirvijärven Mäntykosken puoleiselle osalle ilmoitettu nimi *Rapala* on saatettu muodostaa lyhentämällä samaan paikkaan viittavasta nimestä *Rapalahti* (ks. s. 41). Kyseinen lahti ja sen rannat ovat hyvin rapaisia (Suominen 1980; Hirvi 1991), joten nimet *Rapala* ja *Rapalahti* perustuvat todennäköisesti tähän ominaisuuteen.

Joille, luomille ja ojille ilmoitettiin yhteensä vain viisi epävirallista nimeä, vaikka ne ovatkin merkittävä osa Jalasjärven maisemaa. Jalasjärven halki virtaavalle Jalasjoelle ilmoitettiin sekundaari nimi *Jalazzone* (2). Nimen ilmoitti kaksi työikäistä informanttia (b9m58 ja b6n67). Nimessä *Jalazzone* virallisen nimen paikan lajia ilmaiseva nimenosa *joki* on korvattu aineksella *-zone*. Nimellä verrataan Jalasjokea Etelä-Amerikan pisimpään, läpi Amazonian sademetsien kiemurtelevaan, Amazonjokeen. Nimi on mukautettu suomen kieleen lisäämällä *Amazon*-sanasta peräisin olevan *-zon*-aineksen loppuun vokaali *e*.

Informantti b9m58 kertoi haastattelussa nimen synnyn ajoittuvan 1980-luvulle. Eräänä hyvin pimeänä ja kalseana lokakuuisena päivänä Jalasjärvellä, hänen ystävänsä oli ehdottomasti halunnut näyttää hänelle jotakin. Sitä jotakin katsomaan oli lähdetty autolla, ja hyvän matkaa ajettuaan ystävykset olivat viimein saapuneet määränpäähän Sikakylässä. Informantti b9m58 kuvaili tapahtunutta seuraavasti: ”Noustuamma autosta ystäväni viisasi ruskiavetistä tulvivaa kusiojaa, joka oli täynnä vahtua, ja totesi, että *Sikazone*.” Näin sikakyläläinen oja sai epävirallisen nimen *Sikazone*, jonka mallin mukaan nimettiin pian myös Jalasjoki *Jalazzoneksi*. Informantti b9m58 kertoi myös, että Jalasjoen rantojen tiheä ja vaikeakulkuinen kasvillisuus, joka tuo mieleen viidakon, vaikutti osaltaan nimen syntyyn. Jalasjoen ympäristön hän kertoo nimenneensä *Jalazzonasiksi* Etelä-Amerikan *Amazonasin* mallin mukaan. *Amazonas* on edellä jo mainitun Amazonian vanha nimi. Informantti kertoi myös, että joella on

järjestetty kavereiden kesken niin sanottuja viidakkoristeilyjä *Jalaszonen* viidakkomaisuuden innoittamana. Eräänä kesänä useammassa talossa joen rannalla myös askarreltiin eksoottisia eläinhahmoja viidakkoristeilijöiden ja muiden joella liikkujien kummasteltaviksi.

Luopajärvellä virtaavasta Järviluomasta lähtevälle purolle ilmoitettiin murteellinen nimi *Kyrölluoma*. Nimenantaja piti puron virallisena nimenä yleiskielisempää *Kyrönluomaa*, mutta myös se on epävirallinen nimi. Niin ikään Luopajärvellä sijaitsevalle luomalle ilmoitettiin primaari nimi *Paskaoja*. Nimen ilmoittanut nuori nainen määritellyt tarkemmin luoman sijaintia Luopajärvellä. Eläkeläismies (c22m31) ilmoitti Lamminjärvestä Jalasjokeen laskevalle ojalle primaarin nimen *Kurkunoja*. Koskuelainen eläkeläinen (c19m34) ilmoitti Koskuella sijaitsevalle vesialueelle nimen *Rauhan kanava*. Hän ei tarkemmin määritellyt paikan lajia, mutta nimenosan *kanava* perusteella nimi viittaa todennäköisesti jokeen, luomaan tai ojaan. Nimen ilmoittaja ei myöskään kertonut paikan nimeämisperusteista vastauksessaan. Nimiarkiston kokoelmissa ei mainita Koskuella sijaitsevaan paikkaan viittaavaa nimeä *Rauhan kanava*, mutta sieltä löytyy maininta kahdesta *Rauha*-alkuista talonnimestä Koskuelta: *Rauhala* ja *Rauhansalo* (Luoma 1992).

Tutkimuksessani ilmoitettiin kuusi nimeä virtavesien osille. Primaari nimi *Joen kurkku* viittaa paikkaan, jossa Kyröjoki alkaa. Niin ikään primaari nimi *Luomansuu* taas viittaa paikkaan, jossa Matoluoma yhtyy Jalasjokeen. Jokipiissä sijaitsevalle Jalasjoen kohdalle, jonka virallinen nimi on Ahtahainen, ilmoitettiin sekundaari murteellinen nimi *Ahtahaanen* (2). Mäntykoskelainen eläkeläinen (c10n41) ilmoitti Mäntyjoessa olevalle leveälle kohdalle primaarin murteellisen nimen *Äyrännes*. Mäntykoskella sijaitsee myös oja, jonka virallinen nimi on *Äyrännesoja*. Nimet kuuluvat todennäköisesti samaan nimirypäeseen. Eräälle luoman mutkalle Taivalmaassa ilmoitettiin primaari nimi *Kurapuo*. Tämäkin nimi on murteellinen, sillä nimenosa *puo* tarkoittaa Etelä-Pohjanmaan murteessa takapuolta (Henell 2005). Minulla ei valitettavasti ole tietoa tämän humoristisen kuuluisen nimen synnystä.

Ilvesjoella Peltokosken talon lähellä olevalle joen mutkalle ilmoitettiin primaari nimi *Ympyräänen Lammi*. Tämän murteellisen nimen nimenantoperusteena on paikan ominaisuus, sillä joen mutka on muodoltaan puoliympyrän muotoinen. Paikan lajia

ilmaiseva nimenosa *lammi* on Jalasjärven murretta ja tarkoittaa tässä kontekstissa leveää suvantopaikkaa joessa. Sanan toinen merkitys on lampi. (Henell 2005.)

Vesialueiden kohtaan ilmoitettiin myös neljä epävirallista nimeä, joiden paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *prunni*. *Prunni* tarkoittaa Etelä-Pohjanmaan murteessa kaivoa (vrt. ruotsin *brunn*) (Henell 2005). Murteellisen nimenosan *prunni* sisältäviä nimiä ilmoitti kolme eläkeläistä ja yksi työikäinen. Liikajärven lähellä ilmoitettiin sijaitsevaksi paikka nimeltä *Saviprunni*. Kuusniemen haassa Luopajärvellä olevalle lähteelle ilmoitettiin nimi *Hakaprunni*. Niin ikään Luopajärvellä sijaitsee myös *Uimaprunni* 'savikaivo Kaunistonmaan kydöllä Metsäperällä'. Peltokosken metsässä olevaan vesipaikkaan viittaa puolestaan nimi *Leilin prunni*.

Luopajärvellä sijaitsevan *Hakaprunnin* nimeämisperusteena on paikan sijainti, sillä lähde sijaitsee Kuusniemen haassa. *Leilin prunni* on puolestaan saanut nimensä siitä, että *Leili*-nimisen mökin asukkaat ovat hakeneet paikasta vettä. Nimeämisperusteena on tässä tapauksessa paikan suhde ihmiseen. Nimi *Saviprunni* on luonteeltaan yleisnimimäinen, sillä sanaa *saviprunni* käytetään Jalasjärven murteessa yleisesti pellon päähän savenoton yhteydessä syntyneestä pienestä lammesta (Henell 2005). Nimen *Uimaprunni* taustasta minulla ei ole tarkkaa tietoa, mutta oletan sen määriteosan *uima-* perusteella, että paikkaa on käytetty uimiseen. Nimeämisperusteena olisi tällöin paikan suhde ihmiseen.

Nimen *Ympyräänen Lammi* ilmoittanut ilvesjokelainen eläkeläinen (c6n44) ilmoitti nimen myös toiselle Ilvesjoella sijaitsevalle joen mutkalle. Tuomiston talon kohdalla Ilvesjoella sijaitsevalle kiperälle joen mutkalle c6n44 ilmoitti primaarin nimen *Vääräkoski*. Määriteosa *väärä* kuvaa paikan muotoa, joten nimeämisperusteena on siis paikan ominaisuus.

Joen mutkaan viittaavan nimen *Vääräkoski* lisäksi aineistossani esiintyy neljä *-koski*-loppuista vesialueen nimeä: *Lukkarinkoski* tai *Pitkäkoski* 'koski Jalasjoessa', *Mukkakoski* 'koski Ala-Vallissa' ja *Pikkukoski* 'Lyhytkoski'. Näin vähäinen koskille ilmoitettujen epävirallisten nimien määrä johtuu nähdäkseni siitä, että niistä käytetään yleensä puheessa nimiä, jotka ovat muodoltaan perinnäisten paikannimien näköisiä, esim. *Lukkarinkoski*. Koska *Lukkarinkoski* on varsin yleisesti tunnettu muodoltaan perinnäinen paikannimi, ihmiset olettavat, että kyseessä on kosken

virallinen nimi. Koska nimeä ei kuitenkaan ole peruskartassa, nimi on epävirallinen. Ainut nimen *Lukkarinkoski* epäviralliseksi ilmoittanut informanttikin (a5m95) oli epävarma siitä, onko nimi virallinen vai epävirallinen. Samalle koskelle toisen epävirallisen nimen *Pitkäkoski* ilmoittanut eläkeläismies (c22m31) ilmoitti *Lukkarinkosken* paikan viralliseksi nimeksi. Informantti c22m31 ilmoitti myös nimen *Pikkukoski* 'Lyhytkoski', ja tässäkin tapauksessa kumpaakaan nimeä ei löydy peruskartasta.

Nimi *Lukkarinkoski* löytyy myös Nimiarkiston kokoelmista, jossa se määritellään seuraavasti: ”koski Jalasjoessa lukkarin virkatalon maiden kohdalla” (Koski 1967). Myös informantti c22m31:n samalle koskelle ilmoittama epävirallinen nimi *Pitkäkoski* mainitaan Nimiarkiston kokoelmissa *Lukkarinkosken* rinnakkaisnimenä (Koski 1967). *Pitkäkoski* on saanut nimensä ominaisuutensa perusteella. Se on pitkä ainakin toiseen Jalasjoen koskeen, *Pikkukoskeen* eli *Lyhytkoskeen*, verrattuna. Vastaavasti toisinpäin sekä määriteosa *pikku-* että määriteosa *lyhyt-* kuvaavat tämän toisen Jalasjoen kosken pituutta *Pitkäkoskeen* verrattuna. Myös Ala-Vallissa Jupakan ja Koskelan välillä sijaitsevaan koskeen viittaava murteellinen nimi *Mukkakoski* kertoo paikan ominaisuudesta eli mutkaisesta muodosta.

Järvien ja lampien lisäksi informantit ilmoittivat epävirallisia nimiä myös uimapaikoille ja rannoille. Peräseinäjoelle johtavan tien varrella sijaitsevalle uimapaikkana käytetylle soralouhokselle ilmoitettiin kolme samaan nimiketjuun kuuluvaa nimeä: *Pertin murska* ~ *Pertinmurska* (3), *Pertti* (2) ja *Pertsä* (2). Koska paikalle ei ole olemassa virallista nimeä, tulkitsen kaikki ilmoitetut nimet primaareiksi. Nimi *Pertin murska* ~ *Pertinmurska* näyttää kuitenkin olevan nimistä ensimmäisenä syntynyt, sillä sen ilmoittaneet informantit eivät ilmoittaneet paikalle muuta nimeä, vaan kuvailivat paikan muulla tavoin. Nimiä *Pertti* ja *Pertsä* ilmoittaneet informantit sen sijaan ilmoittivat paikalle jonkin toisen erisnimen. Kolme vastaajaa ilmoitti paikan viralliseksi tai virallisena pitämäkseen nimeksi nimen *Pertin murska* ~ *Pertinmurska* ja yksi informantti nimen *Perinlammen murska*. Viimeisessä nimessä saattaa olla kirjoitusvirhe, eli vastaaja saattaa tarkoittaa myös nimeä **Pertinlammen murska*. Informantti a11m95 mainitsi vastauksessaan, että murskan omistaa *Pertti*-niminen mies. Koska nimi *Pertin murska* ~

Pertinmurska viittaa siis vastaajan mukaan paikan omistajaan, nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen.

Kärmesharjulla Seinäjoentien varrella sijaitsevalle soralouhokselle ilmoitettiin primaari nimi *Murska 1*. *Murska* esiintyy aineistossani yhteensä kuusi kertaa, mutta ainoastaan kahdessa tapauksessa ilmaus voidaan aivan selvästi yhdistää johonkin tiettyyn paikkaan eli tulkita erisnimeksi. Kärmesharjun soralouhoksen lisäksi nimi *Murska 2* ilmoitettiin myös Mustalammissa Koskuella sijaitsevan soralouhoksen primaariksi epäviralliseksi nimeksi. Lisäksi kolme informanttia ilmoitti *Murskan* uimapaikan nimeksi, mutta määritteli viittauskohteen niin ylimalkaisesti, ettei siitä voi päätellä, mihin soralouhokseen nimi viittaa. Informantti a32n94 määritteli nimen *Murska 3* viittauskohteen seuraavasti: ”uimapaikka, joka on muodostunut kivimurskasta, kirkonkylän ulkopuolella”. Informantti a29n94 puolestaan kertoi, että nimi *Murska 4* on käytössä uimapaikan nimenä monella Jalasjärven kylällä, mutta ei tarkemmin määritellyt mitään tiettyjä paikkoja joihin nimellä voidaan viitata. Myös b2n83:n ilmoittaman nimen *Murska 5* viittauskohteen määritelmästä ”soramonttu, jossa käydään uimassa” on vaikea päätellä, mihin paikkaan nimi viittaa. Yhden informantin ilmoittama ilmaus *murska* on selvästi tulkittavissa yleisnimeksi, sillä hän määritteli viittauskohteeksi: ”kaikki erilaiset *murskat*, joilla voi käydä uimassa.” Hän myös kirjoitti *murskan* pienellä alkukirjaimella.

Nimiarkiston kokoelmissa mainitaan Jalasjärveltä nimet *Murska* ja *Murskanmäki*. Nimen *Murska* viittauskohteeksi on määritelty Pentinmäen ja Erkkilänmäen suunnalla sijaitseva vanhalle kivilouhokselle tehty tekojärvi. Tekojärvi on pienen lammikon kokoinen, ja sen vesi on kirkasta. Nimi perustuu siihen, että paikalla on louhittu ennen kiviä. (Käkelä 1991.) Nimen *Murskanmäki* viittauskohteeksi taas on määritelty entinen louhos Kärmesharjun länsireunassa. Nimen kerrotaan syntyneen 1970-luvulla, kun paikalla on louhittu kiveä. (Karhunmäki 1988.) Nimiarkistossa mainitut *Murska* ja *Murskanmäki* eivät sijaitse toistensa läheisyydessä, vaan eri kylissä. Kaikesta päätellen ilmausta *Murska* ~ *murska* voidaan siis Jalasjärvellä käyttää joko yksilöivästi juuri tietystä louhoksesta, jossa nimenkäyttäjät tapaavat käydä uimassa tai yleisesti kaikista entisistä louhoksista (tai soramontuista), joissa voi uida.

Lähellä Sikakylää sijaitsevalle uimapaikkana käytetylle soralouhokselle ilmoitettiin nimi *Salmenmaa* (3). Kaksi informanttia ilmoitti myös uimapaikan nimen *Hirttomonttu* (2), jolle informantti c1m49 antoi kuvauksen: ”Salmenmaan uimapaikka” ja c20m34: ”uimapaikka Tokerotien varressa”. Nimet *Salmenmaa* ja *Hirttomonttu* viittanevat siis samaan paikkaan. Nimen *Salmenmaa* ilmoitti kaksi nuorta ja yksi työikäinen, kun taas nimen *Hirttomonttu* ilmoitti kaksi eläkeläistä. Lisäksi yksi työikäinen ilmoitti nimen *Sikakylän Yyteri*, jonka hän itse haastattelussa arveli viittaavan samaan paikkaan kuin *Hirttomonttu* ja *Salmenmaa*. Nimi *Salmenmaa* ~ *Salamemmaa* esiintyy myös Nimiarkiston kokoelmissa. Sen viittauskohteeksi on siellä määritelty Porrassalmen ympäristö ja rinnakkaisnimeksi *Porrassalmenmaa*. (Hurta 1980.) Nimen *Salmenmaa* voidaankin siis katsoa muodostuneen määriteosan ellipsin kautta nimestä *Porrassalmenmaa*. *Porrassalmi* on puolestaan paikalla sijaitsevan vesialueen virallinen nimi.

Harjakankaan metsätien varrella Ilvesjoella sijaitsevalle uimapaikalle ilmoitettiin kaksi primaaria nimeä: *Harjakangas* ja *Hiekkamonttu* 1. Nimi *Harjakangas* on muodoltaan perinnäinen paikannimi, joka muodostuu paikan lajia ilmaisevasta nimenosasta *kangas* ja määriteosasta *harja*. *Hiekkamonttu* taas on yleisnimimäinen primaari nimi.

Kahdelle muullekin paikalle Ilvesjoessa epävirallisen nimen (*Ympyräänen Lammi* ja *Vääräkoski*) ilmoittanut ilvesjokelainen nainen (c6n44) ilmoitti myös nimen *Leivuunlammi* Ilvesjoessa sijaitsevalle uimapaikalle. Paikka sijaitsee Ilvesjoella Pykärin talon lähellä. Molemmat aineistoni murteellisen leveää suvantopaikkaa joessa tarkoittavan nimenosan *-lammi* sisältävät nimet ovat siis saman eläkeläisnaisen ilmoittamia. Nimiarkiston kokoelmiin sisältyy nimi *Leivuunlampi*, joka viittaa samaan paikkaan kuin *Leivuunlammi*. Nimen kerrotaan olevan vanha ja sen alkuperän tuntematon. Paikalle mainitaan myös rinnakkaisnimi *Kirkkalanmukka* (Käkelä 1991). Myöskään tutkimuksessani nimen *Leivuunlammi* ilmoittanut informantti c6n44 ei osannut kertoa, mistä nimi juontaa juurensa.

Eläkeläismies (c13m39) ilmoitti Komsilta Mäntykoskelle päin mentäessä sijaitsevalle uimapaikalle primaarin nimen *Hevosuitto*. Paikkaa on todennäköisesti käytetty hevosten uittamiseen. Eläkeläismies (c4m46) ilmoitti Hirvijoessa Ala-

Vallissa sijaitsevalle entiselle uimapaikalle murteellisen nimen *Sahanplassi*. *Plassi* tarkoittaa Jalasjärven murteessa paikkaa, aluetta tai tonttia (Henell 2005).

Paikan lajia ilmaisevan nimenosan *-ranta* sisältäviä nimiä ilmoitettiin yhteensä neljä: *Mäntyranta* (2) 'uimapaikka Mäntyjoessa', *Talanranta* 'jokiranta vastaajan perheen mökin lähellä', *Rintalan ranta* 'uimapaikka Koskutjärvellä' ja *Luomanranta* 'uimapaikka'. Koska näillekään paikoille ei ole olemassa virallisia nimiä, nimet ovat kaikki primaareja. Sijainnin mukaan ovat nimen saaneet ainakin *Mäntyranta* ja *Luomanranta*. *Mäntyranta* sijaitsee joen rannalla, josta käytetään epävirallista nimeä *Mäntyjoki*. Nimessä *Luomanranta* esiintyy Jalasjärven murteessa hyvin yleisesti käytetty sana *luoma*, joka tarkoittaa isokokoista luonnon muodostamaa laskuojaa (Henell 2005). Nimissä *Rintalan ranta* ja *Talanranta* esiintyvät sukunimet *Rintala* ja *Tala*.

Suomenkielisen paikan lajia ilmaisevan nimenosan *ranta* ohella aineistossani esiintyy kaksi englannin kielen rantaa tarkoittavan sanan *beach* sisältävää nimeä: *Lamminjärvi Beach* (11) 'Lamminjärven uimaranta' ja *China Beach* 'sakeutusallas Luopajärven ja Taivalmaan suunnalla'. Nimimukaelma *Lamminjärvi Beach* kuuluu kyselylomakkeen esimerkkiniimiin. Vastaajat, jotka ilmoittivat tuntevansa sen, ovat yhtä eläkeläistä lukuun ottamatta nuoria ja työikäisiä. Nimi *China Beach* on humoristinen vertaileva siirrynnäinen, jossa Luopajärven ja Taivalmaan suunnalla sijaitsevaa sakeutusallasta verrataan Kaliforniassa Yhdysvalloissa sijaitsevaan rantaan nimeltä *China Beach* (Google Maps). Nimi saattaa olla tuttu myös samannimisestä TV-sarjasta.

Rantoihin viittaavia paikannimiä aineistossani ovat lisäksi: *Lamppari* 3 'Lamminjärven uimaranta', *Puukkookortes* 'hiekkaranta Madesjärvellä' ja *Puuhamaa* 'vastaajan perheen oma ranta'. Sekundaari slangijohtimellinen *Lamppari* voi viitata Lamminjärven uimarannan lisäksi myös Lamminjärven järvenä tai vapaa-ajanviettopaikkana (ks. s. 98). Työikäisen koskuelaisnaisen (b4n70) ilmoittama Isolla Madesjärvellä sijaitsevaan hiekkarantaan viittaava nimi *Puukkookortes* on primaari murteellinen nimi. Se juontaa juurensa siitä, että rannan kohdalla kasvaa paljon kortteita, joita on ennen leikattu puukolla (Luoma 1992). Koska nimi perustuu paikan käyttötarkoitukseen, on nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen.

Luopajärveläisen nuoren naisen (a4n95) ilmoittamassa nimessä *Puuhamaa* 'vastaajan perheen oma ranta' nimeämisperusteena on paikan ominaisuus, sillä kyseessä on vertaileva siirrynnäinen. Paikka vertautuu tunnettuun suomalaiseen huvipuistoon, Tervakoskella sijaitsevaan *Puuhamaahan*. Nimi antaa vaikutelman, että huvipuiston tavoin vastaajan oma kotiranta on iloinen paikka, jossa voi huvitella ja puuhaila kaikenlaista. Nimessä saattaa tosin olla mukana myös ironiaa.

Vesialueisiin ilmoitettujen nimien joukossa on myös muutama sikäli mielenkiintoinen epävirallinen paikannimi, että niiden viittauskohteet ovat olemassa vain osan vuodesta. Kyseiset nimet liittyvät Etelä-Pohjanmaalla hyvin tyypillisiin tulviin. Tutkimuksessani ilmoitettiin yhteensä neljä tällaista tilapäisiin vesialueisiin liittyvää nimeä, jotka ovat kaikki primaareja. Nimistä kolme viittaa vesialueeseen, joka syntyy kuivatun Luopajärven paikalla nykyisin olevalle peltoaukealle tulvien aikana. Nämä nimet ovat *Kyröönnevan paisunnat*, *Tulvaniitty* ja *Riisipelto*. Koskenmäentieltä lähtevän peltotien päähän kovilla sateilla syntyvälle lammikolle Keskikylässä ilmoitettiin nimi *Tulvajärvi*.

4.12 Luonnonpaikat

Kyselyn kohdassa 11 tiedusteltiin epävirallisia nimiä luonnonpaikoille: mäille, metsille, pelloille, saarille jne. Aineistooni sisältyy yhteensä 43 peltojen nimeä. Niistä neljä on sekundaareja: *Hautiaan* 'Hautiainen', *Puusepänkyrö* 'Puusepänkytö', *Ojaanluhta* 'Ojaluhta' ja *Soukoo* 'Soukkoo'. Kaikki sekundaarit nimet ovat virallisten nimien murteellisia variantteja. Aineistoni loput 39 peltojen nimeä ovat primaareja. Yleisimmät paikan lajia ilmaisevat nimenosat aineistoni peltojen nimissä ovat *pelto* ~ *pellot* (7), *maa* ~ *maat* (5), *kyrö* ~ *kytö* (4) ja *vainio* (4). Eero Kiviniemen mukaan *pelto* on viljelysmaata tarkoittavista sanoista yleisin. Se on seuraavaksi yleisintä länsisuomalaista vastinettaan *vainiota* 6–7 kertaa yleisempi. (Kiviniemi 1990: 170.) Aineistossani *maa* ~ *maat* -nimiä on kuitenkin *vainio*-nimiä enemmän, ja *kytö* ~ *kyrö* -nimiäkin on yhtä paljon kuin *vainio*-nimiä.

Eniten peltojen nimiä ilmoittivat luopajärveläiset (15) ja koskueläiset (8) informantit. Seuraavaksi eniten peltojen nimiä ilmoitettiin Keskikylästä (5). Huomion arvoista on, että Luopajärven peltojen nimistä peräti yhdeksän ilmoitti sama nuori mies (a35m94), ja kaikki viisi epävirallista nimeä Keskikylässä sijaitseville pelloille

ilmoitti sama nuori nainen (a1n95). Osa informanteista ei tarkentanut, missä päin Jalasjärveä pelto sijaitsee, mutta edellä mainittujen kylien lisäksi peltojen nimiä ilmoitettiin ainakin Hirvijärveltä, Ala-Vallista, Ilvesjoelta, Taivalmaasta ja Kirkonkylästä.

Kahta nimeä, *Järvi* (4) ja *Larva 2* (2), lukuun ottamatta peltojen nimet ovat yksittäisiä mainintoja. Tämä ei ole yllättävää, sillä peltojen nimet ovat yleensä vain pienen piirin käytössä olevia mikrotoponyymejä. Nimi *Järvi* on sikäli poikkeuksellinen, että se tarkoittaa kuivatun Luopajärven paikalla olevaa laajaa peltolakeutta, ei siis yksittäistä peltoa. Nimen käyttäjäpiirikin on siis laajempi. Nimi kertoo siitä, että peltoaukean paikalla on aiemmin ollut järvi. Nimi *Larva 2* 'Peltokosken tilan uloimmat pellot' taas on mainittu kaksi kertaa, koska sen ilmoittaneet informantit kuuluvat samaan perheeseen eli kyseisen mikrotoponyymien käyttäjäpiiriin. Jalasjärven murresanakirjan mukaan sanalla *larva* on kolme merkitystä: "1. latva 2. syrjäkylä 3. kauempana olevat, myöhemmin raivatut pellot" (Henell 2005). Molemmat nimen *Larva 2* ilmoittaneet vastaajat ovatkin määritelleet sen tarkoittavan kotitilansa viljelysmaita, jotka sijaitsevat uloimpana tilasta. Olen tulkinnut nimen *Larva 2* primaariksi pelkän paikan lajin ilmaisevaksi nimeksi.⁶

Edellä jo mainitun nimen *Järvi* lisäksi kuivatun Luopajärven paikalla nykyisin olevalle peltoaukealle ilmoitettiin pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi *Lakia*. *Lakia* tarkoittaa Jalasjärven murteessa peltoaukeaa (Henell 2005). *Larvan* ja *Lakian* lisäksi aineistossani on kolme muutakin pelkän paikan lajin ilmaisevaa primaaria pellon nimeä: *Aukia*, *Kyrö* ja *Perkiö*. Murteelliset nimet *Lakia* ja *Aukia* ovat kumpikin luopajärveläisten nuorten miesten ilmoittamia. *Aukian* viittauskohdetta ei ole määriteltä peltoa tarkemmin. Nimen *Perkiö* 'pelto Koskenmäentiellä Keskikylässä' ilmoitti kaikki muutkin aineistoni Keskikylän peltojen nimet ilmoittanut nuori (a1n95). Jalasjärven murteessa *perkiö* tarkoittaa takamailla olevaa raivattua uudispeltoa (Henell 2005).

Sana *kyrö* on sikäli mielenkiintoinen, että esimerkiksi Jalasjärven murresanakirjassa ja Eero Kiviniemen luettelossa (1990: 66–67) erilaisia peltoja luokittelevista sanoista mainitaan vain muoto *kytö*, jonka Jalasjärven murresanakirja ja Kielitoimiston

⁶ Tutkimuksessani ilmoitettiin kaksi eri tarkoitteisiin viittaavaa nimeä *Larva*: *Larva 1* 'Ahonkylä, kulmakunta' ja *Larva 2* 'Peltokosken tilan uloimmat viljelysmaat'.

sanakirja määrittelevät (suosta) kydöttämällä tehdyksi viljelysmaaksi. Jalasjärven murre-sanakirjassa esiintyy lisäksi ilmaus *kyrönoja* 'kytöä kuivatettaessa tehty oja' (Henell 2005, KS). Oman aineistoni *kytö* ~ *kyrö* -nimistä *kyrö*-nimiä on kuitenkin kolme: *Kyrö*, *Ylikyrö* ja *Puusepänkyrö* ja *kytö*-nimiä vain yksi: *Kotokytö*. Niiden lisäksi aineistooni sisältyy vielä pellonnimi *Kyrörinta*. Nimet *Kyrö* ja *Ylikyrö* ovat saman työikäisen naisen (b10n58) Ala-Vallin suunnalla sijaitseville pelloille ilmoittamia nimiä. Koskuella sijaitsevan pellon *Puusepänkyrö* virallinen nimi on *Puunsepänkytö*.

Paikan lajia ilmaisevan perusosan *pelto* ~ *pellot* sisältävät nimet aineistossani ovat: *Alapelto*, *Pikkupelto*, *Mahapelto*, *Lasinaluspelto*, *Kotipellot*, *Sepon pellot* ja *Pelto siellä perällä*. Koskuelaisen eläkeläisnaisen ilmoittama nimi *Alapelto* kuuluu Suomen yleisimpiin peltojen nimiin (Kiviniemi 1990: 170–171). Nimeämisperusteena on tässä tapauksessa paikan sijainti. Vieläkin yleisempi on hirvijärveläisen nuoren miehen (a13m94) ilmoittama nimi, joka aineistossani esiintyy monikkomuodossa: *Kotipellot*. Myös tässä nimessä nimeämisperusteena on paikan sijainti: *Kotipellot* sijaitsevat lähellä vastaajan kotia. Paikan sijainnin perusteella on nimensä saanut niin ikään kodin läheisyyteen viittaava *Lasinaluspelto* 'pelto Koskuella'. Pelto on niin lähellä kotia, että sinne näkee koti-ikkunasta, se siis sijaitsee aivan *lasin alla*. Myös luopajärveläisen nuoren miehen (a35m94) ilmoittama *Pelto siellä perällä* on nimetty sijaintinsa perusteella.

Paikan ominaisuus on puolestaan nimeämisperusteena nimessä *Pikkupelto*, joka viittaa hyvin pieneen heinää kasvavaan peltoon Kirkonkylässä. Monikkomuotoisessa nimessä *Sepon pellot* 'pellot vastaajan perheen mökin lähellä' nimeämisperusteena on mitä todennäköisimmin paikan suhde ihmiseen. Kyseinen henkilönnimikantainen pellonnimi perustuu siihen, että pellot omistaa tai omisti *Seppo*-niminen mies. Koskuelaisen eläkeläismiehen (c19m34) ilmoittaman pellonnimen *Mahapelto* 'pelto Seilonmäellä Koskuella' nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa.

Aineistoni viisi pellonnimeä, jossa paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *maa* ~ *maat*, ovat: *Mannilanmaa*, *Paapanmaa*, *Marttintuvanmaa*, *Järvimaat* ja *Kivikko Matin lasinalusmaat*. Koskuelaisen nuoren naisen (a3n95) ilmoittamaa nimeä *Mannilanmaa* lukuun ottamatta *maa* ~ *maat* -nimet ovat saman nuoren luopajärveläismiehen (a35m94) ilmoittamia. Nimi *Mannilanmaa* 'pelto Koskuella'

on todennäköisesti sukunimikantainen. Taloja, joiden virallinen nimi on *Mannila*, on Jalasjärvellä kolme. Yksi taloista sijaitsee Koskuella.

Paikan suhde ihmiseen on nimeämisperusteena luopajärveläisen miehen ilmoittamissa nimissä *Kivikko Matin lasinalusmaat* ja *Paapanmaa*, jos nimissä on viittaus peltojen omistajaan tai käyttäjään eli Kivikko Mattiin ja paappaan. Nimen *Martintuvanmaa* nimeämisperusteena on sen sijaan todennäköisesti paikan sijainti, sillä pellon voi päätellä sijaitsevan *Martintuvaksi* nimetyn rakennuksen lähellä. Monikkomuotoinen nimi *Järvimaat* viittaa todennäköisesti jo aiemmin käsitellyn nimen *Järvi* tavoin kuivatun *Luopajärven* paikalla (tai sen lähellä) oleviin peltoihin. Erona on tosin se, että nimi *Järvimaat* viitanee pienempään, todennäköisesti vastaajan perheen omaan, peltoalueeseen eikä koko entisen järven paikalla olevaan alueeseen, kuten nimi *Järvi*.

Tutkimuksessani ilmoitettiin neljä pellonnimeä, joiden paikan lajia ilmaiseva perusosa on *vainio*: *Perävainio*, *Ylähvainio*, *Moottorivainio* ja *Pumppuvainio*. Sijaintiin perustuva koskueläisen eläkeläisen ilmoittama nimi *Perävainio* kuuluu Suomen yleisimpiin peltojen nimiin. Se on Eero Kiviniemen (1990: 170–171) listauksen mukaan kolmanneksi yleisin *-vainio*-loppuinen pellonimi. Kirkonkyläläisen eläkeläisen ilmoittama *Ylähvainio* 'pelto, jolla sijaitsee Jalasjärven Lämpö Oy' on murteellinen nimi. *Ylähä* tarkoittaa Jalasjärven murteessa 'ylös' ja ilmaus *ottaa ylähä* 'kääntää kesantomaa'. Kesantomaasta, joka on taas viljelyksessä, voidaan käyttää myös ilmausta *ylähällä*. (Henell 2005.)

Luopajärvellä sijaitsevan Haapaniemien pellon nimessä *Moottorivainio* nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. Nimen ilmoittaneen työikäisen naisen (b16n55) mukaan pellolla on vesimylly. Kirkonkyläläinen eläkeläisnainen (c11n40) ilmoitti nimen *Pumppuvainio* pellolle, jolla hänen mukaansa sijaitsevat ”kunnalliskodin vesilähteet”. Nimen *Pumppuvainio* voi tulkita joko siten, että pellolla on pumppu tai pumppuja, jolloin tämänkin nimen nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä.

Jalasjärven murteessa luonnonheinää kasvavaa vesiperäistä niittyä tarkoittava *luhta* esiintyy perusosana kolmessa aineistoni pellonnimessä: *Kotoluhta*, *Sikaluhta* ja *Ojaanluhta* 'Ojaluhta'. Entiset luonnonniityt ovat nykyisin yleensä laitumena,

peltona tai metsänä, mutta monet niittyjen nimet ovat säilyneet peltojen niminä (Kiviniemi 1990: 67, 172). Nimet *Kotoluhta*, *Sikaluhta* ja *Ojaanluhta* ovat siis todennäköisesti juuri tällaisia nimiä. Nimeämisperusteena luopajärveläisen nuoren miehen (a35m94) ilmoittamassa nimessä *Kotoluhta* on paikan sijainti eli niitty on sijainnut tai sijaitsee lähellä kotia. Mäntykoskelaisen eläkeläisnaisen (c10n41) ilmoittamassa nimessä *Sikaluhta* 'pelto Hirvijärventien varressa' nimeämisperusteena taas on paikalla oleva tai esiintyvä, sillä paikassa on pidetty sikoja. Herkästi tulvivalle *Ojaluhtha*-nimiselle alueelle Ala-Vallin ja Hirvijärven välillä ilmoitettu sekundaari nimi *Ojaanluhta* on murteellinen. Virallisesta nimestä poiketen määriteosa esiintyy nimessä *Ojaanluhta* monikon genetiivissä, joka yleiskielellä kuuluisi *ojain* tai *ojien*. Virallisessa nimessä määriteosa on kuitenkin yksikön nominatiivissa *oja*.

Pellonnimiä, joissa perusosana on aidattua laidunmaata tarkoittava *haka*, on aineistossani yksi: nuoren koskuelaisen (a3n95) ilmoittama *Halmeshaka* 'pelto Koskuella'. Niittyjen tavoin myös entiset laitumet on usein myöhemmin muutettu pelloiksi. Sana *halme* tarkoittaa (kaskettua) viljelysmaata (KS). Nimessä *Halmeshaka* se esiintyy murteellisessa muodossa *halmes*.

Pellonnimiä, joissa paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *sarka* ~ *sarat*, on aineistossani yksi: *Pitkät sarat* 'vastaajan lapsuudenkodin Kuusiston peltoja Luopajärvellä'. Tämä paikan ominaisuuteen perustuva nimi on perusosan *sarka* sisältävistä nimistä kaikkein yleisin (Kiviniemi 1990: 109). Nimi kertoo paikan ominaisuudesta eli siitä, että sarat ovat pitkiä.

-rinta-loppuisia pellonnimiä on aineistossani yksi: *Kyrönrinta*. (Ks. myös s. 109.) *Kyrönrinta* viittaa Hirvijärventien varressa Mäntykosken ja Haapamäen välillä sijaitsevaan peltoon. Ala-Vallissa ilmoitettiin sijaitsevaksi pelto, jossa paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *laakso*. Tämä *Korteslaakso*-niminen pelto on nimetty kasvillisuuden mukaan, joten nimeämisperusteena on siis paikalla oleva tai esiintyvä. Nimessä esiintyy sanan *korte* murteellinen muoto *kortes*.

Jo aiemmin käsitellyn nimen *Perkiö* lisäksi, kaikki Keskikylässä sijaitsevien peltojen nimet aineistossani ilmoittanut nainen (a1n95) ilmoitti nimet: *Kannonavo*, *Kapelpakka*, *Naapurin Levä* ja *Oma Levä*. Peltojen nimien *Naapurin Levä* ja *Oma*

Levä perusosa *Levä* perustuu siihen, että pellot sijaitsevat *Leväntie*-nimisellä tiellä. Määriteosat *oma* ja *naapurin* taas ilmaisevat, kuka pellot omistaa.

Peltojen nimistä kaksi on muodostettu *la*-johtimella: *Arvola* ja *Kontola*. *Arvolan* ilmoitti luopajärveläinen nuori mies (a35m94) ja *Kontolan* koskuelainen eläkeläisnainen (c7n44). Nimessä *Kontola* esiintyvä sana *konta*, tarkoittaa Jalasjärven murteessa suon pintakerroksesta saatua turvetta (Henell 2005).

Nuori Luopajärveläinen nainen (a4n95) ilmoitti pellonnimen *Kimbiloukko*. Nimi *Kimpiloukko* löytyy kartalta Luopajärven kylällä sijaitsevan kulmakunnan nimenä, joten kyseinen pelto sijaitsee todennäköisesti siellä. Huomion arvoista on, että nimeä ei ole kirjoitettu soinnittomalla klusiililla *p*, vaan sen soinnillisella vastineella *b*. Tämä voi toki selittyä kielellä leikittelylläkin, mutta toinen selitys saattaa olla nimen ilmoittaneen informantin äidinkieli viro, jonka omaperäiseen konsonantistoon kuuluvat suomen kielestä poiketen sekä *p* että *b*.

Kahdeksan muutakin pellonnimeä ilmoittanut luopajärveläinen a35m94 ilmoitti myös pellonnimen *Raimo*. Nimessä esiintyy miehen nimi *Raimo*, joten se on joko nimetty *Raimo*-nimisen miehen mukaan, tai pellolle on annettu yksilöivä miehen etunimi muin perustein.

Viimeisenä käsittelemäni epävirallinen pellonnimi *Höpönassu* on mielenkiintoinen, sillä se poikkeaa perinteisistä peltojen nimistä. Nimen *Höpönassu* 'peltoalue Luopajärvellä' ilmoittanut vuonna 1952 syntynyt työikäinen mies (b17m52) kertoi haastattelussa, että nimeä käytettiin jo hänen lapsuudessaan. Hänen mukaansa *Höpönassun* lisäksi voidaan puhua myös *Järvelän Höpönassusta*. Nimenantaja ei kuitenkaan tiennyt, miten peltoalue on erikoisen nimensä saanut.

Vastaajat ilmoittivat luonnonpaikkoihin kolme nimeä, jotka viittaavat johonkin tiettyyn alueeseen: *Lukkarinloukko* 'alue Jalaston ja Lapionevan seudulla' sekä *Seppä Rautasen plassi* ja *Rautasen plassi* 'joutomaa-alue Luopajärvellä'. Samaan joutomaa-alueeseen viittaavat nimet *Seppä Rautasen plassi* ja *Rautasen plassi* on annettu kyseiselle paikalle, koska sillä sijaitsi aiemmin seppä Rautasen talo, eli nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Jalaston ja Lapionevan seudulla sijaitsevaan paikkaan viittaavan nimen *Lukkarinloukko* nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa.

Erilaisille metsäalueille ilmoitettiin tutkimuksessani yhteensä 21 nimeä, jotka ovat yhtä lukuun ottamatta yksittäisiä mainintoja. Nimistä yli puolet (12) on *-metsä ~ mettä*-loppuisia. Eläkeläiset ja työikäiset suosivat murteellista varianttia *mettä*. Se esiintyy paikan lajia ilmaisevana nimenosana neljän eläkeläisen ja kolmen työikäisen ilmoittamassa nimessä. Nuoret sen sijaan käyttivät ainoastaan yleiskielistä varianttia *metsä*, joka esiintyy paikan lajia ilmaisevana nimenosana viiden nuoren ja yhden eläkeläisen ilmoittamassa metsän nimessä. Aineistoni *-metsä*-loppuiset metsien nimet ovat: *Hakaneulametsä* 'metsäalue Listatalon luona', *Hannunmetsä* 'metsä lähellä entistä Anttilan koulua', *Junametsä* 'pieni metsä Jalastossa', *Peikkometsä 1* 'Puskanmäen ja Sikakylän välinen metsä', *Peikkometsä 2* 'metsä Ilvesjoella' ja *Pelottava metsä* 'pieni metsä Jalastossa'. *-mettä*-loppuisia ovat puolestaan nimet: *Pelekkoomettä* 'metsä Luopajärven ja Ojajärven välillä', *Pikkumettä* 'Koskelan viljelysmaiden keskellä oleva pieni alue, jossa kasvaa muutama puu ja katajapensas', *Rustarinmettä* 'metsä Kannonkylässä', *Röllimettä (2)* 'metsäsaareke Haapaniemen tilalla Luopajärvellä', *Veteraanin mettä* 'metsä Rinteen talon luona' ja *Yhteismettä* 'metsäalue Yli-Vallin ja Kihniön rajalla'.

Luopajärvellä sijaitsevaan metsään viittaava *Hannunmetsä* on ainut eläkeläisen (c23n26) ilmoittama *metsä*-loppuinen nimi aineistossani. Nimi *Hannunmetsä* mainitaan myös Nimiarkiston kokoelmissa. Siellä kerrotaan metsän sijaitsevan lähellä Hannulan taloa (Nikkari 1958). Jos metsä on nimetty talon mukaan, on nimeämisperusteena paikan sijainti. Jos nimi taas viittaa paikan omistajaan tai käyttäjään (*Hannula* > *Hannu*), on nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen. Luopajärvellä on yksi talo, jonka virallinen nimi on *Hannula*. Nimen ilmoittaneen eläkeläisnaisen mukaan metsä on ilmeisesti hakattu 2010-luvulla.

Kaksi nuorta ilmoitti eri tarkoituksiin viittaavan nimen *Peikkometsä*. Kirkonkyläläinen nainen ilmoitti nimen *Peikkometsä 1* Puskanmäen ja Sikakylän välissä olevalle metsälle. Ilvesjokelainen nainen puolestaan ilmoitti nimen *Peikkometsä 2* viittaavan Ilvesjoella sijaitsevaan metsään. Koska kaksi työikäistä luopajärveläistä ilmoitti Luopajärvellä Haapaniemen tilalla sijaitsevalle metsäsaarekkeelle nimen *Röllimettä*, aineistoni metsien nimissä on siis kolme peikkoihin viittaavaa metsän nimeä. Nimi *Röllimettä* on lapsille suunnatusta TV-sarjasta peräisin oleva vertaileva siirrynnäinen. Rölli-sarjassa seikkailee *Rölli-*

niminen kiltti peikko, joka asuu *Röllimetsässä*. Aineistossani nimi esiintyy murteellisessa *-mettä*-loppuisessa muodossa.

Eläkeläisnaisen (c18n35) Luopajärven ja Ojajärven välillä sijaitsevalle metsälle ilmoittamassa murteellisessa nimessä *Pelkkoomettä* nimeämisperusteena on paikan sijainti. Metsän lähellä sijaitsee kohouma, jonka virallinen nimi on *Pelkkoomäki*. Paikan sijainti on nimeämisperusteena myös työikäisen naisen (b18n84) ilmoittamassa nimessä *Rustarinmettä*, sillä metsä sijaitsee *Rustari*-nimisen paikan suunnalla. Ilvesjokelaisen eläkeläisen (c6n44) ilmoittamassa nimessä *Pikkumettä* ja nuoren naisen (a10n95) ilmoittamassa nimessä *Pelottava metsä* nimeämisperusteena on puolestaan paikan ominaisuus. Nimi *Pikkumettä* viittaa keskellä Koskelan viljelysmaita sijaitsevaan muutaman puun ja katajapensaana muodostamaan pieneen alueeseen. Pieneen Jalastossa sijaitsevaan metsään viittaava nimi *Pelottava metsä* taas kertoo millaiseksi nimenkäyttäjät metsän kokevat. Eläkeläismiehen (c5m44) ilmoittamassa nimessä *Yhteismettä* nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Nimen määriteosa kertoo, että metsäalue on yhteinen.

Metsien nimistä kaksi on *-maa*-loppuisia. Kotikylikseen Kirkonkylän ja Yli-Vallin ilmoittanut eläkeläinen (c5m44) ilmoitti nimen *Autionmaa* metsälle, jonka sijaintia hän ei tarkemmin määritellyt. Kirkonkyläläinen nuori nainen (a12n94) ilmoitti Koskuella sijaitsevalle metsälle primaarin nimen *Näkötorninmaa*. Hänen mukaansa metsässä on ollut pieni näkötorni, joten nimeämisperusteena on siis paikalla oleva tai esiintyvä.

Metsille ilmoitetuista nimistä yhdessä paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *salo* ja niin ikään yhdessä nimessä *korpi*. Metsien nimistä ainoa selvästi sekundaari on koskuelaisen nuoren miehen (a21m94) Isosalolle ilmoittava nimi *Pikkusalo*, jossa määriteosa *iso* on korvattu sen vastakohtalla *pikku*. Se, miksi Isosalo on saanut epävirallisen nimen *Pikkusalo*, ei kuitenkaan selviä vastauksesta. Ilvesjokelainen eläkeläinen (c6n44) ilmoitti nimen *Jylisevän korpi* korvelle, joka hänen mukaansa sijaitsi ennen Mäkisen sahan ja myllyn lähellä. Korpi sijaitsi Ilvesjoella kulmakunnassa, jonka virallinen nimi on *Jylisevä*. Tässä tapauksessa nimeämisperusteena on paikan sijainti. Paikka nimeltä *Jyliseväncorpi* mainitaan myös Nimiarkiston kokoelmissa (Laulaja 1972).

Kirkonkyläläinen eläkeläinen (c14m37) ilmoitti nimen *Kannon hautasaareke* metsäsaarekkeelle, jossa hänen mukaansa on sijainnut Kannon talon tervahauta. Nimestä käy siis paikan lajin, (metsä)saareke, lisäksi ilmi, että paikalla on ollut (terva)hauta. Määriteosasta *Kannon* käy puolestaan ilmi paikan omistaja. Nimeämisperusteena tässä primaarissa nimessä on paikan suhde ihmiseen.

Puskanmäen ja Sikakylän väliselle metsälle epävirallisen nimen *Peikkometsä 1* ilmoittanut kirkonkyläläinen nuori nainen (a16n94) ilmoitti samalle metsälle myös toisen epävirallisen nimen: *Yksinäiset vuoret*. Tämä primaari nimi on tuttu Tove Janssonin Muumi-kirjoista eli kyseessä on vertaileva siirrynnäinen. *Yksinäiset Vuoret* on Muumilaaksoa ympäröivä vuoristo (ruots. *Ensliga Bergen*), jossa seikkaillaan mm. teoksessa *Muumipeikko ja pyrstötähti* (alkuteos *Kometen kommer* 1946, *Kometjakten* 1968). *Yksinäiset Vuoret* on Muumi-kirjoissa kuvattu pelottavaksi paikaksi, jossa vaarat vaanivat kulkijaa. (Jansson 1946, 1968, 2009: 205.) Mielenkiintoista onkin, että sekä nimi *Peikkometsä 1* että nimi *Yksinäiset vuoret* sisältävät ajatuksen viittausta kohteeseen pelottavuudesta. Näin on myös aiemmin käsitellyssä nimessä *Pelottava metsä* (ks. s. 47.)

Luopajärveläinen työikäinen nainen (b15n75) ilmoitti nimen *Niemi* Luopajärvellä sijaitsevan Haapaniemen tilan kotimetsälle. Metsä on kuivatun Luopajärven niemessä, joten nimi on siis alun perin syntynyt primaariksi pelkän paikan lajin ilmaisevaksi nimeksi. Nimi on säilynyt, vaikka järvi niemen ympäriltä onkin myöhemmin kuivattu. Niin ikään Luopajärveltä kotoisin oleva nuori nainen (a17n94) ilmoitti nimen *Mennamuorin kuoppa* eräälle Luopajärvellä sijaitsevalle metsäalueelle. Tämän nimen alkuperästä minulla ei ole tietoa.

Mäille ja kallioille ilmoitettiin luonnonpaikkoihin yhteensä 13 epävirallista nimeä. Kohoumien nimiä ilmoitettiin laskettelupaikkojen niminä useita myös harraste- ja vapaa-ajanpaikkoihin, joita käsitellään luvussa 4.7 (s. 78). Luonnonpaikkoihin ilmoitetuista nimistä viidessä paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *mäki*: *Moisionmäki* 'mäki Koskuella', *Kriikkulinmäki* 'mäki Koskuella', *Harakkamäki* 'mäki Koskuella', *Rehuauman mäki* 'rinne' ja *Valkoisenkallionmäki* 'mäki Hirvijärvellä'. Yhtäkään näistä nimistä ei juuri tässä muodossa löydy Nimiarkiston Jalasjärven paikannimikokoelmasta, mutta siellä mainitaan *Moisionmäen* rinnakkaismuoto *Moisionahares* sekä nimi *Valkoinenkallio* ~ *Valakoonenkallio*.

Nimiarkiston kokoelmissa esiintyvä murteellinen nimi *Moisionahares* viittaa samaan mäkeen Koskuella kuin oman aineistoni *Moisionmäki*. Paikka on saanut nimensä siitä, että sillä sijaitsee Moision talo. (Luoma 1992.) *Moisio* ei ole kuitenkaan talon virallinen nimi. Hirvijärvellä sijaitsevan paikan nimeä *Valkoisenkallionmäki* ei löydy Nimiarkiston kokoelmista, mutta nimi *Valkoinenkallio* ~ *Valakoonenkallio* mainitaan. Kyseessä on jyrkkäreunainen kallio, jonka nimi on hyvin vanhaa perua (Mikkola 1969). Nimeämisperusteista ei ole tarkempaa tietoa

Ainoastaan yhdessä kohoumaan viittaavassa epävirallisessa luonnonpaikan nimessä paikan lajia ilmaiseva nimenosa on *vuori*. Kyseessä on Luopajärvellä sijaitseva *Anttilanvuori* (2). Kylässä on myös kulmakunta, jonka virallinen nimi on *Anttilankylä*. Lisäksi aineistossani esiintyy epävirallinen tien nimi *Anttilankyläntie* (ks. s.47). Kaikissa edellä mainituissa nimissä esiintyy niiden lähellä sijaitsevan talon virallinen nimi *Anttila*, joka on myös sukunimi.

Muut luonnonpaikkoihin ilmoitetut epäviralliset mäkien nimet aineistossani ovat: *Hiekkaniekkari* 'mäki Jokipiissä', *Latokoivikko* 'mäki pellon kulmassa Haukkanevalla' ja *Tissi* 'mäennyppylä vastaajan kodin pihassa'. Nimen *Latokoivikko* nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa. Myös Jokipiissä sijaitsevan *Hiekkaniekkarin* nimeämisperusteet ovat epäselvät. Jalasjärvellä tunnetaan kuitenkin myös slangipaikkanimi *Niekkari*, joka pohjautuu yleiskieliseen muotoon *Niemenkari*, joten myös nimen *Hiekkaniekkari* slangiasuinen nimenosa *niekkari* saattaa perustua samaan yleiskieliseen ilmaukseen. Nuoren kirkonkyläläisen miehen kotipihassaan olevalle mäennyppylälle ilmoittama nimi *Tissi* kuvailee paikan muotoa. Mäennyppylä siis muistuttaa rintaa eli arkisesti *tissää*. Tämän vertailunimen nimeämisperusteena on paikan ominaisuus.

Kallioille ilmoitettiin neljä epävirallista nimeä, jotka ovat kaikki primaareja. Eläkeläismies ilmoitti nimen *Pierupykälä* Mäkelänperällä Yli-Vallissa sijaitsevalle kalliolle, jossa on hänen mukaansa isoja halkeamia. Nimeämisperusteista minulla ei ole tietoa. Ojajärvenkyläläinen eläkeläinen (c18n35) ilmoitti nimen *Pirätyskallio* Ojajärven rannassa Lintulan saralla sijaitsevalle kalliolle. Nimiarkistossa esiintyy nimi *Pidätöskallio* ~ *Pirätöskallio*, joka viittaa todennäköisesti samaan kallioon. Kallio on saanut nimensä siitä, että sillä sijaitsi aikanaan *Pirätös*-niminen torppa (Karhumäki 1993). Kaksi luopajärveläistä työikäistä ilmoitti nimen samalle

Luopajärvellä sijaitsevalle kalliolle. Informantti b17m52 ilmoitti sille nimen *Viirinkallio* ja informantti b15n75 nimen *Viiri*. Heli Karhumäen (1988) Nimiarkistoon keräämien tietojen mukaan *Viiri*-niminen paikka on saanut nimensä 1930-luvun tienoilla kalliolle kolmionmittausta varten kiinnitetystä viiristä. Rinnakkaisniminä Karhumäki mainitsee *Viirikallion* ja *Viirikukkulan*. Nimeämisperusteena aineistoni nimissä *Viiri* ja *Viirinkallio* on paikalla oleva tai esiintyvä.

Kiville ilmoitettiin kolme eri nimeä, jotka ovat kaikki primaareja: *Kasakkakivi* (2), *Karhukivi* ja *Isoo kivi*. Luopajärventien varrella Jalastossa sijainneeseen isokokoiseen kiveen viittaavan nimen *Kasakkakivi* ilmoitti kaksi eläkeläistä (c14m37 ja c23n26). Kyseinen paikannimi löytyy myös Nimiarkistosta (Vuorela 1938). Informantti c23n26 kertoi haastattelussa, että hänen lapsuudessaan kerrottiin tarinaa, jonka mukaan paikalla olisi joskus tapettu kasakka. Tarinan mukaan kasakka myös haudattiin paikalle, ja päälle vieritettiin kivi. Tämän tapahtumasarjan seurauksena kyseinen kivi sai nimen *Kasakkakivi* ja ahde, jolla kivi sijaitsi nimen *Kasakka-ahde* ~ *Kasakka-ahare* (ks. s. 53). Informantti c23n26 kertoi myös, että *Kasakkakivi* on myöhemmin teiden rakennustöiden yhteydessä hävitetty paikalta. Samaan nimiryppäeseen kuuluvan nimen *Kasakka-ahde* ~ *Kasakka-ahare* tarkoite sen sijaan on edelleen olemassa. Nimeämisperusteena näissä nimissä on paikan suhde ihmiseen.

Ilvesjokelainen eläkeläinen (c6n44) ilmoitti nimen *Karhukivi* vanhan Holkontien varrella sijaitsevalle kivelle. Hänen mukaansa eräs mies ampui kiveä 1900-luvun alkupuolella, koska luuli sitä karhuksi. Tämäkin kivi on siis saanut nimensä tapahtuman seurauksena eli nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Luopajärvellä syntyneen eläkeläisen (c23n26) ilmoittamassa murteellisessa nimessä *Isoo kivi* 'kivi Kuusniemen haassa Luopajärvellä' nimeämisperusteena on sen sijaan paikan ominaisuus. Nimen murteellinen määriteosa *isoo* kertoo kiven koosta.

Tutkimuksessani ei ilmoitettu yhtään nimeä saarille eli maa-alueille, jotka ovat tällä hetkellä joka puolelta veden ympäröimiä. Sen sijaan ilmoitettiin neljä perusosan *-saari* sisältävää nimeä maa-alueille, jotka ovat joskus olleet saaria, mutta järvet niiden ympärillä ovat nykyisin suota tai peltoa: *Isoosaari*, *Koppasaari*, *Paskasaari* (2) ja *Pitkäsaari*. Nimet *Isoosaari*, *Koppasaari* ja *Pitkäsaari* ovat kaikki saman ojajärvenkyläläisen eläkeläisen (c18n35) ilmoittamia. Murteellinen nimi *Isoosaari*

viittaa nykyisin suoaluetta olevan Ojajärven keskellä olevaan Ojajärvensaareen. Suurin osa saaresta on nykyisen Seinäjoen puolella. Saari on varsin iso, eli paikallismurteella *isoo*, verrattuna lähistöllä oleviin muihin saariin, joten se on nimetty kokonsa perusteella. Nimenantoperusteena on tässä tapauksessa siis paikan ominaisuus. Ominaisuutensa mukaan lienee nimensä saanut myös *Pitkäsaari*, joka sijaitsee Kruununujan lähistöllä.

Informantti c18n35 ilmoitti myös nimen *Koppasaari*, jonka hän määritteli sijaitsevan: ”Lehtisen ja Mettomäen välillä”. Ojajärven laidalla on Mettoomäkiniminen talo, jonka lähellä sijaitsee yksi entisen Ojajärven saarista. Nimiarkiston kokoelmissa mainitaan Ojajärvellä sijaitseva *Koppasaari*, jossa on kasvanut hyvää pärepuuta (Tantarimäki 1987). Saari lienee siis saanut nimensä, siitä että siellä kasvaneesta pärepuusta on tehty koppia. Nimeämisperusteena on tällöin paikan suhde ihmiseen.

Yksi eläkeläinen (c23n26) ja yksi työkäinen (b17m52) ilmoittivat nimen *Paskasaari* kuivatun Luopajärven paikalla olevan peltoalueen keskellä sijaitsevalle pienelle metsäsaarekkeelle eli paikalle, joka oli aiemmin saari Luopajärvessä. Myös tässä tapauksessa perusosan *-saari* sisältävä nimi viittaa siis paikkaan, joka on säilyttänyt nimensä, vaikka sen laji on muuttunut. Nimen ilmoittaneet vastaajat kertoivat haastatteluissa, että eivät tiedä, miten paikka on saanut nimensä. Nimen ilmoittanut eläkeläisnainen (c23n26) soitti kuitenkin minulle keväällä 2014, ja kertoi saaneensa selville nimen alkuperän. Eräs vuonna 1915 syntynyt Luopajärveltä kotoisin oleva mies oli kertonut tuntevansa nimen syntytarinan. Kun paikalla vielä oli järvi, siinä kasvoi kortetta, jota ihmiset soutivat niittämään veneistä käsin. Vedessä kasvava korte oli ilmaista, joten kuka tahansa sai niittää sitä rehuksi karjalle. Koska saari sijaitti sopivassa paikassa kortepajiin nähden, sitä käytettiin niittoreissuilla käymälänä. Koska *Paskasaari* on siis saanut nimensä käyttötarkoituksensa mukaan, on nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen.

Nevoille ilmoitettiin tutkimuksessani kaksi epävirallista nimeä, jotka ovat kummatkin saman eläkeläisen samalle nevalle ilmoittamia nimiä. Informantti c14m37 ilmoitti Kyrönnevalle sekundaarit nimet *Kyrönneva* ja *Kuraneva*. Nimistä *Kyrönneva* on paikallismurteinen ja *Kuraneva* taas äänteellinen muunnos, jossa virallisen nimen määriteosa *kyrön* on korvattu samoja äänteitä sisältävällä sanalla

kura. Nimi viittaa myös nevan ominaisuuteen, kuraisuuteen, ja siihen voi liittyä joko humoristinen tai pejoratiivinen lataus.

Niemille ilmoitettiin kaksi eri nimeä, jotka ovat kumpikin primaareja. Eläkeläismies (c22m31) ilmoitti nimen *Pukkioniemi* paikalle, jonka viralliseksi nimeksi hän ilmoitti Pukkienniemen. Nimi viittaa Lamminjärven ja Jalasjärven välissä olevaan niemeen Kirkonkylässä. Koska kumpaakaan nimeä ei kuitenkaan löydy peruskartasta, ne ovat todellisuudessa kummatkin epävirallisia. *Pukkioniemi* on jalasjärveläisten keskuudessa varsin yleisesti käytetty nimi, sen sijaan c22m31:en niemen viralliseksi nimeksi ilmoittama *Pukkienniemi* on esimerkiksi itselleni täysin entuudestaan tuntematon. Se, miksi yleisemmin tunnettua nimeä *Pukkioniemi* ei ilmoittanut kuin yksi vastaaja, selittyy sillä, että se on muodoltaan perinnäinen paikannimi, joita vastaajat ovat tutkimuksessani usein pitäneet virallisina niminä. Tästä kertoo esimerkiksi se, että eräs nuori vastaaja (a1n95) ilmoitti kyseisessä niemessä sijaitsevalle urheilupaikalle epäviralliset nimet *Pukkis* ja *Pukkiska*, mutta nimeä *Pukkioniemi* hän piti paikan virallisena nimenä (ks. s. 76). Nimet, joita kyseinen nuori piti epävirallisina, ovat *-is-* ja *-iska-*johtimilla muodostettuja slanginimiä, kun taas hänen virallisena pitämänsä *Pukkioniemi*, on siis muodoltaan perinnäinen paikannimi.

Eläkeläismiehen ilmoittama nimi *Pukkienniemi* löytyy myös Nimiarkiston kokoelmista. Nimeä *Pukkioniemi* sieltä sen sijaan ei löydy, joten vaikuttaisi siltä, että vanhempi muoto *Pukkienniemi* on myöhemmin muuttunut *Pukkioniemeksi*. Kertoman mukaan paikassa on pidetty vuohia laitumella (Koski 1967), joten nimeämisperusteena on siis sillä perusteella paikalla oleva tai esiintyvä. Toinen aineistoni niemien nimistä, ilvesjokelaisen eläkeläisen (c6n44) ilmoittama *Viitikko*, viittaa lähellä entistä Ilvesjoen koulua sijaitsevaan niemeen. Nimi perustuu todennäköisesti paikan kasvillisuuteen.

4.13 Muut paikat

Kyselyn kohdassa: 12. Muut mieleesi tulevat paikat, tiedusteltiin nimiä niille Jalasjärven paikoille, jotka eivät sovi muihin annettuihin kategorioihin. Kohdassa 12 vastaajat ilmoittivat nimiä muun muassa parkkipaikoille, hautausmaille, puille ja linja-autopysäkeille. Tähän kyselyn kohtaan ilmoitettiin yhteensä neljä nimeä

parkkipaikoille: *Osuuspankin parkkis* 'Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Jalasjärven konttorin parkkipaikka', *Roopen parkkis* 'S-market Jalasjärven parkkipaikka', *Saarnion parkkis* 'Rautia K-maatalous Saarnion parkkipaikka' ja *Wisiitin parkkis* 'ABC Jalasjärven parkkipaikka'. Kaikki nimet ovat saman työikäisen naisen (b2n83) ilmoittamia. Koska parkkipaikoilla ei ole virallisia nimiä, kaikki ilmoitetut nimet ovat primaareja. Kaikissa nimissä paikan lajia ilmaiseva nimenosa on sanan *parkkipaikka* slangiasuisessa muodossa *parkkis*. Kaikkien nimien määriteosista käy ilmi, minkä yrityksen parkkipaikasta on kyse, joten nimeämisperusteena kaikissa näissä nimissä on paikan sijainti. Kahden nimen määriteosassa esiintyy yrityksen vanhan nimen osa. Nimen *Wisiitin parkkis* määriteosa pohjautuu nimeen *ABC Wisiitti* (nykyinen ABC Jalasjärvi) ja nimen *Roopen parkkis* määriteosa nimeen *S-market Roope* (nykyinen S-market Jalasjärvi). Yhdelle parkkipaikalle ilmoitettiin lisäksi nimi vapaa-ajanpaikkoihin. (Ks. *Auli 2* 'entisen Aulin Ateriat Oy:n lähellä oleva parkkipaikka' s. 80.)

Kolme vuonna 1994 syntynyttä nuorta ilmoitti primaarin nimen *Jumbopysäkki* ~ *Jumbo-pysäkki* (2) Jalasjärven koulukeskuksen linja-autopysäkille. Kyseiselle pysäkille pysähtyvät peräkkäin kaikki linja-autot, jotka kuljettavat koulukyyditystä tarvitsevia oppilaita ja opiskelijoita, joten kyseessä on tavallista isompi linja-autopysäkki. Informantit eivät selittäneet nimen alkuperää, mutta mahdollinen selitys nimelle on, että sen määriteosa *jumbo* viittaa juuri paikan suureen kokoon. Tällöin sitä olisi käytetty samaan tapaan kuin sanassa *jumbojetti*, jota käytetään suurimmista matkustajakoneista. Sanalla *jumbo* on arkikielessä myös merkitys 'viimeinen', joten nimi saattaa tarkoittaa myös viimeistä pysäkkiä. (GS.)

Nuori mies (a23m94) ilmoitti Komsilla sijaitsevan linja-autopysäkin kopille primaarin nimen "*Vakipaikka*". Informantti kirjoitti nimen lainausmerkkeihin, joilla hän saattaa korostaa nimen sisäpiiriluonnetta. Vastauksesta ei käy ilmi, käytetäänkö paikkaa muuhunkin kuin linja-auton odotteluun, mutta nimestä käy kuitenkin ilmi, että sitä käytetään vakituisesti. Nimeämisperusteena on siis joka tapauksessa paikan suhde ihmiseen.

Työikäinen mies (b9m58) ilmoitti Jalasjärven hautausmaalle primaarin nimen *Lännenmaa*. Hän kirjoitti vastauksessaan, että nimi vertaa Jalasjärven hautausmaata muinaisten egyptiläisten paratiisiin. Mielikuva *Lännenmaasta* syntyy vastaajan

mukaan erityisesti silloin, kun aurinko laskee hautausmaan taakse länteen. Muinaisten egyptiläisten uskonnossa kuolleitten valtakunta sijaitsi lännessä, ja siitä näkyy käytettävän suomen kielessä ilmauksen *Lännenmaa ~ Lännen maa ~ lännen maa* lisäksi ainakin ilmauksia *Länsi, läntinen maa* ja *läntisten maa* (Holthoer 1994: 70–76). Jalasjärven hautausmaan epävirallinen nimi *Lännenmaa* on vertaileva siirrynnäinen, jonka nimeämisperusteena on paikan ominaisuus.

Tutkimuksessani ilmoitettiin ainoastaan yksi epävirallinen leikkipuiston nimi. Nuori nainen a24n94 ilmoitti primaarin nimen *Hyttysleikkis* Puskanmäessä metsän keskellä sijaitsevalle autioituneelle leikkipuistolle. Nimessä paikan lajia ilmaiseva nimenosa on sanan leikkikenttä tai leikkipuisto slangiasuisessa *-is*-johtimellisessa muodossa *leikkis*. Nimen ilmoittajan mukaan paikassa on aina kylmä ja paljon hyttysiä. Nimeämisperusteena onkin siis paikalla oleva tai esiintyvä.

Eläkeläisnainen (c23n26) ilmoitti primaarin nimen *Meijärinplassi* paikalle, joka hänen mukaansa sijaitsee Luopajärvellä Hannulan tienhaaraa vastapäätä. Paikan lajia ilmaiseva nimenosa *plassi* ja määriteosa *meijärin* ovat kumpikin paikallismurteellisessa muodossa. *Plassi* tarkoittaa Jalasjärven murteessa paikkaa, aluetta tai tonttia, ja *meijäri* on puolestaan sanan *meijeri* murteellinen muoto (Henell 2005). Informantti c23n26 kertoi haastattelussa, että paikalla on aiemmin sijainnut *meijeri*, joten nimeämisperusteena on siis paikalla oleva tai esiintyvä. Nuori nainen (a12n94) ilmoitti primaarin nimen *Hehtaari* perheensä mökkipaikalle Koskuella. Mökkipaikka on nimetty pinta-alan mittayksiköllä *hehtaari* (=10 000 m²), jota saatetaan arkisesti käyttää myös kuvaannollisessa merkityksessä: ”*Onpa teillä hehtaaria* ’paljon tilaa’ *tässä uudessa asunnossa*” (GS). Mikäli nimi *Hehtaari* siis kuvailee jollakin tapaa kyseisen mökkipaikan pinta-alaa tai kokoa, on nimeämisperusteena paikan ominaisuus.

Eläkeläismies (c4m46) ilmoitti nimen *Huijarin mäki* Liikajärven lähellä sijaitsevalle paikalle, jossa on hänen mukaansa kivistä rakennettuja kuution muotoisia rakennelmia. Paikan virallinen nimi on Huijarinkalliot, joten nimi *Huijarin mäki* on siis sekundaari. Nuori mies (a11m95) ilmoitti primaarin yleisnimimäisen nimen *Hiekkamonttu 2* Mustalamminkylässä sijaitsevalle paikalle, jossa on hänen mukaansa paljon hiekkaa.

Tutkimuksessani ilmoitettiin myös yhteensä kuusi puunnimeä, joista kahdella on sama viittauskohde. Koska puilla ei ole virallisia nimiä, ovat kaikki ilmoitetut nimet primaareja. Kuusi vastaajaa ilmoitti nimen *Haarukkapuu* (6) erään Jalasjärvellä sijaitsevan ulkoilureitin varrella sijaitsevalle monihaaraiselle männylle. Informantti a5m95 ilmoitti nimen *Haarukkapuu* lisäksi samalle puulle myös nimen *Haaramänty*. Kyseinen puu on saanut nimen *Haarukkapuu* poikkeavan ulkomuotonsa vuoksi, se todella muistuttaa haarukkaa. Nimi *Haaramänty* kertoo, että puun laji on mänty, ja se on haaroittunut. Kummankin nimen nimeämisperusteena on paikan ominaisuus. Kyseiselle puulle ilmoitti nimiä neljä nuorta ja kaksi nuorta työikäistä (b21n91 ja b20m88).

Aineistoni puiden nimien joukossa on myös toiseen monihaaraiseen mäntyyn viittaava nimi: *Ryssänmänty* 'monihaarainen mänty Rustarissa'. Nimen *Ryssänmänty* ilmoitti eläkeläismies (c14m37). Hän ei kertonut vastauksessaan nimen taustasta, mutta sitä saattavat valaista Nimiarkiston tiedot Rustarissa sijaitsevasta *Ryssänraatopuu*-nimisestä hongasta. Koska nämä kummatkin sanan *ryssä* sisältävät puunnimet viittaavat nimenomaan Rustarissa sijaitsevaan puuhun, on todennäköistä, että kyseessä on sama puu. Puun nimestä liikkuu kaksi eri tarinaa. Ensimmäisen version mukaan venäläinen maanmittari putosi joskus puusta ja kuoli. Toisen version mukaan taas puusta putosi Suomen sodan aikana venäläinen tarkkailija, joka oli kiivennyt sinne tähyttämään. (Koski 1967.) Tarinoille on yhteistä se, että kummassakin puusta on pudonnut venäläinen eli kansanomaisesti *ryssä*. Aineistossani esiintyvä nimi *Ryssänmänty* on siis todennäköisesti *Ryssänraatopuun* rinnakkaisnimi.

Eläkeläisnainen (c23n26) ilmoitti nimen *Vanha lehmus* tien vieressä entisen Anttilan talon kohdalla Luopajärvellä kasvavalle puulle. Hän kertoi haastattelussa kiinnittäneensä jo lapsuudessaan huomiota kyseiseen merkilliseen puuhun, sillä se poikkesi huomattavasti ympäristön muista puista. Puu oli erityislaatuinen paitsi vanhan ikänsä, myös sen vuoksi, että lehmukset olivat Luopajärvellä hyvin harvinaisia. Myös tämä puu on siis saanut nimen, koska se poikkeaa muista ympäristön puista. Nimenosa *lehmus* kertoo puun lajin, määriteosa *vanha* ilmaisee sen ikää. Nimeämisperusteena on paikan ominaisuus.

Eläkeläisnainen (c10n41) ilmoitti Löyhingintien varrella tienhaarassa kasvaneelle koivulle nimen *Lemmenkoivunpysäkki*. Haastattelussa hän arveli koivun saaneen nimensä siitä, että sen luona olisi joskus lemmiskely. Hän kertoi myös, että iso vanha koivu toimi oivana maamerkinä, sillä hyvin suoran tien varrella sen erotti kaukaa. Nimi oli 1940–1950-luvuilla sen verran yleisesti tunnettu, että esimerkiksi taksinkuljettajat tiesivät, mihin pysähtyä, kun kuulivat nimen *Lemmenkoivunpysäkki*. Koska sekä paikalla lemmiskely, että sen käyttö pysähdyspaikkana liittyvät ihmisen toimintaan, on nimeämisperusteena paikan suhde ihmiseen. Informantti c10n41 arveli, että koivu ei olisi enää nykyään pystyssä.

Nuori mies (a11m95) ilmoitti Jalasjärven rullalautailupuistossa kasvavalle puulle nimen *Kenkäpuu*. Nimen ilmoittaneen nuoren miehen mukaan rikkinäiset *kengät* tavataan heittää *puuhun*. Koska *Kenkäpuu* on saanut nimensä käyttötarkoituksensa mukaan, on nimenantoperusteena paikan suhde ihmiseen.

5 EPÄVIRALLISTEN NIMIEN MUODOSTAMINEN

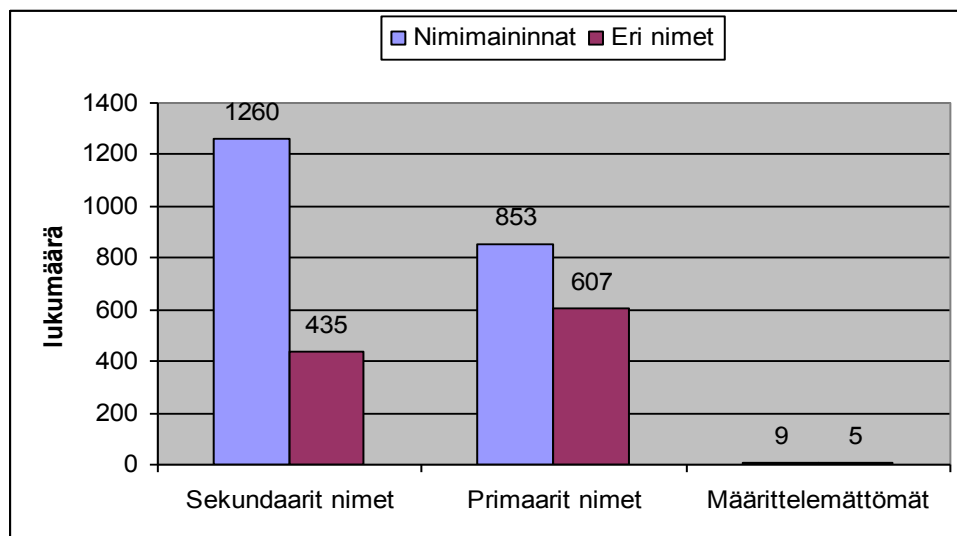
5.1 Sekundaarien ja primaarien nimien jakauma aineistossa

Varsinainen epävirallisten paikannimien aineistoni sisältää kaiken kaikkiaan 2122 nimimainintaa. Kun esimerkiksi 33 vastaajaa ilmoitti epävirallisen nimen *Arvauskeskus* 'Jalasjärven terveyskeskus', on siitä aineistossani 33 nimimainintaa. Varsinaisen tutkimusaineistoni nimimainintojen määrä 2122 ilmaisee siis sen, miten monta kertaa nimiä kaiken kaikkiaan ilmoitettiin eli siihen on siis laskettu mukaan myös maininnat samoista nimistä. Siihen eivät sisälly ne informanttien ilmoittamat ilmaukset, jotka olen tulkinnut yleisnimiksi (67 nimimainintaa), virallisiksi paikannimiksi (61 nimimainintaa) tai ne muualla kuin Jalasjärvellä sijaitseville paikoille ilmoitetut epäviralliset paikannimet, jotka eivät kuulu lähikuntien nimiin (20 nimimainintaa).

Koska tarkoituksenani ei ole ainoastaan selvittää montako eri nimeä aineistoni sisältää, vaan myös esimerkiksi nimien yleisyyttä, on myös nimimainintojen määrällä tutkimuksessani olennainen merkitys. Nimimaininnoista 1054 (49,7 %) on nuorten, 597 (28,1 %) työikäisten ja 471 (22,2 %) eläkeläisten. On syytä muistaa, että vertailuryhmissä on eri määrä vastaajia: nuoria on 38, työikäisiä 21 ja eläkeläisiä 23.

Kaikista 82 vastaajasta nuorten osuus on siis 46,3 %, työikäisten 25,6 % ja eläkeläisten 28 %. Tämän vuoksi esimerkiksi nimimainintojen määrät eivät sellaisenaan ole vertailukelpoisia, vaan vertailussa tarvitaan apuna erilaisia laskentatapoja. Nuoret ilmoittivat yhtä vastaajaa kohden keskimäärin 27,7 epävirallista paikannimeä, työikäiset lähes saman verran eli 28,4 epävirallista paikannimeä ja eläkeläiset vähiten eli 20,5 epävirallista paikannimeä.

Kaikista aineistoni nimimaininnoista 1260 eli n. 59,4 % on sekundaareja, 853 eli n. 40,2 % primaareja ja yhdeksän eli n. 0,4 % nimiä, joiden kohdalla en pystynyt selvittämään, kumpaan ryhmään nimet kuuluvat. Aineistoni sisältää kaikkiaan 1047 eri nimeä, joista 435 eli n. 41,5 % olen tulkinnut sekundaareiksi ja 607 eli n. 58 % primaareiksi. Määrittelemättömiksi jääneiden nimimainintojen joukossa on viisi eri nimeä. Se on 0,5 % aineistoni kaikista eri nimistä. Primaarien ja sekundaarien nimien mainintojen ja eri nimien jakaumaa aineistossa kuvaa Kuvio 1.



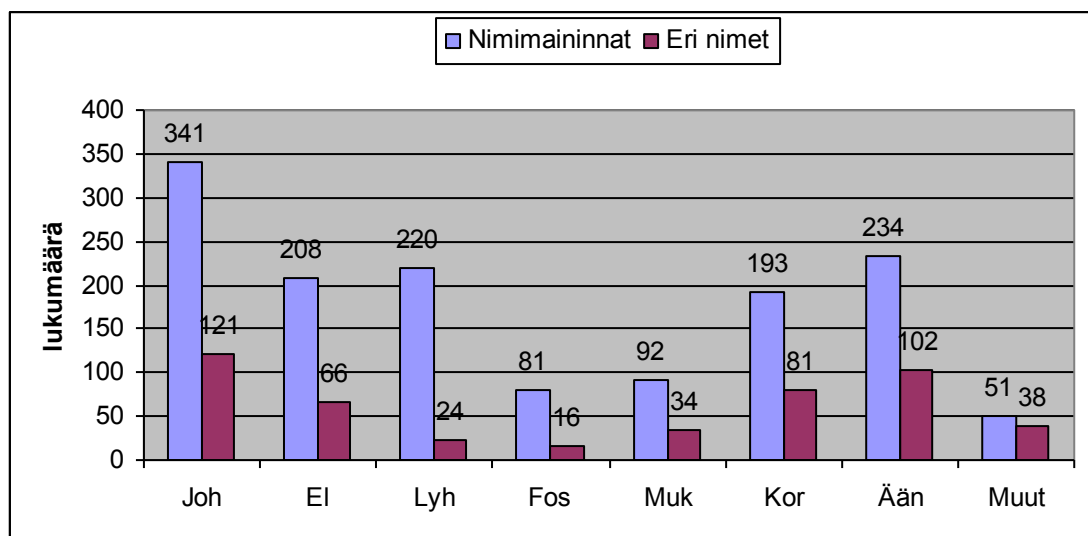
KUVIO 1. Sekundaarien ja primaarien nimien mainintojen sekä sekundaarien ja primaarien eri nimien jakauma aineistossa.

5.2 Sekundaarien nimien muodostaminen

Aineistoni kaikista 2122 nimimaininnasta 1260 eli 59,4 % on sekundaareja. Eri nimiä niiden joukossa on 435, joka on 41,5 % aineistoni kaikista 1047:stä eri nimestä. Olen tässä tutkimuksessa jakanut sekundaarit nimet muodostustapansa perusteella johdoksiin (*Tiilis* 'Tiilitie'), elliptisesti lyhennettyihin nimiin (*Pelto* 'Pub Peltokerroin'), lyhenne- ja kirjainnimiin (*Koo* ~ *K* 'K-supermarket Jalasjärvi'),

vanhoihin eli fossiloituneisiin nimiin (*Roope* 'S-market Jalasjärvi ent. S-market Roope'), mukaelmiin (*Östermyyrä* 'Seinäjoki, ruots. Östermyra'), synonyyminimiin ja muihin nimenosan korvaamisella muodostettuihin nimiin (*Isoonkissankylä* 'Ilvesjoki, kylä'), äänteellisiin muunnoksiin (*Iloliamentie* 'Iloniementie'), epeksegeettisiin nimiin (*Karviankylä* 'Karvia, kunta'), murteellisiin nimiin (*Lahoonsilta* 'Lahon silta') ja lisämääritteisiin nimiin (*Lahti-Valkama* 'Valkama, tila'). Jotkin nimet voivat kuulua useampiin eri ryhmiin. Esittelen nimenmuodostustavat ja valotan niitä esimerkkien avulla seuraavissa alaluvuissa.

Kuvio 2 kuvaa sekundaarien nimimainintojen ja eri sekundaarien nimien jakaumaa aineistossa. Pylväsdiagrammista käyvät ilmi eri nimenmuodostustapojen avulla muodostettujen nimien mainintojen ja eri nimien lukumäärät. Poikkeuksena edellisessä kappaleessa esiteltyyn ryhmittelyyn on ryhmä muut, johon kuuluvat epeksegeettiset, murteelliset sekä lisämääritteiset nimet. Murteellisilla nimillä tarkoitan tässä yhteydessä niitä epävirallisia nimiä, jotka poikkeavat virallisesta nimestä vain murteellisuutensa perusteella.



KUVIO 2. Sekundaarien nimien mainintojen ja eri sekundaarien nimien jakauma aineistossa muodostustavan mukaan. Joh = johtaminen, El = ellipsi, Lyh = lyhenne- ja kirjainnimet, Fos = vanhat l. fossiloituneet nimet, Muk = mukaelmat, Kor = nimenosan korvaaminen, Ään = äänteelliset muunnokset, Muut = epeksegeettiset, murteelliset ja lisämääritteiset nimet.

5.2.1 Johtaminen

Sanojen muodostaminen johtamalla on suomen kielelle hyvin ominaista. Tavallinen tapa johtaa sanoja on suffiksaatio, jossa kantasanan perään lisätään yksi tai useampia sananmuodostusmorfeemeja. (Häkkinen 1990: 101.) Johtaminen on myös yleisin tapa muodostaa sekundaareja epävirallisia kaupunkinimiä. Niiden muodostamisessa käytetyt johtimet ovat usein samoja kuin slangissa. Yleisimmät epävirallisessa kaupunkinimistössä esiintyvät slangijohtimet ovat *-is* ja *-Ari* (Ainiala 2005: 15; Ainiala ym. 2008: 138). Niiden lisäksi yleisiä slangijohtimia ovat *-(k)kA*, *-kkU*, *-tsi*, *-tsU* ja *-A*. (Ainiala 2003: 211; ISK § 214.)

Aineistossani on yhteensä 341 mainintaa sekundaareista nimistä, jotka on muodostettu johtamalla. Kaikista aineistoni sekundaarien nimien maininnoista johtamalla muodostettuja on n. 27,1 %. Eri nimiä johtamalla muodostettujen nimien joukossa on 121, joka on n. 27,8 % kaikista eri sekundaareista nimistä. Johdoksien maininnoista 245 olen tulkinnut slangijohdoksiksi. Niiden joukossa on 79 eri nimeä, mikä on n. 18,2 % kaikista aineistoni sekundaareista nimistä. Mikäli tarkastellaan kaikkia slangijohdosten esiintymiä aineistoni sekundaarien paikannimien maininnoissa, *-is*-johtimella muodostettuja nimiä on ylivoimaisesti eniten: 126 mainintaa eli n. 51,4 %. Toiseksi eniten, 33 mainintaa eli n. 13,5 %, on *-(k)kU*-johtimellisista nimistä ja kolmanneksi eniten, 26 eli 10,6 % *-Ari*-johtimellisista nimistä. Muut aineistoni sekundaarien epävirallisten nimien maininnoissa esiintyvät slangijohtimet yleisyysjärjestyksessä ovat: *-tsU* (5,3 %), *-(i)skA* (4,9 %), *-llu* (4,5 %), *-e* (3,3 %) *-ssu* (2,9 %), *-ksA* (0,8 %), *-ppa* (0,8 %), *-sku* (0,8 %), *-kkA* (0,4 %) *-kkuri* (0,4 %) ja *-ppi* (0,4 %). Yleisimpiin kaupunkinimistön slangijohtimiin kuuluvilla *-tsi*- ja *A*-johtimilla muodostettuja nimiä ei aineistossani lainkaan esiinny.

Aineistoni 245 sekundaarin slangijohdoksen maininnoista 79 on eri nimiä. Myös niiden joukossa on ylivoimaisesti eniten eli n. 49,4 % *-is*-johtimella muodostettuja nimiä. Toiseksi suurin osuus eli n. 11,4 % eri nimistä on *-Ari*-johtimellisia. Kolmanneksi eniten eli n. 7,6 % on *-(k)ku*-johdoksia. Eniten eri slangijohtimellisia nimivariantteja ilmoitettiin Kiuaskallion urheilukeskukselle ja Kahvila Nonparellille, joille kummallekin ilmoitettiin viisi eri slangijohtimellista nimivarianttia.

Kiuaskallion urheilukeskukseen viittaavat nimet *Kiuis*, *Kiukkari* (2), *Kiukku 2*⁷ (26), *Kiuku* (3) ja *Kiukkuri*. Kahvila Nonparelliin viittaavat puolestaan slangijohdokset *Nompis*, *Nomppi*, *Nomppis* (15), *Nonpis* (2) ja *Nonppis*. Lamminjärvelle (vapaa-ajanpaikka), Luopajärven kylälle, Luopajärven koululle, Jalasjärven kunnalle, Jalasjärven Halpa-Hallille ja Jalasjärven terveyskeskukselle ilmoitettiin myös kaikille enemmän kuin kaksi eri slangijohtimellista nimivarianttia. Lamminjärveen vapaa-ajanpaikkana viittaavat nimet *Lammis* (2), *Lamppa 1*, *Lamppari 2* (7) ja *Lamppis* (2). Luopajärvelle ilmoitettiin slangijohtimelliset nimet *Lappisjärvi*, *Luopis 1* (5), *Luoppis 1* (5) sekä *Luppis*, Luopajärven koululle puolestaan nimet *Luopis 2*, *Luoppiksen ala-aste* ja *Luoppis 2*. Jalasjärven kuntaan viittaavat nimet *Jallu 1* (2), *Jallujärvi* (6) ja *Jalis*. Jalasjärven Halpa-Halliin viittaavat slangijohdokset ovat kaikki *-is*-johtimellisia: *Halappis*, *Halpis* (8) ja *Halppis* (20). Jalasjärven terveyskeskukseen viittaavat slangijohdokset: *Terkka*, *Terkkari* (9) ja *Tervari*.

Aineistoni sekundaareista slangijohdoksista kaikkein suosituin on *-kku*-johtimellinen *Kiukku 2* 'Kiuaskallio, urheilupaikka', jonka mainitsi 26 vastaajaa. Seuraavaksi eniten eli 23 kertaa ilmoitettiin *-is*-johtimellista nimeä *Matkis* 'Matkahuolto'. Yleisesti käytettyjä ovat myös Jalasjärven Halpa-Halliin viittaava nimi *Halppis* (20), Kahvila Nonparelliin viittaava *Nomppis* (15) sekä Luopajärven kyläkauppa Matti Lautamäki Oy:hyn viittaava *Lautsu* (10).

Slangijohdoksien lisäksi aineistooni sisältyy myös yleiskielen johtimilla muodostettuja nimiä. Yleisin tällainen johdin on aineistossani paikannimijohdin *-la*, joka on hyvin yleinen perinnäisessä paikannimistöissäkin. Johtimella *-la* muodostettuja sekundaareja nimiä aineistossani ovat esimerkiksi *Karviala* ja *Karvala* (2) 'Karvia, kunta', *Ilvelä* ja *Ilmiölä* 'Ilvesjoki, kylä' sekä yritysten nimet *Osula* (6) 'S-market Jalasjärvi tai Jalasjärven Osuuskauppa (ent.)' sekä *Vilpola* 'Urheilu- ja koneliike Mauno Vilponen ky'. Nimet *Karvala* ja *Ilmiölä* ovat lisäksi kielellä leikkiteleviä äänteellisiä muunnoksia. Muita yleiskielen johtimilla muodostettuja nimiä aineistossani ovat esimerkiksi kuntien nimet *Ilmava* 'Ilmajoki' ja *Karviainen* 'Karvia', joiden muodostamisessa on käytetty johtimia *-va* ja *-inen*.

⁷ Aineistoni sekundaarien slangijohdosten joukossa on useita samanasuisia nimiä, joilla on kaksi tai useampi eri viittauskohde. Olen selvyyden vuoksi erotellut tällaiset nimet toisistaan numeroilla esim. *Kiukku 1* 'Kiuaskallio, asuinalue' ja *Kiukku 2* 'Kiuaskallion urheilukeskus'.

5.2.2 Lyhentäminen

Virallisesta nimestä voidaan muodostaa epävirallinen lyhentämällä sitä tai liittämällä johdinaines kantanimen tyypistymään. Tämä koskee erityisesti yhdyssanoja ja yhdysnimiä. (Ainiala 2003: 11, Ainiala ym. 2008: 138.) Omassa aineistossani tällaisia johtamalla lyhennettyjä nimiä ovat esimerkiksi *Nonpis* 'Kahvila Nonparelli', *Pirari* 'Pirunpesä' ja *Sossu* 'Jalasjärven sosiaalitoimisto'.

Virallisesta nimestä voidaan muodostaa epävirallinen myös lyhentämällä sitä elliptisesti, mikä on paikannimistössä varsin tavallista (Ainiala 2003:11). Ellipsi tarkoittaa paikannimen lyhenemistä yhdellä tai useammalla nimielementillä, jolloin siitä voi kadota joko perusosa tai määriteosa (Kiviniemi 1975: 23). Aineistossani on yhteensä 208 nimimainintaa elliptisesti lyhentyneistä nimistä. Se tarkoittaa n. 16,5 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista. Näiden nimimainintojen joukossa on 66 eri nimeä, mikä puolestaan on n. 15,2 % kaikista eri sekundaareista nimistä. Aineistoni yleisimmät elliptisesti lyhentyneet nimet ovat Jalasjärven kuplahalliin viittaava *Kupla* (33), nykyiseen S-market Jalasjärveen viittaava, paikan vanhasta nimestä S-market Roope lyhennetty, *Roope* (30) ja niin ikään paikan vanhasta nimestä, Tanssitalo Nuija, lyhennetty *Nuija* (20), joka viittaa Koskuen kylätaloon. Yleisiä ovat myös nimet *Pelto* (13) 'Pub Peltokerroin', *Wisiitti* (8) 'ABC Jalasjärvi ent. ABC Wisiitti' ja *Vilponen* (2) ~ *Vilipoonen* (4) ~ *Vilpoonen* 'Urheilu- ja koneliike Mauno Vilponen ky'. Elliptisesti lyhentyneiden nimien joukossa on erityisen runsaasti yrityksiin ja muihin rakennuksiin viittaavia nimiä.

Oman ryhmänsä lyhentämällä muodostettujen epävirallisten nimien joukossa muodostavat vielä lyhenne- ja kirjainnimet, joita on kaupunkinimistössä melko paljon (Ainiala 2003: 212). Oman aineistoni sekundaarien epävirallisten nimien maininnoissa niitä on yhteensä 220, joka on n. 17,5 % kaikista sekundaareista nimimaininnoista. Eri nimiä sekundaarien lyhenne- ja kirjainnimien joukossa on 24 eli niitä on n. 5,5 % kaikista eri sekundaareista nimistä. Luvut kertovat, että lyhenne- ja kirjainnimien joukossa ei ole erityisen runsaasti eri nimiä, mutta monet nimistä ovat sitäkin käytetympiä. Niiden joukossa ovat myös koko aineistoni nimistä eniten mainitut *Äsjoki* (3) ~ *S-joki* (59) 'Seinäjoki, kunta' ja *Peejoki* (11) ~ *Pee-joki* ~ *P-joki* (40) 'Peräseinäjoki, kunta (ent.)'. Näiden nimien lisäksi lyhenne- ja kirjainnimiin kuuluvista nimistä yleisimpiä ovat *Teekoo* (10) ~ *TeeKoo* ~ *TK* (12) ~ *Tk* (2)

'Jalasjärven terveystakeskus' ja *Jallu* 2 (13) ~ *JalLu* (4) 'Jalasjärven lukio'. Muita lyhenne- ja kirjainnimeä aineistossani ovat esimerkiksi *HooHoo* ~ *HH* (2) 'Jalasjärven Halpa-Halli', *Koo* ~ *K* (2) 'K-supermarket Jalasjärvi', *Epoppi* 'Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Jalasjärven konttori' ja *Ässä* (9) 'S-market Jalasjärvi'.

5.2.3 Fossiloituneet nimet

Aineistooni sisältyy 81 nimimainintaa yhteensä 16 sekundaarista epävirallisesta paikannimestä, joiden vanha virallinen nimi tai sen pohjalta muodostettu sekundaari epävirallinen nimi on jäänyt elämään, vaikka paikka onkin saanut uuden virallisen nimen. Esimerkiksi rakennus, jonka entinen nimi oli Tanssitalo Nuija, tunnetaan edelleen yleisesti nimellä *Nuija*, vaikka sen virallinen nimi onkin nykyään Koskuen kylätalo. Kemin epävirallista paikannimistöä pro gradu -tutkielmassaan käsittelevä Riikka-Tiina Sipilä (2013) käyttää tällaisista nimistä termiä fossiloitunut nimi. Termi fossiloituminen on tuttu oppijansuomen tutkimuksesta, jossa se tarkoittaa kielimuodon jähtymistä paikoilleen tietyille kehitysasteelle. Käytän myös itse termiä fossiloitunut nimi aineistoni käsittelyssä. Koska fossiloituneet nimet on muodostettu jo olemassa olleiden virallisten nimien pohjalta, olen tulkinut ne sekundaareiksi epävirallisiksi paikannimiksi. Oman aineistoni sekundaareista nimimaininnoista n. 6,4 % on fossiloituneiden nimien mainintoja. Kaikista eri sekundaareista nimistä fossiloituneita on n. 3,7 %. Fossiloituneiden nimien joukossa on muutama erittäin yleisesti käytetty nimi. Nimen *Roope* 'S-market Jalasjärvi, entinen S-market Roope' mainitsi peräti 30 vastaajaa ja nimen *Nuija* 'Koskuen kylätalo, entinen Tanssitalo Nuija' 20 vastaajaa. Varsin yleisesti käytettyjä ovat myös ABC Jalasjärveen (ent. ABC Wisiitti) viittaavat nimet *Wisiitti* (8) ja *Visiitti* (2). Muita fossiloituneita nimiä aineistossani ovat esimerkiksi huoltoasemien nimet *Unioni* (2) ja *Unska* (2) 'Neste Jalastuuli, entinen Union-huoltoasema' sekä *Kesoil* ja *Kesoili* 'Autohuolto E. ja M. Mäkelä ky, entinen Kesoil-huoltoasema'.

5.2.4 Mukaelmat ja vieraiden kielten käyttäminen

Terhi Ainialan mukaan mukaelmia ovat kielestä toiseen lainatut nimet, jotka on kokonaan tai osittain mukautettu toisen kielen äännejärjestelmään. Tällaisia nimiä, kuten *Monsas* 'Maunula' ja *Rööperi* 'Punavuori', on historiallisista syistä johtuen melko runsaasti Helsingissä ja muilla kaksikielisillä alueilla. Nykynimistössä on

paljon erityisesti vieraskielisten yritysten nimien suomalaistettuja muotoja, kuten *Häppäri* 'Happy Days, ravintola' ja *Mälli* 'O'Malley's, ravintola'. Lisäksi oman ryhmänsä muodostavat vielä sellaiset nimet, jotka on joko kokonaan tai osittain käännetty suomeksi, kuten *Naama(t)* 'Many Faces, ravintola'. (Ainiala 2003: 212; Paunonen 2000).

Aineistossani on yhteensä 64 mainintaa yhteensä 18:sta eri sekundaarista nimestä, jotka on joko osin tai kokonaan mukautettu suomen kielen äännejärjestelmään. Kaikista aineistoni sekundaarien nimien maininnoista tällaisia nimiä on n. 5,1 %, ja eri sekundaareista nimistä n. 4,1 %. Ainoat tapaukset, joissa mukaelma on muodostettu paikan ruotsinkielisen nimen pohjalta, liittyvät Seinäjoen epäviralliseen nimeen *Östermyra*, jonka pohjalta on muodostettu mukaelmat: *Östermyrä*, *Östermyyra* (3) ja *Östermyyrä* (2). Syy ruotsin kielestä suomeen mukautettujen nimien vähäisyyteen on se, että Jalasjärvelle ja useimmille sen lähikunnille ei ole olemassa ruotsinkielisiä nimiä, eikä Jalasjärvellä sijaitseville paikoille ole niitä lainkaan. Kaikki 23 muuta sekundaaria epävirallista nimeä, jotka on muodostettu mukauttamalla vierasperäinen tai vierasperäisiä äännteitä sisältävä nimi suomen kielen äännejärjestelmään, ovat yritysten nimiä.

Erityisen runsaasti eri mukaelmia ilmoitettiin huoltoasemille ja ravintoloille. Ylivoimaisesti eniten eli 25 mainintaa on ABC Jalasjärveen viittaavasta nimestä *Apsi*. Muita huoltoasemille ilmoitettuja mukaelmia ovat esimerkiksi *Kesoili* 'Autohuolto E. ja M. Mäkelä ky, entinen Kesoil-huoltoasema' ja *Visiitti* (2) 'ABC Jalasjärvi, ent. ABC Wisiitti', jotka ovat lisäksi myös fossiloituneita nimiä. Ravintoloiden nimistä suosituin on yhdeksän vastaajan mainitsema *Naari* (9) 'Nar Kebab & Pizzeriale'. Muita suomen kieleen mukautettuja ravintoloiden nimiä aineistossani ovat esimerkiksi Bar Cinemaan viittaavat nimet *Silimäbaari* ja *Silimä*, jotka ovat sikäli mielenkiintoisia, että ne on mukautettu erityisesti Etelä-Pohjanmaan murteeseen, ja niissä on myös muita äännteellisiä muutoksia, joiden ansiosta englannin kielen sanasta *cinema* on saatu suomen kielen sanan *silmä* paikallismurteinen muoto *silimä*. Myös ravintoloiden nimistä Gala kebab ja Alem (ent.) on saatu nimiä suomalaisen suuhun paremmin sopiviksi muokattaessa leikillisiä: Gala kebab > *Kala* ja Alem > *Mela*.

Mainintoja nimistä, jotka on joko kokonaan tai osittain käännetty suomesta jollekin toiselle kielelle on aineistossani 28. Se on n. 2,2 % kaikista aineistoni sekundaarien nimien maininnoista. Mainintojen joukossa on yhteensä 16 eri nimeä, mikä tarkoittaa n. 3,7 % kaikista eri sekundaareista nimistä. Eniten nimimainintoja on kyselyssä esimerkkinimenä olleesta Lamminjärven uimarantaan viittaavasta nimestä *Lamminjärvi Beach* (11), jossa uimaranta on korvattu sen englanninkielisellä vastineella *beach*. Aineistoni nimistä kaksi on käännetty sanasta sanaan englanniksi mukauttamatta nimiä suomen kielen äännejärjestelmään: *Cheesegate* (Juustoportti, yritys) ja *Wallriver* (Seinäjoki, kunta). Esimerkki nimestä, joka on käännetty englanniksi korvaamalla jokin nimen osa sitä läheisesti muistuttavalla sanalla, on Kauhajokeen viittaava nimi *Spoonriver*. Siinä virallisen nimen määriteosa *kauha* on korvattu englanninkielisen vastineensa *ladle* asemesta lusikkaa tarkoittavalla sanalla *spoon*. Syitä sanan valintaan käsittelen tarkemmin luvussa 4.1.

Nimenosia leikillisesti englanniksi kääntämällä Peräseinäjoesta on saatu nimimuodot *Assholewallriver* ja *Anaalhoulrivö*, Jalasjärvestä puolestaan *Silsalakecity*. Ruotsiksi kääntämistä esiintyy esimerkiksi nimissä *Övervalli* 'Yli-Valli, kylä' sekä humoristisissa nimissä *Ahteröstermyra* ja *Ahteröstermyrä* 'Peräseinäjoki, kunta'. Viimeksi mainituissa esiintyy jo aiemmin mainittu Seinäjoen ruotsinkielinen nimi Östermyra. Aineistoni ainut saksankielinen nimi on nuorisotalo Wilholaan viittaava *St. Wilhelms Halle*, jonka voisi suomentaa *Pyhän Wilhelmin saliksi*.

Sekundaarien nimien lisäksi vieraiden kielten käyttöä esiintyy myös primaareiksi tulkitsemisissä nimissä. Sellainen on esimerkiksi entiselle Matkahuollon ravintolalle ilmoitettu nimi *Pivobaari*, jossa esiintyy venäjän kielen olutta tarkoittava sana *pivo*. Nimen ilmoittaneen työikäisen miehen mukaan nimi johtuu poliittisista syistä.

5.2.5 Synonyyminimet ja nimenosan korvaaminen

Ainialan ym. mukaan virallisesta nimestä voidaan muodostaa epävirallinen myös korvaamalla siihen sisältyvät sanat samamerkityksisillä tai merkitykseltään läheisillä sanoilla. Näin esimerkiksi Makkaramäen kaupunginosasta on tullut *Nakkikukkula*. (Ainiala ym. 2008: 140.) Riikka-Tiina Sipilä käyttää Kemien epävirallista paikannimistöä käsittelevässä pro gradu -tutkielmassaan tällaisista nimistä termiä synonyyminimi, jota käytän myös omassa tutkimuksessani. Kemistä kerätyssä

aineistossa synonyyminimiä on ainoastaan kaksi eli Ajokseen viittaavat *Paise* ja *Paiseenperä*. Mielenkiintoista onkin, että omassa aineistossani synonyyminimiä esiintyy huomattavasti enemmän.

Synonyyminimien mainintoja on aineistossani kaikkiaan 161, joka on n. 12,8 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista. Eri nimiä niiden joukossa on peräti 64, puolestaan on joka n. 14,7 % kaikista aineistoni eri sekundaareista nimistä. Erityisen runsaasti synonymiaa esiintyy Jalasjärven ja sen lähikuntien nimissä. Aineistoni ylivoimaisesti eniten mainittu synonyyminimi on Jalasjärven kuntaan viittaava *Anturajärvi*, jonka ilmoitti tuntevansa peräti 47 vastaajaa. Seuraavaksi yleisimpiä synonyyminimiä ovat *Petokylä* (13) 'Ilvesjoki, kylä', *Seinämeri* (7) 'Seinäjoki, kunta', *Isoonlusikankylä* (6) ja *Isoonlusikanpitäjä* (2) ~ *Isoon lusikan pitäjä* (4) 'Kauhajoki, kunta'. Muita esimerkkejä synonyyminimistä ovat lähikuntiin viittaavien nimien joukossa *Isoonlusikanjoki*, *Lusikkajoki*, *Lusikkapuro* ja *Puulusikankylä* 'Kauhajoki', *Paitapiiska* ja *Paitapiiskankylä* 'Kurikka' sekä *Happikylä* ja *Tuulenkylä* 'Ilmajoki'.

Edellä jo mainitun 13 informantin ilmoittaman *Petokylän* 'Ilvesjoki, kylä' lisäksi muihin kuin lähikuntiin viittaavia synonyyminimiä ovat esimerkiksi niin ikään Ilvesjokeen viittaava *Isoonkissankylä*, entiseen Spar Ruokaporttiin viittaavat *Einesveräjä*, *Eväsveräjä* ja *Sapuskaveräjä*, Lepolantiehen viittaava *Nukkumistie* ja Pirunpesään viittaavat *Hangonpätsi*, *Hornan kattila* ja *Pirunkätkö*.

Aineistossani on 32 mainintaa yhteensä 17:stä eri nimestä, joissa jokin nimen osa on korvattu jollakin kokonaan toisella sanalla, joka ei ole samamerkityksinen eikä korvattua nimenosaa läheisesti muistuttava, kuten edellä käsiteltyjen synonyyminimien tapauksessa. Tyypillisiä tapauksia ovat kylien ja kulmakuntien nimet, joissa virallisen nimen perusosa on korvattu paikan lajia selventävällä sanalla *kylä*, esim. *Ilveskylä* (7) ~ *Iliveskylä* 'Ilvesjoki, kylä', *Hirvikylä* (5) 'Hirvijärvi, kylä', *Leppikylä* 'Leppimaa, kulmakunta', *Mustakylä* 'Mustalammi, kulmakunta', *Mäntykylä* (3) 'Mäntykoski, kulmakunta' ja *Ylikylä* (2) 'Ylikoskue, kulmakunta'. Muunlaisia tapauksia, joissa nimen osa on korvattu jollakin toisella sanalla ovat esimerkiksi kylien nimet *Parempi Valli* 'Yli-Valli' ja *Pareet Valli* 'Ala-Valli', jotka voivat nimenkäyttäjistä riippuen viitata joko Ala- tai Yli-Valliin. Myös Seinäjoelle ilmoitettu kölli *Paskajoki* kuuluu tähän ryhmään. Sekä nimissä *Parempi Valli* ja

Pareet Valli että nimessä *Paskajoki* korvattu sana on virallisen nimen määriteosa, kun se edellä esitetyissä tapauksissa on paikan lajia ilmaiseva nimenosa. Korvattu sana voi siis olla kumpi tahansa osa nimestä.

5.2.6 Äänteelliset muunnokset

Kielellinen leikittely ja sanojen vääntely ovat tavallisia ilmiöitä epävirallisten paikannimien muodostuksessa. Virallisten paikannimien pohjalta voidaan muodostaa erilaisia äänteellisiä muunnoksia, kuten esimerkiksi *Käkimäki* 'Kannelmäki', *Nordenskikkeli* 'Nordenskiöldinkatu' ja *Pyllymuro* 'Myllypuro'. Tällaisiin nimiin sisältyy usein ironinen, alatyylinen tai pejoratiivinen merkitys. (Ainiala 2005: 16, Ainiala ym. 2008: 140.) Omassa aineistossani on 234 nimimainintaa äänteellisistä muunnoksista. Se on n. 18,6 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista aineistossani. Eri nimiä äänteellisten muunnosten joukossa on yhteensä 102, joka on n. 23,4 % kaikista eri sekundaareista nimistä aineistossani.

Äänteellisistä muunnoksista ylivoimaisesti suosituin on 33 vastaajan ilmoittama *Arvauskeskus* 'Jalasjärven terveyskeskus'. Seuraavaksi eniten mainintoja on kyselylomakkeessa esimerkkinä olleista nimistä *Leipäjärvi* (20) 'Luopajärvi', *Iloimentie* (15) 'Ilonimentie' ja *Hirviöjärvi* (11) 'Hirvijärvi, kylä'. Yleisiä ovat myös Peräseinäjokeen viittaavat nimet *Peräreikäjoki* (9) ja *Popjoki* (9) ~ *Pop-joki* sekä Seinäjokeen viittaava *Ääsjoki* (8) ~ *Ääs-joki* ja *Ass-joki* (2) ~ *Assjoki*.

Muita lähikuntiin viittaavia äänteellisiä muunnoksia ovat esimerkiksi *Ilmavaivajoki* 'Ilmajoki', *Koomajoki* ja *Köyhäjoki* 'Kauhajoki' sekä *Räkäleuva* 'Teuva'. Kaikkia edellä mainittuja lähikuntiin viittaavia nimiä voidaan käyttää kölleinä. Muita äänteellisiä muunnoksia aineistossani ovat esimerkiksi alatyyliset kauppojen nimet *Ass-market* 'S-market Jalasjärvi', *Farttila* 'Tmi Pentti Varttila, valintamyymälä', *Gaymarket* 'K-supermarket Jalasjärvi' ja *Halpa-Palli* ~ *Halpapalli* sekä humoristiset ravintoloiden nimet *Änkyrä* 'Antura (ent.)' ja *Haarakiila* 'Harlekiini (ent.)'. Joskus äänteellinen muunnos on muodostettu vain yksinkertaisesti vaihtamalla nimenosien ensimmäisten tavujen paikkoja, kuten nimissä *Kauaskillio* 'Kiuaskallio, urheilupaikka' ja *Haplakulli* '(Jalasjärven) kuplahalli'.

Aineistoni äänteellisten muunnosten joukossa on myös joitakin nimiä, joissa epävirallinen nimi on muodostettu korvaamalla suomalaisperäisiä äänteitä

vierasperäisillä, kuten lähikuntien nimet *Garvia* 'Karvia' sekä *Qurigga* ja *Zuricca* 'Kurikka'. Joukossa on myös nimiä, joissa takavokaalit on korvattu niiden etisillä vastineilla. Tällaisia ovat esimerkiksi leikillinen *Hälpähälli* 'Jalasjärven Halpa-Halli' ja humoristiseksi tai pilkalliseksi tulkittava *Tökerötie* 'Tokerotie'.

5.2.7 Pelkästään murteelliset nimet

Aineistossani on 24 mainintaa nimistä, jotka poikkeavat paikan virallisesta nimestä ainoastaan murteellisuutensa perusteella. Vaikka pelkkää murteellisuutta yleensä pidetäkään riittävänä perusteena nimen epävirallisuudelle, olen pitänyt nämäkin nimet mukana tutkimuksessa, sillä ne ilmentävät kielellistä variaatiota. Kaikista sekundaarien nimien nimimaininnoista ainoastaan murteellisuutensa perusteella paikan virallisesta nimestä poikkeavien nimien mainintoja on vain n. 1,9 %. Niiden joukossa on 19 erilaista murteellista nimivarianttia. Kaikista aineistoni eri sekundaareista nimistä pelkästään murteellisia on n. 4,4 %. Kaikki nimet ovat Jalasjärvellä puhuttavaa Etelä-Pohjanmaan murretta.

Murteellisia variantteja *Ilimajoki* (5) 'Ilmajoki, kunta', *Jalahjärvi* (2) 'Jalasjärvi, kunta', *Ahtahaanen* (2) 'Ahtahainen, virtaveden osa' ja *Kyrölluoman silta* ~ *Kyröönluomansilta* 'Kyrönuoman silta' lukuun ottamatta nimet ovat yksittäisiä mainintoja. Muita tähän pelkästään murteellisten nimien ryhmään kuuluvia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi siltojen nimet *Lahoonsilta* 'Lahon silta' ja *Meijärin silta* 'Meijerin silta' sekä peltojen nimet *Hautiaanen* 'Hautiainen', *Ojaanluhta* 'Ojaluhta', *Puusepänkyrö* 'Puusepänkytö' ja *Soukoo* 'Soukkoo'. Nimen *Ojaanluhta* määriteosassa *ojaan* on kyseessä monikon genetiivin *ojain* murteellinen muoto, kun taas virallisessa nimessä määriteosa on yleiskielen yksikön nominatiivissa *oja*.

5.2.8 Epeksegeettiset ja lisämääritteiset nimet

Epeksegeesi tarkoittaa rakennemuutosta, jossa nimeen lisätään sen tarkoitetta selventävä perusosa. Tämä johtuu usein siitä, että on tarpeen korostaa sitä, minkä lajisesta paikasta on kyse. Jos esimerkiksi *Kalatonlampi* on ensin lyhentynyt muotoon *Kalaton*, voidaan sen lajia selventää myöhemmin muodostamalla epeksegeettinen nimi *Kalattomanlampi*. Toisaalta epeksegeettisiä nimiasuja voi syntyä myös silloin, kun nimen perusosaa ei enää ymmärretä tai, kun jokin maastotermi pyrkii syrjäyttämään toisen. Esimerkki viimeksi mainitusta on nimi

Vesinevankeidas, joka on todennäköisesti syntynyt silloin, kun *keidas* suoterminä on pyrkinyt syrjäyttämään *nevan*. (Kiviniemi ym. 1974: 13, Kiviniemi 1990: 102.)

Aineistossani on kaikkiaan 23 mainintaa sekundaareista epeksegeettisistä nimistä, mikä tarkoittaa, että niitä on vain n. 1,8 % kaikista aineistoni sekundaareista nimistä. Eri nimiä sekundaarien epeksegeettisten nimien joukossa on 17, joka on 3,9 % kaikista aineistoni eri sekundaareista nimistä. Mielenkiintoista on, että kaikki aineistoni sekundaarit epeksegeettiset nimet ovat kuntien, kylien tai kulmakuntien nimiä. Aineistossani esiintyvät esimerkiksi nimet *Karviankylä* 'Karvia, kunta', *Petäyskylä* 'Petäys, kulmakunta' sekä *Prottominloukko* ja *Prottominkorpi* 'Prottomi, kulmakunta'.

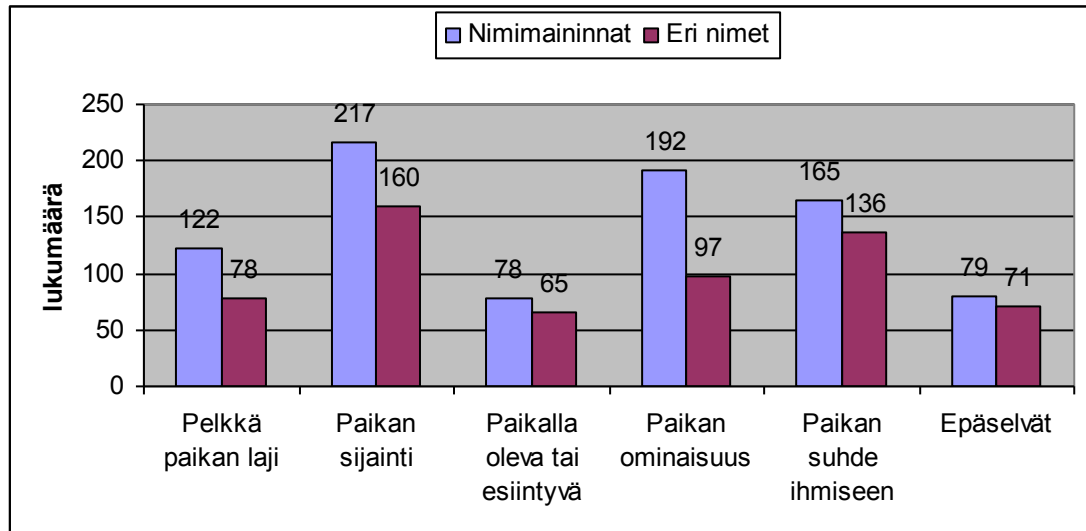
Aineistooni sisältyy myös neljä nimimainintaa, joissa viralliseen nimeen on lisätty jokin määrite. Nimiä on yhteensä kaksi: *Kiskotoon rautatie* (2) ~ *Kiskotoon Rautatie* 'Rautatie, tie' ja *Lahti-Valkama* 'Valkama, talo'. Murteellisessa nimessä *Kiskotoon rautatie* ~ *Kiskotoon Rautatie* Rautatie-nimisen tien nimen eteen on leikkisästi lisätty määrite *kiskotoon* eli yleiskielellä *kiskoton*, koska kyseessä on tavallinen tie, eikä perinteinen *rautatie*, jossa on *kiskot*. Talon nimessä *Lahti-Valkama* viralliseen nimeen Valkama taas on lisätty määrite *lahti*, sillä talo on ollut tarpeen erottaa jotenkin toisesta lähellä sijaitsevasta talosta, jonka virallinen nimi on myös Valkama.

5.3 Primaarien nimien nimeämisperusteet

Primaarit nimet voidaan jakaa pelkän paikan lajin ilmaiseviin ja erityispiirrettä ilmaiseviin nimiin. Erityispiirrettä ilmaisevat nimet puolestaan voidaan lajitella edelleen alaryhmiin nimenantoperusteensa mukaan. Nimeämisperusteet ovat samat kuin perinnäisessä paikannimistössäkin: paikan sijainti, paikalla oleva tai esiintyvä, paikan ominaisuus ja paikan suhde ihmiseen. (Ainiala ym. 2008: 140–141.)

Aineistoni 2122 nimimaininnasta 853 eli n. 40,2 % on primaareja. Eri primaareja nimiä aineistossani on kaikkiaan 607. Primaarien nimien maininnoista 122 eli 14,3 % koskee pelkän paikan lajin ilmaisevia ja 652 eli 76,4 % erityispiirrettä ilmaisevia nimiä. Erityispiirrettä ilmaisevien nimien maininnat jakautuvat aineistossani siten, että sijaintiin perustuvia on 217 (25,4 %), paikalla olevaan tai esiintyvään perustuvia 78 (9,1 %), ominaisuuteen perustuvia 192 (22,5 %) ja paikan suhteeseen ihmiseen perustuvia 165 (19,3 %). Primaarien nimien maininnoista 79 (9,3 %) on sellaisia,

joiden kohdalla nimeämisperuste on tuntematon tai hankalasti määriteltävä. Epäselvien tapausten joukossa on 71 eri nimeä. Primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukaista jakaumaa kuvaa Kuvio 3.



KUVIO 3. Primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukainen jakauma aineistossa.

5.3.1 Pelkän paikan lajin ilmaisevat nimet

Kuten jo edellä todettiin, primaarit nimet jakautuvat pelkän paikan lajin ilmaiseviin ja erityispiirrettä ilmaiseviin nimiin. Jonkin ilmauksen tulkitseminen primaariksi pelkän paikan lajin ilmaisevaksi paikannimeksi ei kuitenkaan ole aivan ongelmatonta. Yksiosaisten nimien tulkitsemiseen liittyy esimerkiksi kysymys siitä, onko kyseessä elliptisesti lyhentynyt nimi, joka tulkitaan luonnollisesti sekundaariksi, vai primaari pelkän paikan lajin ilmaiseva nimi. Ellipsisistä on kyse esimerkiksi Jyväskylän kaupunginosien nimissä *Lampi* 'Kangaslampi' ja *Kangas* 'Keijonkangas' (Ainiala 2003: 212–213; Koivisto 1997: 292.) Omassa aineistossani tällainen selvä ellipsitapaus on Kiuaskallion urheilualueeseen viittaava nimi *Kallio*. Toisaalta tulkinta ei ole kaikissa tapauksissa aivan yhtä yksiselitteinen. Näin on laita esimerkiksi elliptisiksi tulkitsemiä nimien *Rata* 'Jalasjärven agility-rata' ja *Kylä* 'Kirkonkylä' kohdalla.

Toinen keskeinen ongelma primaarien pelkän paikan lajin ilmaisevien nimien kohdalla liittyy appellatiivisuuteen. Jos puhuja käyttää esimerkiksi nimiä *Baari* ja

Kiska yksiviitteisesti omasta lähibaaristaan ja -kioskistaan, nimet tulkitaan primaareiksi pelkän paikan lajin ilmaiseviksi nimiksi, vaikka sanoja *baari* ja *kiska* voidaan toisessa kontekstissa käyttää yleisnimenä mistä tahansa baarista tai kioskista. (Ainiala 2003: 213.) Pelkän paikan lajin ilmaisevia nimiä esiintyy runsaasti erityisesti pienillä paikkakunnilla, ja selityskin on yksinkertainen. Jos paikkakunnalla on vain yksi kirjasto tai vaatekauppa, kuulija ymmärtää, että *Kirjasto* tai *Vaatekauppa* tarkoittaa juuri yhtä tiettyä tarkoitetta eli niitä saatetaan käyttää niminä. Erisnimen ja yleisnimen välistä eroa käsittelen tarkemmin luvussa 2.3.

Pelkän paikan lajin ilmaisevien primaarien nimien mainintoja on aineistossani 122, ja niiden osuus kaikista primaarien nimien maininnoista on n. 14,3 %. Eri nimiä primaarien pelkän paikan lajin ilmaisevien nimien joukossa on 78, joka on n. 12,9 % kaikista aineistoni eri primaareista nimistä. Useimmin mainittuihin kuuluvat mm. nimet *Kirjasto* (8) ~ *Kiriasto* (2) 'Jalasjärven kunnankirjasto', *Emäpitäjä* (5) ~ *Emäpitäjes* 'Ilmajoki, kunta', *Rinne* (4) 'Kiuaskallion laskettelurinne' ja *Tunneli* (3) 'Koskitien alikulkukäytävä'. Ilmajoen nimi *Emäpitäjä* (5) ~ *Emäpitäjes* juontaa juurensa siitä, että Jalasjärvi oli aikoinaan osa Suur-Ilmajokea eli Ilmajoki oli Jalasjärven *emäpitäjä*.

Muita pelkän paikan lajin ilmaisevia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi *Lukio* (2) 'Jalasjärven lukio', *Museo* (2) 'Jalasjärven museo', *Monttu* 'Korvajärvi, järvi' ja *Mäki* 'Kiuaskallion laskettelurinne'. Pelkän paikan lajin ilmaisevat nimet voivat olla myös yhdyssanoja, jos kyseisillä ilmauksilla on vastineensa myös yleisnimissä. Tällaisia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi *Urheiluhalli* 'Eteläpään monitoimikeskus', *Koulukeskus* 'Kirkonkylän koulu, Jalasjärven yläaste ja Jalasjärven lukio yhdessä', *Laskettelurinne* 'Kiuaskallion laskettelurinne' ja *Mutterikota* 'Kärjenmäen kota'.

Pelkän paikan lajin ilmaisevat nimet voivat tietenkin olla myös murteellisia. Tällaisia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi nimet *Kaffila* 'Vuorisen kahvila Koskuella (ent.)', *Kömmeli* 'biologianopettajan pieni työhuone Jalasjärven lukiolla' ja *Raitti* 'Keskustie'. Myös peltojen nimet *Aukia*, *Kyrö*, *Lakia*, *Larva* 2⁸ (2) ja *Perkiö*

⁸ Nimi *Larva* ilmoitettiin tässä tutkimuksessa kahdelle eri tarkoitteelle: *Larva* 1 'Ahonkylä, kulmakunta' ja *Larva* 2 'Peltokosken tilan uloimmat viljelysmaat'.

kuuluvat tähän ryhmään, sillä kaikilla ilmauksilla on vastineensa myös murteellisissa yleisnimissä.

Aineistooni sisältyy myös nimiä, joissa yksilöintiin käytetään yrityksen virallisen nimen asemesta sen ketjun nimeä, johon yritys kuuluu tai on kuulunut: *K-kauppa* (5) 'K-supermarket Jalasjärvi', *S-kauppa* (2) ja *Osuuskauppa* (2) 'S-market Jalasjärvi' sekä *Neste*, *Kesoil* ja *Kesoili* 'Autohuolto E. ja M. Mäkelä ky'. Esimerkiksi Autohuolto E. ja M. Mäkelä ky:n tapauksessa ketjun nimi ei esiinny virallisessa nimessä lainkaan, eikä nimeä siis voida tulkita elliptisesti lyhentyneeksi. Toisaalta esim. nimellä *Neste* voidaan yhtä hyvin viitata mihin tahansa samaan ketjuun kuuluvaan huoltamoon, joten olen tulkinnut myös nämä nimet primaareiksi pelkän paikan lajin ilmaiseviksi nimiksi. Nimet *Kesoil* ja *Kesoili* ovat puolestaan peräisin ajalta, jolloin kyseinen huoltamo kuului *Kesoil*-ketjuun.

5.3.2 Paikan sijainti nimeämisperusteena

Sijainti on maaseutunimistön yleisin nimeämisperuste, kun taas kaupunkinimistössä muita nimeämisperusteita esiintyy melko lailla sijaintia enemmän. Sijainnin perusteella alueen kaupoista voidaan käyttää esimerkiksi nimiä *Alakauppa* ja *Peltokauppa*. (Ainiala 2003: 213, Ainiala ym. 2008: 141.) Paikan sijainti on kaupunkinimistössä nimeämisperusteena erityisen usein sellaisilla paikoilla, joilla virallista nimeä ei ole. Tyypillisiä ovat erilaiset *kulmat*, kuten *Sokkarinkulma* 'Sokoksen kulma', *Torinkulma* ja *Museonkulma* sekä *parkit* eli pysäköintialueet, kuten *Kirjastonparkki* ja *Sokkarinparkki*. (Ainiala 2003: 213, Korkalainen 2002: 15–18.)

Omassa aineistossani on kaikkiaan 217 mainintaa sijaintiin perustuvista primaareista nimistä. Kaikista aineistoni 853:sta primaarien nimien maininnasta sijaintiin perustuu n. 25,4 %. Eri nimiä niiden joukossa on 160, joka on n. 26,4 % kaikista aineistoni primaareista nimistä. Sijainti onkin aineistoni yleisin primaarien epävirallisten paikannimien nimeämisperuste. Tämä varsin mielenkiintoinen seikka selittynee suurelta osin sillä, että tutkin väkiluvultaan varsin pienen maaseutukunnan epävirallista paikannimistöä. Vaikka Jalasjärven keskusta olisikin kaupunkimainen ympäristö, kuuluu tutkimusalueeseeni myös hyvin paljon perinteistä maaseutuympäristöä.

Kuten edellä todettiin, sijainti on yleinen nimeämisperuste erityisesti paikoilla, joilla virallista nimeä ei ole. Näin on laita myös oman tutkimusaineistoni nimistössä. Erityisen runsaasti sijaintiin perustuvia nimiä ilmoitettiin kyselyn kohtaan 3, jossa tiedusteltiin nimiä teille, kaduille, poluille, muille kulkureiteille ja risteyksille. Teitä ja katuja lukuun ottamatta kaikki kohdan 3 paikat ovat sellaisia, joilla virallista nimeä ei yleensä ole lainkaan. Sijaintiin perustuvia nimiä ilmoitettiin paljon erityisesti risteyksille, teiden osuuksille, kuten suorille (Jalasjärven murteella *oikoonen*), mutkille, kurveille, maantiemäille eli ahteille sekä erilaisille reiteille. Tällaisia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi *Seinäjoen risteys* (2) 'risteys, josta käännyttyään Seinäjoelle', *Luopajärven suora* (2) 'suora tieosuus Luopajärvellä kuivatus Luopajärven kohdalla', *Rustarin oikoonen* 'suora tieosuus Rustarintiellä', *Kollinkurvi* (3) 'kurvi Kollinmäen lähellä Yli-Vallissa', *Järviniemen ahde* 'ahde Järviniemen talon kohdalla' ja *Hautausmaanlenkki* 'Jalasjärven hautausmaan ohi kulkeva lenkkireitti'.

Tutkimuksessani ei ilmoitettu yhtäkään kulman tai kulmauksen nimeä, jotka parkkipaikkojen nimien eli parkkien ohella aiemmin mainittiin tyypillisinä esimerkkeinä sijainnin perusteella annetuista nimistä. Parkkipaikkojen nimiä tutkimuksessani sen sijaan ilmoitettiin kaikkiaan viisi, ja ne ovat kaikki sijaintiin perustuvia: *Osuuspankin parkkis* 'Osuuspankin parkkipaikka', *Roopen parkkis* 'S-market Jalasjärven (ent. S-market Roope) parkkipaikka', *Saarnion parkkis* 'Rautia K-maatalous Saarnion parkkipaikka', *Wisiitin parkkis* 'ABC Jalasjärven (ent. ABC Wisiitti) parkkipaikka ja *Auli 2*⁹ (2) 'entisen Aulin ateriat Oy:n parkkipaikka'.

Yleisimpiä eli useimmin mainittuja sijaintiin perustuvia nimiä aineistossani ovat humoristiset koulujen ja oppilaitosten nimet *Sonnikosken seminaari* (8) 'Luopajärven koulu', *Konimäen koulu* (6) 'Hirvijärven koulu (ent.)' ja *Vuohiluoman yliopisto* (4) 'Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK', risteuksen nimi *Kirkonristeys* (3) ~ *Kirkonristi* (3) ~ *Kirkon risti* ~ *Kirkorristi*, kurvin nimi *Penttilänkurvi* (2) ~ *Penttilän kurvi* (2) sekä reitin nimi *Kylärinki* (7). Nimissä *Sonnikosken seminaari* ja *Vuohiluoman yliopisto* epävirallisten nimien määräiteosat perustuvat paikan lähellä sijaitsevien vesistökohteiden nimiin *Sonnikosken* ja *Vuohiluoman*. Nimistä tekee ironisen se, että paikan lajia ilmaisevat nimenosat on lisäksi korvattu jonkin

⁹ Nimen *Auli 1* viittauskohde on entinen lounasruokala Aulin Ateriat Oy, nimen *Auli 2* taas sen lähellä oleva parkkipaikka.

ylemmän oppilaitoksen nimillä: *koulu* > *seminaari* ja *aikuiskoulutuskeskus* > *yliopisto*. Hirvijärven entisen koulun nimi *Konimäen koulu* perustuu puolestaan koulun lähellä sijaitsevaan pieneen mäkeen, josta käytetään epävirallista nimeä *Konimäki*. Mielenkiintoista on, että kaikkien kolmen suosituimman sijaintiin perustuvan oppilaitoksen nimen määriteosassa esiintyy jokin eläin: *koni*, *sonni* tai *vuohi*. Eläimen nimitykset tekevät nimistä leikkimielisempiä, ja vaikuttavat sitä kautta nimien suosioon.

Suosituin sijaintiin perustuva risteuksen nimi *Kirkonristeys* (3) ~ *Kirkonristi* (3) ~ *Kirkon risti* ~ *Kirkoristi* viittaa Jalasjärven kirkon vieressä olevaan risteykseen, joten tässä tapauksessa paikka on nimetty lähellä sijaitsevan rakennuksen eli *kirkon* perusteella. Lähellä sijaitsevan rakennuksen perusteella on nimensä saanut myös *Penttilänkurvi* (2) ~ *Penttilän kurvi* (2), joka sijaitsee *Penttilän* talon kohdalla Ala-Vallintiellä. Suosituimman sijaintiin perustuva reitin nimen *Kyläringin* määriteosa puolestaan kertoo, että reitti sijaitsee niin sanotusti *kylällä* eli Jalasjärven keskustassa.

Sijaintiin perustuvissa nimissä oman ryhmänsä muodostavat köllinimet, jotka viittaavat kyseisen paikan syrjäiseen sijaintiin. Tällaisia ovat aineistossani esimerkiksi nimet: *S-joen sivukylä* 'Peräseinäjoki, lähikunta (ent.)', *Käpykylä* 'Ala-Valli, kylä', *Larvakylä* ja *Larva* 1 'Ahonkylä, kulmakunta', *Mettäperä* 'kulmakunta Mäntykoskella', *Periferia* (2), *Perämettä* 1 (2) ja *Susikylä* 'Ilvesjoki, kylä', *Perämettä* 2 ja *Ulkomaat* 'Koskue, kylä'.

5.3.3 Paikalla oleva tai esiintyvä nimeämisperusteena

Sijainnin ohella myös paikalla oleva tai esiintyvä on kaupunkinimistössä nimeämisperusteena melko harvinainen. Olevan tai esiintyvän perusteella on nimensä saanut kuitenkin moni leikkipuisto. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi joensuulaiset *Köysiratapuisto* ja *Polkupyöräpuisto*. Ryhmään voidaan laskea kuuluvaksi myös esimerkiksi nimi *Juppimesta* 'Jollaksen kaupunginosa Helsingissä', jos nimi perustuu siihen, että paikalla asuu paljon *juppeja*. (Ainiala 2003: 13, Ainiala ym. 2008: 141.)

Omassa aineistossani olevan tai esiintyvän perusteella annetuista nimistä on 78 mainintaa. Kaikista aineistoni primaareista nimistä se on n. 9,1 %, mikä tarkoittaa,

että kyseessä on aineistoni pienin primaarien nimien ryhmä. Eri nimiä tähän ryhmään kuuluu yhteensä 65, joka on n. 10,7 % kaikista eri primaareista nimistä. Tähän ryhmään kuuluvia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi: *Museonmäki* (4) 'mäki, jolla Jalasjärven museo sijaitsee', *Pipopäisten publi* (2) ja *Pipobaari* (2) ', *Kellosaari* (2) ja *Saarenkylä* (2) 'Sikakylä, kulmakunta', *Kirkko* (2) 'Jalasjärven keskusta', *Myrkynkylä* (2) 'kulmakunta Kirkonkylässä' ja *Rislanmäki* (2) 'mäki, jolla sijaitsi B. Rislakeuden kauppa'.

Mäkien nimet *Museonmäki* ja *Rislanmäki* ovat saaneet nimensä niillä sijaitsevien rakennusten mukaan. *Museonmäellä* sijaitsee Jalasjärven museo, ja *Rislanmäellä* puolestaan sijaitsi aiemmin kauppa, josta käytettiin epävirallista nimeä *Risla* (B. Rislakeus). Myös Jalasjärven keskustaan viittaava nimi *Kirkko*, joka esiintyy yleensä vain ulkopaikallissijoissa (*Kirkolla*, *Kirkolta*, *Kirkolle*), on saanut nimensä paikalla olevan rakennuksen eli Jalasjärven kirkon mukaan. Sikakylän kulmakuntaan viittaavissa nimissä *Kellosaari* ja *Saarenkylä* esiintyy kummassakin alueella sijaitsevan talon nimi: *Kellosaari* tai *Saari*. Kirkonkylän kulmakunnan nimi *Myrkynkylä* taas perustuu alueella aiemmin sijainneen torpan nimeen *Myrkky*, jota myös käytetään *Myrkynkylän* rinnakkaismuotona.

Kirkonkylässä sijaitsevaan anniskeluravintolaan viittaavat nimet *Pipopäisten publi*, *Pipopäisten pupi* ja *Pipobaari* kuuluvat tähän ryhmään, koska paikka on saanut nimensä siitä, että siellä kävi paljon *pipopäisiä* asiakkaita, joiden *pipot* sitten näkyivät ulos paikan ikkunoista, vaikka lasien mainostekstit peittivätkin ihmisten päät.

5.3.4 Paikan ominaisuus nimeämisperusteena

Kaupunkinimistön yleisimpiä nimeämisperusteita ovat paikan ominaisuus ja paikan suhde ihmiseen. Kumpikin on yleinen nimeämisperuste myös maaseudun nimistössä. Ominaisuuksia, joiden perusteella paikka voidaan nimetä, ovat sen koko, väri, muoto tai se, että paikka muistuttaa jotakin toista paikkaa. Rakennukset voivat esimerkiksi saada ominaisuuden perusteella annettuja vertailunimiä, kuten *Heinälato*, *Sardiinipurkki* tai *Flyygelitalo*, jos paikan katsotaan muistuttavan niitä. Tähän ryhmään kuuluvat myös vertailevat siirrynnäiset, kuten esimerkiksi *Ähtäri*

'Korkeasaari' ja *Kilimanjaro* 'Malminkartanon täyttömäki' Helsingissä. (Ainiala 2003: 213–214, Ainiala ym. 2008: 141–142.)

Omassa aineistossani mainintoja paikan ominaisuuden perusteella annetuista nimistä on kaikkiaan 192, joka on n. 22,5 % kaikista primaarien nimien maininnoista. Eri nimiä niiden ominaisuuden perustuvissa nimissä on 97, joka on n. 16 % kaikista eri primaareista nimistä. Näistä nimistä useimmin mainittuja ovat *Possukoulu* (46) 'vanha Kirkonkylän ala-aste', *Vinttikoirra* (14) 'Jalasjärven risteyssilta', *Haarukkapuu* (7) 'erään ulkoilureitin varrella kasvava mänty', *Uusi sali* (3) ~ *Uus sali* (3) ~ *Uusisali* 'Kirkonkylän koulun liikuntasali' ja *Vanha sali* (3) ~ *Vanhasali* (3) 'Jalasjärven yläasteen liikuntasali'.

Peräti 46 informantin tuntema nimi *Possukoulu* 'vanha Kirkonkylän ala-aste' on yksi kyselylomakkeen esimerkinimistä, mikä luonnollisesti vaikuttaa nimimainintojen runsauteen. Koulu on saanut nimensä *possunpunaisesta* väristään. 14 informantin Jalasjärven risteysillalle ilmoittaman nimen *Vinttikoirra* lisäksi sillalle ilmoitettiin myös samaan nimiketjuun kuuluvat nimet *Vinttikoiran silta* (2) ja *Vinttikoirasilta*. Väritään harmaa, isokokoinen silta on saanut nämä vertailunimet, koska se muistuttaa ulkonäöltään *vinttikoiraa*. Erään männyn nimi *Haarukkapuu* kertoo niin ikään puun ulkonäöstä ja muodosta: kyseessä on *monihaarainen* mänty, joka muistuttaa *haarukkaa*. Nimi saattaa myös yksinkertaisesti pohjautua puun haaraa tarkoittavaan sanaan *haarukka*. Kummassakin tapauksessa nimeämisperusteena on kuitenkin paikan ominaisuus. *Uusi sali* ~ *Uus sali* ~ *Uusisali* 'Kirkonkylän koulun liikuntasali' ja *Vanha sali* ~ *Vanhasali* 'Jalasjärven yläasteen liikuntasali' on puolestaan nimetty ikänsä mukaan vastakohtapareilla *vanha* ja *uusi* ~ *uus*.

Nimien *Vinttikoirra*, *Vinttikoiran silta* ja *Vinttikoirasilta* lisäksi paikan ominaisuuden perusteella annettuja vertailunimiä ovat aineistossani esimerkiksi ABC Jalasjärven mainostornin nimi *Minareetti*, Näkki-patsaan nimi *Hyttisen rouva papiljoteissa*, erään vastaajan kotipihassa olevan pienen mäennyppylän nimi *Tissi*, Yhteislaitumen asuinalueen nimi *Kusiaispesä* ja erään laskettelumäen nimi *Keinutuolin antura*. Paikan tiheään asutukseen viittaavaa nimeä *Kusiaispesä* lukuun ottamatta kaikki edellä mainitut nimet kertovat tavalla tai toisella paikan ulkonäöstä.

Primaareista ominaisuutensa perusteella nimensä saaneista vertailevista siirrynnäisistä on aineistossani 32 mainintaa, ja niiden osuus kaikista primaarien nimien maininnoista on n. 3,8 %. Eri nimiä tähän ryhmään kuuluu yhteensä 24, joka puolestaan on n. 4 % kaikista eri primaareista nimistä. Vertailevista siirrynnäisistä 19 perustuu johonkin todelliseen paikannimeen. Fiktiivisten paikkojen, kuten esimerkiksi kirjallisuudesta peräisin olevien paikkojen nimiä on viisi. Todellisiin paikkoihin perustuvia vertailevia siirrynnäisiä ovat esimerkiksi jalasjärveläisen rintamamiestaloalueen nimet *Leningrad* (2) ja *Leninkraati*, Jalasjärven työväentalo Jalasrannan nimi *Moskova* (2) sekä Luopajärven ja Taivalmaan suunnalla sijaitsevalle sakeutusaltaalle ilmoitettu nimi *China Beach*. Vertailevien siirrynnäisten joukossa on myös kaksi raamatullista nimeä: *Kaksoisvirranmaa* 'Holkontien seutu Ilvesjoella' ja *Siinaintie* 'metsäpolku Ilvesjoella'.

Fiktiivisiin paikkoihin perustuviin nimiin kuuluu kaksi Tove Janssonin Muumi-kirjoista peräisin olevaa nimeä: *Muumilaakso* (4) 'Jalasjärvi, kunta' ja *Yksinäiset vuoret* 'metsä Puskanmäen ja Sikakylän välissä'. Murteellisessa muodossa esiintyvä *Röllimettä* (2) 'metsäsaareke Haapaniemen tilalla Luopajärvellä' lienee Ylen Pikku Kakkosen *Röllli*-sarjasta poimittu. TV-sarjassa *Röllli* on hyväntahtoinen peikko, joka asuu *Röllimetsässä*. Suomen kieleen hauskaasti mukautettu nimi *Haiseparallaa* 'tila Ilvesjoella', on niin ikään peräisin TV-sarjasta. Nimen pohjalla on sarjan nimeltä *Karjatila High Chaparral* englanninkielisestä tilan nimestä poimittu vertaileva siirrynnäinen. Lisäksi fiktiivisiin vertaileviin siirrynnäisiin kuuluu Jalasjärven hautausmaalle ilmoitettu nimi *Lännenmaa* eli paikka, johon muinaiset egyptiläiset uskoivat kuolleiden pääsevän. On mahdollista, että nimi on poimittu Mika Waltarin *Sinuhe* egyptiläisestä, sillä kyseinen nimi esiintyy teoksessa useasti.

Myös sekundaarien nimien joukossa on nimiä, joita voi pitää myös eräänlaisina vertailevina siirrynnäisinä. Sellainen on esimerkiksi Nar Kebab & Pizzerialle ilmoitettu nimi *Narnia*, joka on toisaalta virallisen nimen pohjalta muodostettu johdos, mutta myös C. S. Lewisin *Narnia*-sarjan kirjoista peräisin oleva vertaileva siirrynnäinen.

5.3.5 Paikan suhde ihmiseen nimeämisperusteena

Nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen, jos nimessä ilmaistaan paikan omistaja tai käyttäjä tai, kun siinä ilmaistaan paikan käyttötarkoitus tai viitataan johonkin paikalla tapahtuneeseen. Paikan omistajiin tai käyttäjiin viittaavia nimiä ovat esimerkiksi asuinalueen nimi *Rikkaidenrinne* ja puiston nimi *Narkkaripuisto*. Paikan käytöstä kertoo puolestaan nimi *Juururisteys*, jossa nimen antajilla oli tapana *juoruilla*. Paikalla tapahtuneen seurauksena nimensä on saanut *Pihkapaikka* (housuihin oli tarttunut pihkaa, kun siellä oltiin tupakalla). (Ainiala 2003: 214, Ainiala ym. 2008: 142.)

Paikan suhdetta ihmiseen ilmaisevien primaarien nimien mainintoja on aineistossani 165, joka on n. 19,3 % kaikista aineistoni primaareista nimistä. Eri nimiä, joissa nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen, on aineistossani 136. Niiden osuus kaikista eri primaareista nimistä on n. 22,4 %. Useimmin mainittiin nimet *Jaloviinalenkki* (5) 'lenkkireitti Kirkonkylässä' ja *Rimaselli* (3) ~ *Rima-Selli* (2) 'Huoltoasema Lauri Lemponen Ky (ent.)', jotka kumpikin kertovat paikalla tapahtuneesta. *Jaloviinalenkin* nimi juontaa juurensa vedon lyönnistä, jossa erään miehen oli määrä saada Jaloviina-pullo jokaisesta sekunnista, jolla hän alittaa 20-minuutin ajan lenkkiä juostessaan. (Ks. tarkemmin s. 55.) Nimi *Rimaselli* ~ *Rima-Selli* (myös *Rimashelli* ~ *Rima-Shell*) taas juontaa juurensa siitä, että huoltoaseman tontin aikoinaan ostaneet veljekset omistivat Jalastossa sirkkelisahan, jonka tuotoilla kansa arveli heidän hankkineen rahat tontin ostoon. (Ks. tarkemmin s. 58.)

Paikan omistajaa tai käyttäjää ilmaisevia nimiä on aineistossani varsin paljon. Sellaisia ovat esimerkiksi jonkun henkilön etunimen, kutsumanimen tai sukunimen sisältävät nimet. Henkilön etunimi esiintyy aineistoissani esimerkiksi nimissä *Paulin kauppa* 'Spar Ruokaportti (ent.)' ja *Marjon luokka* 'L2, luokka Jalasjärven lukiolla'. Spar Ruokaportissa oli kauppiana *Pauli*-niminen mies, ja luokkaa L2 käyttää *Marjo*-niminen opettaja. Henkilön kutsumanimi esiintyy esimerkiksi nimissä *Ellunmäki* 'mäki lähellä entistä Liikaluoman koulua' ja *Peke* 'Olavi Siirtolan sekatavarakauppa Ilvesjoella'. Lähellä mäkeä asui *Elias*-niminen mies, jonka kutsumanimi oli *Ellu*, kaupassa taas työskenteli *Pekka*-niminen mies, jota kutsuttiin *Pekeksi*. Sukunimen sisältäviä nimiä ovat esimerkiksi *Kannon hautasaareke* 'metsäsaareke, jossa on sijainnut Kannon talon tervahauta' ja *Villa-Autio, Willa*

Autio tai *Aution kartano* 'entinen Ahonkylän koulu', jonka nykyisen asukkaan sukunimi on *Autio*. Aineistooni sisältyy lisäksi muutama nimi, joissa esiintyy sekä henkilön etunimi että sukunimi. Tällaisia ovat esimerkiksi Jalasjärven entisen kunnansairaalan nimi *Toivakan Matin kuivaamo*, joka on annettu erään siellä työskennelleen lääkärin mukaan sekä *Urho Perkiön tie*, joka taas on saanut nimensä tiellä asuneen mielenkiintoisen persoonan mukaan.

Muita omistajaan tai käyttäjään perustuvia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi Leväntiellä sijaitsevien peltojen nimet *Oma Levä* ja *Naapurin Levä*, metsän nimi *Yhteismettä* ja talon nimi *Mummulan talo* sekä lähellä kaatopaikkaa sijaitseville parakeille ilmoitettu nimi *Pummimaja*. Myös omaan aineistooni sisältyy nimi *Rikkaiden rinne* 'omakotitaloalue Jalastien varrella', joka nimen *Pummimaja* tavoin kertoo siitä, millaisia ihmisiä paikan omistajien tai käyttäjien uskotaan olevan. Myös nimet *Puutteenperä* ~ *Puutteenperä* 'alue Kivistön ja Luopajärven välillä' ja *Köyhien hautausmaa* 'hautausmaa Kannonkyläntien varressa' ilmaisevat paikan suhdetta ihmiseen.

Paikan käyttöä kuvaava nimi aineistossani on esimerkiksi eläkeläismiehen ilmoittama nimi *Tanssikallio* 'sileä kallio Jalastossa' ja kuivatun Luopajärven saarelle ilmoitettu nimi *Paskasaari* (2), jota aikoinaan järvellä kortteita niittäneet ihmiset käyttivät käymälänään. Myös nuorten miesten ilmoittamat nimet "*Vakipaikka*" 'Komsin linja-autopysäkin koppi' ja *Kenkäpuu* 'puu Jalasjärven rullalautailupuistossa' kuuluvat tähän ryhmään. Nimi "*Vakipaikka*" ilmaisee, että paikkaa käytetään *vakituisesti*. *Kenkäpuu* on puolestaan saanut nimensä siitä, että siihen tavataan heittää rikkinäiset *kengät*.

Tapahtuman mukaan annettuja nimiä ovat aineistossani esimerkiksi *Kasakka-ahde* ~ *Kasakka-ahare* (2) 'ahde Luopajärventiellä', *Karhukivi* 'kivi Ilvesjoella' ja *Leukasuora* 'suora Mäntykoskentiellä'. *Kasakka-ahde* ~ *Kasakka-ahare* on saanut nimensä siitä, että sen kohdalla on aikoinaan tapettu *kasakka*. *Karhukivi* on puolestaan saanut nimensä koska, eräs mies luuli sitä aikoinaan *karhuksi* ja ampui *kiveä*. *Leukasuora* on nuoren miehen ilmoittama mikrotoponyymi, joka perustuu hyvin omakohtaiseen tapahtumaan. Mies oli nimittäin kerran ollut kaverinsa kanssa liikenteessä ja kaatunut kyseisellä suoralla polkupyörällä. Hän satutti *leukansa* niin, että siihen jouduttiin laittamaan tikkejä. Tapauksesta jäi näkyvä arpikin muistoksi.

Olen tulkinnut paikan suhteen ihmiseen olevan nimenantoperusteena myös kahdessa nimessä, jotka ovat myös eräänlaisia vertailevia siirrynnäisiä: *Elisenvaara* 'Kahvila Nonparelli' ja *Ullanlinnanmäki* 'asuinalue Kirkonkylässä'. Kahvila Nonparelli on saanut nimen *Elisenvaara* siksi, että siellä työskentelee *Elise*-niminen nainen. *Ullanlinnanmäki* taas on nimetty asuinalueella asuvan *Ulla*-nimisen rouvan mukaan. Se, että sekä *Elisenvaara* että *Ullanlinnanmäki* ovat todellisuudessa olemassa olevia paikkoja, on tietenkin todennäköisesti vaikuttanut juuri näiden nimiasujen valintaan.

6 ERI-IKÄISTEN ILMOITTAMAT NIMET

6.1 Sekundaarit ja primaarit nimet

Tutkimukseeni osallistui yhteensä 82 eri-ikäistä entistä ja nykyistä jalasjärveläistä, jotka olen jakanut heidän ikänsä mukaan kolmeen ryhmään. Ryhmä A, eli nuoret, muodostuu 38:sta vuosina 1994–1995 syntyneestä, Ryhmä B, eli työikäiset, 21:stä vuosina 1952–1991 syntyneestä ja Ryhmä C, eli eläkeläiset, 23:sta vuosina 1926–1949 syntyneestä informantista. (Informanteista ja vertailuryhmistä ks. tarkemmin s. 14–17.) Aineistoni käsittää kaiken kaikkiaan 2122 epävirallisen paikannimen mainintaa, joiden joukossa on yhteensä 1047 eri nimeä. Nimimaininnoista 1054 on nuorten, 597 työikäisten ja 471 eläkeläisten ilmoittamia. Nimimaininnoista 1260 koskee sekundaareja ja 853 primaareja nimiä¹⁰. Eri nimiä sekundaarien nimien joukossa on 435 ja primaarien nimien 607. Nuorten nimimaininnoista 723 (68,6 %) on sekundaareja ja 331 (31,4 %) primaareja. Työikäisten nimimaininnoista taas 344 (57,6 %) on sekundaareja ja 250 (41,9 %) primaareja. Eläkeläisten mainitsemista nimistä 193 (41 %) on sekundaareja ja 272 (57,7 %) primaareja. Kun tarkastellaan eri-ikäisten informanttien sekundaarien ja primaarien nimimainintojen prosenttiosuuksia, voidaan huomata, että niissä on varsin suuria eroja. Terhi Ainialan mukaan sekundaareja nimiä on epävirallisessa kaupunkinimistössä selvästi primaareja enemmän (Ainiala 2003: 211). Näin on laita myös oman aineistoni nuorten ja työikäisten nimimainintojen perusteella, sillä nuorten nimimaininnoista peräti 68,6 % koskee sekundaareja nimiä, ja työikäistenkin sekundaarien nimimainintojen osuus lähentelee 60 %. Mielenkiintoista onkin, että

¹⁰ Yhdeksän nimimaininnan kohdalla en ole pystynyt määrittelemään, ovatko nimet sekundaareja vai primaareja. Määrittelmättömiksi jääneiden nimien joukossa on viisi eri nimeä.

eläkeläisten nimimainintojen tarkastelu antaa täysin erilaisen tutkimustuloksen sekundaarien ja primaarien nimien jakautumisesta, sillä niistä vain 41 % on sekundaareja, ja enemmistö eli 57,7 % on primaareja.

Se, että tulokset sekundaarien ja primaarien epävirallisten paikannimien jakautumisesta ovat eläkeläisten ryhmän osalta täysin päinvastaisia kuin epävirallisen kaupunkinimistön tutkimuksessa yleensä, selittyy suurelta osin sillä, että epävirallisen kaupunkinimistön tutkimuksessa on keskitytty tutkimaan enimmäkseen nuorten nimistöä, ja varttuneemman väestön nimien osuus tutkimusaineistoissa on jäänyt varsin vähäiseksi. Toisaalta myös tutkimusalueeni Jalasjärvi ei ole perinteinen kaupunkiympäristö: lähinnä keskustan alue täyttää kaupunkimaisen ympäristön kriteerit, ja suuri osa kunnan pinta-alasta on luokiteltavissa maaseuduksi. Maaseutumaisuus ei kuitenkaan täysin selitä sitä, miksi eläkeläisten nimistö poikkeaa niin radikaalisti kahden muun vertailuryhmän nimistöstä. Seuraavissa alaluvuissa tarkastelen tarkemmin eri ryhmien ilmoittamia sekundaareja ja primaareja nimiä, ja pyrin löytämään vastauksia mm. siihen, minkä tyyppisiä eri ryhmien ilmoittamat sekundaarit nimet ovat ja poikkeavatko ne toisistaan. Tarkastelen myös primaarien nimien nimeämisperusteiden jakautumista vertailuryhmittäin.

6.2 Nuorten epävirallinen nimistö

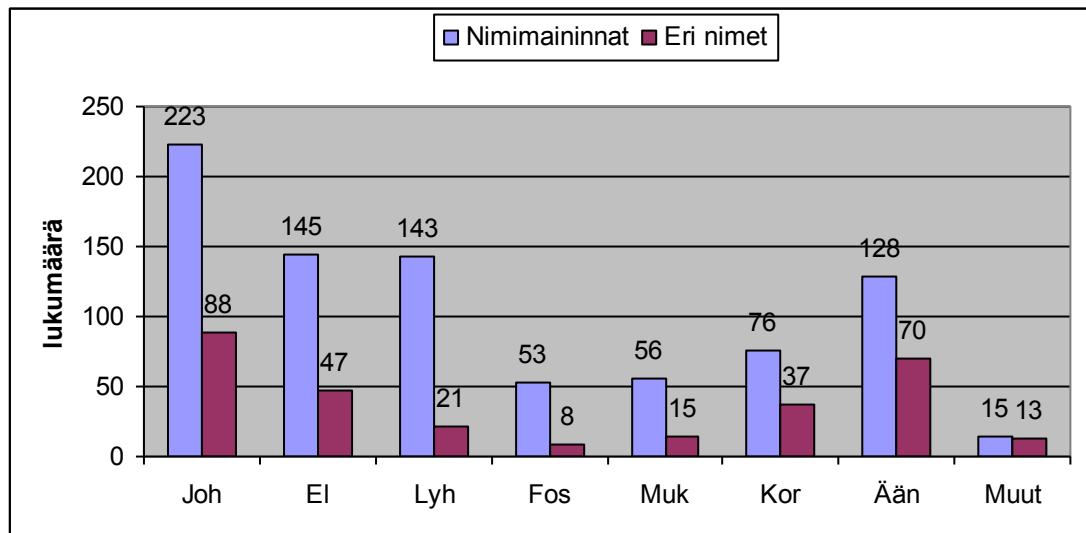
Nuorten ryhmään, josta käytän nimeä Ryhmä A, kuuluu 38 vuosina 1994–1995 syntyntä informanttia, jotka kävivät aineiston keruuhetkellä, kevätlukukaudella 2012, Jalasjärven lukiota. Nuoret ilmoittivat kaikkiaan 1054 epävirallista paikannimeä, joista 723 (68,6 %) olen tulkinnut sekundaareiksi ja 331 (31,4 %) primaareiksi. Nuorten nimimainintojen joukossa on yhteensä 534 eri nimeä, joista 299 (56 %) on sekundaareja ja 235 (44 %) primaareja. Kuten suluissa esitetyistä prosentiosuuksista käy ilmi, nuorten nimimaininnoissa sekundaareja nimiä on huomattavasti primaareja enemmän, lähes 70 %. Nuorten ilmoittamista eri nimistäkin sekundaareja on n. 56 %.

Olen jakanut sekundaarit nimet muodostustavan perusteella johdoksiin, elliptisesti lyhennettyihin nimiin, lyhenne- ja kirjainnimiin, vanhoihin eli fossiloituneisiin nimiin, mukaelmiin, synonyyminimiin ja muihin nimenosan korvaamisella muodostettuihin nimiin, äänteellisiin muunnoksiin, epeksegeettisiin nimiin,

murteellisiin nimiin ja lisämääritteisiin nimiin. Jotkin nimet voivat myös kuulua useampiin eri ryhmiin. Nimien muodostustavat on esitelty tarkemmin luvussa 5.

Nuorten aineistossa on yhteensä 723 sekundaarien nimien mainintaa, joihin kuuluu 299 eri nimeä. KUVIO 4 kuvaa sitä, miten ne jakautuvat aineistossani muodostustavan perusteella. Seuraavassa kappaleessa käsittelen niitä ja ilmoitan myös nimimainintojen ja eri nimien lukumäärien perässä yhden desimaalin tarkkuudella, miten monta prosenttia nuorten sekundaarien nimien maininnoista tai eri sekundaareista nimistä on muodostettu kyseisellä tavalla.

Nuorten ilmoittamien sekundaarien nimien maininnoista suurimman ryhmän muodostavat johdokset, joista on yhteensä 223 (30,8 %) mainintaa. Eri nimiä niiden joukossa on 88 (29,4 %). Seuraavaksi eniten eli 145 (20,1 %) kertaa mainittiin elliptisesti lyhentyneitä nimiä, joihin kuuluu 47 (15,7 %) eri nimeä. Lähes yhtä monta eli 143 (19,8 %) mainintaa kuin elliptisesti lyhentyneistä nimistä on lyhenne- ja kirjainnimistä. Koska niiden joukossa on erityisen runsaasti useammin kuin kerran mainittuja nimiä, on eri nimiä vain 21 (7 %). Äänteellisten muunnosten mainintoja on 128 (17,7 %), ja niihin kuuluu 70 (23,4 %) eri nimeä. Synonyyminimien ja muiden nimenosan korvaamisella muodostettujen nimien mainintojen lukumäärä on 76 (10,5 %), ja niiden joukossa on 37 eri nimeä (12,4 %). Mukaelmista on 56 (7,7 %) nimimainintaa, ja niihin kuuluu 15 eri nimeä (5 %). Vanhojen eli fossiloituneiden nimien mainintoja on lähes yhtä paljon kuin edellä mainitussa ryhmässä eli 53 (7,3 %). Epeksegeettisistä nimistä on 11 (1,5 %), ja pelkästään murteellisista nimistä vain 4 (0,6 %) mainintaa. Nuorten sekundaarien nimien joukossa ei ole lainkaan lisämääritteisiä nimiä. Kolme viimeistä nimenmuodostustapaa on käytännön syistä esitetty Kuviossa 4 samassa ryhmässä eli Muut, jonka 13:sta (4,3 %) eri nimestä on yhteensä 15 nimimainintaa (2,1 %).

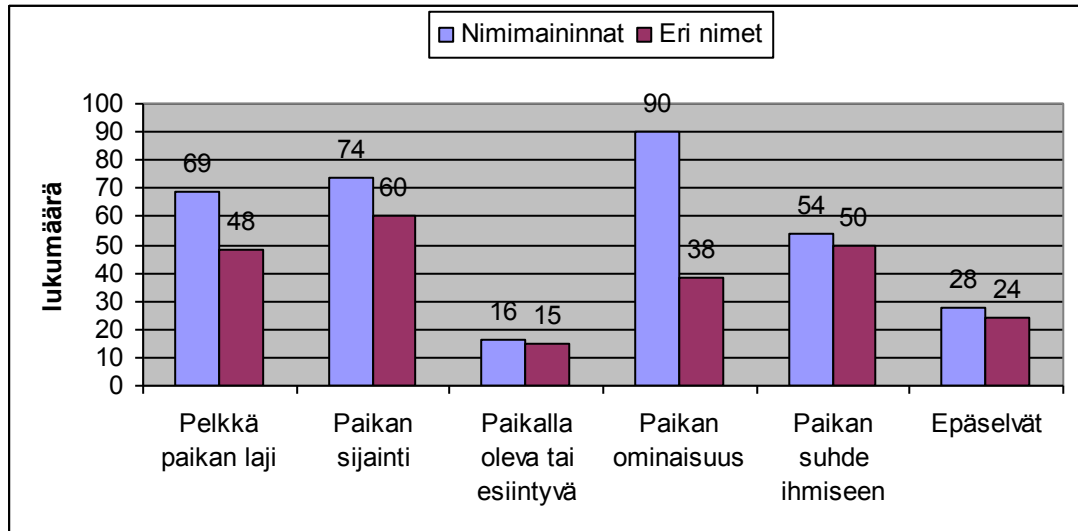


KUVIO 4. Nuorten ilmoittamien sekundaarien nimien mainintojen ja eri sekundaarien nimien jakauma muodostustavan mukaan. Joh = johtaminen, El = ellipsi, Lyh = lyhenne- ja kirjainnimet, Fos = vanhat l. fossiloituneet nimet, Muk = mukaelmat, Kor = nimenosan korvaaminen, Ään = äänteelliset muunnokset, Muut = epeksegeettiset, murteelliset ja lisämääritteiset nimet.

Nuoret ilmoittivat tutkimuksessani yhteensä 331 primaaria nimeä, joiden joukossa on 235 eri nimeä. KUVIO 5 kuvaa sitä, miten ne jakautuvat aineistossani nimeämisperusteiden mukaan. Tekstissä ilmoitan nimimainintojen ja eri nimien lukumäärien jälkeen sulkeissa myös, kuinka monta prosenttia nuorten mainitsemista primaareista nimistä tai eri primaareista nimistä on nimetty kyseisellä perusteella.

Nuorten primaarien nimien maininnoissa yleisin nimeämisperuste on paikan ominaisuus, jonka perusteella annetuista nimistä on 90 (27,2 %) mainintaa. Paikan ominaisuus on nimeämisperusteena yhteensä 38:ssä (16,2 %) eri nimessä. Nuorten ilmoittamien primaarien nimien toiseksi yleisin nimeämisperuste on paikan sijainti, jonka perusteella annetuista nimistä on 74 (22,4) mainintaa. Paikan sijainnin perusteella annettujen nimien joukossa on 60 (25,5 %) eri nimeä. Pelkän paikan lajin ilmaisevien nimien mainintoja on nuorten aineistossa 69 (21,5 %). Niihin kuuluu 48 (20,4 %) eri nimeä. Paikan suhde ihmiseen on nimeämisperusteena 54 (16,3 %) nimimaininnassa, joiden joukossa on yhteensä peräti 50 eri nimeä (21,3 %). Nimeämisperusteeltaan epäselvien nimien mainintoja on nuorten aineistossa 28 (8,5 %). Epäselvien tapausten joukossa on 24 (10,2 %) eri nimeä. Kaikkein vähiten eli 16 (4,8 %) mainintaa nuorten ilmoittamien primaarien nimien aineistossa on nimistä,

joiden nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. Eri primaarien nimien joukossa niitä on 15 (6,4 %), mikä tarkoittaa, että myös niissä tämän nimeämisperusteen osuus on kaikkein pienin.



KUVIO 5. Nuorten ilmoittamien primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukainen jakauma aineistossa.

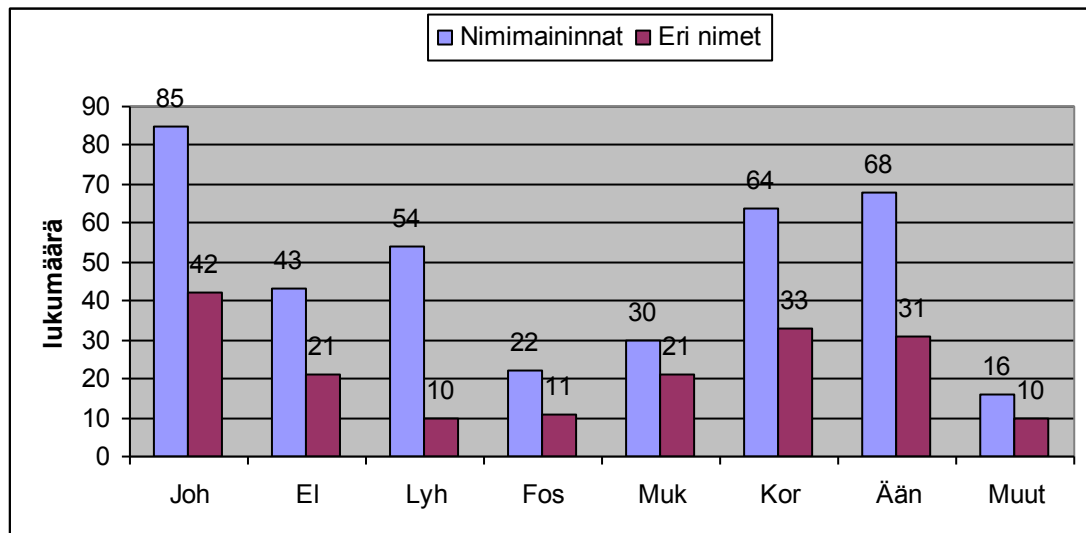
6.3 Työikäisten epävirallinen nimistö

Ryhmään B, eli työikäiset, kuuluu 21 vuosina 1952–1991 syntynyttä informanttia. Ryhmä B on vertailuryhmistä kaikkein heterogeenisin, sillä siihen kuuluvien informanttien ikähaitari on kaikkein suurin. 90-luvulla syntyneitä informantteja työikäisten ryhmässä on kuitenkin ainoastaan yksi (a21n91). Työikäisiltä on tutkimuksessani kaikkiaan 597 nimimainintaa, joista 344 (57,6 %) on sekundaareja, 250 (41,9 %) primaareja ja 3 (0,5 %) nimiä, joiden kohdalla en ole pystynyt määrittelemään ovatko ne sekundaareja vai primaareja. Eri nimiä työikäisten nimimainintojen joukossa on yhteensä 373. Niistä 179 (48 %) on sekundaareja, 192 (51,5 %) primaareja ja 2 (0,5 %) primaariuden ja sekundaariuden osalta määrittelemättömiä.

Työikäisten aineistossa on kaikkiaan 344 sekundaarien nimien mainintaa yhteensä 179:stä eri nimestä. KUVIO 6 kuvaa työikäisten sekundaarien nimien mainintojen ja eri sekundaarien nimien jakaumaa aineistossani. Sitä käsitellessäni ilmoitan nimimainintojen ja eri nimien lukumäärän jälkeen suluissa myös, miten monta

prosenttia työikäisten sekundaarien nimien maininnoista tai eri sekundaareista nimistä on muodostettu kyseisellä tavalla.

Eniten eli 85 (24,7 %) nimimainintaa on johdoksista, joihin kuuluu 42 (23,5 %) eri nimeä. Seuraavaksi eniten eli 68 (19,7 %) kertaa työikäiset mainitsivat äänteellisiä muunnoksia. Äänteellisiin muunnoksiin kuuluu 31 (17,3 %) eri nimeä. Kolmanneksi eniten eli 64 (18,6 %) mainintaa on synonyyminimistä ja muista nimenosan korvaamisella muodostetuista nimistä. Eri nimiä synonyyminimien ja muiden nimenosan korvaamisella muodostettujen nimien joukossa on 33 (18,4 %). Lyhenne- ja kirjainnimien mainintoja on 54 (15,7 %), ja niiden joukossa on 10 (5,6 %) eri nimeä. Elliptisesti lyhentyneiden nimien mainintoja on 43 (12,6 %), ja niihin kuuluu 21 (11,7 %) eri nimeä. Mukaelmia koskevien nimimainintojen lukumäärä työikäisten aineistossa on 30 (8,7 %). Kuten elliptisesti lyhentyneissä nimissä, myös mukaelmissa on 21 (11,7 %) eri nimeä. Fossiloituneita nimiä työikäiset mainitsivat 22 (6,4 %) kertaa, ja niihin kuuluu 11 (6,1 %) eri nimeä. Pelkästään murteellisuutensa perusteella virallisesta nimistä poikkeavien nimien mainintoja työikäisiltä on 10 (2,9 %), epeksegeettisten nimien viisi (1,5 %) ja lisämääritteisten nimien vain yksi (0,3 %). Eri nimiä murteellisissa nimissä on viisi (2,8 %), epeksegeettisissä nimissä neljä (2,2 %) ja lisämääritteisissä yksi (0,6 %). Kuviossa kolme viimeistä nimenmuodostustapaa on käytännön syistä esitetty samassa kohdassa: Muut. Kohtaan Muut kuuluu yhteensä 16 nimimainintaa 16 (4,7 %), ja eri nimiä niiden joukossa on 10 (5,6 %).

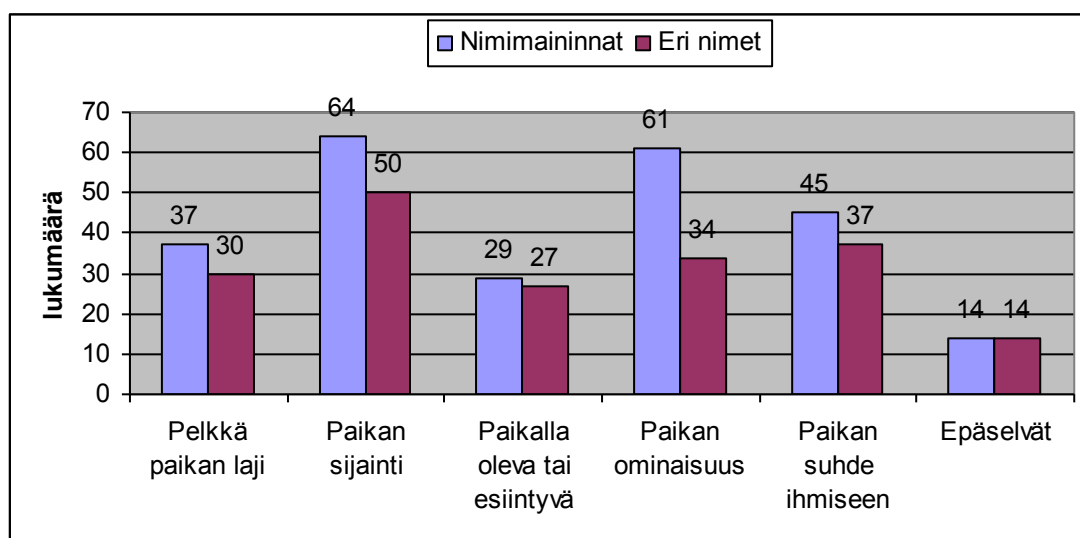


KUVIO 6. Työkäisten ilmoittamien sekundaarien nimien mainintojen ja eri sekundaarien nimien jakauma muodostustavan mukaan. Joh = johtaminen, El = ellipsi, Lyh = lyhenne- ja kirjainnimet, Fos = vanhat l. fossiloituneet nimet, Muk = mukaelmat, Kor = nimenosan korvaaminen, Ään = äänteelliset muunnokset, Muut = epeksegeettiset, murteelliset ja lisämääritteiset nimet.

Primaarien nimien mainintoja on työkäisten aineistossa 250, ja niiden joukossa on 192 eri nimeä. KUVIO 7 kuvaa työkäisten primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukaista jakaumaa aineistossani. Tekstissä ilmoitan nimimainintojen ja eri nimien lukumäärien perässä sulkeissa myös, miten suuri osa työkäisten primaarien nimien maininnoista tai eri nimistä on muodostettu kyseisellä perusteella.

Työkäisiltä on tutkimuksissani 250 primaarien nimien mainintaa, joiden joukossa on yhteensä 192 eri nimeä. Työkäiset mainitsivat eniten nimiä, joiden nimeämisperuste on paikan sijainti. Niistä on yhteensä 64 (25,6 %) nimimainintaa, joiden joukossa on 50 (26 %) eri nimeä. Paikan ominaisuuden perusteella annetuista nimistä on lähes yhtä paljon eli 61 (24,4 %) mainintaa. Paikan suhde ihmiseen on nimeämisperusteena 45 (18 %) nimimaininnassa, joiden joukossa on 37 (19,3 %) eri nimeä. Pelkän paikan lajin ilmaisevista paikannimistä on 37 (14,8 %) mainintaa. Näiden nimien joukossa on 30 eri nimeä (15,6 %). Nimistä, joiden nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä on työkäisiltä 29 mainintaa (11,2 %). Eri nimiä niiden joukossa on peräti 27 (14,1 %), mikä tarkoittaa sitä, että nimet ovat lähes kaikki yksittäisiä mainintoja. Nimeämisperusteeltaan epäselvien nimien mainintoja on työkäisten aineistossa 14

(5,6 %). Niihin kuuluu 14 (7,3 %) eri nimeä eli kaikki työikäisten ilmoittamat nimeämisperusteeltaan epäselvät primaarit nimet ovat yksittäisiä mainintoja.



KUVIO 7. Työikäisten ilmoittamien primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukainen jakauma aineistossa.

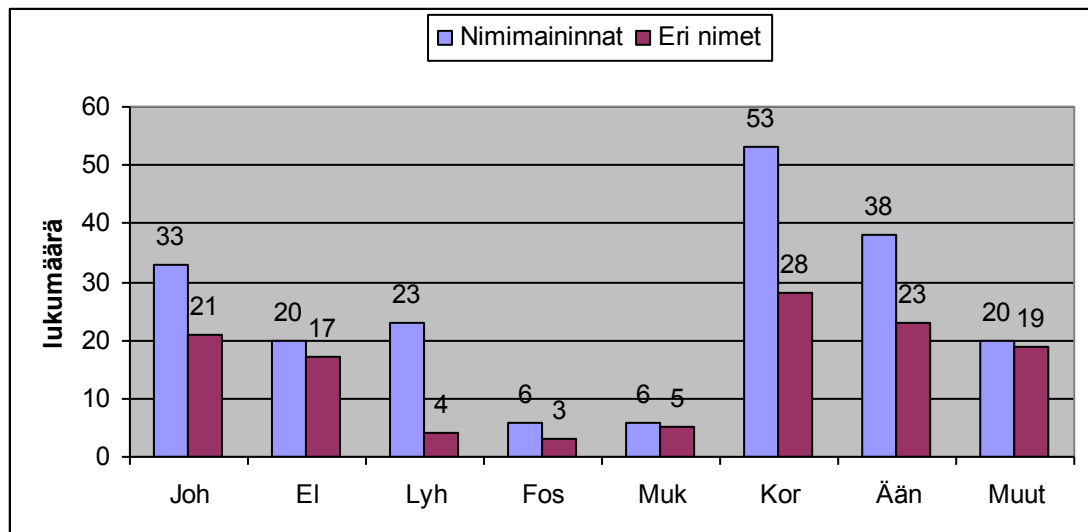
6.4 Eläkeläisten epävirallinen nimistö

Ryhmä C, eli eläkeläiset, muodostuu 23:sta vuosina 1926–1949 syntyneestä informantista. Eläkeläisiltä on tutkimuksessani kaikkiaan 471 nimimainintaa, joista 193 (41 %) koskee sekundaareja, 272 (57,7 %) primaareja ja kuusi (1,3 %) nimiä, joita en ole pystynyt määrittelemään primaareiksi tai sekundaareiksi. Eläkeläiset ilmoittivat 357 eri nimeä, joista 120 (33,6 %) on sekundaareja, 232 (65 %) primaareja ja viisi (1,4 %) primaariuden ja sekundaariuden osalta määrittelemättömiä.

Eläkeläisten aineistoon kuuluu 193 sekundaarien nimien mainintaa, joiden joukossa on 120 eri nimeä. KUVIO 8 kuvaa sitä, miten ne aineistossa jakautuvat muodostustavan mukaan. Tekstissä ilmoitan lukumäärien jälkeen sulkeissa myös, kuinka monta prosenttia eläkeläisten sekundaarien nimien maininnoista tai eri sekundaareista nimistä on muodostettu kyseisellä tavalla.

Eniten eli 53 (27,5 %) mainintaa eläkeläisten aineistossa on synonyyminimistä ja muista nimenosan korvaamisella muodostetuista nimistä. Eri nimiä niiden joukossa

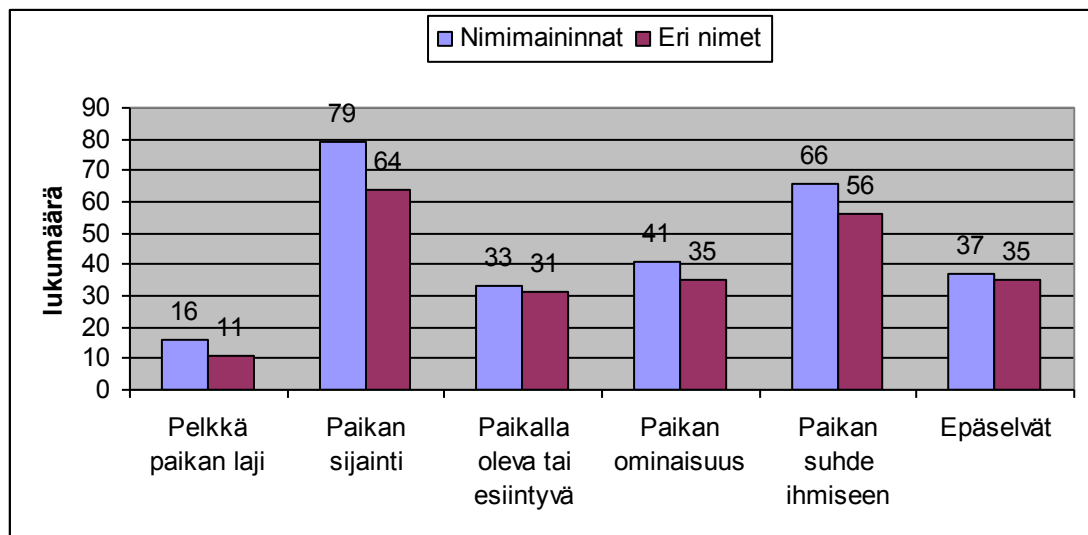
on 28 (23,3 %). Seuraavaksi eniten eli 38 (19,7 %) mainintaa eläkeläisten aineistossa on äänteellisistä muunnoksista. Niihin kuuluu yhteensä 23 (19,2 %) eri nimeä. Johdoksista on 33 (17,1 %) mainintaa, ja niiden joukossa on 21 (17,5 %) eri nimeä. Lyhenne- ja kirjainnimiä eläkeläiset mainitsivat yhteensä 23 (11,9 %) kertaa, ja eri nimiä niihin kuuluu vain neljä (3,3 %). Elliptisesti lyhentyneiden nimien mainintoja on 20 (10,4 %), ja niiden joukossa on 17 (14,2 %) eri nimeä. Niin fossiloituneista nimistä kuin mukaelmistakin on ainoastaan kuusi (3,1 %) mainintaa. Eri nimiä on fossiloituneissa nimissä kolme (2,5 %) ja mukaelmissa viisi (4,2 %). Pelkästään murteellisuutensa perusteella virallisesta nimestä poikkeavien nimien mainintoja on eläkeläisten aineistossa 10 (5,2 %), epeksegeettisten nimien seitsemän (5,2 %) ja lisämääritteisten nimien kolme (1,6 %). Eri nimiä on pelkästään murteellisissa nimissä 10 (8,3 %), epeksegeettisissä seitsemän (5,8 %) ja lisämääritteisissä kaksi (1,7 %). Koska murteelliset, epeksegeettiset ja lisämääritteiset nimet muodostavat kaikkein pienimmät ryhmät kaikissa muissa aineistoni sekundaarien nimien muodostustapoihin perustuvissa kuvioissa, ne on käytännön syistä esitetty samassa kohdassa Muut myös kuviossa 8. Kohtaan Muut kuuluu 20 nimimainintaa yhteensä 19:stä eri nimestä.



KUVIO 8. Eläkeläisten ilmoittamien sekundaarien nimien mainintojen ja eri sekundaarien nimien jakauma muodostustavan mukaan. Joh = johtaminen, El = ellipsi, Lyh = lyhenne- ja kirjainnimet, Fos = vanhat l. fossiloituneet nimet, Muk = mukaelmat, Kor = nimenosan korvaaminen, Ään = äänteelliset muunnokset, Muut = epeksegeettiset, murteelliset ja lisämääritteiset nimet.

Eläkeläisiltä on aineistossani 272 primaarien nimien mainintaa, joiden joukossa on 232 eri nimeä. KUVIO 9 kuvaa eläkeläisten ilmoittaminen primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukaista jakaumaa aineistossani. Tekstissä nimimainintojen ja eri nimien lukumäärien jälkeen suluisa olevat luvut kertovat, miten suuri osa eläkeläisten ilmoittamista primaareista nimimaininnoita ja eri primaareista nimistä on muodostettu kyseisellä perusteella.

Eniten mainintoja eläkeläisten aineistossa on nimistä, joiden nimeämisperusteena on paikan sijainti. Tällaisia nimimainintoja on 79 (29 %), ja niihin kuuluu 64 (27,6 %) eri nimeä. Toiseksi yleisin nimeämisperuste eläkeläisten nimimaininnoissa on paikan suhde ihmiseen. Sen perusteella annettuja nimiä mainittiin 66 (24,3 %) kertaa, ja niihin kuuluu 56 (24,1 %) eri nimeä. Paikan ominaisuuden perusteella annetuista nimistä on 41 mainintaa (15,1 %). Niiden joukossa on 35 (15,1) eri nimeä. Nimeämisperusteeltaan epäselvien nimien mainintoja eläkeläisten aineistossa on 37 (13,6 %), ja niiden joukossa on yhteensä 35 eri nimeä (15,1 %). Paikalla olevan tai esiintyvän perusteella annetuista nimistä on 33 (12,1 %) mainintaa. Eri nimiä niihin kuuluu 31 (13,4 %). Vähiten eli 16 (5,9 %) kertaa eläkeläiset mainitsivat pelkän paikan lajin ilmaisevia nimiä, joihin kuuluu 11 (4,7 %) eri nimeä.



KUVIO 9. Eläkeläisten ilmoittamien primaarien nimien mainintojen ja eri primaarien nimien nimeämisperusteiden mukainen jakauma aineistossa.

6.5 Erot sekundaarien ja primaarien nimien jakaumassa

Kun tarkastellaan aineistoni eri ikäryhmien ilmoittamia epävirallisia paikannimiä, voidaan huomata, että niissä on varsin suuria eroavaisuuksia. Kuten tässä luvussa on jo aiemmin todettu, jo eri-ikäryhmien informanttien sekundaarien ja primaarien nimimainintojen osuudet eroavat toisistaan varsin merkittävästi. Erityisen suuria ovat erot nuorten ja eläkeläisten välillä, sillä nuorten nimimaininnoista 68,6 % koskee sekundaareja ja 31,4 % primaareja nimiä, kun taas eläkeläisillä sekundaarien nimimainintojen osuus on 41 % ja primaarien 57,7 %. Aineiston perusteella sekundaarien ja primaarien nimien mainintojen osuudet nuorilla ja eläkeläisillä poikkeavat siis täysin toisistaan. Työikäisten aineistossa sekundaarien nimimainintojen osuus on 57,6 % ja primaarien 41,9 %, joten iän vaikutus sekundaarien ja primaarien nimien jakaumaan on havaittavissa myös työikäisten ja nuorten välillä, vaikkakin ero on varsin pieni. Toisaalta myös ero työikäisten ja eläkeläisten sekundaarien ja primaarien nimimainintojen jakaumassa on varsin merkittävä.

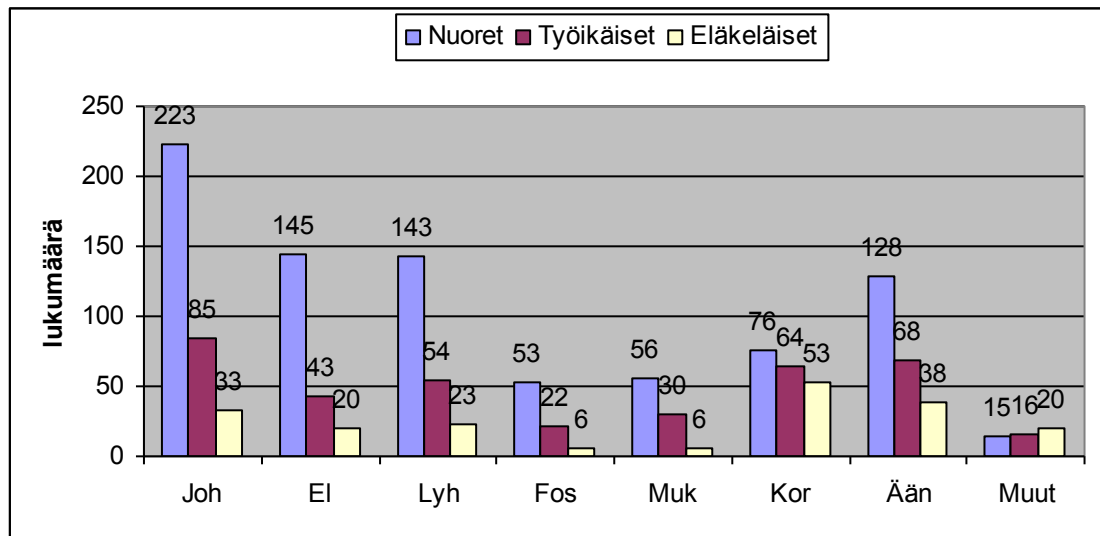
Kaikki nuorten ryhmän informantit ovat syntyneet vuosina 1994–1995, ja työikäisten ryhmän 21 informantista seitsemän nuorinta on syntynyt vuosina 1982–1991¹¹. Se, että nuorimmat työikäiset informantit eivät ole edes 10 vuotta nuorten ryhmän informantteja vanhempia selittää osaltaan sitä, että ero Ryhmän A ja Ryhmän B informanttien sekundaarien ja primaarien nimien jakaumassa on eläkeläisiin verrattuna pieni.

6.5.1 Erot sekundaarien nimien muodostustavoissa

Kun tarkastellaan eri ikäryhmien sekundaarien epävirallisten paikannimien aineistoja, voidaan huomata selviä eroja myös siinä, miten yleisiä eri tavoilla muodostetut nimet ovat suhteessa toisiinsa. KUVIO 10 kuvaa sitä, miten nuorten, työikäisten ja eläkeläisten sekundaarien nimien maininnat jakautuvat aineistossani muodostustavan perusteella. Tässä kohden on syytä muistaa, että informantteja on vertailuryhmissä eri määrä, joten nimimainintojen määrät eivät ole sellaisenaan vertailukelpoisia keskenään. Nimenmuodostustapoihin perustuvan jakauman avulla

¹¹ Työikäisten ryhmän informanteista vain yksi (a21n91) on syntynyt 1990-luvulla. 1980-luvulla syntyneitä informantteja työikäisten ikäryhmässä on kuusi. He ovat syntyneet vuosina 1982–1988.

pystytään kuitenkin vertailemaan sitä, miten yleisiä eri tavoilla muodostetut nimet ovat eri vertailuryhmien aineistoissa.



KUVIO 10. Nuorten, työikäisten ja eläkeläisten ilmoittamien sekundaarien nimien mainintojen muodostustavan mukainen jakauma aineistossa. Joh = johtaminen, El = ellipsi, Lyh = lyhenne- ja kirjainnimet, Fos = vanhat l. fossiloituneet nimet, Muk = mukaelmat, Kor = nimenosan korvaaminen, Ään = äänteelliset muunnokset, Muut = epeksegeettiset, murteelliset ja lisämääritteiset nimet.

Sekä nuorten että työikäisten sekundaarien nimien maininnoissa on eniten johdoksia. Nuorilla johdosten osuus kaikista sekundaareista nimimaininnoista on peräti 30,8 %, ja työikäisilläkin se on 24,7 %. Eläkeläisillä johtaminen on vasta kolmanneksi yleisin nimenmuodostustapa, ja johdosten osuus kaikista eläkeläisten sekundaarien nimien maininnoista on 17,1 %. Se, että johdosten osuus sekundaarien nimien maininnoissa on eläkeläisillä selvästi pienempi kuin nuorilla ja työikäisillä, selittyy osittain sillä, että heidän nimistössään on vertailuryhmiä vähemmän slangijohdoksia. Kun nuoret ilmoittivat keskimäärin n. 4,5 ja työikäisetkin n. 3,2 slangijohdosta informanttia kohden, eläkeläiset ilmoittivat niitä keskimäärin vain noin yhden vastaajaa kohden.

Nuorten aineistossa toiseksi eniten on elliptisesti lyhentyneitä nimiä (20,1 %), ja lähes yhtä paljon on lyhenne- ja kirjainnimiä (19,8 %). Työikäisten ja eläkeläisten aineistoissa taas kummassakin elliptisesti lyhentyneiden nimien mainintoja on viidenneksi eniten: työikäisillä 12,5 % ja eläkeläisillä 10,5 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista. Lyhenne- ja kirjainnimiä on työikäisten ja eläkeläisten aineistoissa kummassakin neljänneksi eniten, mutta niiden osuus kaikista

sekundaarien nimien maininnoista on työikäisillä hieman eläkeläisiä suurempi, koska työikäisten aineistossa niitä on 15,7 % ja eläkeläisten aineistossa 11,9 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista.

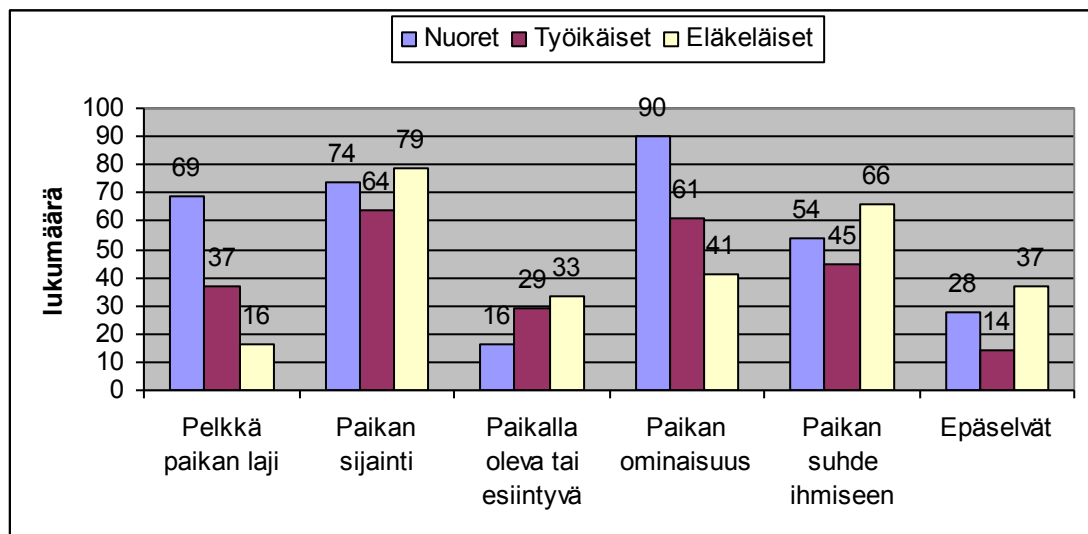
Mielenkiintoista on, että eläkeläisten nimimaininnoissa on kaikkein eniten synonyyminimiä ja muita nimenosan korvaamisella muodostettuja nimiä, joiden osuus on peräti 27,5 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista. Työikäisilläkin tämä nimenmuodostustapa on kolmanneksi yleisin, mutta nimimainintojen osuus on jo selvästi pienempi eli 18,6 %. Ero nuorten ja eläkeläisten välillä on jo huomattavan suuri, sillä nuorten nimimaininnoissa synonyyminimien ja muiden nimenosan korvaamisella muodostettujen nimien osuus vain 10,5 %. Äänteellisiä muunnoksia on sekä työikäisten että eläkeläisten aineistoissa toiseksi eniten, ja niiden osuuskin on tismalleen yhtä suuri: 19,7 %. Nuorten aineistossa äänteellisiä muunnoksia on neljänneksi eniten, mutta prosentuaalisesti niiden osuus ei poikkea kovin paljon vertailuryhmien aineistoista, sillä se on 17,7 %. Mukaelmien osuus on kaikkein suurin työikäisten aineistossa, jossa niitä on 8,7 %, mutta nuorten aineistossa mukaelmia on kuitenkin lähes yhtä paljon eli 7,7 %. Eläkeläisten nimimaininnoissa mukaelmien osuus on vain 3,1 %. Koska niiden osuus on yli puolet pienempi ryhmisiin A ja B verrattuna, on ero tässäkin kohden merkittävä.

Pelkästään murteellisuutensa perusteella virallisesta nimestä poikkeavien epävirallisten nimien osuus on kaikkein suurin eläkeläisillä, joiden nimimaininnoista niitä on 5,2 %. Työikäisillä vastaava osuus on 2,9 % ja nuorilla vain 0,6 %. Mielenkiintoista on että vanhojen eli fossiloituneiden nimien osuus, 7,3 %, on kaikkein suurin nuorilla. Työikäisten vastaava luku, 6,4 %, ei tosin poikkea siitä kuin 0,9 prosenttiyksikköä, mutta ero eläkeläisiin on suurempi, sillä heidän aineistossaan fossiloituneiden nimien osuus on vain 3,1 %.

Epeksegeettisiä nimiä on kaikkein eniten eläkeläisten nimimaininnoissa, joissa niiden osuus on 3,6 %. Sekä nuorilla että työikäisillä vastaava osuus on 1,5 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista. Nuoret eivät maininneet lainkaan lisämääritteisiä nimiä, ja työikäisillä ja eläkeläisilläkin niiden mainintoja on kaikkein vähiten. Työikäisillä lisämääritteisten nimien osuus on 0,3 % ja eläkeläisillä 1,6 % kaikista sekundaarien nimien maininnoista.

6.5.2 Erot primaarien nimien nimeämisperusteissa

KUVIO 11 kuvaa nuorten, työikäisten ja eläkeläisten primaarien nimien nimeämisperusteiden mukaista jakaumaa aineistossani. Myös siinä on eroja eri ikäryhmien välillä. Myös tässä kohden on syytä muistaa, että informantteja on eri ryhmissä eri määrä, joten nimimainintojen määrät eivät ole sellaisenaan vertailukelpoisia keskenään. Niiden avulla pystytään kuitenkin vertailemaan sitä, miten yleisiä eri nimeämisperusteet ovat vertailuryhmien nimistössä.



KUVIO 11. Nuorten, työikäisten ja eläkeläisten ilmoittamien primaarien nimien mainintojen nimeämisperusteiden mukainen jakauma aineistossa.

Nuorten aineiston primaarien nimien maininnoissa yleisin nimeämisperuste on paikan ominaisuus, jonka perusteella nimensä annettujen nimien osuus kaikista nuorten mainitsemista primaareista nimistä on 27,2 %. Työikäisten aineistossa paikan ominaisuus on primaarien nimien maininnoissa toiseksi yleisin nimeämisperuste, ja niiden osuus on 24,4 %. Ero nuoriin verrattuna on siis 2,8 prosenttiyksikköä. Eläkeläisten aineistossa paikan ominaisuuden perusteella nimettyjen paikkojen osuus on vain 15,1 %, ja se on vasta kolmanneksi yleisin nimeämisperuste. Jälleen kerran ero nuorten ja eläkeläisten välillä on varsin merkittävä eli 12,1 prosenttiyksikköä. Sekä työikäisten että eläkeläisten nimimaininnoissa on eniten paikan sijainnin mukaan annettuja nimiä. Työikäisillä niiden osuus on 25,6 % ja eläkeläisillä 29 % kaikista primaarien nimien maininnoista. Nuorten aineistossa paikan sijainti on nimimainintoja tarkasteltaessa

toisiksi yleisin nimeämisperuste, sillä sen perusteella nimensä annettujen nimien osuus on 22,4 %.

Eläkeläisten aineistossa on ikäryhmistä eniten nimimainintoja, joissa nimeämisperusteena on paikan suhde ihmiseen. Se on eläkeläisillä toisiksi yleisin nimeämisperuste, ja nimimainintojen osuus on 24,3 %, kun taas työikäisillä vastaava luku on 18 % ja nuorilla 16,3 %. Pelkän paikan lajin ilmaisevia nimiä mainitsivat eniten nuoret, joiden aineistossa niiden osuus on 21,5 %. Ero varsinkin eläkeläisiin verrattuna on varsin suuri, sillä heidän aineistossaan vastaava osuus on vain 5,9 %. Eläkeläisten primaarien nimien maininnoissa pelkkä paikan laji onkin kaikkein vähiten esiintyvä nimeämisperuste. Työikäisten aineistossa pelkän paikan lajin ilmaisevien nimien mainintojen osuus on 14,8 %, ja lukuarvo asettuu jälleen kerran nuorten ja eläkeläisten lukuarvojen väliin. Sekä nuorten että työikäisten aineistoissa on kaikkein vähiten mainintoja nimistä, joissa nimeämisperusteena on paikalla oleva tai esiintyvä. Nuorilla tällaisten nimien mainintojen osuus on 4,8 %, ja työikäisillä 11,2 %. Eläkeläisten aineistossa paikalla olevan tai esiintyvän perusteella annettujen nimien osuus on 12,1 %, joten se poikkeaa työikäisten vastaavasta prosentiosuudesta vain 0,9 prosenttiyksikköä, mutta ero nuoriin on peräti 7,3 prosenttiyksikköä.

Kaikkien ikäryhmien aineistoon kuuluu myös nimiä, joiden nimeämisperustetta en ole pystynyt selvittämään. Osa nimistä on niin vanhoja, että nimeämisperustetta ei siksi enää pystytä selvittämään, mutta mukana on varmasti myös uudempia nimiä, joiden nimeämisperuste on nimenkäyttäjien tiedossa, mutta he eivät ole ilmoittaneet sitä vastauksissaan. Nuorten aineistossa nimeämisperusteeltaan epäselvien nimimainintojen osuus on 8,5 %, työikäisten aineistossa 5,6 % ja eläkeläisten aineistossa 13,6 %. Se, että eläkeläisten aineistossa on eniten nimeämisperusteeltaan epäselviä nimiä, saattaa selittyä sillä, että he ovat ilmoittaneet nuoria ja työikäisiä enemmän perinnäisiä paikannimiä, jotka saattavat olla hyvinkin vanhoja.

6.6 Muita huomioita eri-ikäisten nimistön eroavaisuuksista

Kun tarkastellaan yleisesti sitä, minkä tyyppisiä eri-ikäisten ilmoittamat epäviralliset paikannimet ovat, eräs huomionarvoinen seikka on se, että eläkeläiset ja työikäiset ilmoittivat huomattavasti nuoria enemmän murteellisia nimiä. Tässä kohden tarkoitan murteellisilla nimillä kaikkia niitä nimiä, joissa on käytetty Jalasjärven

paikallismurretta.¹² Sellaisia on niin sekundaareissa kuin primaareissakin epävirallisissa paikannimissä. Kun eläkeläiset ilmoittivat vastaajaa kohden keskimäärin n. 5,5 ja työikäisetkin n. 4,5 murteellista nimeä, on vastaava luku nuorilla vain n. 1,4.

Esimerkiksi suoriin tieosuuksiin viittaavissa nimissä eläkeläiset käyttivät paikan lajia ilmaisevana nimenosana yleiskielistä *suoraa* useammin murteellista *oikoosta* (*Pappilanoikoonen* 'suora Kivistönkyläntiellä'), kun taas nuoret olivat yhtä poikkeusta lukuun ottamatta yleiskielisen *suora*-sanan kannalla (*Leukasuora* 'suora Mäntykoskentiellä').¹³ Ero murteellisten ja yleiskielisten varianttien käytössä käy hyvin ilmi myös metsien nimiä tarkasteltaessa. Kun eläkeläiset ja työikäiset käyttivät paikan lajia ilmaisevana nimenosana yhtä poikkeusta lukuun ottamatta murteellista varianttia *mettä* (*Rustarin mettä* 'metsä Kannonkylässä'), olivat nuoret poikkeuksetta yleiskielisen *metsän* (*Junametsä* 'metsä Jalastossa') kannalla. Murteellinen muoto *mettä* esiintyy kyllä nuortenkin nimistössä kylien köllinimissä *Perämettä* 1 'Koskue' ja *Perämettä* 2 (2) 'Ilvesjoki'. On mahdollista, että nuoret suosivat köllinimien tapauksessa murteellista muotoa, koska tällaisia pilkkanimiä käytetään lähes yksinomaan puhekielessä. Metsien nimet taas koetaan muodollisemmiksi, joten nuoret käyttävät niissä siksi yleiskielistä varianttia *metsä*.

Eläkeläisten ja työikäisten nimistössä esiintyy myös joitakin sellaisia murre sanoja, joita ei lainkaan esiinny nuorten ilmoittamissa nimissä. Tällaisia ovat esimerkiksi sanat *plassi* 'paikka, alue, tontti' (*Sahanplassi* 'entinen uimapaikka Hirvijoessa') ja *prunni* 'kaivo' (*Leilin prunni* 'vesipaikka Peltokosken metsässä'). Eläkeläisten nimistössä esiintyy myös joitakin sellaisia murre sanoja, joita ei esiinny kummankaan muun vertailuryhmän nimistössä. Tällaisia ovat esimerkiksi kauppa tarkoittava sana *porvari* (*Salu-porvari* 'entinen Salomon Hongiston kauppa') ja mutkaa tarkoittava sana *mukka* (*Kusimukka* 'mutka Vuorensaamenmäellä'). Vaikka murteellisia nimiä onkin nuorten nimissä selvästi muiden ryhmien nimistöä vähemmän, niitä kuitenkin esiintyy. Esimerkki vain nuorten ilmoittamasta murteellisesta epävirallisesta nimestä on lukiolaisnuorten erään opettajansa pienestä luokan yhteydessä sijaitsevasta

¹² Sekundaarien nimien muodostustapoja käsitellessäni tarkoitan pelkästään murteellisilla tai murteellisilla nimillä vain niitä nimiä, jotka poikkeavat paikan virallisesta nimestä ainoastaan murteellisuutensa perusteella esim. *Jalahjärvi* 'Jalasjärvi, kunta' ja *Hautiaan* 'Hautiainen, pelto'.

¹³ Jostain syystä työikäiset eivät ilmoittaneet lainkaan nimiä suorille tieosuuksille, joten heidän kantansa ei siksi käy ilmi esittämästäni vertailusta.

työhuoneesta käyttämä nimi *Katin kömmeli* tai *Kömmeli*. Jalasjärven murteessa sanalla *kömmeli* on mm. merkitykset 'komero' ja 'pieni rakennus' (Henell 2005).

Kun eläkeläisten ja työikäisten nimistö on nuorten nimistöä murteellisempaa, on nuorten nimistössä taas huomattavasti eläkeläisten nimistöä enemmän slanginimiä. Niitä on myös enemmän kuin työikäisten nimistössä, mutta ero ei ole yhtä suuri kuin nuorten ja eläkeläisten välillä. Ero käy parhaiten ilmi vertailemalla slangijohdosten osuutta eri vertailuryhmien epävirallisissa paikannimissä. Tässä kohden olen laskenut mukaan kaikki ne aineistoni sekundaarit (*Pirari* 'Pirunpesä') ja primaarit nimet (*Hyttysleikkis* 'leikkikenttä Puskanmäessä'), joiden perusosassa tai määriteosassa esiintyy jokin slangijohdin. Kun nuoret ilmoittivat keskimäärin n. 4,5 ja työikäisetkin n. 3,2 slangijohtimellista nimeä vastaajaa kohden, on vastaava luku eläkeläisillä vain n. 1. Kun tarkastellaan esimerkiksi Jalasjärvelle ja sen lähikunnille ilmoitettuja nimiä, voidaan huomata, että kaikki slangiasuiset nimet ovat nuorten ja työikäisten ilmoittamia. Niiden joukkoon kuuluvat esimerkiksi nimet *Seinis* (4) 'Seinäjoki' ja *Jallujärvi* (6) 'Jalasjärvi'. Eläkeläisten aineistossa useimmin mainittu slangijohdos on kyselyn esimerkkinimi *Matkis* 'Matkahuolto', jonka mainitsi tuntevansa seitsemän eläkeläistä. Muita eläkeläisten ilmoittamia slangijohtimellisia nimiä ovat esimerkiksi *Unska 2*¹⁴ 'Union-huoltoasema Kivistössä (ent.)' sekä *Terkkari* ja *Tervari* 'Jalasjärven terveystakeskus'.

Eräs huomion arvoinen seikka on vielä se, että eläkeläiset ilmoittivat muita ryhmiä enemmän virallisia paikannimiä, jotka olen jättänyt varsinaisen tutkimusaineistoni ulkopuolelle. Kun nuoret ilmoittivat keskimäärin n. 0,2 ja työikäiset n. 0,4 virallista nimeä vastaajaa kohden, on vastaava luku eläkeläisillä n. 1,9. Eläkeläiset siis pitivät nuoria ja työikäisiä useammin epävirallisina paikannimiä, jotka ovat todellisuudessa virallisia. Niiden joukossa on mm. sellaisia muodoltaan perinnäisiä paikannimiä kuin *Kulturinperä* 'kulmakunta', *Navettavuori* 'kohouma' ja *Sikaniemi* 'metsäsaareke'. Se, että tämälantapaisia nimiä pidettiin epävirallisina, voi johtua yksinkertaisesti siitä, että on usein hyvin vaikea tietää, onko jokin muodoltaan perinnäinen paikannimi virallinen vai epävirallinen. Se voi olla vaikeaa varsinkin niille, jotka käyttävät vähän karttoja. On myös mahdollista, että virallisten nimien alkuperä on usein paremmin vanhempien informanttien tiedossa, joten nimet saatetaan ehkä siksi mieltää

¹⁴ Nimi *Unska* voi viitata aineistossani kahteen eri kohteeseen: *Unska 1* 'Neste Jalastuuli' ja *Unska 2* 'Union-huoltoasema Kivistössä (ent.)'.

puhekielisiksi. Syy siihen, miksi joitakin nimiä pidettiin virallisina saattaa olla myös se, että nimet koettiin erityisen kiinnostaviksi tai tunteita herättäviksi. Näin on todennäköisesti laita esimerkiksi kohoumien nimien *Raatokallio* ja *Peikkomäki* kohdalla, joita kumpaakin piti epävirallisena useampi vastaaja.¹⁵

Nuorten epävirallisina pitämissä virallisissa nimissä huomio kiinnittyy erityisesti murteellisessa muodossa oleviin karttanimiin esim. *Kärmesharju* 'kohouma', jota piti virallisena kaksi nuorta. Virallisten nimien *Soirinkuja* ja *Larvakylä* virallisiksi nimiksi niiden nuoret ilmoittajat tarjosivat yleiskielisiä muotoja **Soidinkuja* ja **Latvakylä*, jotka eivät siis todellisuudessa ole kyseisten paikkojen virallisia nimiä.

On varsin luonnollista, että vanhimpien informanttien nimissä on eniten sellaisia, jotka viittaavat paikkoihin, joiden tarkoite on joko kadonnut kokonaan tai sen käyttötarkoitus tai laji on muuttunut. Nimi, jonka tarkoite on kadonnut on esimerkiksi kahden eläkeläisen mainitsema *Kasakkakivi* (2) 'kivi Luopajärventien varrella'. Esimerkki nimestä, jonka laji on muuttunut on *Kantalinna*, joka erään työikäisen mukaan viittaa tonttiin, jolla aiemmin sijaitsi rakennus, josta käytettiin nimeä *Kantalinna*. Aineistossani on myös lukuisia lakkautettujen yritysten ja oppilaitosten epävirallisia nimiä. Sellaisia ovat esimerkiksi kauppojen nimet *Knuutu* 'Edv. Knuuttila' ja *Risla* 'B. Rislakeus' sekä koulujen nimet *Konimäen koulu* (6) 'Hirvijärven koulu' ja *Kellosaaren koulu* 'Sikakylän koulu'. Yritysten ja oppilaitosten tapauksessa vanhaa epävirallista nimeä saatetaan kuitenkin edelleen käyttää rakennuksesta, jossa yritys tai oppilaitos on toiminut.

7 LOPUKSI

Olen tutkimuksessani tarkastellut sitä, millaisia epävirallisia paikannimiä eri-ikäiset entiset ja nykyiset jalasjärveläiset Jalasjärven paikoista käyttävät tai ovat kuulleet käytettävän. Koska nuorten epävirallista paikannimistöä on tutkittu huomattavasti työikäisten ja eläkeläisten epävirallista paikannimistöä enemmän, näin eri ikäryhmien epävirallista paikannimistöä tarkastelevan näkökulman tarpeelliseksi.

¹⁵ Kaikki nimiä *Raatokallio* ja *Peikkomäki* epävirallisina pitäneet vastaajat ovat eläkeläisiä tai työikäisiä.

Eri-ikäisiltä informanteilta keräämäni Jalasjärven epävirallisten paikannimien aineiston perusteella olen havainnut, että eri-ikäryhmien epävirallisessa paikannimistössä on varsin merkittäviä eroja. Nuorten ilmoittamien epävirallisten paikannimien maininnoista valtaosa eli 68,6 % koskee sekundaareja nimiä, ja primaarien nimien osuus on 31,4 %. Työikäistenkin nimimaininnoissa on enemmän eli 57,6 % sekundaareja nimiä, ja primaarien nimien mainintojen osuus on heidän vertailuryhmässään 41,9 %. Eläkeläisillä taas jakauma on täysin päinvastainen, sillä sekundaarien nimien mainintojen osuus on vain 41 %, kun taas primaarien nimien osuus on peräti 57,7 %.

Päinvastoin kuin nuoret ja työikäiset, eläkeläiset näyttävät siis käyttävän primaareja nimiä sekundaareja enemmän. Tämä on erityisen mielenkiintoista siksi, että aiemmissa tutkimuksissa sekundaareja nimiä on todettu olevan epävirallisessa paikannimistössä huomattavasti primaareja enemmän. Kuten edellä todettiin, niissä on yleensä keskitytty lähinnä nuorten nimistöön, eikä eri ikäryhmien epävirallista paikannimistöä vertailevaa tutkimusta juuri ole tehty. Tämä on todennäköisesti syynä siihen, miksi ei ole myöskään kiinnitetty huomiota siihen, että edellä esitetty väite ei välttämättä kaikkien ikäryhmien kohdalla toteudu, ja erot eri ikäryhmien välillä voivat olla suuria.

Eri ikäryhmien välillä näyttää olevan eroja myös sekundaarien nimien muodostustapojen jakautumisessa ja primaarien nimien nimeämisperusteissa. Nuorilla ja työikäisillä suosituin sekundaarien nimien muodostustapa on johtaminen, eläkeläisten nimistössä suosituimpia ovat synonyymiminimet ja muut nimenosan korvaamisella muodostetut nimet. Työikäisten ja eläkeläisten nimistössä yleisin primaarien nimien nimeämisperuste on paikan sijainti, joka on yleisin nimeämisperuste myös perinnäisessä paikannimistössä. Nuorten primaarien nimien maininnoissa taas on kaikkein eniten ominaisuuden perusteella annettuja nimiä.

Myös paikallismurteen ja slangin käytössä on eroja eri ikäryhmien välillä. Kun eläkeläiset ilmoittivat keskimäärin n. 5,5 ja työikäisetkin n. 4,5 murteellista nimeä, on vastaava luku nuorilla vain n. 1,4. Slanginimiä ilmoittivat eniten nuoret ja vähiten taas eläkeläiset. Esimerkiksi slangijohtimellisia nimiä nuoret ilmoittivat vastaajaa kohden n. 4,5, työikäiset 3,2 ja eläkeläiset vain n. 1.

Selvittämisen arvoisia epävirallista paikannimistöä koskevia kysymyksiä on edelleen useita. Ovatko tutkimuksessa ilmenneet erot eri-ikäisten sekundaarien ja primaarien nimien mainintojen jakaumassa paikallisia? Koskevatko ne vain pienien maaseudun kuntien tai eteläpohjalaisten kuntien paikannimistöä? Käyttävätkö eläkeläiset myös muualla oman kotikuntansa tai kotikaupunkinsa paikoista enemmän primaareja kuin sekundaareja nimiä? Olisi myös mielenkiintoista selvittää, millaisia nimenmuodostustapoja ja nimeämisperusteita eri-ikäiset muualla Suomessa suosivat ja eroavatko tutkimustulokset tässä tutkimuksessa esitetyistä.

AINESLÄHTEET

Eri-ikäisten entisten ja nykyisten jalasjärveläisten Jalasjärvellä sijaitseville paikoille sekä Jalasjärvelle ja sen lähikunnille ilmoittamat epäviralliset paikannimet. Aineisto on kerätty kyselylomakkeella (ks. Liite 1) pääosin keväällä 2012 ja sitä on täydennetty myöhemmin haastatteluilla.

LÄHTEET

Aalste, Juhani 1980: NA. KKK, Helsinki.

Ainiala, Terhi 1997: *Muuttuva paikannimistö*. SKS, Helsinki.

————— 2003: Kaupunkinimistön tutkimuksen perusteet. – *Virittäjä* 107, 2/2003 s. 207–225.

————— 2004: Kaupungin paikat ja nimet: Tornion Suensaaren nimistö. – *Virittäjä* 108, s. 34–54.

————— 2005: Tutkimuskohteena kaupunkinimistö. – Terhi Ainiala (toim), *Kaupungin nimet. Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 134, SKS, Helsinki.

Ainiala, Terhi – Saarelma, Minna – Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. SKS, Helsinki.

Biografiakeskus: Kauppaneuvos Esko Ylinen (1947–) [Online.] [Viitattu 24.10.2013] Saatavissa: <http://www.kansallisbiografia.fi/talousvaikuttajat/?iid=2089>

Factum. Uusi tietosanakirja, osa 6. – Honkala, Juha 2005 (toim.), Werner Söderström Osakeyhtiö, Porvoo.

Google Maps. [Online.] [Viitattu 17.12.2014] Saatavissa: <https://maps.google.fi/>

GS = *Gummeruksen suuri suomen kielen sanakirja*. – Timo Nurmi (toim.) 2004, kolmas painos. Gummerus Kustannus Oy, Jyväskylä.

Haikola, Marjo 2000: Hepromintöyrältä Kärmesrämäkkähän – Koskuen ja Yli-Vallin luontonimien tarkastelua. – Matti Käkelä (toim.), *Jalasjärvi 2000. Hepromintöyrältä*

Kärmesrämmäkkään. Jalasjärven–Peräseinäjoen Kunnallissanomat, Jalasjärvi. S. 56–57.

Hakulinen, Auli – Vilkuna, Maria – Korhonen, Riitta – Koivisto, Vesa – Heinonen, Tarja Riitta – Alho, Irja: 2004: *Iso suomen kielioppi*. SKS, Helsinki.

Hirvi, Anne-Kaisa 1991: NA. KKK, Helsinki.

Henell, Salme 2005: *Oottako träillä? Jalasjärven murresanakirja*. Salme Henell, Jalasjärvi.

Holthoer, Rostislav 1994: *Muinaisen Egyptin kulttuuri*. 3. painos 1999. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.

Hurtta, Heikki 1980: NA. KKK, Helsinki.

Häkkinen, Kaisa 1990: *Mistä sanat tulevat: suomalaista etymologiaa*. Tietolipas 117. SKS, Helsinki.

Ilkka: Notta oikeen kurakauppala, 21.9.2011. [Verkkosivut.] [Viitattu 4.1.2015]
Saatavissa: <http://www.ilkka.fi/mielipide/kolumnit/notta-oikeen-kurakauppala-1.1069254>

Ilkka, 20.4.2013 s. 1, 4

Iltalehti: Vieläkö muistat Keihäsmatkat? 3.7.2006. [Verkkosivut.] [Viitattu 7.5.2013]
Saatavissa: http://www.iltalehti.fi/perhe/200607034730291_ms.shtml

ISK = Hakulinen, Auli – Vilkuna, Maria – Korhonen, Riitta – Koivisto, Vesa – Heinonen, Tarja Riitta – Alho, Irja: 2004: *Iso suomen kielioppi*. SKS, Helsinki.

Itkonen, Terho ja Maamies, Sari (toim.) 2007: *Uusi kieliopas*. 3., tarkistettu painos, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Jalasjärvi Airsoft Ry: Pelipaikat. [Verkkosivut.] [Viitattu 6.8.2013] Saatavissa: <http://www.jvisoft.net/rikius.php>

Jalasranta Jalasjärvi: Bingoa Jalasrannassa. [Verkkosivut.] [Viitattu 4.12.2013]
Saatavissa: <http://www.jalasranta.fi/bingo.html>

Jalasjärven kunta: Kylät. [Verkkosivut.] [Viitattu 19.11.2012] Saatavissa: <http://www.jalasjarvi.fi/images/Kylät/kylakunnat.gif>

Jalasjärven kunta: Päätökset. [Verkkodokumentti.] [Viitattu 7.2.2014] Saatavissa: <http://web.jalasjarvi.fi/paatokset/kh/2010/25101730.0/frmtxt231.htm>

Jansson, Tove 2009: *Muumien kiehtova maailma*. WSOY, Helsinki.

Jansson, Tove 2010: *Muumipeikko ja pyrstötähti*. Suom. Laila Järvinen ja Päivi Kivelä, kahdeskymmeneskolmas painos, WS Bookwell Oy, Juva.

Jatkoaika ry: Keskustelu. [Verkkokeskustelu.] [Viitattu 13.2.2014] Saatavissa: <http://keskustelu.jatkoaika.com/showthread.php?t=24612&page=7>

Jegorow, Sirpa 2011: Elisenvaaran tragedia. [Verkkosivut.] [Viitattu 4.3.2014] Saatavissa: http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/elisenvaaran_tragedia_77050.html#media=77065

JP-kunnallissanomat: Jalasjärven ja Peräseinäjoen paikallislehti. 29.1.2015

Kangasniemi, Toimi 1972: *Peräseinäjoen kirja*. Peräseinäjoen kunnan kulttuurilautakunta, Peräseinäjoki.

Karhumäki, Heli 1988, 1993: NA. KKK, Helsinki.

KKK = Kotimaisten kielten keskus, Helsinki.

Kasi, Tiina 2007: *Epäviralliset paikannimet ryhmäidentiteetin luojina*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Keski-Kuha, Leena 2008: Sikaköhmästä Possuluhdaksi. Paikannimien muuttumisesta Kuortaneen Ylijoen kylässä. Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto, Turku.

Keskisuomalainen: Neste Oil Ralli 2014. [Verkkosivut.] [Viitattu 29.1.2015] Saatavissa: <http://www.ksml.fi/urheilu/neste-oil-ralli/aikataulu/>

Kettunen, Lauri 1930: Suomen murteet. 2. *Murrealueet*. *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia*, 188. osa. SKS, Helsinki.

Kielitoimiston sanakirja. 3. uudistettu painos 2012, KKK. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 170, Helsinki.

Kiviniemi, Eero – Pitkänen, Ritva Liisa – Zilliacus, Kurt 1974: *Nimistöntutkimuksen terminologia. Terminologin inom namnforskningen*. Castrenianumin toimitteita 8. Castrenianum, Helsinki.

Kiviniemi, Eero 1975: *Paikannimien rakennetyypeistä*. Suomi 118:2. SKS, Helsinki.

————— 1990: *Perustietoa paikannimistä*. Suomi 148. SKST 516. Helsinki.

Koivisto, Jouko 1997: Nimestään paikka tunnetaan. – Ilkka Nummela (toim.), *Jyväskylän kirja. Katsauksia kaupunkielämän vaiheisiin 1940-luvulta 1990-luvulle*. JYY:n kotiseutusarja 33. Jyväskylän kaupunki, Jyväskylä. S. 286–293.

Korkalainen, Katja 2002: *Kuopion epäviralliset paikannimet*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Korpi, Lauri – Pellikka, Petri 2000: Pirunpesän arvoitus. Matti Käkelä (toim.), *Jalasjärvi 2000. Hepromintöyrältä Kärmesrämäkkähän*. Jalasjärven–Peräseinäjoen Kunnallissanomat, Jalasjärvi. S. 20–24.

Kortteinen, Lotta 2008: Kauhujoki. [Blogi.] [Viitattu 22.4.2013] Saatavissa: <http://lottakortteinen.blogspot.fi/2008/09/kauhujoki.html>

Koski, Tuula 1963, 1967: NA. KKK, Helsinki.

KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 3. uudistettu painos 2012, KKK. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 170, Helsinki.

Kuraperse Racing: Kossu-albumi. [Verkkosivut.] [Viitattu 13.2.2014] Saatavissa: <http://koti.mbnet.fi/~maajussi/kossu.htm>

Käkelä, Matti (toim.) 1997: *Jalasjärvi – Pohjanmaan Portti*. Jalasjärven–Peräseinäjoen Kunnallissanomat, Jalasjärvi.

Käkelä, Matti (toim.) 2006: *Anturajärveltä. Jalasjärvi 140 vuotta*. JP-Kunnallissanomat, Jalasjärvi.

Käkelä, Matti (toim.) 2009: *JAKK 1959–2009. Tarinoita Vuohiluoman akatemiasta*. I-print, Seinäjoki

Käkelä, Matti (toim.) 2013: *Elämää Jalasjärvellä 2013*. JP-Kunnallissanomat, Jalasjärvi.

Käkelä, Terhi 1991: NA. KKK, Helsinki.

Laulaja, Yrjö 1972: NA. KKK, Helsinki.

Leffatykki Media Oy: TV-sarjat, Karjatila High Chaparral (1967). [Verkkosivut] [Viitattu 14.2.2014] Saatavissa: <http://www.leffatykki.com/sarja/karjatila-high-chaparral>

Luoma, Marjo 1992, 1993a: NA. KKK, Helsinki.

Luoma, Marjo 1993b: *Jalasjärven pitäjän Koskuen ja Yli-Vallin kylien luontonimet*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Luoranen, Miia 2004: *Mikkelin epäviralliset paikannimet*. Proseminaariesitelmä, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Luova, Mikael 2007: *Vilppulan nuorten epävirallinen paikannimistö*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Mickelsson, Rauli 2007: *Suomen puolueet. Historia, muutos ja nykypäivä*. Vastapaino, Tampere.

Mikkola, Anja 1969: NA. KKK, Helsinki.

Mäkinen, Kirsti 2009: ”Lapuan laiskat, Ilimajoen ilikiät”. *Samuli Paulaharjun säätiön vuosikirja 2009*. Samuli Paulaharjun säätiö, Helsinki. S. 43–52.

NA = Nimiarkiston paikannimikokoelmat. KKK, Helsinki.

Nikkari, Anneli 1958: NA. KKK, Helsinki.

Norvanne, Juhani 1979: NA. KKK, Helsinki.

Nurminen, O.V. 1958: Jalasjärven kunnallisen itsehallinnon vaihteita. – Vuorela, Toivo (toim.), *Jalasjärven kirja*. Kyrönmaa X, Etelä-Pohjalaisen osakunnan kotiseutujulkaisuja, Helsinki.

Otavan suuri ensyklopedia 1978, osa 4. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.

Paikkala, Sirkka 2000: Nimistönsuunnittelu kunnissa. – Sirkka Paikkala (toim.), *Kaavanimien hätäkaste. Nimistönsuunnittelu kunnissa 1999* s. 7–57. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja nro 113 Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus ja Suomen kuntaliitto.

Paunonen, Heikki — Paunonen, Marjatta 2000: *Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja*. WSOY, Helsinki.

Paunonen, Heikki 2010: *Stadin mestat: ikkunoita Helsingin ja sen asukkaiden historiaan ja nykyisyyteen*. Osat 1–2, Edico Oy, Helsinki.

Paunonen, Heikki — Paunonen, Marjatta 2011: *Stadin mestat. Osa 3. Stadin kartsoja dallattiin*. Edico Oy, Helsinki.

Peräseinäjoen Toive: Pesäpallo. [Verkkosivut.] [Viitattu 13.2.2013.] Saatavissa: http://www.peto.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=306%3Alauriojanen&catid=44&Itemid=208

Pitkänen, Ritva Liisa 1979: NA. KKK, Helsinki.

Pörssitieto: Lisätietoja yhtiöistä ja osakekirjoista. [Verkkosivut.] [Viitattu 11.2.2014.] Saatavissa: <http://www.porssitieto.fi/osake/lisaas.html>

Ranta, Fabian 1912: NA. KKK, Helsinki.

Rekunen, Jorma 1979: NA. KKK, Helsinki.

Rintala, Terhi 1993: *Jalasjärven ja Kurikan kylien ja kulmakuntien nimet*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Saarinen, Niko 31.5.2013: Kuvajulkaisu Facebook-ryhmässä Jalasjärvi. [Verkkokeskustelu.] [Viitattu 25.11.2013] Saatavissa: <https://fi-fi.facebook.com/photo.php?fbid=545567125485910&set=gm.10151448350578587&type=1&theater>

Sipilä, Riikka-Tiina 2013: *Paiseenperältä Laitakaribialle. Kemin epäviralliset paikannimet*. Pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto, Oulu.

SKS = Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Suominen, Arja 1980: NA. KKK, Helsinki.

Talouselämä: Euron kriisi, 10.9.2011. [Verkkosivut.] [Viitattu 13.2.2013] Saatavissa: <http://www.talouselama.fi/uutiset/kreikkakriisi+uhkaa+paisua+yli+ayraidensa/a2001912>

Talouselämä: Maineikas Urho Viljanmaa Oy katoaa fuusiossa, 29.12.2011. [Verkkosivut.] [Viitattu 28.6.2013] Saatavissa:

[http://www.talouselama.fi/yrityskaupat/maineikas+urho+viljanmaa+oy+katoaa+fuusi
ossa/a2008378](http://www.talouselama.fi/yrityskaupat/maineikas+urho+viljanmaa+oy+katoaa+fuusi
ossa/a2008378)[http://www.talouselama.fi/yrityskaupat/maineikas+urho+viljanmaa+o
y+katoaa+fuusiossa/a2008378](http://www.talouselama.fi/yrityskaupat/maineikas+urho+viljanmaa+o
y+katoaa+fuusiossa/a2008378)

Tammelin, Joose 1996: Jalasrakkautta. Rehupiikles: *Kyröjoki tuluvii*. CD-levy.

Tantarimäki, Mauno 1987: NA, KKK, Helsinki.

Tepponen, Mervi 1980: NA. KKK, Helsinki.

Tilastokeskus: Kuntien avainluvut, Jalasjärvi. [Verkkodokumentti.] [Viitattu 19.11.2012.] Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/164.html>.

Tilastokeskus: Kuntien avainluvut, Seinäjoki. [Verkkodokumentti.] [Viitattu 13.2.2013] Saatavissa: <http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/743.html>

Tilastokeskus: Kuntaliitokset kunnallisvaaleissa 1976–2013. [Verkkodokumentti.] [Viitattu 22.10.2014] Saatavissa: http://tilastokeskus.fi/til/kvaa/kvaa_2012-10-18_luo_001.html

Turtiainen, Arvo 1959: Edgar Lee Masters 1869–1950. Masters Edgar Lee, *Spoon River antologia*. Suom. Turtiainen, Arvo. 3. painos, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Urbaani sanakirja. [Online.] [Viitattu 30.9.2013] Saatavissa: <http://urbaanisanakirja.com/word/piruntorjuntapatteri/>

Yleisradion uutiset: Pohjanmaa, 24.8.2011. [Verkkosivut.] [Viitattu 14.2.2013] Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/jalasjarven_kunta_hataa_karsimassa/5411505

Vasemmistoliitto: Kansantalojen Liitto. [Verkkosivut.] [Viitattu 27.9.2013] Saatavissa: <http://www.vasemmisto.fi/component/content/article/991.html>

Vauva-lehti 2008: Aihe vapaa. [Verkkokeskustelu.] [Viitattu 22.4.2013] Saatavissa: http://www.vauva.fi/keskustelu/63077/ketju/jokela_kauhujoki

Wiik, Kalevi 2006: *Sano se murteella. Minkälaisia suomen murteet ovat ja missä niitä puhutaan*. Pilot-kustannus Oy, Tampere.

Vuodatus.net: Hymykuopan laidalta. [Blogi.] [Viitattu 29.1.2015] Saatavissa: <http://metuli.vuodatus.net/lue/2009/03/tarinamaanantai-7>

Vuorela, Toivo 1938: NA. KKK, Helsinki.

Vuorela, Toivo 1958: Suur-Ilmajoen elämästä perukirjojen valossa Ruotsin vallan lopulla. – Vuorela, Toivo (toim.), *Jalasjärven kirja*. Kyrönmaa X, Etelä-Pohjalaisen osakunnan kotiseutujulkaisuja, Helsinki.

Liite 1. Paikannimikysely.

Hei,

olen Soile Vilponen ja teen parhaillaan Turun yliopistossa pro gradu -tutkielmaa, jonka aiheena ovat Jalasjärven epäviralliset paikannimet. Vastaamalla tähän kyselyyn annat luvan käyttää vastauksiasi nimettömänä kyseisessä tutkimuksessa.

Kirjoita alla oleville viivoille puhekieliset eli epäviralliset paikannimet, joita käytät tai tiedät jonkun muun käyttävän Jalasjärven paikoista. Joillakin paikoilla on monia puhekielisiä nimiä, joten mainitse näissä tapauksissa kaikki mieleesi tulevat nimet. Kirjoita puhekielisen nimen perään sulkeisiin myös paikan virallisena pitämäsi nimi, tai kerro muulla tavoin, mihin paikkaan nimellä viitataan. Kirjoita myös sellaiset nimet, joiden tarkoittaman paikan nimi on vaihtunut ja nimet, jotka saattavat vaikuttaa liian tavallisilta edes ollakseen nimiä. Jos sinulla on tietoa siitä, miten jokin nimi on saanut alkunsa, voit myös selittää nimen taustaa. Jatka tarvittaessa kääntöpuolelle.

Jos esimerkeissä olevat nimet ovat sinulle tuttuja, alleviivaa ne.

Taustatiedot: Sukupuoli: mies nainen Syntymävuosi _____
Syntymäpaikka _____
Asun Jalasjärvellä muualla , missä? _____
Kotikyläni Jalasjärvellä _____
Olen asunut Jalasjärvellä aina / _____ vuotta
Äidinkieli, jos ei suomi: _____

1. JALASJÄRVI JA LÄHIKUNNAT, MYÖS ENTISET: Peräseinäjoki, Kauhajoki, Kurikka, Ilmajoki, Seinäjoki, Karvia jne. (esim. Anturajärvi = Jalasjärvi, S-joki = Seinäjoki)

2. KYLÄT JA ASUINALUEET (esim. Hirviöjärvi = Hirvijärvi, Leipäjärvi = Luopajärvi)

3. TIET, KADUT, POLUT, MUUT KULKUREITIT, RISTEYKSET (esim. Iloliamentie = Iloniementie)

4. YRITYKSET: liikkeet, kaupat, kioskit, kahvilat, huoltoasemat, baarit, grillit jne. (esim. Matkis = Matkahuolto)

5. OPPILAITOKSET, VIRASTOT, KUNNANTALO, KIRJASTO, TERVEYSKESKUS (Esim. Possukoulu = vanha Kirkonkylän ala-aste)

6. HARRASTEPAIKAT, VAPAA-AJANPAIKAT, URHEILUPAIKAT

7. MUUT RAKENNUKSET: kylätalot, kirkot, museot, työväentalot jne.

8. RAKENNUSTEN OSAT: huoneet, käytävät, portaat, siivet, kerrokset jne.

9. SILLAT, ALIKULKUKÄYTÄVÄT, PATSAAT JA MUUT MAAMERKIT

10. VESIALUEET, RANNAT, UIMAPAIKAT, LAITURIT (esim. Lamminjärvi Beach = Lamminjärven uimaranta)

11. LUONNONPAIKAT: mäet, metsät, pellot, saaret jne.

12. MUUT MIELEESI TULEVAT PAIKAT

Kiitos vastauksistasi!

Tarkoitukseni on täydentää nimiin liittyviä tietoja haastattelemalla kyselyyn vastanneita. Minua kiinnostavat mm. paikannimien käyttö, synty ja nimiin liittyvät tarinat. Haastattelut on tarkoitus toteuttaa pienissä ryhmissä, esim. kaveriporukat sopivat hyvin ryhmäksi. Osallistumalla haastatteluun annat luvan käyttää haastattelussa antamiasi tietoja nimettömänä Jalasjärven epävirallisia paikannimiä käsittelevässä pro gradu -tutkielmassa.

Osallistun haastatteluun:

Nimi: _____

S-posti _____

Puh. _____

Liite 2. Jalasjärveen ja sen lähikuntiin viittaavat epäviralliset paikannimet.

Jalasjärvi ja sen lähikunnat	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Ahteröstermyra	Peräseinäjoki
Ahteröstermyrä	Peräseinäjoki
Anaalhoulrivö	Peräseinäjoki
Antura 1	Jalasjärvi
Anturajärvi (47)	Jalasjärvi
Assholewallriver	Peräseinäjoki
Ass-joki (2) ~ Assjoki	Seinäjoki
Charleston	Jalasjärvi
Emäkirkko (2)	Ilmajoki
Emäpitäjä (5) ~ Emäpitäjes	Ilmajoki
Emäseurakunta	Ilmajoki
Garvia	Karvia
Happikylä	Ilmajoki
I-joki	Ilmajoki
Ilmajoki (5) ~ Ilmajoki ~ Ilmatjoki	Ilmajoki
Ilmava	Ilmajoki
Ilmavaivajoki	Ilmajoki
Ilmo	Ilmajoki
Ilmola (3)	Ilmajoki
Imo	Ilmajoki
Isoo kirkko	Seinäjoki
Isoonlusikanpitäjä (2) ~ Isoon lusikan pitäjä (4)	Kauhajoki
Isoonkauhankylä	Kauhajoki
Isoonlusikanjoki	Kauhajoki
Isoonlusikankylä (6)	Kauhajoki
Jalahjärvi (2)	Jalasjärvi
Jalakajärvi (3)	Jalasjärvi
Jalas	Jalasjärvi
Jalasjoki	jalasjärvi
Jalasjärvi City	Jalasjärvi
Jalasjärvesten Amerikka ~ Jalasjärvesten Ameriikka	Kurikka
Jalis	Jalasjärvi
Jalkameri	Jalasjärvi
Jallu 1 (2)	Jalasjärvi
Jallujärvi (6)	Jalasjärvi
Jiijärvi (2) ~ J-järvi (8)	Jalasjärvi
Jurikka (2)	Kurikka, Jurva tai niiden kuntaliitos
Jurikka	Kurikka, Jurva tai niiden kuntaliitos
Jvi	Jalasjärvi
Karavia	Karvia

Jalasjärvi ja sen lähikunnat	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Karikka	Kurikka
Karvala (2)	Karvia
Karviainen	Karvia
Karviala	Karvia
Karviankylä	Karvia
Kauhajärvi (2)	Kauhajoki
Kauhameri	Kauhajoki
Kauhis (3)	Kauhajoki
Kauhujoki (3)	Kauhajoki
Koojoki ~ K-joki (5)	Kauhajoki
Koomajoki (2)	Kauhajoki
Kropsupitäjä	Kurikka
Kuikka	Kurikka
Kurakauppala (4)	Seinäjoki
Kurkila	Kurikka
Kurkka	Kurikka
Kurva ja Jurikka	Jurvan ja Kurikan kuntaliitos
Kusikivi	Kurikka
Köhniö	Kihniö
Köyhäjoki	Kauhajoki
Linttakylä	Peräseinäjoki
Lusikkajoki	Kauhajoki
Lusikkajärvi	Kauhajoki
Lusikkapuro	Kauhajoki
Maailmanjoki	Ilmajoki
Muumilaakso (4)	Jalasjärvi
Ojasen kotikylä	Peräseinäjoki
Paistoperunankylä ~ Paistopernankylä (2)	Kauhajoki
Paitapiiska	Kurikka
Paitapiiskan kylä	Kurikka
Paskajoki	Seinäjoki
Paskavasarakylä	Ilmajoki
Peejoki (12) ~ P-joki (40)	Peräseinäjoki
Peppujoki	Peräseinäjoki
Peris	Peräseinäjoki
Persejoki 1	Seinäjoki
Persejoki 2 (3)	Peräseinäjoki
Persjoki (2)	Peräseinäjoki
Peräjoki (4)	Peräseinäjoki
Peräreikäjoki (9)	Peräseinäjoki
Peräseinäjokisten Amerikka	Jalasjärvi
Pohjanmaan Kreikka (2)	Jalasjärvi

Jalasjärvi ja sen lähikunnat	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Pontikkapitäjä	Kihniö
Popjoki (9) ~ Pop-joki	Peräseinäjoki
Poppajoki	Peräseinäjoki
Poppijoki	Peräseinäjoki
Puukylä 1 (2)	Peräseinäjoki
Puulusikankylä	Kauhajoki
Qurigga	Kurikka
Räkäleuva	Teuva
Seinis (4)	Seinäjoki
Seinä	Seinäjoki
Seinäjärvi (2)	Seinäjoki
Seinäla	Seinäjoki
Seinämeri (7)	Seinäjoki
Seinämäki	Seinäjoki
Seinävesi	Seinäjoki
Silsalakecity	Jalasjärvi
S-joen sivukylä	Peräseinäjoki
Spoonriver	Kauhajoki
Suomen Kreikka	Jalasjärvi
Taajaväkinen	Seinäjoki
Tuulenkylä	Ilmajoki
Wallriver	Seinäjoki
Virtai	Virrat
Yläseinäjoki	Peräseinäjoki
Zuricca	Kurikka
Äsjoki (3) ~ S-joki (59)	Seinäjoki
Ääsjoki (8) ~ Ääs-joki	Seinäjoki
Östermyra (3)	Seinäjoki
Östermyrä	Seinäjoki
Östermyyra (3)	Seinäjoki
Östermyyrä (2)	Seinäjoki

Liite 3. Jalasjärvellä sijaitseviin paikkoihin viittaavat epäviralliset nimet.

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Aakkospaari	ABC Jalasjärvi
Aapeekoo	Avopalvelukeskus (ent.) tai nykyinen Palveluportti
Aa-pee-äs	ABC Jalasjärvi
Aarnen koulu	Ilvesjoen koulu (ent.)
ABC	ABC Jalasjärvi
Abci (2)	ABC Jalasjärvi
Absi (6)	ABC Jalasjärvi
Absin suora	suora tieosuus lähellä ABC Jalasjärveä
Ahtahaanen (2)	Ahtahainen, virtaveden osa Jokipiissä
Ahvenlampi	Ahvenlammi, lampi
Alaanen ~ Alanen	Nuorisoseurantalo Alanen
Alabaari (2)	Marjomäen baari Kirkonkylässä (ent.)
Alakahvila	Marjomäen baari Kirkonkylässä (ent.)
Alakautta	reitti Koulutietä entiselle Kirkonkylän ala-asteelle
Alapaari (2)	Marjomäen baari Kirkonkylässä (ent.)
Alapelto	pelto Jalasjärvellä
Alavallin korkein kohta	Alavallin ylikulkusilta
Aliinan Porvari	kyläkauppa Keski-Vallissa (ent.)
Alikulku	Koskitien alikulkukäytävä
Alikulkutunneli	Koskitien alikulkukäytävä
Alpon kauppa	Alpo Korpi-Kokon sekatavarakauppa (ent.)
Alppimaja	rakennus, jossa oli ennen Ahonkylän koulu
Altahanmaa	Liikapuron tekojärvi
Ampula	Jalasjärven ampujat, terveyskeskuksen alakerta
Ankkalampi	Liikapuron tekojärvi
Antilan lenkki	juoksureitti
Antilanperä	alue Yli-Vallissa
Anttilankyläntie	Luopajarventie
Anttilanvuori (2)	kohouma Luopajarvellä
Antura 2	Casablanca, ravintola (ent.)
Apsi (25)	ABC Jalasjärvi
Apsin risteys	Jalasjärven liikenneympyrä
Apsinsuora (2)	suora tieosuus lähellä ABC Jalasjärveä
Arvauskeskus (33)	Jalasjärven terveyskeskus
Arvola	pelto Jalasjärvellä
Ass-market	S-market Jalasjärvi
Ates	Nar Kebab & Pizzeria
Aukia	pelto Jalasjärvellä
Aula	Jalasjärven lukion opintoaula

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Auli 1	Aulin Ateriat Oy (ent.)
Auli 2 (2)	entisen Aulin Ateriat Oy:n lähellä oleva parkkipaikka
Aution kartano	rakennus, jossa oli ennen Ahonkylän koulu
Autionmaa	metsä
Bingoranta	Jalasranta, työväentalo
Brottomi	Prottomi, alue Jalastossa
Cheesegate	Juustoportti Oy
China Beach	sakeutusallas Luopajärven ja Taivalmaan suunnalla
Eeliksenkatu	Koulutie
Eeron Kauppa	Jalasjärven Kodintekniikka Oy
Einesveräjä	Spar Ruokaportti (ent.)
Elintarvikemuseo	Olavi Siirtolan sekatavarakauppa Ilvesjoella (ent.)
Elisenvaara	Kahvila Nonparelli
Ellunmäki	laskettelupaikka Liikaluoman koulun vieressä
Elmo ~ ELMO ~ Elemo	Jalasjärven Jalaksen elintarvikekioski Elmo
Epoppi	Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Jalasjärven konttori
Erustuvanpää	huone vastaajan lapsuuskodin Kuusiston vanhan päärakennuksen päädyssä
Etapinsuora	suora Tiemestarintiellä
Etsebälä	Ates kebab-pizzeria
Eväsveräjä	Spar Ruokaportti (ent.)
Farttila	Tmi Pentti Varttila, valintamyymälä
Färikara	kauppa Koskuella (ent.)
Gaymarket	K-supermarket Jalasjärvi
Grilli	Kolmosen Ykkösgrilli
Grillnamar	Kolmosen Ykkösgrilli
Haamupaikka	Harjunpääntie
Haapalan koulu	Luopajärven ensimmäinen koulu (ent.)
Haarakiila	Ravintola Harlekiini (ent.)
Haaramänty	mänty erään ulkoilureitin varrella
Haarukkapuu (7)	mänty tai sitä ympäröivä alue erään ulkoilureitin varrella
Haarukkapuun kota	kota Hautiaisentien ylityspaikan ja Jalastien välimaastossa
Hablahalli	Jalasjärven Halpa-Halli
Haikolan kurvi	hiihtoladulla oleva kurvi
Haiseparallaa	tila Ilvesjoella
Hakaneulametsä	metsäalue Listatalon luona
Hakaprunni	lähde Kuusniemen haassa Luopajärvellä
Hakkolan lenkki	lenkkireitti Luopajärvellä
Halappis	Jalasjärven Halpa-Halli
Halmeshaka	pelto Koskuella
Halpapalli ~ Halpa-Palli	Jalasjärven Halpa-Halli
Halpis (8)	Jalasjärven Halpa-Halli

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Halpola	Jalasjärven Halpa-Halli
Halppis (20)	Jalasjärven Halpa-Halli
Hangan ahde	ahde Luopajärvellä
Hangonpätsi	Pirunpesä, rapausonkalo Yli-Vallissa
Hannan takana	urheilupaikka
Hannunmetsä	metsäalue lähellä entistä Anttilan koulua
Haplakulli	Jalasjärven kuplahalli
Harakkamäki	mäki Koskuella
Harakkaviita (3)	Ala-Vallin kylätalo tai entinen Ala-Vallin koulu
Hariperä	Harjunpäänperä, kulmakunta Yli-Vallissa
Harjakangas	uimapaikka Ilvesjoella
Harjula (3)	Nuorisoseurantalo Harjula ~ Keskikylän NS Harjula
Harri	Harrin koulu (ent.)
Hauta-ahare (2)	ahde Luopajärventiellä
Hautausmaanlenkki	lenkkireitti Kirkonkylässä
Hautiaanen	Hautiainen, pelto Koskuella
Haveri	Koski-Lammin iso hirsitalo Ganes-pubia vastapäätä
Hebromintöyrä (2)	mäki ja nykyinen leirintäalueen paikka Koskuella
Hehtaari	vastaajan perheen mökkipaikka Koskuella
Heininevan ahde	Kivistönkylä–Jakk:ista Luopajärvelle
Heittolanlenkki	reitti Heittolan lähellä
Heittolanmäki	Heittola, alue Sikakylässä
Hepronin töyrä	mäki ja nykyinen leirintäalueen paikka Koskuella
Hese (8)	Hesburger Jalasjärvi
Hessula	Hesburger Jalasjärvi
Hevosuitto	uimapaikka Komsilta Mäntykoskelle päin mentäessä
HH (2) ~ Hoohoo	Jalasjärven Halpa-Halli
Hiekkamonttu 1	uimapaikka Harjakankaan metsätien varrella Ilvesjoella
Hiekkamonttu 2	hiekkainen paikka Mustalamminkylässä
Hiekkaniekkari	mäki Jokipiissä
Hikipii	Jokipii, kylä
Hinttibunkkeri	Jalasjärven lukio
Hinttikaluste	HNT-Kaluste Oy
Hirttomonttu (2)	uimapaikka Tokerotien varrella Salmenmaassa
Hirttomontuntie	tie Salmenmaassa
Hirveäjärvi (2)	Hirvijärvi, kylä
Hirvikylä (5)	Hirvijärvi, kylä
Hirvilänjärvi	Hirvijärvi, kylä
Hirvis	Hirvijärvi, kylä
Hirviöjärvi (11)	Hirvijärvi, kylä
Holokko	Holkonperä, kulmakunta
Holokkookoulu	Holkon kansakoulu (ent.)

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Holokkookatu	Holkontie
Hongiston kirjasto	Jalasjärven kirjaston sivupiste Ilvesjoella (ent.)
Hopun loppu	eräs vapaa-ajan asunto Taipalusperällä Yli-vallissa (ent.)
Hornan kattila	Pirunpesä, rapaumaonkalo Yli-Vallissa
Hottila	Jalasjärven Grilli
Hourula	Jalasjärven kunnalliskodin mielisairasosasto (ent.)
Huijarinmäki	Huijarinkalliot, kohouma lähellä Liikajärveä
Hukkalämpö	Jalasjärven Lämpö Oy
Humanistisiipi	käytävä Jalasjärven lukiolla
Hyppykallio	Navettavuori, kohouma Yli-Vallissa
Hyttisen rouva papiljoteissa	kuvanveistäjä Maija Nuotion suunnittelema Näkki-patsas
Hyttysleikkis	autioitunut leikkikenttä Puskanmäessä metsän keskellä
Hälpähälli	Jalasjärven Halpa-Halli
Höpönassu	peltoalue Luopajärvellä
Hörvijärvi	Hirvijärvi, kylä
Iisakin oikoonen	suoratiosuus Holkontiellä lähellä Kauhajoen rajaa
Iliveksen notko	notko Ilvesjoella
Ilivessilta	Ilvesjoen silta
Ilvestienhaara	Valtatie 3:n ja Ilvesjoentien risteys
Ilmiölä	Ilvesjoki, kylä
Iloliementie (15)	Iloniementie
Iloliemi	Iloniemi, rakennus
Iloniemen silta	Jalasjoen kevyen liikenteen silta
Iloniemi	Jalasjärven kansalaisopisto
Ilotalo	Iloniemi, rakennus
Ilvelä	Ilvesjoki, kylä
Ilvesjärvi	Ilvesjoki, kylä
Ilveskylä (7) ~ Iliveskylä	Ilvesjoki, kylä
Iso kauppa	K-supermarket Jalasjärvi
Iso keinu	puinen keinu Jokipiissä (ent.)
Iso sali	Kirkonkylän koulun sali
Isoo kivi	kivi Kuusniemen haassa Luopajärvellä
Isoo tie	Luopajärven kylätie
Isoomöykky	Isomäki, tila
Isoonkissankylä	Ilvesjoki, kylä
Isoosaari	Ojajärvensaari, saareke Ojajärvi-nimisen suon keskellä
Isotie	Jalastie
Jakki (10)	Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK
Jakkis	Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK
Jalasjärven Keskusta	Kirkonkylä
Jalasjärven Siperia	Ala-Valli, kylä
Jalasjärvi city	Kirkonkylä

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Jalaszona (2)	Jalaszoki, joki
Jallu 2 (13) ~ JalLu (4)	Jalasjärven lukio
Jallun lukio	Jalasjärven lukio
Jallutuuli (2)	Neste Jalastuuli
Jaloviina	Kirkonkylän läpi kulkeva lenkkireitti
Jaloviinalenkki (5)	Kirkonkylän ympäri kulkeva soikionmuotoinen lenkkireitti
Jannula	Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK
Jeesus-kauppa	Jalasjärven Halpa-Halli
Joen kurkku	Kyröjoen alku
Jokapiikinkylä	Jokipii, kylä
Jokilenkki	lenkkireitti Jalastossa Ahonkyläntietä ja Jokipiintietä pitkin
Jokipii-City	Jokipii, kylä
Jokipiin elintarvikemuseo	Ala-ahon elintarvikekauppa (ent.)
Jokipiin morsian	Ejendals Suomi Oy:n lämmityslaitos
Jokipiin risti	nelisuuntainen risteys Jokipiin keskustassa
Jokisilta	silta Yli-Vallissa
Joksa	Jokipii, kylä
Joksantie	Jokipiintie
Jonninoutava	Jalasjärven risteyssilta
JP	Juustoportti Oy
J-Rilli	Jalasjärven Grilli
J-tuuli (2)	Neste Jalastuuli
Jukaanen (3)	uimapaikka Jukaluoman lähellä Jalasjärven rannalla tai tien osa lähellä Jalasjärveä
Jumalan huone	Jalasjärven kirkko
Jumbopysäkki ~ Jumbo-pysäkki (2)	Jalasjärven koulukeskuksen linja-autopysäkki
Junametsä	pieni metsä Jalastossa
Jupakkakuja	tien pätkä Ala-Vallissa
Juustis (8)	Juustoportti Oy
Jylisevän korpi	korpi Ilvesjoella
Jyrkkäahde	maantiemäki Kirkonkylästä Sikakylään johtavalla tiellä
Jyränojan aharet ~ Jyränojan aharet	maantiemäki Ilvesjoentien alkupäässä
Järkilataamo (2)	entinen yhteiskoulu tai vanha Kirkonkylän ala-aste
Järven kierto	reitti Koskutjärven ympäri
Järvenperä (2)	Tervojantien ja Penttikyläntien risteys
Järvenpää	Koskutjärven eteläpää
Järvi (4)	Luopajärven peltoaukea, jonka paikalla oli ennen järvi
Järvimaat	pelto
Järviniemen ahde	ahde Luopajärvellä (ent.), madallettiin 1930-luvulla
Järvitie	tie Luopajärvellä
Jätämäki	Kiuaskallion laskettelurinne

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Jörölä	talo tien vasemmalla puolella Kiuaskalliolle mentäessä
Kaappijärvi	Vähä Sanasjärvi, suo
Kaappiloukko	kulmakunta Keski-Vallissa
Kaffila	Vuorisen Kahvila Koskuella (ent.)
Kakkosmuorin polku	Mäkisentiestä erkaneva polku
Kaksoisvirranmaa	Holkontien seutu Ilvesjoella
Kala	Gala kebab
Kalakoskentie	Ala-Valli–Kalakoski-tie
Kalavehenloukko 1	Ahonkylä, kulmakunta
Kalavehenloukko 2	Luopajärven Hakkolan puoleinen osa, kulmakunta
Kallen kauppa	kauppa Koskuella (ent.)
Kallio	Kiuaskallio, urheilupaikka
Kallisuhtala	Auto-Luhtala Ky
Kameraristeys	Valtatie 3:n ja Seinäjoentien risteys
Kannon hautasaareke	metsäsaareke, jossa on sijainnut Kannon talon tervahauta
Kannon puoli	Kannonkylä, kulmakunta
Kannonaharet	mäki Kannonmäeltä itään päin
Kannonavo	pelto Vuolteentiellä
Kannonsilta	Kuhan silta
Kansantalo (2)	SKDL:n vanha talo Jalasjärven museon takana
Kantalinna ~ Kantanlinna	Viljanmaan työväen asuntola Jokipiissä (ent.) tai tontti, jolla se sijaitti
Kantolanmaa	alue Tokerotien Kinttupolun ja Soukkarämäkän seudulla
Kapelpakka	mäki ja pelto Toukolantiellä
Karhukivi	kivi vanhan Holkontien varrella Ilvesjoella
Karvakäsi	Nar Kebab & Pizzeria
Kasakka-ahare (2) ~ Kasakka-ahde	ahde Luopajärventiellä Jalastossa
Kasakkakivi (2)	kivi Luopajärventien varrella Jalastossa (ent.)
Kataja-Jaska	Jaakko Katajamäen kauppa Luopajärvellä (ent)
Katajamäen kahvila	Väinön kuppila Jokipiissä (ent.)
Katin kömmeli	erään opettajan pieni työhuone Jalasjärven lukiolla
Kauaskillio	Kiuaskallio, urheilupaikka
Kaupammäki	Matti Lautamäki Oy ja sitä ympäröivien rakennusten alue
Kaupanmäki	Koskuen keskusta
Kauppapuori (2)	Haapaniemen puurin osa Luopajärvellä
Kauppatie	Kauppilantie
Kauppila	Kauppilan Autohajottamo Oy
Keinutuolin antura	Laskettelupaikka Larvavuorella Luopajärven koulun lähellä
Keksikylä	Keskikylä, kylä
Kellosaaren koulu	Sikakylän koulu (ent.)
Kellosaari (2)	Sikakylä, kulmakunta
Kenkäpuu	puu Jalasjärven rullalautailupuistossa

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Kenttä	Jalasjärven urheilukenttä
Kerho	Jalasjärven seurakunnan kerhotilat Luopajärvellä
Kerhonmäki	Jalasjärven seurakunnan kerhotilat Luopajärvellä
Kesis	Kesäranta, Jalasjärven seurakunnan leirikeskus
Keskis	Keskikylä, kylä
Keskusgrilli	rakennus Kirkonkylässä
Kesoil	Autohuolto E. ja M. Mäkelä ky
Kesoili	Autohuolto E. ja M. Mäkelä ky
Kestariikantie	Viitalantie
Kesähuoneet	autotallin yläkerran huoneet vastaajan kotona
Kettukylä	alue Jokipiin ja Luopajärven seudulla
Kettusaaren lato	lato Syrjälän maalla
Kihniöntien risteys	Yli-Vallintien ja Kihniöntien risteys
Kimbiloukko	pelto Luopajärvellä
Kinkkuävenjyy	Sikakylään vievä tie
Kinnaskoski (3)	Luopajärven Saha Oy
Kino (2)	Jalasjärven pienkonehuolto tai rakennus, jossa se sijaitsee
Kirjasto (8) ~ Kiriasto (2)	Jalasjärven kunnankirjasto
Kirjaston yläkerta	kokoustilat Jalasjärven kunnankirjaston yläkerrassa
Kirjatalo	Jalasjärven kunnankirjasto
Kirkkis	Kirkonkylä, kylä
Kirkko 1 (2)	Kirkonkylä, kylä
Kirkko 2 (2)	Jalasjärven keskusta
Kirkkoaharet	ahde Rajalan sillan ja Jalasjärven kirkon välissä
Kirkkosilta	Rajalan silta
Kirkkotie (2)	Kivistönkyläntie
Kirkonristeys (3) ~ Kirkonristi (3) ~ Kirkon risti ~ Kirkorristi	risteys Jalasjärven kirkon kohdalla
Kirkonkylä	Jalasjärven keskusta
Kirkonkylän neste	Autohuolto E. ja M. Mäkelä Ky
Kiska	Jalasjärven R-kioski
Kiskotoon rautatie (2) ~ Kiskotoon Rautatie	Rautatie, tie
Kiuis	Kiuaskallio, urheilukeskus
Kiukkari (2)	Kiuaskallio, urheilukeskus
Kiukku 1	Kiuaskallio, asuinalue
Kiukku 2 (26)	Kiuaskallio, urheilukeskus
Kiukku 3	Kiuaskallion laskettelurinne
Kiukku 4	Jalasjärven urheilukenttä
Kiukkuri	Kiuaskallio, urheilukeskus
Kiukkurinne	Kiuaskallion laskettelurinne
Kiuku (3)	Kiuaskallio, urheilukeskus
Kivelä	Syrjälän talo

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Kivikko Matin lasinalusmaat	pelto Jalasjärvellä
Kivistön suora	suora tieosuus Vuohiluoman ja Metsolan koulun välissä
K-kauppa (5)	K-supermarket Jalasjärvi
K-market	K-supermarket Jalasjärvi
Knuutu	Edv. Knuutila, kauppa (ent.)
Kodinerotiikka (2)	Jalasjärven Kodintekniikka Oy
Kohomeloseurantalo	Hirvijärven Raittiustalo Jukola
Koivistonmutka	mutka ennen Leväntien, Koskenmäentien ja Koskimäentien risteystä
Koivujuhlametsä	Suomen 75-vuotisjuhlavuoden kunniaksi istutettu koivikko
Kolho	Kolhonjärvi, järvi
Kollinkurvi (3)	kurvi Yli-Vallintiellä
Kolmonen 1	Valtatie 3, tie
Kolmonen ~ Kolomonen 2	Bar Cinema
Kolmonen ~ Kolomonen 3	Hotelli-ravintola Valtatie 3 (ent.)
Kolmosen rilli	Kolmosen Ykkösgrilli
Kolmosenlenkki	lenkkireitti Bar Cineman kautta ABC:lle ja kirkon ohi takaisin Bar Cinemalle
Kolmosjärvi	Lamminjärvi, järvi
Kolmostie	Valtatie 3, tie
Kolmostien silta	Jalasjoen silta
3-tien silta	Kaunismäen risteyssilta
Kompsi	Komsi, kulmakunta
Kompulajärvi	Korvajärvi, järvi
Komsin koulu	Hirvijärven koulu
Konimäen koulu (6)	Hirvijärven koulu (ent.)
Konimäki	pieni mäennyppylä Viinämäentiellä vanhan koulun jälkeen
Konkurssipesä	Gala kebab
Kontionmukka	uimapaikka Ala-Vallissa
Kontola	pelto Jalasjärvellä
Kontoperä	Metsäperä, kulmakunta Luopajärvellä
Koo ~ K (2)	K-supermarket Jalasjärvi
Kookoo ~ KK 1 ~ Kk	Kirkonkylä, kylä
KK 2	Kiuaskallio, urheilukeskus
Koppasaari	luonnonpaikka Lehtisen ja Mettomäen välillä
Korkiankallionmaa	laskettelupaikka Ala-Vallissa
Korkola	Kiuaskallion laskettelurinne
Korpiluhta	peltotie, joka lähtee Koskenmäentiestä pohjoiseen
Kortelaakso	pelto Ala-Vallissa
Korvakylä	Korvajärvi, kulmakunta
Korvisjärvi	Korvajärvi, järvi
Koskela	Koskue, kylä
Koskue-City	Koskue, kylä

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Koskueen sali	Kuntoportti ry:n kuntosali
Koskuelle	Koskue, kylä
Koskuen vanha tie	entinen Valtatie 3, joka kulki Koskuen Esson ohi
Koskut	Koskue, kylä
Kossula	Koskue, kylä
Kotipellot	vastaajan kotitilan lähellä olevat viljelysmaat
Kotipomo	Jalasjärven Kotileipomo (ent.)
Kotokytö	pelto Ojajärven rannalla
Kotoluhta	pelto Jalasjärvellä
Koulu	Kirkonkylän koulu, Jalasjärven yläaste ja Jalasjärven lukio yhdessä
Koulukeskus	Kirkonkylän koulu, Jalasjärven yläaste ja Jalasjärven lukio yhdessä
Koulunkenttä	jalkapallokenttä Jalasjärven yläasteen pihassa
Koulutie	Kauppilantie
Krapulakebaba	Nar Kebab & Pizzeria
Kreikka	Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK
Kriikkulinmäki	mäki Koskuella
Kruunukallio	Seppälän tila
Kruunumäki	Seppälän tila
Kryteeni	Jalasjärven apteekki 100 vuotta sitten (ent.)
Ksuperi	K-supermarket Jalasjärvi
K-Supermarkk	K-Supermarket Jalasjärvi
Kuhankallio	Jalasjärven pohjoisosa, vesialue
Kuivaanen	Laukkasen tila (ent.)
Kuivakurkku	Kahvila-Pub Kuivakurkku (ent.)
Kujanpää	Koivulehdontien sekä Ratsu- ja Satulasepänkujan risteys
Kukkooperä	alue Sikakylässä
Kukkura-Hakala	talo Jalasjärven vesitornin lähellä olevalla asuinalueella
Kullinperäntie	Tullinperäntie
Kulman risteys (2) ~ Kuluman risti	Seinäjoentien ja Tokerotien risteys
Kumminmäki	Jalaskumi Oy (ent.)
Kummituskuja	eräs pyörätie, jossa ei ole katuvaloja
Kummitustalo	eräs iso vanha talo, joka on autiona
Kunnalliskoti	Jalasjärven kunnalliskoti (ent.)
Kunnan kutoset	Jalasjärven kunnantalon sivuportaat
Kunnanpankki	Oma Säästöpankin Jalasjärven konttori
Kuoleman kurvi (2)	yrkkä mutka Kannonkylässä Lehtovaaran kohdassa
Kuopan halssi	maakellarin käytävä vastaajan kotona
Kupla (33)	Jalasjärven kuplahalli
Kuplis	Jalasjärven kuplahalli
Kuraneva	Kyrönneva

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Kurapuo	luoman mutka Taivalmaassa
Kurikkalaasten Amerikka	Koskue, kylä
Kurkunoja	Lamminjärvestä Jalasjokeen laskeva oja
Kusiaispesä	Yhteislaidun, asuinalue Kirkonkylässä
Kusimukka	mutka Vuorenmaanmäellä
Kuvernöörin valtakunta	alue Kiikkusaarentien varrella
Kylä (2)	Kirkonkylä, kylä
Kylärinki (7)	autolla tai muulla kulkuneuvolla huvin vuoksi kierrettävä tietty reitti Jalasjärven keskustassa
Kyrö	pelto
Kyrörinta	pelto Hirvijärventien varressa Mäntykosken ja Haapamäen välillä
Kyrölluoma	virtavesi Luopajärvellä
Kyrölluoman silta ~ Kyröönluomansilta	Kyrölluoman silta Luopajärvellä
Kyröönneva	Kyröönneva
Kyröönnevan paisunnat	vesialue Luopajärvellä tulvien aikaan
Kyröönnevan silta	ojarumpu Kyrölluoman kohdalla Luopajärventiellä
Kytötie	Kiikkusaarentie
Käpykylä	Ala-Valli, kylä
Kömmeli	erään opettajan pieni työhuone Jalasjärven lukiolla
Köyhien hautausmaa	hautausmaa Kannonkyläntien varrella
Köyhääntie	Peltoniementie
Köykänkuja	Ojajärvenpaikallistie
Lahoonsilta	Lahon silta Ala-Vallissa
Lahti-Valkama	Valkama, talo
Laiturikahvila	Kahvila–Ravintola Karhunpesä
Lakia	Luopajärven peltolakeus
Lammin numero	alue Kirkonkylässä
Lamminjärvi Beach (11)	Lamminjärven uimaranta
Lammis (2)	Lamminjärvi, järvi
Lampela	Lamminjärvi, järvi
Lamppa 1	Lamminjärvi, vapaa-ajanviettopaikka
Lamppa 2	Lamminjärvi, järvi
Lamppari 1 (3)	Lamminjärvi, vapaa-ajanviettopaikka
Lamppari 2 (7)	Lamminjärvi, järvi
Lamppari 3	Lamminjärven uimaranta
Lamppis (2)	Lamminjärvi, järvi
Lappisjärvi	Luopajärvi, kylä
Larva 1	Ahonkylä, kulmakunta
Larva 2 (2)	erään ilvesjokelaisen tilan uloimmat viljelysmaat
Larvakylä	Ahonkylä, kulmakunta
Lasinaluspelto	pelto Koskuella

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Laskettelurinne	Kiuaskallion laskettelurinne
Latokoivikko	mäki pellon kulmassa Haukkanevalla
Lautamäentie	Luopajarventien osa
Lautsu (10)	Matti Lautamäki Oy, kyläkauppa Luopajärvellä
Lautsunmäki	Matti Lautamäki Oy ja sitä ympäröivien rakennusten alue
Lehemilakso	saviprunni Kannonkylässä
Leilin prunni	vesipaikka Peltokosken metsässä
Leimujärvi	Luopajärvi, kylä
Leipäjärvi (20)	Luopajärvi, kylä
Leivuunlammi	uimapaikka Pykärin lähellä Ilvesjoella
Lemmenkoivunpysäkki	iso vanha koivu tienhaarassa Löyhingintien varressa (ent.)
Lempääläisten kala-aitat	aitat Järvinien eli Haapalan rannassa Luopajärvellä
Leningrad (2) ~ Leninkraati	rintamamiestalojen alue Kirkonkylässä
Lenol	Lenol Oy
Lepakoluola	vastajaan äidin kaverin talo
Lepola	T.V.H. varikko (ent.)
Lepotie	Lepolantie
Leppikylä	Leppimaa, kulmakunta Taivalmaassa
Leppimaanloukko	Leppimaa, kulmakunta Taivalmaassa
Lepsutie	Lepolantie
Leukasuora	suora tieosuus Mäntykoskentiellä
Liekari	Jalasto, kulmakunta
Liekarinmäki	Jalasto, kulmakunta
Liikalan koulu	Liikaluoman koulu (ent.)
Liikennemerkki	metsästäjien passipaikka Luoman metsätiellä
Liikuntasali	Eteläpään monitoimikeskus
Linnussilta	Linnusluoman silta Luopajärvellä
Linnuusperä	Lintuperä, kulmakunta Ojajärvenkylässä
Luhtas-Köykkä	Luhtas-Köykkä, tila Luopajärvellä
Lukio (2)	Jalasjärven lukio
Lukion hinttibunkkeri	Jalasjärven lukio
Lukkarinkosken silta	Jalasjoen silta
Lukkarinkoski	koski Jalasjoessa
Lukkarinloukko	alue Jalaston ja Lapionevan seudulla
Lumiahon kenttä	kenttä Kirkonkylässä
Luola	Jalasjärven lukion oppilaskunnan huone
Luomanranta	uimapaikka
Luomansuu	paikka, jossa Matoluoma yhtyy Jalasjokeen
Luonnontiedesiipi	käytävä Jalasjärven lukiolla
Luopajärven citi	Luopajärven keskusta
Luopajärven kisa EK	tie Luopajärvellä
Luopajärven lenkki	lenkkireitti Luopajärvellä

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Luopajärven suora (2)	suora Seinäjoentiellä
Luopajärvi city	Luopajärvi, kylä
Luopajärvisiti	Luopajärvi, kylä
Luopameri	Luopajärvi, kylä
Luopiojärvi	Luopajärvi, kylä
Luopis 1 (5)	Luopajärvi, kylä
Luopis 2	Luopajärven koulu
Luoppajärvi	Luopajärvi, kylä
Luoppiksen ala-aste	Luopajärven koulu
Luoppis 1 (5)	Luopajärvi, kylä
Luoppis 2 (2)	Luopajärven koulu
Luppis	Luopajärvi, kylä
Lurunmutka	mutka Rantatiellä
Lännenmaa	Jalasjärven hautausmaa
Länskä (3)	Tm:i Aila Länsikallio, kyläkauppa (ent.)
Lääkärinkurvi (3)	mutka Rantatiellä
Löyhinki	Löyhingintie
Madelajärvi	Iso Madesjärvi tai Vähä Madesjärvi, järvi
Mahapelto	pelto Seilonmäellä
Maisemakylä	Koskue, kylä
Majakankaan ahde	ahde Luopajärvellä
Maneeri	hirvimetsäalue
Mannilanmaa	pelto Koskuella
Manta	Amanda Mäntykosken kauppa (ent.)
Mantilan suora	suora Mantilassa
Maresjärvi	Iso Madesjärvi tai Vähä Madesjärvi, järvi
Marjon luokka	luokka L2 Jalasjärven lukiolla
Marttilan Neste	Neste Jalastuuli
Marttintuvanmaa	pelto
Matehe	Iso Madesjärvi tai Vähä Madesjärvi, järvi
Matehenmaa (2)	Ison Madesjärven ja Vähän Madesjärven alue
Matkis (23)	Matkahuollon Jalasjärven toimipiste eli Jalasjärven Mh-palvelu Tmi
Matti Perkiön tie	tie uudelta K-kaupalta Koskitien ja Keskustien risteykseen
Meidän Kauppa	Spar Ruokaportti (ent.)
Meijärin plassi	alue Luopajärvellä Hannulan tienhaaraa vastapäätä
Meijärin silta	Meijerin silta Ilvesjoella
Mela (4)	Alem-ravintola (ent.)
Mennamuorin kuoppa	metsäalue Luopajärvellä
Metsolan yliopisto	Metsolan kansakoulu (ent.)
Metsävaaran koulu	Harrin koulu (ent.)
Metsäperäntie	Perkiöntie

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Mettola	Metsolan koulu
Mettoola	Mettomäki, tila
Mettäperä	kulmakunta Mäntykoskella
Mh	Matkahuollon Jalasjärven toimipiste eli Jalasjärven Mh-palvelu Tmi
Minareetti	ABC Jalasjärven mainostorni
M-kosken kisasuora	suora tieosuus Löyhingintiellä
Moisionmäki	mäki Koskuella
Monttu	Korvajärvi, järvi
Moottorivainio	Haapaniemen pelto
Mopo-Hessu (3)	Huolto- ja korjaamoliike H. Mäkelä
Moskova (2)	Jalasranta, työväentalo
Mukkakoski	koski Ala-Vallissa Jupakan ja Koskelan välillä
Mummulan talo	Laulajan talo
Muonitus	Jalasjärven Grilli
Murhatunneli	Koskitien alikulkukäytävä
Murska 1	Kärmesharjun soralouhos, uimapaikka
Murska 2	louhos Mustalamminkylässä Koskuella, uimapaikka
Murska 3	kivimurskasta muodostunut uimapaikka Kirkonkylän ulkopuolella
Murska 4	monella Jalasjärven kylällä käytetty uimapaikan nimi
Murska 5	soramonttu, jossa käydään uimassa
Museo (2)	Jalasjärven museo
Museonmäki (4)	Jalasjärven museon alue tai mäki, jolla museo sijaitsee
Musiina	Jalasjärven museo
Mustakylä	Mustalammi, kulmakunta
Mustalaasmaa	alue Luopajärventien varrella
Mustalaiskurvi	mutkat Viirintien kohdalla Ala-Vallintiellä
Mustan baari	Kahvila Nonparelli
Mustis	Mustalammi, kulmakunta
Mutalammikko	Korvajärvi, järvi
Mutkatie	Tokerotie
Mutterikota	Kärjenmäen kota
Muuntajallenkki	lenkkireitti Luopajärvellä
Myrkky	asuinalue Kirkonkylässä
Myrkynkylä (2)	asuinalue Kirkonkylässä
Mäen kuppila	Kalle Mäen kahvila Jokipiissä (ent.)
Mähkä (2)	Umpimähkä, partiomaja
Mäkelän Neste	Autohuolto E. ja M. Mäkelä Ky
Mäki	Kiuaskallion laskettelurinne
Mäntykylä (3)	Mäntykoski, kulmakunta
Mäntyranta (2)	uimapaikka Mäntyoessa
Möksä	vastaajan perheen mökki ja sen uimapaikka

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Mörköperä (3)	kulmakunta Mäntykoskella
Mörköperäntie (2)	Paulaojantie tai sen takimmainen haara
Mörtti	talo Ilvesjoella
Naapurin Levä	pelto Leväntiellä
Naari (9)	Nar Kebab & Pizzeria
Nahkuri	tiilirakennus Rantasen tontilla
Narnia	Nar Kebab & Pizzeria
Nenähelli	huoltoasema Kirkonkylässä (ent.)
Neste	Autohuolto E. ja M. Mäkelä Ky
Nevalanmaa	alue Keski-Vallissa
Niemi	Haapaniemen kotimetsä Luopajärvellä
Nompela	Kahvila Nonparelli
Nompis	Kahvila Nonparelli
Nompparelli	Kahvila Nonparelli
Nomppi	Kahvila Nonparelli
Nomppis (15)	Kahvila Nonparelli
Nonpis (2)	Kahvila Nonparelli
Nonppis	Kahvila Nonparelli
Norpanelli	Kahvila Nonparelli
Nuija (20)	Koskuen kylätalo
Nukkumistie	Lepolantie
Nyrhisnotko	notkelma Peräseinäjoelle johtavalla tiellä ennen Sikakylään kääntyvää tietä
Nyrhispää	Tokerotien ja Sikakyläntien risteys
Näkötorninmaa	metsä Koskuella
Näliänmaa ~ Näljänmaa	Urho Viljanmaa Oy (ent.)
Näljänmaa	Ejendals Suomi Oy
Nöf-landia	Sikakylä, kulmakunta
Nöffökylä	Sikakylä, kulmakunta
Nöfjork ~ Nöfjoork	Sikakylä, kulmakunta
Nöf-kylä	Sikakylä, kulmakunta
Nöfnöfkylä	Sikakylä, kulmakunta
Ojaanluhta	Ojaluhta, peltoalue Ala-Vallin aseman lähellä
Ojaasenperä	Ojasen talojen alue Syrjälän ja Koiviston välillä metsässä
Ojaniemen suora	suora tieosuus Alavallintiellä
Oma Levä	pelto Leväntiellä
Omppukauppa	S-market Jalasjärvi
OP	Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Jalasjärven konttori
Oskun kauppa (2)	Olavi Siirtolan sekatavara-kauppa (ent.)
Osula (6)	Jalasjärven Osuuskauppa (ent.) tai nyk. S-Market Jalasjärvi
Osulan kuppila	Jalajärven Osuuskaupan baari (ent.)
Osuuskauppa (2)	S-Market Jalasjärvi

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Osuuspankin parkkis	parkkipaikka Kirkonkylässä
Paapanmaa	pelto
Paidannevakylä	alue Sikakylässä
Paidannevankylä (2)	alue Sikakylässä
Paidannevantie	tie Sikakylässä
Paikkaajatalo	Jalasjärven terveyskeskus
Painikämpä	tila Luopajärven nuorisoseurantalo Pohjolassa
Pajulahti	Laulajan talo (ent.)
Pajupuska	Jalasjärven frisbeegolf-radan umpeenkasvanut osa
Pappilanmäki	Jalasjärven partiotilat Kaunismaässä (ent.)
Pappilanoikoonen	suora tieosuus Kivistönkyläntiellä
Parakit (2)	parakkimaiset asunnot Tiemestarintiellä
Parakkimäki	raivattu kallio Luopajärven sahan lähellä
Pareet Valli	Ala-valli, kylä
Parempi Valli	Yli-Valli, kylä
Parkki (4)	Jalasjärven rullalautailupuisto
Paska paikka	Gala kebab
Paskaoja	luoma Luopajärvellä
Paskaojan lauteet	silta vastaajan kodin pihapiirissä
Paskasaari (2)	pieni metsäsaareke Luopajärvellä
Paulin kauppa (2)	Spar Ruokaportti (ent.)
Pehkupankki	Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Jalasjärven konttori
Peikkometsä 1	metsä Puskanmäen ja Sikakylän välissä
Peikkometsä 2	metsä Ilvesjoella
Peke	Olavi Siirtolan sekatavarakauppa Ilvesjoella (ent.)
Pelekkoometta	metsä Luopajärven ja Ojajärven välillä Ruutilan jälkeen
Pelko	Pub Peltokerroin
Pellava	Jokipiin Pellava Oy
Pellis	Jokipiin Pellava Oy
Pelottava metsä	pieni metsä Jalastossa
Pelto (13)	Pub Peltokerroin
Pelto siellä perällä	pelto
Peltobaari (2)	Pub Peltokerroin
Peltolenkki	pienen pellon kiertävä lenkkireitti lähellä vastaajan kotia
Pelto-pub	Pub Peltokerroin
Penttikylän Poliittinen polku	peltotie Luopajärven Penttikylässä
Penttilänkurvi (2) ~ Penttilän kurvi (2)	mutka Ala-Vallintiellä Penttilän talon kohdalla
Periferia (2)	Ilvesjoki, kylä
Perkiö	pelto Koskenmäentiellä
Perkiönlenkki	lenkkireitti: Luopajärventie–Sahatie–Perkiöntie
Pertinmurska (3) ~ Pertin murska	uimapaikka Peräseinäjoentien varrella

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Pertsu (2)	uimapaikka Peräseinäjoentien varrella
Pertti (2)	uimapaikka Peräseinäjoentien varrella
Peräkylä	Ilvesjoki, kylä
Peräkylän koulu	Kulmalan ala-aste (ent.)
Perälänki	viiden kilometrin ulkoilureitin loppupää Kiuaskalliolla
Perämettä 1 (2)	Ilvesjoki, kylä
Perämettä 2	Koskue, kylä
Peräpuskanmäki	Puskanmäen perimmäinen osa
Perävainio	pelto Jalasjärvellä
Pesiskenttä	Pukkioniemen kenttä Kirkonkylässä
Petokylä (13)	Ilvesjoki, kylä
Petäyskirkko	Jalasjärven vapaakirkko Jokipiissä
Petäyskylä	Petäys, kulmakunta
Peukkubaari	ABC Jalasjärvi
Peurajärvi	Hirvijärvi, kylä
Pierupykälä	kallio Mäkelänperällä Yli-Vallissa
Pihlajanmäki	kulmakunta Jokipiin ja Jalaston seudulla
Piijoki	Jokipii, kylä
Piikkikaupunki (3)	Jokipii, kylä
Piikkikylä (2)	Jokipii, kylä
Piirtoonmäki	Koskuen keskusta
Pikkukorvajärvi	pieni lampi Korvajärven lähellä
Pikkukoski	Lyhytkoski, koski
Pikkumettä	pieni puualue Koskelan viljelysmaiden keskellä
Pikkupelto	pelto Kirkonkylässä
Pikkusalo	Isosalo, metsä
Pikkutupa	toinen tupa vastaajan kotona
Pillurinki	autolla tai muulla kulkuneuvolla huvin vuoksi kierrettävä tietty reitti Jalasjärven keskustassa
Pilvilinna	Mäntykosken koulu (ent.)
Pimppilinna	rakennus Jokipiissä (ent.)
Pipobaari (2)	Ganes Pub
Pipopubi	Ganes Pub
Pipopäisten pubi ~ Pipopäisten Pubi (2)	Ganes Pub
Pipopäisten pupi	Ganes Pub
Pirari	Pirunpesä, rapaumaonkalo Yli-Vallissa
Pirkko	Tmi Pirkon Grilli (ent.)
Piruntöyrä	harraste- tai vapaa-ajanpaikka Koskuella
Pirunkätkö	Pirunpesä, rapaumaonkalo Yli-Vallissa
Piruntorjuntapatteri	Koskuen kirkko
Pirätyskallio	kallio Ojajärven rannassa Lintulan saralla
Pitkähde	ahde Kirkonkylästä Sikakylään johtavalla tiellä

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Pitkä kuja	Toukolantie
Pitkäkoski	koski Jalasjoessa
Pitkämäenkylä	Lapionevan pohjoisosa, Valkaman ja Järvelän talojen seutu
Pitkäsaari	metsäsaareke lähellä Kruununojaa
Pitkät sarat	vastaajan lapsuudenkodin Kuusiston peltoja Luopajärvellä
Pitsingin kosto	Jalasjärven risteysilta
Pivobaari	Matkahuollon baari (ent.)
P-mäki	Puskanmäki, asuinalue Kirkonkylässä
Pohjis	Luopajärven nuorisoseurantalo Pohjola
Pohjola (2) ~ Pohjola (4)	Luopajärven nuorisoseurantalo Pohjola
Pommisuoja (2)	entisen Jalasjärven yhteiskoulun kellari tai luokkatila
Ponsimäki	maantiemäki Kauhajoelle johtavalla tiellä Jokipiin jälkeen
Possukoulu (46)	Kirkonkylän ala-aste (ent.) tai rakennus, jossa se sijaitsi
Possukylä (5)	Sikakylä, kulmakunta
Possukylänkoulu	Sikakylän koulu (ent.)
Prottominkorpi	Prottomi, kulmakunta
Prottominloukko	Prottomi, kulmakunta
Pukkioniemi	Pukkienniemi, maa-alue Lamminjärven ja Jalasjoen välissä
Pukkis	Pukkioniemi, harrastepaikka
Pukkiska	Pukkioniemi, harrastepaikka
Pummimaja	parakkimaiset asunnot Tiemestarintiellä
Pumppuvainio	pelto Kirkonkylässä
Puntti	kuntosali Jalasjärven kuplahallilla
Purjehdusseura	Hotelli-ravintola Valtatie 3 (ent.)
Puuhamaa	vastaajan perheen oma ranta
Puukkookortes	hiekkaranta Isolla Madesjärvellä
Puukylä 2	Mäntykoski, kulmakunta
Puusepänsyö	Puusepänsyö, pelto Koskuella
Puusilta	Jokipiin silta
Puutteenperä ~ Puutthenperä	alue Kivistönkylän ja Luopajärven välillä
Pystis	Pystygrilli (ent.)
Pysäkki	Ilvesjoentien varrella oleva nuorison kokoontumispaikka
Päivis	Tenavatien päiväkot
Päiväkot	Tenavatien päiväkot
Pätkän räkälä	Lehtovaaran kahvilaliike Mantilassa (ent.)
Pätkänkuppila	rakennus Jokipiissä
Pöytäviinalenkki	lenkkireitti Kirkonkylässä
Rahamutka	mutka Luopajärventiellä
Raimo	pelto
Raitti	Keskustie
Raittis	Hirvijärven Raittiustalo Jukola
Raittiska	Hirvijärven Raittiustalo Jukola

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Raittiustalo	Hirvijärven Raittiustalo Jukola
Rajamäen nakkoos	laskettelupaikka Rajamäen lähellä Luopajärvellä
Ramppi 1 (7) ~ Rampit	Jalasjärven rullalautailupuisto Kirkonkylässä
Ramppi 2	Jalasjärven risteyssilta
Ramppi 3	Luopajärven risteyssilta
Rapala	Hirvijärven Mäntykosken puoleinen pää, vesialue
Rapalahti	Hirvijärven perä
Rata	agility-rata Jalasjärvellä
Ratasilta	silta Yli-Vallissa
Ratiperä	Ratikylä, kulmakunta
Ratila	Jalasjärven ampujien tilat terveyskeskuksen alakerrassa
Rauhan kanava	vesialue Koskuella
Rautareenmäki	paikka erään metsätien varrella
Rautasen plassi	joutomaa-alue Haapaniemen vieressä Luopajärvellä
Rehuauman mäki	rinne
Reteli	hirvimetsäalue
Riippis	riippusilta Jokipiissä
Riippusillan lenkki	lenkkireitti Jokipiissä
Riisipelto	vesialue kuivatun Luopajärven paikalla tulvien aikaan
Rikius (4)	airsoft-pelialue, tupakkapaikka tai entisen Eläipuisto Rikiuksen alue
Rikkaiden rinne	komeiden omakotitalojen alue Jalastien varressa
Rilli	Kolmosen Ykkösgrilli
Rimaselli (3) ~ Rima-Selli (2)	Huoltoasema Lauri Lemponen Ky (ent.)
Rimashelli ~ Rima-Shell	Huoltoasema Lauri Lemponen Ky (ent.)
Rinki	autolla tai muulla kulkuneuvolla huvin vuoksi kierrettävä tietty reitti Jalasjärven keskustassa
Rinne (4)	Kiuaskallion laskettelurinne
Rinnen Maija	Maija Rinteen matkustajakoti (ent.)
Rintalan ranta	uimapaikka Koskutjärvellä
Risla	B. Rislakeus, kauppa (ent.)
Rislanmäki (2)	B. Rislakeus, kauppa (ent.) tai mäki, jolla kauppa sijaitsi
Risuoikoonen	suora tieosuus Ilvesjoentiellä ennen Karvian rajaa
Ritolan oikoonen	Aittomäen tuulimyllyn ja Mantilan välinen suora tieosuus
Rokkipirtti	vastaaajan kaverin ulkorakennus
Ronttovihalaasentie	Lempilaaksontie (Kirkonkylästä Sikakylään)
Roope (30)	S-market Jalasjärvi
Roopen parkkis	S-market Jalasjärven parkkipaikka
Rumbold	Jokipii, kylä
Ruokala	Jalasjärven lukion ruokala
Ruokamuseo 1	Mäkysen kyläkauppa (ent.)
Ruokamuseo 2	eräs kyläkauppa Ala-Vallissa (ent.)
Rustarin mettä	metsä Kannonkylässä

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Rustarinoikoonen	suora tieosuus Rustarintiellä
Ruukinkylä	Pruukinkylä, kulmakunta
Ryssänmänty	monihaaramänty Rustarissa
Ränttykatu	Sanasluomantie
Röh röh -kylä (2)	Sikakylä, kulmakunta
Röh-kylä	Sikakylä, kulmakunta
Röllimettä (2)	metsäsaareke Haapaniemen tilalla Luopajärvellä
Saarenkoulu	Sikakylän koulu (ent.)
Saarenkylä (2)	Sikakylä, kulmakunta
Saarnio (2)	Rautia K-maatalous Saarnio
Saarnion parkkis	Rautia K-maatalous Saarnion parkkipaikka
Sahanplassi	uimapaikka Hirvijoessa Ala-Vallissa (ent.)
Sairaalansilta (2) ~ Sairaalan silta	Jalasjoen kevyen liikenteen silta
Salmen silta (2)	Pihlajan silta
Salmenmaa (3)	hiekkamurska lähellä Sikakylää, uimapaikka
Salonmäki Siti	Ala-Valli, kylä
Salu-porvari	Salomon Hongiston kauppa (ent.)
Samppalanperä (2)	Samppala, kulmakunta Yli-Vallissa
Santerin koulu	Ilvesjoen koulu (ent.)
Sapuskaveräjä	Spar Ruokaportti (ent.)
Saviprunni	vesipaikka ennen Liikajärveä
Seiloonmäki	Seilonmäki, kulmakunta
Seinäjoen risteys (2)	Valtatie 3:n ja Seinäjoentien risteys
Seksikallio	Keskikallio, tila
Seksikylä (2)	Keskikylä, kylä
Senttulanmäki	laskettelupaikka Jalastossa
Sepon pellot	pellot vastaajan perheen mökin lähellä
Seppä Rautasen plassi	paikka Haapaniemen haassa Luopajärvellä
Seurala	Nuorisoseuran–Maamiesseurantalo Seurala
Seuris (2)	Jalasjärven seurakuntatalo
Siikakylä	Sikakylä, kulmakunta
Siinaintie	metsäpolku Ilvesjoella
Sikakylän Hepsi	Lenolin kangaspalakauppa Sikakylän koululla (ent.)
Sikakylän kesämaja	tanssipaiikka Sikakylässä (ent.)
Sikakylän porstua	Kiuaskallion asuinalue Kirkonkylässä
Sikaluha	pelto Hirvijärventien varressa
Sikamaja	Sikakylän kesämaja, tanssipaiikka (ent.)
Sikaniemen silta	Matoluoman ylittävä silta Sikaniemellä
Sikakylän Yyteri	hiekkamonttu Sikakylässä
Silimä	Bar Cinema
Silimäbaari	Bar Cinema

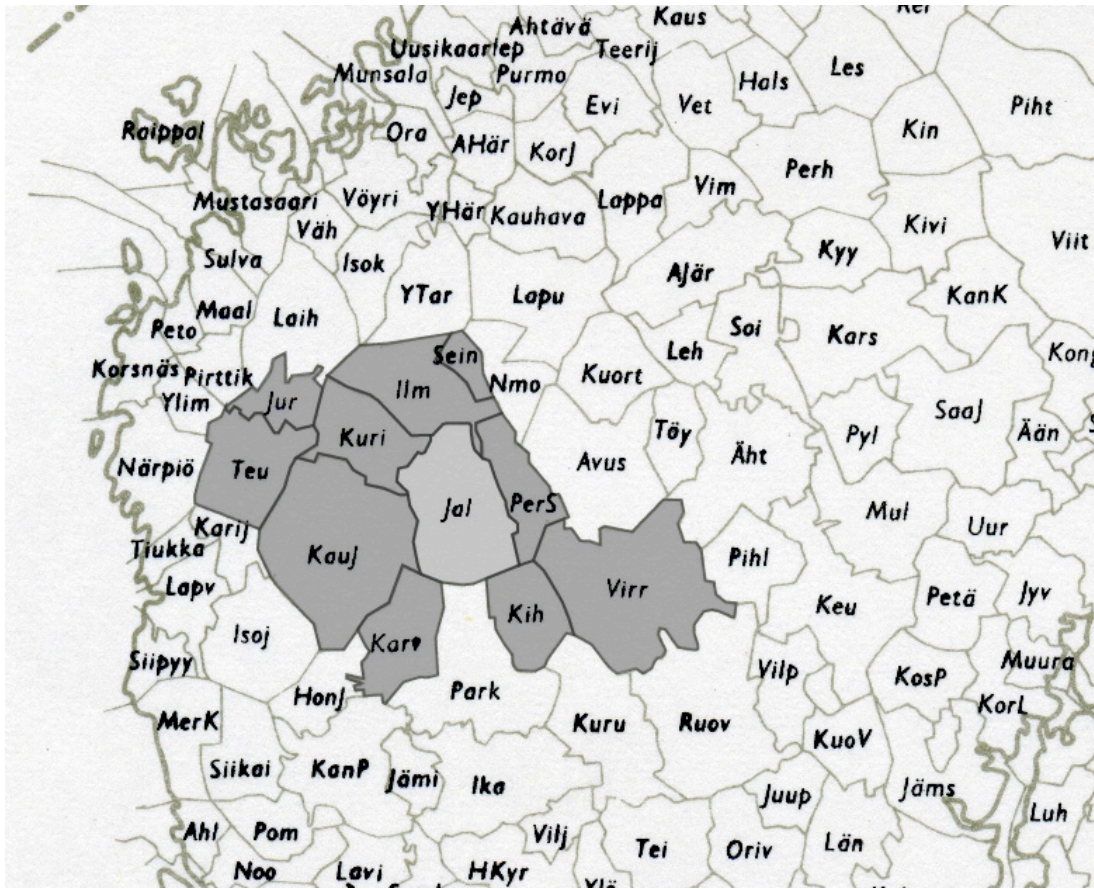
Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Siliäkallio	entinen nuorten tanssipaiikka Yli-Vallissa
Siltsu (2)	V. Siltala Oy (ent.)
Simula (2)	sivukamari vastaajien kotitalossa
Sirppiliiteri (4) ~ Sirppiliiveri (2)	Jalasranta, työväentalo
Sirppitaloo	Jalasranta, työväentalo
S-kauppa (2)	S-market Jalasjärvi
Smarket (3)	S-market Jalasjärvi
Sonnikosken seminaari (8)	Luopajärven koulu
Sossu (2)	Jalasjärven sosiaalitoimisto
Soukoo	Soukkoo, peltoalue
Stiginmäki	laskettelumäki Hyövältin lähellä
St. Wilhelms Halle	Wilhola, nuorisotalo
Suomen toiseksi suurin kyläkauppa	Matti Lautamäki Oy, kyläkauppa Luopajärvellä
Superi	K-supermarket Jalasjärvi
Susikylä	Ilvesjoki, kylä
Synagoga	Jalasjärven kirkko
Syrkka	Jalasjärven kirkko
Särkyneen Zetorin karjatila	tila Ilvesjoella
Taivan	Taivalmaa, kylä
Takatie	hiekkatie Ala-Lammin ja Keski-Lammin välissä Kirkonkylässä
Talanranta	jokiranta vastaajan perheen mökin luona
Tanssikallio	sileä kallio metsässä Jalastossa, vapaa-ajanpaikka
Tapposilta (2)	Pihlajan silta
Tarvike	Jalastarvike Oy
Teekoo (10) ~ TeeKoo ~ TK (12) ~ Tk (2)	Jalasjärven terveyskeskus
Telineet	kuntoilutelineet Kiuaskallion ulkoilureitin varrella
Terkka	Jalasjärven terveyskeskus
Terkkari (9)	Jalasjärven terveyskeskus
Tervari	Jalasjärven terveyskeskus
Tien viisari	tienviitta Kirkonkylän risteyksessä, silloin kun Valtatie 3 kulki Kirkonkylän kautta (ent.)
Tiilis	Tiilitie
Tiinmäki	laskettelumäki Hyövältin lähellä
Tissi	mäennyppylä vastaajan kodin pihassa
Toijala	Ilveksentien ja Ratikyläntien risteys
Toivakan Matin kuivaamo	Jalasjärven kunnansairaala (ent.)
Toke	Jalasjärven toimintakeskus
Tulvajärvi	kovilla sateilla Koskenmäentiestä erkanevan peltotien päähän syntyvä lammikko

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Tulvaniitty	vesialue kuivatun Luopajärven paikalla tulvien aikaan
Tulvarivitalot	Jalasjärven kerrostaloalue
Tunneli (3)	Koskitien alikulkukäytävä
Tuomiston mäki	mäki Ilvesjoella
Tuuli	Neste Jalastuuli
Tykkitalli	Jalasjärven keskikoulu (ent.)
Työkkäri	Jalasjärven työvoimatoimisto
Työvis	Jalasranta, työväentalo
Tökerötie	Tokerotie
Tönderö-Mantila	kaksikerroksinen Mantila, talo
Uimahallinmäki	mäki Jalasjärven uimahallin vieressä
Uimala	Jalasjärven uimahalli
Uimaprunki	savikaivo Kaunistonmaan kydöllä Metsäperällä
Ulkomaat	Koskue, kylä
Ullanlinnanmäki	asuinalue Kirkonkylässä
Umskan risteys	Valtatie 3:n ja Seinäjoentien risteys
Unioni 1 (2)	Neste Jalastuuli
Unioni 2	Union-huoltoasema Kivistönkylässä (ent.)
Unska 1 (2)	Neste Jalastuuli
Unska 2 (5)	Union-huoltoasema Kivistönkylässä (ent.)
Unskanbaari	Union-huoltoasema Kivistönkylässä (ent.)
Urheiluhalli	Eteläpään monitoimikeskus
Urho Perkiön tie (2)	tie Kirkonkylässä
Urkkis	Jalasjärven urheilukenttä
Uusi kauppa ~ Uusikauppa ~ Uus kauppa (2)	K-supermarket Jalasjärvi
Uusi koulu	Kirkonkylän koulu
Uusi sali (3) ~ Uusisali ~ Uus sali (3)	Kirkonkylän koulun liikuntasali
Uusi silta	silta Kauhajoentiellä
Vaivaastaloo (4)	Jalasjärven kunnalliskoti (ent.)
”Vakipaikka”	Komsin linja-autopysäkin koppi
Valintalato (3)	Valintatalo Jalasjärvi (ent.)
Valkaman lenkki	lenkkireitti Luopajärvellä
Valkoisenkallionmäki	luonnonpaikka Hirvijärvellä
Vallinkylä 1 (2)	Ala-Valli, kylä
Vallinkylä 2 (2)	Yli-Valli, kylä
Vallinkylä 3 (2)	Ala-Vallin ja Yli-Vallin kylien alue
Vallinperä	Yli-Valli, kylä
Vanha koulu	rakennus, joka oli ennen Kirkonkylän ala-aste
Vanha lehmus	tien vieressä kasvava puu Luopajärvellä
Vanha sali (3) ~ Vanhasali (3)	Jalasjärven yläasteen liikuntasali
Vanha Seinäjokitie	Penttikyläntie–Virmalantie–Kivistönkyläntie

Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Vanha silta 1	Jalasjoen kevyen liikenteen silta
Vanha silta 2 (2)	Jokipiin silta
Vanha tie	entinen Valtatie 3, joka kulki Koskuen Esson kautta
Vanha urheilukenttä	vanha urheilukenttä Lamminjärven rannalla
Varismännyn koulu	Hakkolan koulu (ent.)
Varttila (3)	Tmi Pentti Varttila, valintamyymälä
Vastatuuli	Neste Jalastuuli
Vegepaikka	Jalasjärven Jalaksen elintarvikekioski Elmo
Veikon lenkki	juoksureitti
Veke-paikka	Jalasjärven Jalaksen elintarvikekioski Elmo
Velhola	Wilhola, nuorisotalo
Velkakurvi	kurvi Jalasjärven aikuiskoulutuskeskuksen kohdalla
Velkalaitos	Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK
Vellivarpusten kylä	Ilvesjoki, kylä
Vesinevantie	Ojatie
Vesitornin vaaliliitto	Jalasjärven vesitornin asuinalue
Veteraanin mettä	metsä Rinteen talon luona
Vieruntöyrä	harraste- tai vapaa-ajanpaikka Koskuella
Viidentienristeys ~ Viiden tien risteys ~ Viirentienristeys	risteys Viinamäentiellä Hirvijärvellä
Viikshovi	pellavatehtaan asuntola Jokipiissä
Viinamäenlenkki	lenkkireitti Bar Cineman kautta ABC:lle ja kirkon ohi takaisin Bar Cinemalle
Viipale 1	rakennus Jalasjärven kuplahallin vieressä Kiuaskalliolla
Viipale 2 (2)	parakki entisen Kirkonkylän ala-asteen alapihalla
Viiri	kallio Luopajärvellä
Viirinkallio	kallio Luopajärvellä
Viitalanmäki	Anttilanvuoren jyrkin kohta
Viitikko	niemi entisen Ilvesjoen koulun lähellä
Wilhola	Wilhola, nuorisotalo
Wilhu	Wilhola, nuorisotalo
Vilihola	Wilhola, nuorisotalo
Vilponen (2) ~ Vilpoonen ~ Vilipoonen (4)	Urheilu- ja Koneliike Mauno Vilponen Ky
Viljanmaanloukko	alue Harrin ja Ahon seudulla
Vilkusen koneliike	Urheilu- ja Koneliike Mauno Vilponen Ky
Willa Autio	rakennus, jossa oli ennen Ahonkylän koulu
Villa River	talo Iloniementie 1:ssä
Villa-Autio	rakennus, jossa oli ennen Ahonkylän koulu
Vilpoinen	Urheilu- ja Koneliike Mauno Vilponen Ky
Vilpola	Urheilu- ja Koneliike Mauno Vilponen Ky
Viluvalli (2)	Yli-Valli, kylä
Vinttikoiria (14)	Jalasjärven risteyssilta

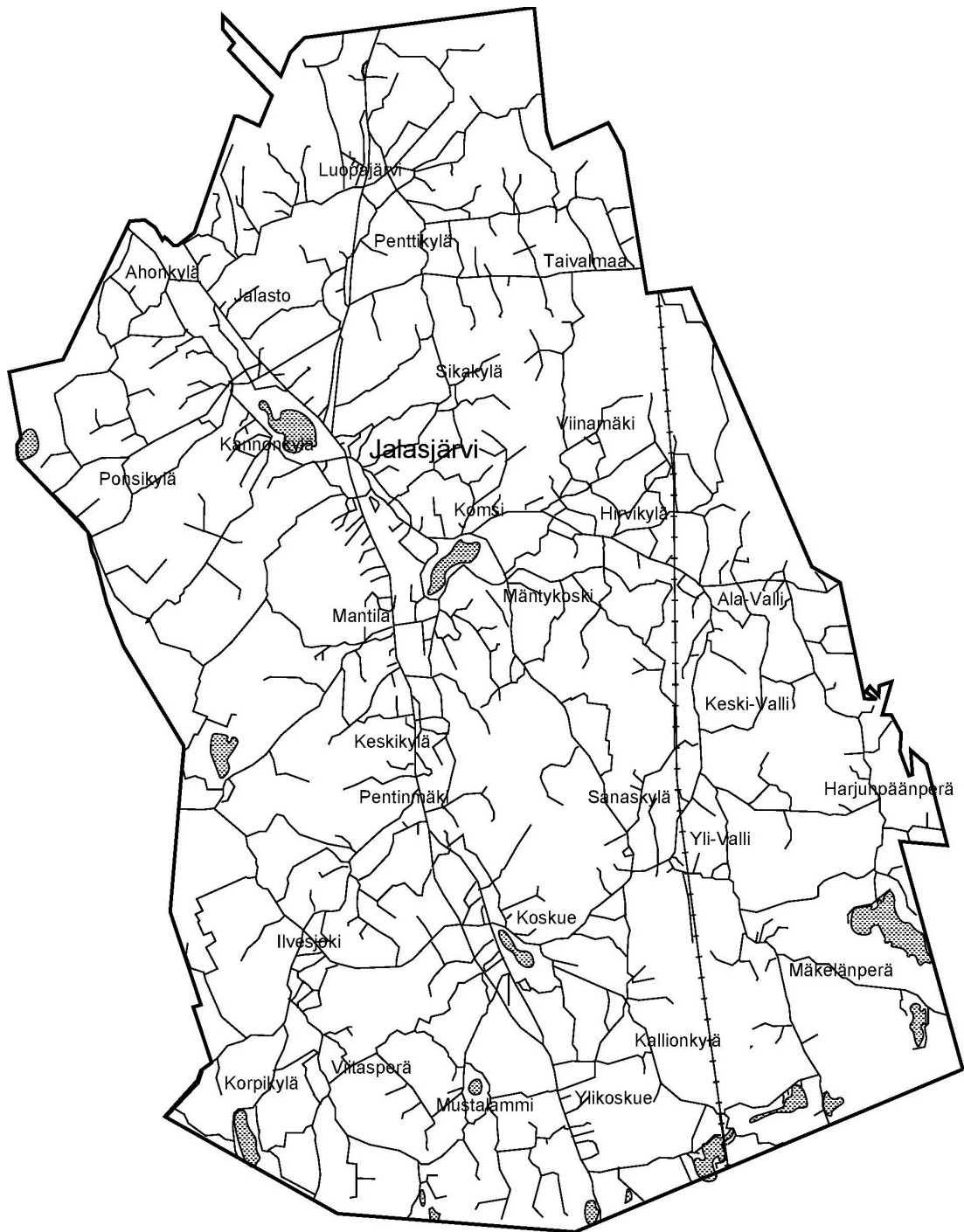
Jalasjärven nimet	
Epävirallinen nimi	Virallinen nimi tai muu selitys
Vinttikoiran silta (2)	Jalasjärven risteyssilta
Vinttikoiranlenkki	lenkkireitti Bar Cinemalta ABC:lle ja Kirkonkylän kautta takaisin Bar Cinemalle
Vinttikoirasilta	Jalasjärven risteyssilta
Virastotalo	rakennus, jossa sijaitsi aiemmin poliisivirasto
Virnamäki	Virnalantien ja Hakkolantien risteys sekä siinä olevat talot
Wisiitin parkkis	ABC Jalasjärven parkkipaikka
Wisiitin silta	Rajalan silta
Wisiitin torni	ABC Jalasjärven mainostorni
Visiitti (2)	ABC Jalasjärvi
Wisiitti (8)	ABC Jalasjärvi
Vuohiluoman yliopisto (4)	Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus, JAKK
Vääkkäperä	Väärälänperä
Vääräkoski	Tuomiston kohdalla oleva kiperä joen mutka Ilvesjoella
Y-aste	Jalasjärven yläaste
Ygönen (6)	Kolmosen Ykkösgrilli
Yhteismettä	yhteismetsäalue Yli-Vallin ja Kihniön rajalla
Ykkönen (6)	Kolmosen Ykkösgrilli
Ykkös	Kolmosen Ykkösgrilli
Yksinäiset vuoret	metsä Puskanmäen ja Sikakylän välissä
Ykönen (2)	Kolmosen Ykkösgrilli
Ylikylä (2)	Yli-Koskue, kulmakunta
Ylikyrö	pelto
Ylinaste	Jalasjärven yläaste
Ylipuolenkirkon	Jalasjärven kirkon toisella puolella olevat kylät Luopajärveltä käsin katsottuina
Ylivallilaisten Amerikka	Koskue, kylä
Ylkkäri	Jalasjärven yläaste
Yläbaari (2)	Maija Rinteen matkustajakoti (ent.)
Ylähävainio	pelto, jolla Jalasjärven Lämpö Oy sijaitsee
Yläpaari (2)	Maija Rinteen Matkustajakoti (ent.)
Ympyräänen Lammi	Peltokosken lähellä oleva joen mutka Ilvesjoella
Ympyräpiha	Ratsukujan pää
Yrttikuja	Ponsikyläntien osa
Ählämi	Nar Kebab & Pizzeria
Äikän luokka	luokka L2 Jalasjärven lukiolla
Änkyrä	Ravintola Antura (ent.)
Ärrä (16)	R-kioski Jalasjärvi
Ärrälä	R-kioski Jalasjärvi
Ässä (9)	S-market Jalasjärvi
Äyrännes	leveä kohta Mäntyjoessa
Övervalli	Yli-Valli, kylä

Liite 4. Kartta Jalasjärvestä ja sen lähikunnista, joille tutkimuksessa ilmoitettiin epävirallisia nimiä.



KARTTA 1. Vanha pitäjäkartta, johon on merkitty Jalasjärven ja niiden lähikuntien sijainti, joille tutkimuksessa ilmoitettiin epävirallisia nimiä. Jal=Jalasjärvi, Ilm=Ilmajoki, Jur=Jurva, Kuri=Kurikka, Kauj=Kauhajoki, Karv=Karvia, Kih=Kihniö, PerS=Peräseinäjoki, Sein=Seinäjoki, Teu=Teuva, Virr=Virrat. Lähde: Maanmittauslaitos (muokattu alkuperäisestä).

Liite 5. Kartta Jalasjärven kylistä ja kulmakunnista.



KARTTA 2. Jalasjärven kylät ja kulmakunnat. Lähde: Maunumaa, Harri. Jalasjärven kunta.